

Ver. Martijn
4/10 02

PERSFOCUS

ACHTTIENDE JAARGANG NUMMER 5 - MEI 2002

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

Gumbah UK 12/6/02

In dit nummer:

Pedopriesters onder vuur	pag. 2
Geen pedoseks op Ukkels college	pag. 11
Hoogbegaafde ontucht/Ontucht van de maand	pag. 20
Jeugd en seks: 't blijft tobben...	pag. 23
Pedofilie: ook dat blijft tobben	pag. 25
Bescherm de kinderen op internet!	pag. 27
Op jacht naar daders	pag. 31
Dossier Dutroux	pag. 34
De schone kunsten	pag. 35
Papieren plannen op VN-Kindertop	pag. 38
De bange wereld na 11 september	pag. 39
Achtergrond/Fortuyn/Vaatstra	pag. 42

PERSFOCUS, ACHTTIENDE JAARGANG, NUMMER 5, MEI 2002

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Sp!ts	
Metro	
Reformatorisch Dagblad	Ref D
Dagblad van het Noorden	DvhN
Apeldoornse courant	Ap. C.
Gooi en Eemlander	G+E
VPRO-gids	VPRO
Zorg+Welzijn	Z+W
Medisch Contact	MC
Uit België:	
Het Nieuwsblad	HN
Gazet van Antwerpen	GvA
Het Laatste Nieuws	HLN
De Standaard	DS
De Morgen	DM
Het Belang van Limburg	BvL
Het Volk	
Tertio	
Uit Engeland:	
The Guardian	Gua
The Observer	OBS
BBC News	
Uit de Verenigde Staten:	
Atlanta Journal	
Diversen	
Irish Times	
Scotland on Sunday	

Abonnementen op Persfocus kosten € 43,- per jaar.
Losse nummers € 5,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

Nieuwe aanklachten tegen priesters VS

Van onze correspondent
Bert Lanting

WASHINGTON

De leiding van de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten is nog verder in het gedrang geraakt door een aantal nieuwe aanklachten wegens seksueel misbruik door priesters. Vier mannen die zeggen dat zij zijn misbruikt, grepen zelfs een antimaffiawet aan om een proces aan te spannen tegen kardinaal Roger Mahony van Los Angeles. Zij beschuldigen hem van samenzwering met het doel seksueel misbruik door priesters geheim te houden.

Het proces tegen Mahony is aangespannen door twee broers die zeggen dat dat zij als jongens jarenlang zijn misbruikt door een priester in Californië. De twee vroegen Mahony later maatregelen te nemen tegen de priester, maar ondanks beloften de priester uit zijn ambt te ontheffen, liet de kardinaal het bij een overplaatsing.

Ook twee andere slachtoffers van de priester hebben een proces tegen de kardinaal aangespannen. De advocaat die de slachtoffers bijstaat, won eerder een soortgelijk proces tegen Mahony. Die zaak eindigde in het toekennen van een schadeclaim van dertig miljoen dollar voor de slachtoffers.

Ironisch is dat Roger Mahony een van de kardinalen was die vorige week op een bijeenkomst met de paus in Rome aandrongen op zero tolerance voor ontspoorde priesters.

Achteraf was er veel kritiek op de uitkomst van de bijeenkomst.

De kardinalen kregen het verwijt dat zij in hun slotverklaring slechts aandrongen op het ontslag van priesters die zich herhaaldelijk schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik.

Een ander punt van kritiek was dat de kardinalen het gesprek niet hadden aangegrepen om over omstreden kwesties te praten als het celibaat en het toelaten van vrouwen tot het priesterambt. Volgens een recente opiniepeiling zou bijna driekwart van de katholieken in de Verenigde Staten geen probleem hebben met het idee van getrouwde priesters. Ruim tweederde van hen vindt dat ook vrouwen tot het priesterambt moeten worden toegelaten.

Kardinalen raken verder in het nauw na onthullingen

Vooraf kardinaal Bernard Law van Boston kwam na terugkeer uit Rome onder vuur te liggen. De machtige prelaat, die tot voor kort zelfs werd beschouwd als een kanshebber voor de opvolging van paus Johannes Paulus II, werd extra in verlegenheid gebracht door de publicatie van enkele documenten waaruit is gebleken dat zijn kantoor op de hoogte was van de seksuele afwijkingen van een priester die kardinaal Law later naar Californië heeft laten overplaatsen.

In brieven aan zijn meerdere meldde de priester, Paul Shanley, dat hij zich regelmatig voor geslachtsziekten moest laten behan-

delen. Verder kreeg het aartsbisdom ook klachten dat de priester aanwezig was geweest op de oprichtingsvergadering van een organisatie voor pedofielen, de North American Man-Boy Love Association.

De kardinaal kreeg gisteren nieuwe kritiek over zich heen wegens de manier waarop hij zich teweer stelde tegen een aanklacht van een man die vanaf zijn zesde jaar door de priester was misbruikt. Laws advocaat betoogde dat de jongen en zijn ouders 'nalatig' waren geweest en daarom medeverantwoordelijk voor het misbruik.

De vader van het slachtoffer reageerde woedend. Hij noemde het 'weezinwekkend' dat het bisdom een deel van de schuld bij zijn zoon probeert te leggen, temeer daar die pas zes jaar was toen het misbruik begon.

Het is nog onduidelijk of Law zelf op de hoogte was van de juridische argumenten die zijn advocaat aanvoerde, maar het is wel zeker dat dit nieuwe incident zijn reputatie geen goed zal doen. In zijn gemeente wordt de roep om zijn aftreden steeds sterker. Ook sommigen van zijn collega-kardinalen vinden dat hij zou moeten opstappen, maar tot nog toe houdt het Vaticaan hem de hand boven het hoofd.

In het bisdom begint men zich ook steeds meer zorgen te maken over de financiële gevolgen van Laws lankmoedigheid tegenover ontspoorde priesters. Het bisdom moet al ongeveer zeventig miljoen dollar aan smartengeld uitkeren, maar verwacht wordt dat de kardinaal een stroom van nieuwe schadeclaims boven het hoofd hangt.

Weer Amerikaanse priester gearresteerd

BOSTON - Een Amerikaanse priester is donderdag gearresteerd op verdenking van drie gevallen van kinderverkrachting. De katholieke geestelijke Paul Shanley, die in San Diego werd aangehouden, zou tussen 1983 en 1990 een nu 24-jarige man seksueel hebben misbruikt in zijn parochie St. Jean in Newton. Het is voor het eerst dat er een strafrechtelijk onderzoek wordt geopend naar Shanley. Hij stond al wel in het middelpunt van een burgerlijke procedure die slachtoffers tegen hem hebben ingediend. Uit documenten die vorige maand vrijkwamen, is duidelijk geworden dat het aartsbisdom Boston wist dat Shanley in 1978 aanwezig was op een bijeenkomst waar de North American Man Boy Love Association zou zijn opgericht, een vereniging die seks tussen mannen en jongens propageert. **VKA 4-5**

Politie VS pakt priester op in sekschandaal

Van onze correspondent
WASHINGTON

De politie van Californië heeft gisteren een priester gearresteerd die ervan wordt beschuldigd dat hij een jongen van zes jaar heeft verkracht. De priester, Paul Shanley, is een van de hoofdpersonen in de sekschandalen die een crisis hebben veroorzaakt in de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten.

De gearresteerde priester Shanley, die zich tijdens zijn loopbaan vermoedelijk aan tientallen kinderen heeft vergrepen, was door kardinaal Bernard Law van Boston overgeplaatst naar San Diego nadat de kerkleiding klachten had gekregen over zijn seksueel wangedrag.

Een van Shanley's slachtoffers, Gregory Ford, heeft ook een schadeclaim ingediend tegen kardinaal Law. Volgens Ford, die nu 24 is, heeft Law aan de problemen bijgedragen doordat hij Shanley de hand boven het hoofd hield, ook al wist hij dat deze zich schuldig had gemaakt aan seksueel misbruik.

Shanley maakte geen geheim van zijn belangstelling voor jonge jongens. In brieven aan de kardinaal gaf hij toe dat hij zich herhaaldelijk voor geslachtsziekten moest laten behandelen. Ook woonde hij in 1979 de oprichtingsvergadering van een organisatie voor pedofielen bij.

Na klachten over zijn omstreden denkbeelden over seks werd Shanley tot priester benoemd in de parochie waar hij zich later aan Ford zou vergripen.

In Hongkong hebben de katholieke autoriteiten gisteren bekendgemaakt dat er de afgelopen 27 jaar ook daar klachten zijn geweest over drie priesters wegens kindermisbruik.

Vaticaan: met biecht zijn niet alle zonden vergeven

VATICANSTAD - Niet alle zonden die een rooms-katholieke gelovige tijdens de biecht vertelt, kunnen worden vergeven, schrijft paus Johannes Paulus II in een apostolische brief die donderdag is gepubliceerd. Priesters mogen niet te gemakkelijk absolutie verlenen, aldus de paus. Hoewel geen zondaren specifiek worden genoemd, gaan theologen ervan uit dat de paus homoseksuelen en gescheiden katholieken die hertrouwen bedoelt. De brief zou niet slaan op de pedofielienschandalen binnen de kerk. **(AP) VK 4/5**

Pedopriesters

*M. Verswyver, Lier HLN 3/5
Priesters, die van het rechte pad afwaken en zich bezondigen aan pedofiele feiten, de Verenigde Staten zitten er vol van. Maar hier in België blijven we niet achter. Welke straf riskeert een pedopriester hier? Bijna geen. Een geestelijke die 30 tot 40 kinderen heeft misbruikt, kan nog steeds rekenen op een pensioen. Tijd dat de priesters hier, net zoals in Frankrijk, hun 'eigen' boontjes moeten doppen en dat de wet op de kerkfabrieken en de staatsbezoediging voor geestelijken wordt afgeschaft. Met het geld dat vrijkomt, zou men de opleg kunnen betalen voor kankerpatiënten, een bonus kunnen toekennen aan astmalijders, het zilver- en het rampenfonds spekken. Dat is pas om mensen geven.

Paus: niet alle zondaars vergeven

ROME/BOSTON, 3 MEI. Sommige rooms-katholieken die „uit gewoonte“ zondigen maar hun gedrag niet willen veranderen, mogen nooit vergiffenis krijgen. Dat heeft paus Johannes Paulus II gisteren in een apostolische brief gesteld. De paus zegt niet welke zondaars hij op het oog heeft, maar theologen vinden de brief opmerkelijk gezien de crisis over pedofiele priesters.

„Het is duidelijk dat berouwvolle zondaars die uit gewoonte zondigen en die niet van plan zijn om te veranderen geen geldige vergiffenis geboden kan worden“, aldus de paus. De brief meldt niet wat er moet gebeuren met priesters die uit gewoonte zondigen en er worden geen verwijzingen gemaakt naar de schandalen in de Verenigde Staten. Daar is de kerk in opspraak geraakt nadat is gebleken dat verschillende bisschoppen het pedofiele verleden van priesters hebben verzwegen.

Een priester die een centrale rol speelt in het schandaal, Paul Shanley, is gisteren in Californië gearresteerd op verdenking van de verkrachting van drie kinderen.

Volgens theologen die de brief van de paus hebben bestudeerd verwijst hij niet naar pedofiele priesters, maar naar homoseksuelen en gescheiden katholieken die hertrouwen. Beide groepen katholieken zijn al eerder veroordeeld door het Vaticaan. De theologen zijn dan ook vooral verbaasd over de timing van de brief. „Normaal gesproken zou de brief [van de paus] met wat gegeeuw zijn ontvangen, maar gezien het schandaal is dat niet het geval“, aldus de Amerikaanse theoloog Chester Gillis in *The Boston Globe*.

Ontevredenheid over de rol van het Vaticaan bij het bedwingen van de kerkcrisis neemt toe terwijl op veel plaatsen, ook buiten de VS, meldingen worden gemaakt van seksueel misbruik binnen de kerk. Gisteren werd bekend dat ook in Hongkong wordt overwogen een aanklacht in te dienen tegen drie priesters die schuldig zouden zijn aan pedofilie. (Reuters, AP)

Nieuwe aanklachten wegens misbruik door priesters VS

Los Angeles
Eigen berichtgeving

De leiding van de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten is nog verder in het gedrang geraakt door een aantal nieuwe aanklachten wegens seksueel misbruik door priesters, zo meldt de *Volkscrant*.

Vier mannen die zeggen dat ze werden misbruikt, grepen zelfs een antimaffiawet aan om een proces aan te spannen tegen kardinaal Roger Mahony van Los Angeles. Zij beschuldigen hem van samenzwering met als doel het seksueel misbruik door priesters geheim te houden.

Het proces tegen Mahony is aangespannen door twee broers die zeggen dat zij als jongens jarenlang zijn misbruikt door een priester in Californië. De twee vroegen Mahony later maatregelen te nemen tegen de pries-

ter, maar ondanks beloften de priester uit zijn ambt te ontheffen liet de kardinaal het bij een overplaatsing.

Ook twee andere slachtoffers van de priester hebben een proces tegen de kardinaal aangespannen. De advocaat die de

Kandidaat-opvolger paus Johannes Paulus II in opspraak

slachtoffers bijstaat, won eerder een soortgelijk proces tegen Mahony. Die zaak eindigde in het toekennen van een schadeclaim van 30 miljoen dollar aan de slachtoffers.

Ironisch is dat Roger Mahony

een van de kardinalen is die vorige week op een bijeenkomst met de paus in Rome aandrongen op zero tolerance voor ontspoorde priesters. Achteraf was er veel kritiek op de uitkomst van de bijeenkomst. De kardinalen kregen het verwijt dat zij in hun slotverklaring slechts aandrongen op het ontslag van priesters die zich herhaaldelijk schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik.

Vooraf kardinaal Bernard Law van Boston kwam na zijn terugkeer uit Rome onder vuur te liggen. De machtige prelaat, die tot voor kort zelfs werd beschouwd als een kanshebber voor de opvolging van paus Johannes Paulus II, werd extra in verlegenheid gebracht door de publicatie van enkele documenten. Daaruit is gebleken dat zijn kantoor op de hoogte was van de seksuele afwijkingen van een priester die kardinaal Law later naar Californië heeft laten overplaatsen.

Pedofiele Amerikaanse priester gearresteerd

TEL 3-5
Van onze correspondent
NEW YORK, vrijdag

Een pedofiele priester, die een centrale rol speelt in het sekschandaal rond de rooms-katholieke kerk in de VS, is gisteren door de politie van San Diego gearresteerd. Paul Shanley (71) wordt verdacht van verkrachting.

Hij zou zich van 1983 tot 1990 bij spelletjes strippoker hebben vergrepen aan de nu 24-jarige Gregory Ford, die eerder deze week aangifte deed tegen de priester. Het seksuele geweld speelde zich af in Newton (Massachusetts) en begon volgens Ford toen hij zes jaar was.

„Shanley was een monster“, verklaarde Ford onlangs in een interview. De priester pro-

pageerde als een van de eerste leden van de beruchte pedofielenclub 'North American Man Boy Love Association' openlijk seks met kinderen. Dit kwam onlangs aan het licht in de civiele rechtszaak die Ford tegen de kerk heeft aangespannen.

De onthullingen over Shanley brachten kardinaal Bernard Law van Boston in het nauw, omdat hij de pedofiel de hand boven het hoofd zou hebben gehouden ondanks een stroom klachten over seksueel misbruik.

Law, die vorige week met de andere Amerikaanse kardinalen door de paus was ontboden voor spoedoverleg over maatregelen tegen pedofilie, weigert gehoor te geven aan de oproep af te treden.

Celibaat

Via de media kunnen wij de laatste tijd een blik werpen door een heel klein openingetje van het reksel van een hele grote beerput. Kardinalen, bisschoppen, pastoors, kapelaans, paters en wie weet hoeveel andere (hoog)waarheidsbekleders van de rooms-katholieke kerk doen stiekem wat wij, gewone stervelingen, al sinds de evolutie met veel plezier in praktijk brengen. Zou het niet beter, goedkoper en vooral gezonder zijn om het celibaat, de oorzaak van dit gedonder, af te schaffen?

UITGEEST Tessa Ruffle

BISSCHOP WIERTZ REAGEERT OP SEKSSCHANDAAL VS

'Priester moet niet met kind alleen zijn'

TÉL 6-5

Campagne tot steun geplaagde priesters VS

VS Een advertentiecampa- gne van de grootste rklekenorganisatie in de Verenigde Staten moet de vele toegewijde priesters in de Amerikaanse rooms-katholieke kerk een hart onder de riem steken.

Aanleiding voor de campagne is de grote ophef over seksueel misbruik van minderjarigen door Amerikaanse priesters. Advertenties die zaterdag in kranten in New York en Boston verschenen roepen de gelovigen op tot steun en gebed voor "de overgrote meerderheid" van de priesters, die de kerk "waardig en eervol" dient. (ANP)

„Priesters moeten niet langer in ruimtes komen waar alleen kinderen zijn. Uiterste terughoudendheid jegens de omgang met kinderen is vereist om te voorkomen dat het beeld ontstaat dat de kerk een verderfelijke groep is, zoals in Amerika”, hield bisschop Wiertz van Roermond zaterdagmorgen zo'n tweehon-

derd kerkbestuurders voor tijdens een bijeenkomst in Venlo.

De bisschop reageerde hiermee op de stroom van publicaties over seksueel misbruik door priesters in de VS. In een toelichting erkende de bisschop dat de omgang van priesters met kinderen door zijn oproep krampachtig kan worden. „Maar dat is de prijs die we moeten betalen”, lichte hij toe. „Als priesters zich als enige volwassene in een ruimte bevinden waar ook kinderen zijn, roept dat al gauw een verkeerd beeld op.”

Zonde

Daarnaast zei hij in dit verband dat zonde een realiteit is bij alle mensen, ook priesters. „Bidt dat we bespaard blijven van dat soort dingen die nu in de VS boven water komen”, vroeg de bisschop zijn gehoor. „Mochten er desondanks toch nog donkere cijfers in Limburg en Nederland zijn, dan hoop ik dat die boven water komen en we maatregelen kunnen treffen”.

Wiertz zei verder over wat er in de Verenigde Staten gebeurt: „Intriest, verschrikkelijk voor de slachtoffers. Maar ik ben blij dat het boven water komt.” Hij riep de kerkbesturen en gelovigen op vrij te praten over eventueel seksueel misbruik. In een toelichting zei hij „leg het open, praat erover, er is niets geheimzinnigs aan.”

Slachtoffers

Wiertz wees zijn gehoor erop dat sinds 1995 in Nederland zich 188 mensen gemeld hebben met klachten over seksueel misbruik door priesters en andere parochiefunctionarissen. Daarvan zijn er 45 door de Nederlandse kerk ingestelde stichting Hulp en Recht in Utrecht gegrond verklaard.

In het bisdom Limburg kwamen er via Hulp en Recht drie klachten binnen, waarvan er twee volgens Wiertz seksueel misbruik betrof van meer dan vijftig jaar geleden. Bij de bisschop zelf meldden zich de afgelopen tien jaar „enkele slachtoffers”, vertelde Wiertz. „Hun heb ik gezegd, je hebt het volste recht om dit bij de politie te melden.”

In de loop der jaren heeft Wiertz een priester wegens seksueel misbruik ontslagen. De man is door de rechter veroordeeld. Na twee jaren therapie meldde de priester zich weer. Hij is na overleg met de parochie opnieuw in zijn functie hersteld. (ANP)

'Priesters niet alleen met kind'

NAL

Door een onzer redacteurs ROERMOND, 6 MEI. Om iedere schijn van seksueel misbruik te vermijden moeten rooms-katholieke priesters voorkomen dat ze alleen met een kind of een jongere in één ruimte verblijven. Dat zei bisschop F. Wiertz van Roermond afgelopen zaterdag tijdens de kerkbestuursdag van het bisdom in Venlo.

„Priesters, seminaristen en alle anderen die in de kerk werken, moeten ervoor waken om op geen enkele wijze de verdenking op zich te laden dat ze zich schuldig maken aan seksueel misbruik. Ze kunnen daarom maar beter niet met een kind of een jongere alleen in één ruimte verblijven”, aldus Wiertz. De bisschop deed zijn uitspraken in reactie op een reeks onthullingen over sekschandalen in Amerikaanse bisdommen waarin talrijke priesters verwickeld zijn. De schandalen hebben de rooms-katholieke kerk in een diepe crisis gestort.

Volgens de bisschop hebben de affaires ook gevolgen voor de katholieke kerk in West-Europa. Wiertz zegt dat het beeld is ontstaan dat elke priester een pedofiel is. Wiertz: „Het is vreselijk als mensen van de kerk zich schuldig maken aan seksueel misbruik, maar het is te gek om iedere priester voor een pedofiel aan te zien.”

Bisschop Wiertz geeft toe dat zijn oproep „iets krampachtigs” heeft. „Maar dat komt door de situatie waarin we beland zijn. Dat offer moeten we maar brengen”, aldus Wiertz. De bisschop zegt het toe te juichen dat gevallen van misbruik boven water komen. „Ik hoop dat wij gezuiverd blijven van nieuwe gevallen.”

Bisschop: priesters niet in ruimtes met alleen kinderen

ANP VENLO

Priesters moeten niet langer in ruimtes komen waar alleen kinderen zijn. Uiterste terughoudendheid in de omgang met kinderen is vereist om te voorkomen dat het beeld ontstaat dat de kerk een verderfelijke groep is, zoals in Amerika. Dat hield bisschop Wiertz van Roermond zaterdag tweehonderd kerkbestuurders voor tijdens een bijeenkomst in Venlo.

In een toelichting erkende de bisschop dat de omgang van priesters met kinderen door zijn oproep krampachtig kan worden. Maar dat is de prijs die we moeten betalen. Als priesters zich als enige volwassene in een ruimte bevinden waar ook kinderen zijn,

Aartsbisdom Boston ziet af van schikking

MC 240 6/5

VS Het Amerikaanse aartsbisdom Boston zegt niet te kunnen meewerken aan een voorgestelde schikking met 86 mensen die zeggen als kind misbruikt te zijn door priester John Geoghan. Aartsbischop kardinaal Law had de schikking voorgesteld, waarmee een bedrag zou zijn gemoeid tussen de 16 en 32 miljoen euro. (DPA/RTVEFE)

Kardinaal Schotte relativeert misbruik

DM 11/5

De kerk wordt achtervolgd door pedofiliechandalen. Overal duiken verzwegen gevallen van kindermisbruik op. Panorama brengt vanavond de BBC-reportage *Suing the pope*, die de Ierse bisschop Brendan Comiskey tot ontslag dwong. Comiskey liet priester Sean Fortune jarenlang ongestoord kinderen misbruiken tot die in 1999 zelfmoord pleegde.

De Ierse kerk wordt al een tijd geplaagd door schandalen. In 1992 trad de populaire bisschop Eamonn Casey af nadat hij bij een vrouw een kind had verwekt en met het geld van het bisdom haar stilzwijgen had proberen af te kopen. Vorige maand was het de beurt aan bisschop Comiskey, die een van zijn priesters liet begaan. Minstens vier slachtoffers pleegden zelfmoord. Ook nadat de BBC getuigen aan het woord liet, waste de bisschop zijn handen in onschuld. Tot hij vorige maand dan toch toegaf. „Ik heb niet genoeg gedaan om het misbruik te verhinderen”, zei hij. Een paar weken geleden barstte de bom bij de Amerikaanse priesters. Paus Johannes Paulus II zag zich genoodzaakt tot een scherpe veroordeling. „Pedofiele priesters zijn misdadigers en voor hen is geen plaats in de kerk”, liet de paus weten. De Belgische kardinaal Jan Schotte, een van de machtigste mannen in het Vaticaan en een vertrouweling van de huidige paus, waarschuwt om de pedofiliechandalen in de kerk niet te overdrijven. „Uit onderzoek blijkt dat er niet meer pedofilie voorkomt bij priesters dan in andere beroeps categorieën”, zegt Schotte.

Intussen blijkt uit rondvragen in Amerika dat het vertrouwen in de kerk sterk is gedaald. „Ik hecht daar weinig belang aan”, zegt Schotte. „Ik was onlangs in een Amerikaanse parochie. De parochianen vertrouwden me toe dat ze achter de grote meerderheid van goede priesters staan. Daarmee wuif ik het probleem niet weg, maar breng ik het tot zijn normale dimensies terug.”

Seksueel misbruik priesters in doofpot

Door onze redacteurs JOEP DOHMEN en GUIDO DE VRIES

ROTTERDAM, 11 MEI. De rooms-katholieke kerk in Nederland houdt gevallen van seksueel misbruik stelselmatig geheim. Pedofiele affaires van geestelijken en gevallen van seksueel misbruik worden in de regel buiten de publieciteit gehouden en nooit aan het openbaar ministerie gemeld.

Woordvoerders van de zeven bisdommen bevestigen dat deze geen aangifte doen. Uit onderzoek van deze krant blijkt dat de bisdommen bovendien niet altijd optreden tegen ontspoorde geestelijken. Priesters die zich schuldig hebben gemaakt aan misbruik kregen elders vergelijkbare functies.

De bisdommen in Nederland handelen met het binnenskamers houden van affaires net als de bisdommen in Amerika die in een reeks van sekschandalen zijn verwickeld. Sinds begin dit jaar zijn in Amerika tientallen priesters geschorst of ontslagen wegens seksu-

De kerk wordt achtervolgd door pedofiliechandalen. Overal duiken verzwegen gevallen van kindermisbruik op. Panorama brengt vanavond de reportage van de BBC die de Ierse bisschop Brendan Comiskey tot ontslag dwong. Comiskey liet priester Sean Fortune jarenlang ongestoord kinderen misbruiken tot die in 1999 zelfmoord pleegde.

De Ierse kerk wordt al een tijd geplaagd door schandalen. In 1992 trad de populaire bisschop Eamonn Casey af nadat hij bij een vrouw een kind had verwekt en met het geld van het bisdom haar stilzwijgen had proberen af te kopen. Vorige maand was het de beurt aan bisschop Comiskey. Die was jarenlang op de hoogte van misbruik gepleegd door priester Fortune. Minstens vier slachtoffers pleegden zelfmoord. Ook nadat de BBC getuigen aan het woord liet, waste de bisschop zijn handen in onschuld. Tot hij vorige maand dan toch toegaf. „Ik heb niet genoeg gedaan om het misbruik te verhinderen”, zei hij. Hij nam ontslag.

Een paar weken geleden barstte de bom bij de Amerikaanse priesters. Paus Johannes Paulus II zag zich genoodzaakt tot een scherpe veroordeling. „Pedofiele priesters

zijn misdadigers en voor hen is er geen plaats in de kerk”, liet de paus weten.

De Belgische kardinaal Jan Schotte, een van de machtigste mannen in het Vaticaan en een vertrouweling van de huidige paus, waarschuwt om de pedofiliechandalen in de kerk niet te overdrijven. „Uit onderzoek blijkt dat er niet meer pedofilie voorkomt bij priesters dan in andere beroeps categorieën”.

Intussen blijkt uit rondvragen in Amerika dat het vertrouwen in de kerk sterk is gedaald. „Ik hecht daar weinig belang aan”, zegt Schotte. „Ik was onlangs in een Amerikaanse parochie. De parochianen vertrouwden me toe dat ze achter de grote meerderheid van goede priesters staan. Daarmee wuif ik het probleem niet weg, maar breng ik het tot zijn normale dimensies terug.”

■ Panorama: bisschop wordt gedagvaard Canvas, om 20 uur.

DOOPPOT

Bisdom zweeg over misbruik

NRC 11/5

[* Vervolg van pagina 1] De bisdommen, werkgevers van de ontspoorde priesters, blijken stelselmatig geen melding te maken bij het openbaar ministerie van hun bekende gevallen van seksueel wan-gedrag. Ook in de veertig gevallen die door 'Hulp en Recht' als ge-grond zijn aangemerkt, gebeurde dat niet. Het meldpunt helpt slachtoffers van seksueel misbruik binnen een pastorale relatie en geeft bisdommen advies over de tegen de daders te nemen maatregelen.

„Het doorgeven van informatie over seksueel misbruik door priesters aan het openbaar ministerie is niet de taak van bisdommen”, aldus perschef L. Sinselmeyer van het aartsbisdom Utrecht. „Aangifte dienen slachtoffers te doen op een moment dat ze daar zelf voor kiezen. En soms kiezen ze daar niet voor.” In het onderwys en de zorg bestaan wel (wettelijke) regelingen voor het melden van vermoedens van seksueel misbruik bij justitie.

Woordvoester C. Angenent van het kerkelijke klachtenbureau bevestigt dat veel zaken niet worden gemeld bij justitie, ook niet door slachtoffers. Angenent: „Ik denk dat de stap voor slachtoffers om naar 'Hulp en Recht' te gaan minder groot is dan de stap om naar justitie te gaan. Mensen kunnen naar ons komen, maar zijn ook vrij om naar de rechter te gaan. 'Prima, doen', zeggen wij dan.”

Net als in Amerika zijn in Nederland priesters die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik overgeplaatst, zonder dat verdere maatregelen zijn genomen. Op die manier is een affaire rond seksueel misbruik van een minderjarige misdienaar door de pastoor van de Onze Lieve Vrouwe basiliek in Maastricht eind jaren tachtig door het bisdom Roermond afgedaan. Dat wordt door twee betrokkenen bevestigd. De pastoor werd 'om gezondheidsredenen' overgeplaatst naar een plattelandsparochie. In 2000 kreeg de wegens ontucht met een minderjarige jongen veroordeelde pastoor uit Heerlen een nieuwe pastorale functie in een parochie in Kerkrade.

Sinds 1995 kwamen slechts enkele gevallen van misbruik door priesters in de publiciteit. Dat gebeurde nadat slachtoffers aangifte deden of doordat slachtoffers naar de media waren gestapt.

Ook kerk Hongkong in opspraak

Door onze correspondent NRC
PEKING, 11 MEI. Ook in Hongkong is de katholieke kerk ernstig in opspraak geraakt door de manier waarop zij gevallen van seksueel misbruik van minderjarigen in de doofpot heeft gestopt. De zaak kwam aan het rollen door een bericht in de lokale krant de *South China Morning Post*, die vorige week berichtte dat de kerk via intern onderzoek weliswaar had vastgesteld dat drie van haar priesters schuldig waren aan seksueel misbruik van minderjarigen, maar dat die de politie vervolgens niet van dat misbruik op de hoogte stelde.

De krant baseerde zich op een verklaring van kardinaal John Baptist Wu Cheng-chung, het hoofd van de kerk in de voormalige Britse kroonkolonie en de kerk heeft het verhaal inmiddels ook bevestigd.

Na de openbaring zijn er nog drie meldingen binnengekomen, en de politie heeft alle zes gevallen inmiddels in onderzoek. Het afgelopen weekende hield de politie de ex-priester Michael Lau aan, die ervan wordt verdacht elf jaar terug een tiener te hebben aange-rand. Lau werd zondag echter

De katholieke kerk in Amerika verkeert in crisis na seksschandalen die in de doofpot waren gestopt. Ook in Nederland worden priesters die verdacht worden van seksueel misbruik vaker overgeplaatst dan aangeklaagd en berecht.

Door onze redacteurs

JOEP DOHMEN EN GUIDO DE VRIES
ROTTERDAM, 11 MEI. In geen enkele andere rooms-katholieke kerk in Nederland branden zoveel kaarsen als in de kapel van de Onze Lieve Vrouwe basiliek in Maastricht. Achter die façade werd in de jaren tachtig een minderjarige misdienaar meer dan eens seksueel misbruikt door de pastoor. De zaak bleef buiten de publiciteit. De pastoor werd overgeplaatst en is nog steeds in functie.

Hulpbisschop mgr. A. Castermans van het bisdom Roermond wist in oktober 1987 van het misdrijf van de pastoor. Dat bleek toen het kerkbestuur bij hem kwam om te klagen. Het seksueel misbruik van de misdienaar was voor het bestuur de druppel die de emmer had doen overlopen. Eerder al bleek de pastoor het niet zo nauw te hebben genomen met het celibaat en waren er volgens het kerkbestuur 'uitspattingen' geweest.

„Nog altijd knaagt de kwestie aan mij”, zegt een betrokkene die anoniem wenst te blijven. „Veel misdienaars en ouders wisten wat er gebeurde, maar voor hen kon de kerk en ook de pastoor geen kwaad doen. Heel gezagsgetrouw. Niemand wilde het weten. Zo is die kwestie destijds met de mantel der liefde bedekt.” Zijn geweten is de reden nu openheid van zaken te geven, over hoe de affaire door toedoen van het bisdom de doofpot in ging.

De pastoor legde in oktober 1987 na druk vanuit het bisdom zijn ambt neer. Om 'gezondheidsredenen', luidde de officiële lezing. Betrokkenen rond het Onze Lieve Vrouweplein zeggen beter te weten, maar het was ook voor hen een verrassing dat de pastoor door toenmalig bisschop J. Gijsen meteen weer werd benoemd in Banholt, een kleine parochie buiten de stad. „Ik heb dat nooit begrepen, want ook daar liepen misdienaars rond”, zegt een tweede betrokkene. De pastoor is nog steeds in functie, nu in een andere plaats in Limburg.

De affaire rond de pastoor van de Onze Lieve Vrouwe basiliek is een van vele. Bij het kerkelijke meldpunt 'Hulp en Recht' in Utrecht kwamen de afgelopen zes jaar 196 meldingen en klachten binnen van verkrachting, pedoseks en ander wat 'Hulp en Recht' noemt „grensoverschrijdend gedrag”. Veertig klachten zijn gegrond verklaard. De rooms-katholieke kerk heeft deze (en andere niet bij 'Hulp en Recht' gemelde) gevallen van seksueel misbruik stelselmatig binnenskamers gehouden. Pedofiele affaires van geestelijken en gevallen van seksueel misbruik worden in de regel niet door de bisdommen publiek gemaakt en zijn ook nooit aan het openbaar ministerie gemeld.

Ook 'Hulp en Recht' meldt het misbruik niet zelf aan justitie. In het statuut van het meld-

punt staat dat alle medewerkers te allen tijde tot geheimhouding verplicht zijn, behoudens die gevallen waar een wettelijke aangifteplicht geldt. Maar sinds de oprichting heeft 'Hulp en Recht' niet één keer aangifte gedaan, zegt medewerker T. Meijers van het meldpunt. Meijers, hoofddocent kerkrecht aan de Katholieke Universiteit Utrecht: „Wist u dat pedoseksualiteit volgens de Nederlandse wet niet eens aangifteplichtig is?” Er is in Nederland echter wel een aangifteplicht voor verkrachting.

Uit het bisdom Roermond komt nog een voorbeeld van een priester die zich schuldig heeft gemaakt aan misbruik van een minderjarige en die elders een pastorale functie kreeg. Het is de voormalig pastoor van de Pius X parochie in Heerlen. In 1998 deden drie Heerlense jongeren aangifte tegen hem. Het bisdom Roermond stuurde de pastoor met ziekteverlof. Hij werd veroordeeld tot een half jaar voorwaardelijke celstraf voor het plegen van ontucht met een minderjarige jongen. De rechtbank nam hem in het vonnis in het bijzonder kwalijk dat de pastoor ontucht had gepleegd nadat hij zijn geslachtsdelen met gewijde olie had ingestreken. Inmiddels is de man, met toestemming van het bisdom, als 'parochieassistent' aan de slag in Kerkrade.

Terwijl scholen wettelijk verplicht zijn ver-

'Aangifte doen is de zaak van de slachtoffers zelf'

moedens van seksueel misbruik te melden bij het openbaar ministerie en ook de zorg meldregelingen kent, weigeren de zeven bisdommen aangifte te doen, bevestigen woordvoerders. Liever wordt de zaak doorverwezen naar 'Hulp en Recht'.

De handelwijze van de Nederlandse rooms-katholieke kerk komt overeen met die van de katholieke kerk in Amerika. Ook daar zijn jarenlang affaires binnenskamers gehouden en zijn ontspoorde priesters overgeplaatst, hoewel de bisschop wist van hun pedofiele neigingen. Paus Johannes Paulus II heeft seksueel misbruik door priesters eind vorige maand scherp veroordeeld. Sinds begin dit jaar zijn in Amerika al tientallen priesters geschorst of ontslagen.

Ook in Nederland stopt de kerk zaken in de doofpot, zeggen critici. S. van Delden, theologe en psychiatrisch verpleegkundige, verbonden aan het Interkerkelijk Bureau tegen misbruik in Pastorale Relaties: „Gaaf het om kinderen, dan zou ik als bisdom altijd aangifte doen. Kinderen zijn zelf niet in staat hun verantwoordelijkheid te nemen, eventueel naar justitie te stappen.”

Het meldpunt 'Hulp en Recht' wijst slachtoffers, als het een ernstige zaak betreft, wel op de mogelijkheid om naar justitie te gaan. Heel wat slachtoffers willen dat niet. „Het is aan het slachtoffer om naar justitie te gaan; niet aan

'Hulp en Recht', zegt woordvoester C. Angenent. „Veel zaken worden niet aangegeven. Dat is waar. Hoeveel procent weten we niet, want nogmaals: aangifte doen is de zaak van de slachtoffers zelf.”

De affaires worden niet alleen niet gemeld bij justitie, maar doorgaans ook niet in de publiciteit gebracht. De kerk heeft er geen belang bij, de dader ook niet en het slachtoffer voelt vaak schroom om met zijn of haar verhaal naar buiten te treden. Zo is het aantal bekend geworden affaires de laatste tien jaar op de vingers van één hand te tellen.

Begin jaren negentig lekte uit dat de conrector van het seminarie Rolduc in Kerkrade een seksuele verhouding onderhield met een van de seminaristen. Toenmalig bisschop Gijsen reageerde met een zuivering om orde en gezag te herstellen. De conrector ging naar een buitenlands klooster en seminaristen mochten zich voortaan niet meer overgeven aan hun „eigen zucht naar genot, met name op seksueel gebied”, vermaande de bisschop.

In 1997 werd de pastoor van de parochie in Rijpwetering en Oud-Ade veroordeeld wegens seksueel misbruik van een twaalfjarig meisje. Hij kreeg achttien maanden cel waarvan zes voorwaardelijk. De Rotterdamse bisschop Van Luyn ontsloeg de pastoor. Hij moest ook zijn priesterlijke taken neerleggen.

De laatste, bekende affaire is die van een pater van de congregatie van Sint Jan uit Enschede. Hij is in 2000 ontslagen wegens seksueel misbruik. Een paar dagen nadat het aartsbisdom Utrecht deze zaak zelf publiek had gemaakt, bleek dat één jaar eerder de prior van de congregatie de pater in zonde was voorgedaan. Hij had ontucht gepleegd met een minderjarig meisje. Die zaak was tot dan toe door het aartsbisdom en de congregatie stilgehouden. De twee geestelijken zijn naar het hoofdkwartier van de congregatie in Frankrijk gestuurd.

De bisdommen zelf zeggen weinig klachten over seksueel misbruik te kennen. Bij het bisdom Groningen is de laatste tien jaar welgeteld één klacht binnengekomen van seksueel misbruik door religieuzen. Het bisdom Breda zegt geen cijfers te hebben. Den Bosch meldt sinds 1995 slechts twee (verjaarde) klachten, Utrecht afgelopen drie jaar twee en in Haarlem zou de laatste vijf jaar geen klacht zijn ontvangen. In Roermond meldt woordvoester M. Bemelmans vier tot vijf gevallen. Meldingen en klachten worden serieus genomen, aldus Bemelmans. „Ze worden onderzocht en waar nodig worden passende maatregelen getroffen.”

Toch ging een wegens ontucht veroordeelde pastoor in zijn bisdom weer aan de slag in een andere parochie. Bemelmans: „In dat geval kon dat naar ons inzicht. Bovendien: als iemand gestraft is en berouw heeft getoond, moet hij een tweede kans krijgen.” Het bisdom zal de affaire rond de Onze Lieve Vrouwe basiliek niet op eigen initiatief onderzoeken, meldt Bemelmans. „We gaan niet op een krantenartikel af.”

Oud-hulpbisschop Castermans was onbereikbaar voor commentaar. De voormalig pastoor van de OLV-basiliek in Maastricht zegt: „Er was wel iets, maar het wordt uit zijn verband getrokken. Het was niet te vergelijken met die dingen in Amerika.”

Amerikaanse leken willen de rk-kerk hervormen 'De kerk zit in de 911-fase'

Gestaag groeit de opstand tegen 'het bedrog' van de rooms-katholieke gezagsdragers in Amerika. Zelfbewuste gelovigen willen de kerk helpen.

Door onze correspondent NRC
MARC CHAVANNES
BOSTON, 11 MEI. Ze noemt zichzelf een 'overlevende', geen slachtoffer. De verhalen gaan meestal over jongens die te veel aandacht van een geestelijke kregen. Soms was het een meisje. Susan Renahan was elf toen de priester haar voor het eerst meenam naar zijn kantoor en tongzoende. Jarenlang

weer op borgtocht vrijgelaten zonder dat er een aanklacht tegen hem was ingediend.

Een geestelijke, Lawrence Lee, heeft inmiddels gesteld dat de 250.000 leden tellende kerk van Hongkong in het verleden in gebreke is gebleven. Hij zei op de lokale radio dat de kerk de zaken in het verleden niet heeft aangegeven, omdat zij daartoe in Hongkong niet wettelijk verplicht was. Ook zouden de slachtoffers en hun ouders vaak niet in de publiciteit hebben willen treden. „In de toekomst zullen we onder meer de leeftijd van het slachtoffer en de ernst van de overtreding bij onze overwegingen betrekken”, zei Lee. „Misschien zijn er dan gevallen die we om principiële redenen moeten gaan aangeven.”

zou hij haar tijdens de vrijdagse biecht uit de klas halen en zich in de gang aan haar vergripen.

Het aanhoren van Susans verhaal is voor de honderden samengestroomde gelovige katholieken een penitentie, ook zonder de details. Ze zitten sprakeloos in het benedenzaaltje van de Saint Joseph parochiekerk in Wellesley, een voorstad van Boston. Na het zingen van *Make me a Channel of your Peace* luisteren ze naar getuigenissen van gelovigen, en naar deze ene vrouw die de kerk al veertig jaar niet meer van binnen heeft gezien.

Zo vredig als ze er uit zien, de meesten zijn laaiend. Iedereen voelt zich bedrogen. Velen hebben in hun parochie een gezin waarvan een kind is misbruikt. En wat heeft de kerk er aan gedaan, anders dan zwijggeld betalen en het probleem verplaatsten? Vastberaden maken ze plannen om de kerk, hun kerk te redden. Ze bidden: 'We are the church, we are the Body of Christ'.

Kardinaal Bernard Law, de aartsbisschop van Boston en de hoogste katholieke autoriteit in de Verenigde Staten, werd deze week door een rechter voor het eerst gedwongen onder ede te vertellen wat hij wist en wanneer. Over al die priesters die hadden gezondigd en die hij overplaatste naar een andere parochie. Waar zij hun praktijk voortzetten.

De gelovigen van Boston en omstreken werden in februari totaal overvallen door de eerste onthullingen over misbruik door rooms-katholieke priesters. Nadat zij van

de schok waren bekomen, staken enkelen de koppen bij elkaar. Wat begon als een avond van twintig gewone katholieken, is aangezwollen tot een beweging die de kerk wil hervormen. Iedere maandagavond komen zij bijeen. 150 groepen verspreid door het hele land willen meedoen. Om hun hun woede te kanaliseren. Gestaag groeit de opstand tegen 'het bedrog' van de roomse gezagsdragers in Amerika.

Voice of the Faithful heeft inmiddels 5.000 aanhangers in Boston en een website (www.VoiceoftheFaithful.org) die 250.000 page hits in zes weken telde. Het doel is duidelijk: 'Keep the faith, change the church'. Volgens voorzitter dr. Jim Muller gaat het niet om oprichting van een nieuwe kerk. „We zijn geen splintergroep. Wij willen de kerk sterker maken door de leken, die 99 procent van de kerk uitmaken, hun volle rol te laten spelen.”

Muller, een vooraanstaand cardioloog verbonden aan Harvard University, is een gelovig man, en geen beginner in het opzetten van een basisbeweging. Hij was een van de drie oprichters van International Physicians for the Prevention of Nuclear War die in 1985 de Nobelprijs voor de vrede wonnen. Toen kreeg hij 150.000 mensen in de wereld op de been tegen de atoombom. Nu mikt hij hoger.

Pendelend tussen de kerkzaal en een naastgelegen schoolgebouw waar nog eens honderden bij elkaar zijn, vertelt hij: „Ik wil een wereldwijde organisatie van miljoenen katholieke leken opzetten,

met een democratisch gekozen bestuur en een afdeling in iedere parochie. Om de kerk te beïnvloeden. Boston heeft de wereld al eerder vertegenwoordigende democratie gebracht.” Zal Rome dit ooit toelaten? „Ze zullen er alleen maar beter van worden.”

Muller heeft nogal een programma voor de kerkelijke hiërarchie. Zijn zelfbewuste katholieken gaan de kerk helpen aan „een beter begrip van de seksualiteit, de democratie en het recht op gelijke behandeling van vrouwen”. Gewone gelovigen hebben de prelaten al vaker bij de tijd gebracht, zegt hij: „Galileo was ook een leek. Hij heeft de kerk een realistischer kijk op het zonnestelsel bijgebracht.”

Bijna iedere week krijgen de gelovigen een nieuwe reden om hun kerk de rug toe te keren. Vorige vrijdag maakte het aartsbisdom Boston bekend dat men terugkwam op het moeizaam bereikte akkoord met 86 slachtoffers van de veroordeelde ex-priester John Geoghan. Zij zouden samen tussen de 15 en 30 miljoen dollar smartengeld krijgen. De kerk kan dat bij nader inzien niet betalen gezien de honderden nieuwe gevallen die inmiddels aan het licht zijn gekomen. Die kunnen zo veel gaan kosten dat kardinaal Law zijn paleis misschien moet verkopen, als hij niet failliet gaat.

Marscha Wiggins is een gewone gelovige die voor de tweede keer naar een Voice of the Faithful-avond komt. Zij is op Bermuda opgegroeid met de Church of England. In Boston voelt zij zich thuis

Bisschop weigert aangifte

Door een onzer redacteuren **MAROTTERDAM**, 13 MEI. Bisschop Wiertz van Roermond weigert een priester die zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik bij justitie aan te geven. Het is onmogelijk dit „tegen de zin van de kerk” te doen, zei hij gisteravond in het televisieprogramma *Kruispunt*. Wiertz legde uit dat slachtoffers vaak geen aangifte doen uit angst voor publiciteit. De bisschop noemde dit een te respecteren standpunt.

Wiertz meldde niet op welke aard van seksueel misbruik hij doelde. Gaat het om verkrachting, zegde de voorlichtingsdienst van het openbaar ministerie in Den Haag, „dan moet eenieder daarvan onverwijld aangifte doen, tenzij de

nier aan het openbaar ministerie worden gemeld.

De laatste zes jaar zijn bij 'Hulp en Recht', het kerkelijk meldbureau, 196 meldingen (waaronder 43 klachten) binnengekomen van seksueel misbruik door geestelijken in Nederland. 'Hulp en Recht' verklaarde veertig klachten geëerd.

Huysmans meent dat bisschoppen en oversten „risico's" nemen als ze ernstig seksueel misbruik niet bij het OM melden. Volgens hem kan een bisschop verantwoordelijk worden gehouden voor seksueel misbruik.

• VRAAGBESPREEK THEOLOGOOG: pagina 5
• HOOFDARTIKEL: pagina 7

RK-kerk claimt vergoeding na misbruik-zaak bij verzekeraar

TEL 15/5 ZEIST, woensdag. De Rooms-Katholieke Kerk in Nederland en verzekeraar Aegon zijn al enkele jaren in een conflict verwikkeld over een verzekeringsschikking. Het gaat om de dekking van een schadevergoeding die het bisdom Rotterdam in 1998 wegens seksueel misbruik door een priester heeft betaald.

Dat bevestigde mr. J. Klok, voorzitter van het college van economen van de kerkprovincie, dinsdag.

Het conflict is uitgemond in beëindiging van de verzekering, maar juristen van beide partijen zijn volgens Klok nog steeds met de zaak bezig. Een woordvoerder van Aegon bevestigde dat de RK-Kerk geen klant meer is. De verzekeraar doet verder geen mededelingen over de relatie met individuele klanten.

Het bisdom Rotterdam betaalde in 1998 een schadevergoeding van 125.000 gulden (ruim 56.000 euro) aan de ouders van een twaalfjarig meisje dat door een priester van het bisdom was misbruikt. De RK-Kerk vindt dat Aegon dat bedrag op grond van de toen geldende verzekeringvoorwaarden moet uitbetalen. De verzekeraar is het daar niet mee eens.

Priester in VS boet voor pedofilie

BALTIMORE, 15 MEI. Een Amerikaanse priester is in zijn woonplaats Baltimore neergeschoten door een man die zegt tijdens zijn jeugd door hem te zijn misbruikt. De priester, die ernstig gewond raakte, heeft vier jaar geleden permanent verlof opgelegd gekregen nadat kwam vast te staan dat hij een minderjarige had misbruikt.

De 26-jarige dader heeft zichzelf aangegeven. De rooms-katholieke kerk, die onder vuur ligt na een reeks sekschandaal, zou zijn aanklacht van pedofilie door deze priester nooit hebben erkend. (AP)

De katholieke kerk in de VS is opgeschrikt door het aan het licht komen van inmiddels vijfhonderd gevallen van seksueel misbruik.

Theoloog Thomas Groome: „Er is iets fundamenteel fout met het katholieke priesterschap.”

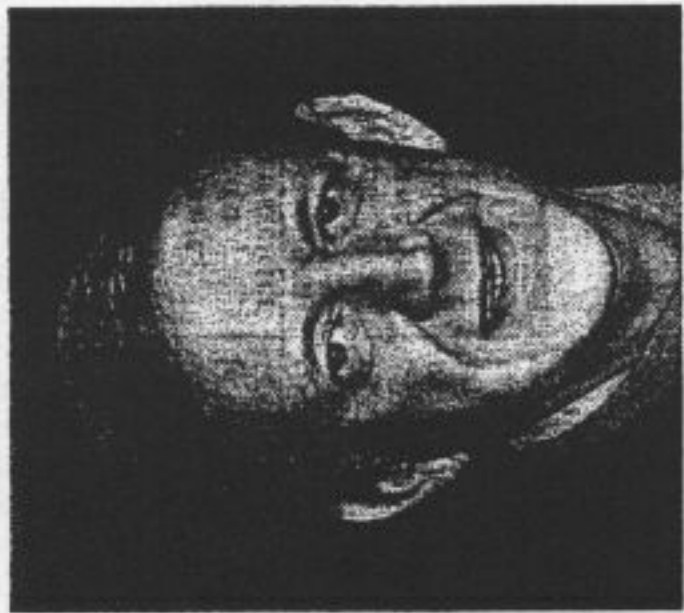
Door onze correspondent **MARC CHAVANNES**

BOSTON, 13 MEI. „De Amerikaanse katholieke bisschoppen moeten de leiding van de kerk heroveren op de rechte falanx die nu de dienst uitmaakt.” Dat zegt de katholieke theoloog Thomas Groome, hoogleraar religieuze opvoeding aan Boston College. Zijn stelling: er is meer mis met de katholieke kerk dan pedofilie.

Het sekschandaal in de Amerikaanse rooms-katholieke kerk, dat nu al tegen de vijfhonderd gevallen van misbruik van kinderen en tieners aan het licht heeft gebracht, kwam voor hem wel en niet als een verrassing. Groome kent zijn kerk van binnen en van buiten. Hij zat zes jaar in lerend op het seminarie, was zeventien jaar priester in de Verenigde Staten en is nu al weer achttien jaar uitgetreden en zeventien jaar getrouwd.

Terugdenkend aan de honderden priesters die hij van nabij heeft gekend, zegt hij: „Ik kon de pedofielen er niet uit halen. In alle eerlijkheid, ik kende geen priesters die prepubers lastigvielen. Het blijkt dat zij er wel waren. Ik hoorde gisteravond dat een klasgenoot ervan wordt beschuldigd. Wat je wel wist was dat er tienersjongens werden misbruikt.”

Groome zegt over de onthullingen van de laatste maanden, vooral in Boston, de hoofdstad van katholiek Amerika: „Ik ben

Thomas Groome (Foto Lee Pellegrini)

kregen dat zij hun seksuele voorkeur niet mochten uitleven en dan maar besloten het celibaat, waartoe zij waren gedoemd, binnen het nobele priesterschap vorm te geven.

„In dat opzicht heeft het celibaat altijd homoseksuelen aangetrokken. Als gevolg daarvan is het priesterschap in de westerse wereld voornamelijk een homoseksueel beroep geworden. Waarin mannen werken met een seksleven dat in veel gevallen is blijven stilstaan toen zij het seminarie kerkelijke seminaries homo zijn.

Het priesterschap is, naar Groomes overtuiging, geen favoriete vluchtplaats voor homo's die makkelijk toegang tot tienersjongens willen hebben of ongemerkt een liefdesrelatie met een andere man begeren. Hij denkt veel eerder dat het gaat om homoseksuelen die van hun kerk te horen

‘Er is meer mis met de kerk dan pedofilie’

Sekschandaal verrast theoloog Groome niet

Er moeten vooral meer actieve deelname door leken binnen de kerk moet komen, zegt Groome. De 232 katholieke universiteiten in de Verenigde Staten leveren - ook religieus - hoog geschoolde katholieken af. 35.000 leken verrichten al werk binnen de kerk dat vroeger door priesters werd gedaan. „De kerk zou niet meer kunnen functioneren zonder hen. Het is hun roeping. Zij willen alleen een gezin. De dag van hun wijding zal een keer komen.”

Onder de huidige paus zullen de volgende Groome noodzakelijke veranderingen niet komen. Johannes Paulus is zijn inziens „een goede paus voor de wereld geweest, maar een rampzalig paus voor de kerk”. Hij heeft de kerk veertig jaar gekost. Groome: „Het Tweede Vaticaans Concilie ('62-'65) zei: een bisschop is een bisschop. Hij is geen koorknaap van de paus. De lokale kerk moet zijn rechten op eisen. De Amerikaanse bisschoppen hadden helemaal niet naar Rome moeten gaan. Onze hoop was na het tweede Vaticaans Concilie gevestigd op de Nederlandse kerk, maar daar is het bisschoppen-college ontmand en vervangen door een stel idioote radicale conservatieven.” Hij is zijn hoop desondanks niet verloren.

In zijn laatste boek (*What Makes Us Catholic: Eight Gifts for Life*, HarperCollins) blijft Thomas Groome een optimistisch katholiek. Het doet het protestantisme niet af als ketters dwaling, bewondert de protestante omgang met de bijbel, maar geeft aan dat het katholieke geloof een unieke verbeeldingskracht heeft die 'leven schenkt' is. „Anders dan de protestanten zien wij het leven niet als een zondige last, maar als een kans, die moet worden gevlod, genoten en goed gebruikt. Zoals mijn oma in Ierland altijd zei: iedere dag dat je armen uitstrekt en niet de zijkan van een kist voelt, is een grote dag.”

ten afbetalen en moeten zien op te schieten met een vrouw.”

„Bevriende priesters zeggen vaak: jij hebt het maar makkelijk als getrouwd man. Ik heb allebei geprobeerd en ik vind getrouwd zijn een zwaardere uitdaging. Ik ben gelukkig, maar ik vind het niet makkelijk om van iemand te houden, in die liefde te groeien en te groeien in de heiligeheid van het leven als getrouwd man. Getrouwde mannen en vrouwen in het priesterschap zou een verrijking voor de kerk zijn - ook al om redenen van kwaliteit en kwantiteit. We laten meer dan de helft van de mogelijke kandidaten lopen en trekken ook niet de meest begaafden aan.”

Groome zegt dat op theologische gronden geen serieuzer bezwaren tegen beëindiging van het celibaat en het openstellen van het ambt voor vrouwen bestaan. Het christendom kende twaalfhonderd jaar lang gehuwde priesters; ongeveer veertig pausen waren getrouwd. Wat betreft opnemingen van vrouwen in het ambt: een zware pauselijke commissie van theologen stelde in 1976 vast dat de Schrift geen bevestiging oplevert. Utdagend verdedigt Groome de stelling dat Maria bij het Laatste Avondmaal was, om een klassiek argument tegen vrouwelijk priesterschap te ontcijferen.

De Amerikaanse bisschoppen zullen moeten zorgen dat „dit soort afschuwelijke schandalen” niet meer kunnen voorkomen en in ieder geval worden aangegeven bij de justitie. Maar daarnaast zijn meer „systemwijzigingen” nodig, is Groome's overtuiging. De kerk moet de wijze waarop bisschoppen worden geselecteerd openbreken en de „opgeblazen rol” van de Romeinse curie terugbrengen.

„In dat opzicht heeft het celibaat altijd homoseksuelen aangetrokken. Als gevolg daarvan is het priesterschap in de westerse wereld voornamelijk een homoseksueel beroep geworden. Waarin mannen werken met een seksleven dat in veel gevallen is blijven stilstaan toen zij het seminarie kerkelijke seminaries homo zijn.

Het priesterschap is, naar Groomes overtuiging, geen favoriete vluchtplaats voor homo's die makkelijk toegang tot tienersjongens willen hebben of ongemerkt een liefdesrelatie met een andere man begeren. Hij denkt veel eerder dat het gaat om homoseksuelen die van hun kerk te horen

Pilatus aan de Maas

13/5

HET VATICANAAN had aanvankelijk de neiging het vraagstuk van seksueel misbruik in pastorale relaties af te doen als een opgeklopt - „Amerikaans” - verschijnsel, dat vooral te maken had met de sensatiezucht van de media en de spreekwoordelijke Amerikaanse procedeerlust. Vorige maand werd de top van de Amerikaanse hiërarchie echter bij de paus ontboden en was er geen ontkennen meer aan dat het probleem aan de voet van de Heilige Stoel is beland. En nu Nederland? De laatste zes jaar zijn bijna tweehonderd klachten binnengekomen bij kerkelijke instanties, waarvan er veertig naar eigen zeggen gegrond zijn, maar geen enkele justitiële gevolgen heeft gehad. Bisschop Wiertz van Roermond noemde gisteravond op de televisie overigens een getal van vijftienveertig. Toen hem gevraagd werd waarom er nooit aangifte wordt gedaan tegen geestelijken die hun positie misbruiken, waste de prelaat zijn handen in onschuld. Hij raadde slachtoffers altijd aan naar de politie te gaan, maar daar zagen zij om hun moverende en niet onbegrijpelijke redenen van af.

Zo eenvoudig is niet. Wanneer het gaat om gevallen van verkrachting, is iedere burger strikt genomen verplicht aangifte te doen wanneer hij daar kennis van draagt. Inclusief een kerkelijk overste. Nu zal regelrechte verkrachting onder dekking van het priesterboord wel een zeldzaamheid zijn. Dat betekent echter niet dat de hiërarchie in alle andere gevallen van seksueel misbruik categorisch kan afzien van aangifte. Zij heeft naast het slachtoffer een eigen verantwoordelijkheid. Deze houdt verband met de bijzondere (afhankelijkheids)relatie tussen met name jonge gelovigen en hun geestelijk leidsman en de speciale gezagsrelatie tussen geestelijken en hun superieuren.

DE KERKELIJKE AVERSIE tegen aangifte doet een beetje denken aan het onderwijs. Daar is in 1999 speciale wetgeving aangenomen om buiten twijfel te stellen dat schoolbesturen aangifte behoren te doen bij verdenking van seksueel misbruik op hun school. De parallel ligt voor de hand. Een aangifteplicht is natuurlijk slechts een sluitstuk. Primair gaat het om het intern vormgeven aan een gedragscode die verstandig inspeelt op een dagelijkse werkelijkheid die een verscheidenheid aan problemen vertoont.

Ook hier heeft de Nederlandse kerkprovincie nog het nodige te leren, afgaande op de „ietwat krampachtige” aanbeveling van bisschop Wiertz, zoals hij zelf wel toegaf, vorige week. Rooms-katholieke priesters, seminaristen en andere pastorale werkers moeten vermijden dat zij met een kind of jongere in één ruimte verblijven. De problemen waar de rooms-katholieke kerk voor staat, gaan niet weg door ze buiten de kerkorde te verklaren.

Door onze redacteurs
JOEP DOHMEN
en GUIDO DE VRIES
ROTTERDAM, 14 MEI. De rooms-katholieke kerk heeft in Nederland in tenminste één geval een schadevergoeding betaald aan een slachtoffer van seksueel misbruik door een priester, om een civiele procedure te voorkomen. De kerk heeft daarna het uitgekeerde bedrag van 56.800 euro geclaimd bij haar schadeverzekeraar Aegon. Die weigerde te vergoeden en heeft eerder dit jaar de collectieve aansprakelijkheidsverzekering van de rooms-katholieke kerk opgezegd. Dit blijkt uit documenten die in het bezit zijn van deze krant.
Aegon Schadeverzekering zette

Kerk kocht proces af

de kerk uit de verzekering na een drie jaar durend conflict met het bisdom Rotterdam. Op last van bisschop Van Luyn betaalde het bisdom in 1998 125.000 gulden aan de ouders van een 12-jarig meisje dat langere tijd seksueel was misbruikt door een pastoor in het Zuid-Hollandse Alkemade. De

pastoor is daarvoor door de rechter veroordeeld tot 18 maanden cel, waarvan zes voorwaardelijk.

Uit de briefwisseling tussen de r.-k. kerkprovincie en Aegon blijkt dat in Nederland mogelijk sprake is geweest van meer betaalde schadevergoedingen. Deze waren door de kerk niet gemeld bij de verzekeraar. Aegon, in een brief van 28 juni '99 aan het bisdom Rotterdam: „Het niet melden van die zaken is in strijd met de polisverplichting en heeft het ons onmogelijk gemaakt de problematiek eerder aan de orde te stellen.” J. Klok, voorzitter van het college dat verantwoordelijk is voor de financiën van de r.-k. kerk, zegt dat hij geen andere zaken kent. [• Vervolg KERK: pagina 2]

Kerk vervolgt slachtoffers kindermisbruik

WASHINGTON In de VS probeert de Katholieke Kerk slachtoffers van seksueel misbruik door priesters nu zelf in het beklaagdenbankje te brengen. De Kerk wendt daarvoor dure advocaten en ingewikkelde juridische procedures aan, meldt de Amerikaanse krant 'Washington Post'. Vroeger sloot de Kerk in het geheim overeenkomsten tot schadevergoeding met slachtoffers; om negatieve publiciteit te vermijden. Nu proberen de topadvocaten vaak om de schuld in de schoenen van de ouders te schuiven, bijvoorbeeld door te beweren dat ze hun kinderen op eigen initiatief onder de verantwoordelijkheid van priesters hebben geplaatst. «De paus spreekt over mededogen met de slachtoffers», zei Mark Davis, de advocaat van de moeder van een slachtoffer uit St. Louis. «Maar vertel dat maar eens aan een moeder tegen wie de Kerk een klacht heeft ingediend omdat ze haar zoon aan een priester had toevertrouwd».

Ruzie over claim seksueel misbruik

De Rooms-Katholieke Kerk en verzekeraar Aegon zijn al jaren in een conflict verwickeld over een verzekeringskwestie. Het gaat om de dekking van een schadevergoeding die het bisdom Rotterdam in 1998 wegens seksueel misbruik door een priester heeft betaald.

Het conflict is uitmondend in beëindiging van de verzekering, maar juristen van beide partijen

zijn volgens Klok nog steeds met de zaak bezig. Het bisdom Rotterdam betaalde in 1998 een schadevergoeding van 125.000 gulden aan de ouders van een twaalfjarig meisje dat door een priester van het bisdom was misbruikt. De RK-Kerk vindt dat Aegon dat bedrag op grond van de toen geldende verzekeringsvoorwaarden moet uitbetalen. De verzekeraar is het daar niet mee eens.

Aegon schrikt van claim

[• Vervolg van pagina 1] De poging van de kerk om bij Aegon te claimen liep in juli vorig jaar op niets uit. Aegon bestreed dat de aansprakelijkheidsverzekering ook gevallen van seksueel misbruik dekt. Naar aanleiding van de claim van het bisdom besloot Aegon aanvankelijk de verzekeringspolis aan te passen. Daarin werd expliciet vermeld dat seksueel misbruik, net als gewelds- en vermogensdelicten, van vergoeding zijn uitgesloten. Later besloot Aegon om de verzekering helemaal op te zeggen.

J. Bakker, financieel verantwoordelijke bij het bisdom Rotterdam: „Aegon zei: het is nooit onze bedoeling dit soort risico's te dragen. Aegon zegde de polis op. Het bedrijf is geschrokken van dit soort risico's.”

De Amerikaanse katholieke Kerk heeft honderden miljoenen dollars schadevergoeding betaald aan slachtoffers van pedofiele priesters. Het bisdom Boston probeert de kosten te verhalen op de verzekering. Het beleid in de VS was om aanklachten tegen priesters in stilte af te handelen. In Nederland hebben de bisdommen sinds 1996 ten minste veertig gevallen van seksueel misbruik buiten de publiciteit gehouden en geweigerd aangifte te doen bij het OM.

Aegon bevestigt dat de r.-k. kerk geen klant meer is. Volgens voorzitter Klok van het financiële college van de r.-k. kerk, heeft de kerk inmiddels een nieuwe verzekeraar: Nationale-Nederlanden. Klok: „Ook die weigert schadevergoedingen voor seksuele misdrijven te vergoeden.”

Reacties vanaf morgen: misbruik@nrc.nl

Seksueel misbruik / Bisschop Wiertz: Alleen aangifte als slachtoffer dat wil

van onze redactie religie en filosofie
2002-05-14, Trouw

AMSTERDAM - Bisschop Wiertz van Roermond weigert priesters of andere kerkelijke werkers die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik, bij justitie aan te geven als de slachtoffers daar tegen zijn. Dat is volgens hem vaak het geval. Reden: vrees voor pijnlijke juridische verhoren en/of publiciteit. Dan wordt zo'n zaak intern afgehandeld. Dat stelde Wiertz in het tv-programma 'Kruispunt' (RKK-KRO). Persoonlijk is hij voor aangifte.

Bisschoppelijk woordvoerder M. Bemelmans benadrukt dat Wiertz ieder slachtoffer van seksueel misbruik dat bij hem aanklopt, aanraadt aangifte te doen bij de politie. „Wil de betrokkene dat niet, en dat

Slachtoffer ontucht schiet priester neer

van onze correspondent
Ans Bouwmans

WASHINGTON - Een katholieke priester uit Baltimore in de Amerikaanse staat Maryland is maandagavond neergeschoten door een 26-jarige man die zegt als puber door hem te zijn misbruikt.

De dader, Dontee Stokes, meldde zich vrijwillig bij de politie en heeft volgens een woordvoerder bekend. De 56-jarige priester Maurice Blackwell is na de schietpartij buiten zijn huis zwaargewond in het ziekenhuis opgenomen.

Blackwell werkte in de drugshulpverlening. Hij was niet

meer actief in een parochie, nadat hij in 1998 had toegegeven in de jaren zeventig een relatie te hebben gehad met een minderjarige. Hij was daar niet voor vervolgd. In 1993 werd hij beschuldigd van ontucht door Stokes, maar de aanklacht werd ingetrokken omdat de politie te weinig bewijs kon vinden.

De schietpartij is het zoveelste incident in het schandaal dat begin dit jaar losbarstte rond pedofiele priesters in de VS. Nadat duidelijk werd hoe laks de kerkleiding in het bisdom Boston jarenlang was omgesprongen met priesters die ontucht pleegden of daarvan beschuldigd werden, is er een hausse aan aanklachten

wegens misbruik aan het adres van de katholieke kerk ontstaan. Talloze slachtoffers die in het verleden als kind of jongere zijn misbruikt en dat jarenlang geheim hadden gehouden, hebben in de afgelopen maanden de publiciteit gezocht. Een beschuldigde priester - uit Cleveland in de staat Ohio - heeft inmiddels zelfmoord gepleegd.

Aartsbisschop Law van Boston is hard aangevallen over de manier waarop hij priesters beschermde ten koste van de belangen van kinderen. Hij is verwickeld in een harde juridische strijd over ontuchtzaken die zich in zijn bisdom hebben afge-

speeld. Hij heeft een miljoenen-schikking met 86 slachtoffers van de inmiddels veroordeelde ex-priester John Geoghan op het allerlaatste moment ingetrokken. En dezer dagen is hij dagelijks te vinden in de rechtbank waar hij verantwoording moet afleggen over zijn handelwijze. Het schikken van misbruikzaken heeft de rooms-katholieke kerk in de VS al veel geld gekost, en donateurs zijn minder gul geworden sinds het schandaal is losgebarsten. Volgens de krant The Washington Post kiest de kerk daarom nu voor een agressieve juridische strijd, waarbij slachtoffers niet zachtzinnig worden aangepakt.

Kardinaal in VS biedt excuses aan voor seksueel misbruik

BALTIMORE, 18 MEI. Opnieuw heeft een vooraanstaand katholiek geestelijke in de VS verontschuldigen aangeboden aan slachtoffers van seksueel misbruik door kerkdienaren. Het gaat om kardinaal William Keeler, aartsbisschop van Baltimore, die zich gisteren in een preek tot de kerkgemeente met name richtte tot een 26-jarige man, Dontee Stokes, die afgelopen maandag een priester in Baltimore neerschoot die hem als tiener had misbruikt.

„Ik maak van deze gelegenheid gebruik om in het openbaar mijn verontschuldigen aan te bieden aan iedereen die slachtoffer is geweest, en heel in het bijzonder de heer Stokes die intens heeft geleden als gevolg van de moeilijkheden waarin hij zich nu bevindt en

waarin wij onszelf bevinden”, zei kardinaal Keeler. Stokes schoot priester Maurice Blackwell voor zijn huis neer. Hij werd gisteren op borgtocht vrijgelaten. Opmerkelijk is dat familieleden van Stokes hebben gezegd dat ze Blackwell vergeving hebben gevraagd, maar dat dit verzoek werd afgewezen.

Intussen heeft de openbaar aanklager in Los Angeles aartsbisschop Roger Mahony van die stad opgedragen schriftelijke getuigenissen over te leggen over misdrijven van priesters. Afgelopen donderdag gaf Mahony toe dat ook hij het pedofiele verleden van een priester geheim heeft gehouden.

In een artikel op de opiniepagina van de lokale krant The Sun in Baltimore schreef kardinaal Keeler gisteren dat hij achteraf zijn besluit

betreurt om priester Blackwell in 1993 te herbenoemen tot pastoor van de St. Edward kerk in West-Baltimore, nadat deze door de toen 17 jaar oude Stokes was beschuldigd van seksueel misbruik. De inmiddels 56-jarige Blackwell, die sinds de aanslag in het ziekenhuis wordt behandeld, werd uiteindelijk in 1998 voor goed met verlof gestuurd nadat hij tegenover de kerkautoriteiten had toegegeven dat hij een seksuele relatie had onderhouden met een andere tiener voordat hij in 1974 tot priester werd gewijd. Maar het onderzoek naar de beschuldigingen die in 1993 door Stokes werden geuit, werd stopgezet wegens gebrek aan bewijs, hoewel de autoriteiten de klachten wel „geloofwaardig” vonden. (Reuters)

Zelfmoord priester Verenigde Staten

SILVER SPRING, 17 MEI. Een Amerikaanse priester die is beschuldigd van seksueel misbruik van minderjarigen heeft zich gisteren opgehangen in de psychiatrische kliniek waar hij voor pedofilie werd behandeld. De 64-jarige priester legde vorige maand zijn functie onder druk neer na publiekelijke aantijgingen door twee van zijn vermeende slachtoffers. De crisis over pedofiele priesters binnen de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten is verder verdiept nadat kardinaal Roger Mahoney, aartsbisschop van Los Angeles gisteren heeft toegegeven dat ook hij het pedofiele verleden van een priester heeft geheim gehouden. (Reuters)

komt vaak voor, dan voelt hij zich niet gerechtigd achter zijn of haar rug om zelf naar justitie te stappen." Wiertz volgt in deze niet het voorbeeld van de aartsbisschoppen van Boston, New York en Los Angeles die, onder druk van de gelovigen, elk hun bekend geval van misbruik door priesters melden aan de politie. Bemelmans wijst erop dat in Nederland geen meldingsplicht bestaat voor pedoseksueel misbruik, wel voor verkrachting. In tegenstelling tot de kerk bestaat in het onderwijs en de zorg wel de wettelijke verplichting seksueel misbruik te melden bij justitie. Dat wil niet zeggen, aldus Bemelmans, dat er in het Limburgse bisdom geen maatregelen worden genomen. „Elke melding en klacht wordt serieus onderzocht en waar nodig nemen we passende, binnenkerkelijke maatregelen." Gevraagd om hoeveel gevallen van seksueel misbruik het gaat noemt Bemelmans voor het Limburgse „vier tot vijf" gevallen.

Eerder zei kerkjurist R. Huysmans in een RKK/KRO-radiogramma dat het onvoldoende was als de bisschoppen de beslissing over het al dan niet aangifte doen overlaten aan de slachtoffers. Dan blijft volgens hem onduidelijk wat er binnen de kerk met de daders gebeurt. M. Grandia-Fennema, begeleidster van slachtoffers van seksueel misbruik door een kerkelijk werker, vindt hetzelfde. Of een priester die in de fout is gegaan, mag terugkeren, ligt volgens Wiertz geheel aan iemands persoon. Dus: „Sommigen niet, anderen wel." In het algemeen vindt hij het „infaam zo'n man opnieuw de kruisweg te laten gaan". En als het wéér misloopt? „Dan mag men mij ontslaan."

Een voorbeeld waarbij de Roermondse bisschop terugkeert in het pastoraat toestond, was het geval van een pastoor in Heerlen. In 1998 deden drie jongeren tegen de man aangifte bij de politie. De priester zou zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik. De rechter veroordeelde hem tot een halfjaar voorwaardelijk wegens het piegen van ontucht met een minderjarige jongen. Het bisdom stuurde de man met ziekteverlof. Nu is hij, met toestemming van het bisdom, 'parochie-assistent' te Kerkrade.

Onlangs gaf Wiertz priesters, seminaristen en pastorale werkers de, naar eigen zeggen, „ietwat krampachtige" aanbeveling zich niet langer met kind of jongere in één ruimte op te houden. Dat zou volgens hem al gauw een verkeerd beeld oproepen. „Zonde is een realiteit bij alle mensen, ook bij priesters", aldus de bisschop.

OM gaat praten met bisschop

Door onze redacteurs
JOEP DOHMEN en
GUIDO DE VRIES

ROTTERDAM, 21 MEI. Het openbaar ministerie in Roermond wil een gesprek met bisschop Wiertz over seksueel misbruik door priesters. Het gaat om gevallen die de bisschop de afgelopen jaren ter kennis zijn gebracht, maar die hij niet heeft gemeld bij justitie. Dat bevestigt een woordvoester van justitie. Het gesprek vindt op korte termijn plaats.

Bisschop Wiertz zei vorige week in het RKK-programma Kruispunt dat hij weigert priesters die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik bij justitie aan te geven, als het slachtoffer dat niet wil. Het standpunt van Wiertz staat mogelijk op gespannen voet met de aangifteplicht van misdrijven als verkrachting.

Persofficier K. Janssen: „Wij willen met de bisschop bespreken hoe het bisdom en het openbaar ministerie in de toekomst omgaan met meldingen van seksueel misbruik die bij het bisdom binnenkomen. Dan kunnen we het kerkelijk recht en het strafrecht naast elkaar leggen, met name in relatie tot de aangifteplicht. De bisschop heeft gezegd dat hij een aantal gevallen kent. Mogelijk dat hij die alsnog wil melden, eventueel zonder de naam van de betrokkenen te noemen."

De woordvoerder van Wiertz zegt dat de bisschop de afgelopen tien jaar „drie tot vier" meldingen van seksueel misbruik door priesters heeft ontvangen. Eén geval kwam in de publiciteit, omdat slachtoffers aangifte deden. In een ander, tot nu toe onbekend gebleven, geval heeft de bisschop een priester ontslagen.

Justitie in Amerika eiste begin dit jaar van de rooms-katholieke kerk in dat land de namen van alle bij de bisdommen bekende priesters die zich schuldig gemaakt hebben aan misbruik. Na een aanvankelijke weigering besloot kardinaal Egan van het aartsbisdom New York in maart toch een lijst met namen te geven.

Reacties: misbruik@nrc.nl

Katholieke kerk kocht misbruik meer dan eens af

Door onze redacteurs
JOEP DOHMEN en
GUIDO DE VRIES

ROTTERDAM, 22 MEI. De rooms-katholieke kerk in Nederland heeft meer dan eens schadevergoeding betaald aan slachtoffers van seksueel misbruik door een priester. Tot nog toe heeft de kerk steeds expliciet ontkend dat het om meer dan één geval ging. Uit correspondentie tussen de rk-kerkprovincie en verzekeringsmaatschappij Aegon waarover deze krant beschikt, blijkt nu dat de kerk zelf meldt dat er meer schadezaken na misbruik zijn waarvoor de kerk aan Aegon om dekking vroeg. Om hoeveel gevallen het gaat en welke, melden de stukken niet.

Volgens voorzitter J. Klok van het Economencollege, het financieel bestuur van de rk-kerk dat onderhandelde met Aegon, is in het overleg met de verzekeraar de informatie over andere schadegevallen „wat aangedikt om alle rechten te reserveren". De rk-kerk houdt vol dat slechts in één geval is betaald, namelijk 125.000 gulden na seksueel misbruik van een twaalfjarig meisje door een priester van het bisdom Rotterdam. Klok: „Wij wilden in de onderhandelingen met Aegon alleen de weg openhouden om na afhandeling van de schadeclaim in Rotterdam ook de schade in andere gevallen te kunnen claimen op onze aansprakelijkheidspolis."

Uit de correspondentie blijkt dat de rk-kerk toegeeft dat de afkoopaffaire in het bisdom Rotterdam slechts de eerste was van een reeks.

Seksueel misbruik binnen de kerk

Aandacht voor seksueel misbruik binnen de kerk in Heilig vuur. Bij het SMPR, een hulporganisatie tegen seksueel misbruik binnen pastorale relaties, komen ieder jaar minstens honderd klachten bin-

In notulen en brieven die beide partijen elkaar tussen 1999 en 2001 stuurden, staat dat er verschillende schadezaken waren die tot dan toe niet aan Aegon waren voorgelegd. De zaken waren 'onderhands' afgedaan, maar zouden bij Aegon kunnen worden geclaimd.

Aegon verbrak begin dit jaar de banden met de kerk, na 45 jaar de wettelijke aansprakelijkheid van alle medewerkers van de rk-kerk in Nederland te hebben verzekerd. Aegon besloot daartoe nadat de kerk volhardde in haar mening dat haar verzekeringsmaatschappij schadeclaims voortvloeiend uit misbruik van minderjarigen door priesters moest vergoeden. Aegon weigerde „een premie op het misbruik van minderjarigen te zetten", zo staat in de briefwisseling.

Volgens Klok heeft de rk-kerk nog steeds het standpunt dat verkrachting en ander seksueel misbruik door de kerk kon worden geclaimd als letselschade. Klok: „De polis die wij bij Aegon hadden, sloot dat namelijk niet uit." De kerk dreigde Aegon met gerechtelijke stappen als in voorkomende misbruikgevallen niet zou worden betaald. Dat dreigement is tot nu toe niet uitgevoerd.

Het Verbond van Verzekeraars adviseerde begin 2000 al zijn leden om aansprakelijkheidspolissen aan te passen. Het risico van schade door „seksuele, of seksueel getinte, gedragingen van welke aard dan ook" is sindsdien expliciet van vergoeding uitgesloten.

• REACTIES: misbruik@nrc.nl

Kerk zegt niets meer over schadevergoeding misbruik

GTE 21/5

kerars de mond open. Een kerk die een schadevergoeding voor seksueel misbruik claimt, worden ze daar nogal ver gaan. Klok vindt het tot op de dag van vandaag niet raar. „Ik heb gewezen op de collectieve aansprakelijkheid van de kerk met Aegon hadden afgesloten. Dat seksueel misbruik veroorzaakte letselschade bij het slachtoffer en voor letselschade waartoe wij verantwoordelijk zijn. Dat vinden we nog steeds."

eerde instellingen hebben geen enkele andere schadevergoeding betaald", aldus voorzitter J. Klok van het 'economencollege', het financieel bestuur van de kerk. Volgens Klok heeft de rooms-katholieke kerk in Nederland voor het laatst van een ongelukkige bijeenkomst met verzekeraar Aegon. Tijdens besprekingen waarbij de kerk het geld van de Rotterdamse schadevergoeding wilde claimen viel bij de verze-

enkele weken verwerpen tegen beweringen dat er meer gevallen van seksueel misbruik zijn afgekocht dan die ene keer in het bisdom Rotterdam. Toen werd er 125.000 gulden betaald na dat een priester in Alkemade een 12-jarig meisje seksueel misbruikte. Meerdere woordvoerders van de rooms-katholieke kerk hielden tot gistermiddag bij hoog en bij laag vol dat het bij dat ene geval is gebleven. „De kerk en de aan de kerk gel-

ALKEMADE/DEN HAAG - Seksueel misbruik: de rooms-katholieke kerkprovincie doet er voorlopig maar even het zwijgen toe. Sinds gistermiddag wordt er niet meer gereageerd op vragen, totdat de kerk een manifest naar buiten heeft gebracht. Daarin komt te staan wat de kerk onder seksueel misbruik verstaat en hoe erop wordt gereageerd. De kerkprovincie moet zich al

Kardinaal VS wil aftreden

MILWAUKEE, 24 MEI. De rooms-katholieke kardinaal Rembert Weakland, aartsbisschop van Milwaukee, heeft het Vaticaan verzocht in te stemmen met zijn aftreden. De 75-jarige Weakland deed zijn verzoek enkele uren nadat een voormalige theologiestudent hem had beticht van seksueel misbruik. Weakland spreekt de beschuldigingen tegen. Eerder is hij gekritiseerd omdat hij het pedofiele verleden van verscheidene priesters zou hebben verzwegen. De rooms-katholieke kerk in de VS bevindt zich in een diepe crisis wegens tal van sekschandalen met pedofiele priesters. (Reuters)

Kardinaal Law verdedigt zich in pedofiliezaak

BOSTON/AF - Kardinaal Bernard Law van Boston heeft de gelovigen in zijn bisdom een brief geschreven waarin hij zich verdedigt voor zijn opstelling in de zaak van seksueel misbruik door priesters in zijn aartsbisdom. In drie kantjes uit hij zich voor het eerst sinds het begin van de crisis rond seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk over de manier waarop hij is omgesprongen met priesters die kinderen misbruikten. Law is vooral verweten dat hij de geestelijke Paul Shanley, die was aangeklaagd wegens misbruik van kinderen, jarenlang van parochie naar parochie heeft laten verhuizen in plaats van hem van zijn functie te ontheffen. „Ik verklaar voor God dat ik pas

in 1993 kennis heb genomen van de aantijgingen tegen deze geestelijke", schrijft hij. „Ik heb toen onmiddellijk actie ondernomen." Hij verklaart zich absoluut niet te herinneren dat een vrouw hem in 1984 had ingelicht over de praktijken van Shanley. „De mensen die met mij gewerkt hebben, kunnen getuigen dat ik iets gedaan zou hebben als ik dergelijke informatie zou hebben gekregen." De krant Boston Herald meldde onlangs dat Law Shanley in 1997 nog had aanbevolen als directeur van een pension in New York, hoewel psychiaters Shanley als onverbeterlijk hadden aangemerkt. Behalve Shanley heeft Law ook andere priesters de hand boven het hoofd gehouden.

Vier klachten tegen kardinaal Mahony

Vier mannen die zeggen als jongen seksueel te zijn misbruikt door een rooms-katholieke priester zijn een proces begonnen tegen die priester, het aartsbisdom Los Angeles en kardinaal Roger Mahony. Volgens de mannen heeft de kerk gehandeld als een criminele organisatie door het misbruik geheim te houden. De vier zeggen dat Baker sinds de jaren zeventig kinderen seksueel heeft misbruikt. Volgens

hen heeft hij twee gevallen in 1986 bekend tegenover Mahony. Die greep niet in. Zeker drie jongens zijn daarna nog het slachtoffer van Baker geworden. Eén van hen daagt hem nu voor de rechter. Tijdens de ontmoeting die Amerikaanse kardinalen onlangs hadden met de paus pleitte Mahony voor 'zero tolerance', wat inhoudt dat een priester al na de eerste fout uit het ambt wordt gezet.

Kerk zwijgt voorlopig

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 25 MEI. De rooms-katholieke kerk in Nederland heeft een „radiostilte" ingelast naar aanleiding van recente publicaties over het binnenskamers houden door de kerk van seksueel misbruik door priesters en andere geestelijken. Een woordvoerder van de kerk zegt dat de zeven bisdommen voorlopig „geen mededelingen" zullen verstrekken over de affaire, waarover onder meer NRC Handelsblad berichtte.

De rooms-katholieke kerk in Nederland „beraadt zich intern" na „de lawine die ze over zich heen heeft gekregen" en komt begin volgende week met een verklaring, waarin ze reageert op de publicaties. De woordvoerder van de kerk zegt dat „het stuk", waarvan de status nog onbekend is, „een nadere verheldering" zal geven van „de procedures die de kerk in geval van misbruik kent".

De kerk wil „de puntjes op de i zetten". „We willen bijvoorbeeld duidelijkheid verschaffen over het schemergebied tussen seksueel misbruik, verkrachtingen en het doen van aangiften door de kerk", aldus de woordvoerder.

Nadat eerder dit jaar de seksaffaires rondom rooms-katholieke priesters in de Verenigde Staten aan het licht kwamen - het massale misbruik door geestelijken bracht de Amerikaanse kerk in een crisis - meldde deze krant dat de

rooms-katholieke kerk in Nederland seksueel misbruik en pedofilie door geestelijken in de doofpot stopt.

Bij 'Hulp en Recht' in Utrecht, een in 1995 door de kerk ingesteld meldpunt, kwamen de laatste zes jaar 196 meldingen, waaronder 43 klachten, van seksueel misbruik door priesters binnen. Veertig klachten werden gegrond verklaard. Daarbij waren verkrachtingen, waarvan volgens de wet aangifte moet worden gedaan bij justitie. Maar 'Hulp en Recht' noch de bisdommen hebben justitie na verkrachtingen ingeschakeld.

In de GPD-bladen van vandaag zegt voorzitter J. Klok van het economencollege, het financieel bestuur van de kerk, dat 'Hulp en Recht' sinds 1995 „de gevallen van seksueel misbruik zelf naar buiten [heeft] gebracht en [we] doen daarover ook aangifte bij de politie als dat nodig is".

Deze week bleek dat de kerk meer dan eens een vergoeding betaalde aan slachtoffers van seksueel misbruik. Voorzitter Klok bestreed dat. Volgens hem is één keer 125.000 gulden betaald aan een meisje in het bisdom Rotterdam. De GPD-bladen melden vandaag dat ook een slachtoffer van de in 1997 ontslagen omroepastoor Ter Laak 25.000 gulden kreeg.

• WWW.NRC.NL: dossier Misbruik in de katholieke kerk

Aartsbisschop VS treedt af

MILWAUKEE, 25 MEI. Het Vaticaan heeft gisteren het ontslag geaccepteerd van de Amerikaanse rooms-katholieke aartsbisschop Rembert Weakland. Weakland (75) wordt door een van zijn voormalige theologiestudenten beticht van seksueel misbruik.

De online-verklaring van het Vaticaan kwam enkele uren nadat Weakland, aartsbisschop van Milwaukee, zelf om zijn aftreden had verzocht. Dit volgde op een televisieoptreden van de voormalige theologiestudent, de nu 53-jarige Paul Marcoux.

Marcoux zou twintig jaar geleden tijdens een biechtessie door Weakland zijn gekust. „Hij probeerde me te kussen, probeerde zich aan me op te dringen, probeerde mijn broek naar beneden te trekken en probeerde me aan te raken”, aldus Marcoux op de televisiezender ABC. Aan persbureau AP vertelde Marcoux ook door Weakland te zijn verkracht. Hij heeft vervolgens ruim 460.000 dollar zwijggeld van de aartsbisschop gekregen.

Weakland ontkent seksueel misbruik, maar vroeg zelf om zijn versnelde ontslag om „de geloofwaardigheid van de kerk” niet aan te tasten. Hij geeft toe Marcoux zwijggeld te hebben betaald, en zal waarschijnlijk zondag zijn excuses

aan de rooms-katholieken in Milwaukee aanbieden. Een kopie van een brief die Weakland aan Marcoux schreef, staat inmiddels in allerlei kranten.

In de Verenigde Staten is met ongelooft gereageerd op de beschuldigingen van Marcoux. De rooms-katholieke kerk wordt sinds januari gesteerd door aanklachten van seksueel misbruik van kinderen door priesters. De aartsbisschop had zelf in maart een commissie opgericht om de klachten tegen misbruik van kinderen in zijn bisdom te onderzoeken. In april kondigde Weakland een zero-tolerantie beleid tegen priesters die kinderen hebben misbruikt, aan.

Weakland is de tot nu toe hoogste Amerikaanse rooms-katholieke kerkelijke leider die wordt beticht van seksueel misbruik. Hij werd 25 jaar geleden door paus Johannes Paulus II benoemd. Weaklands ontslag komt een dag nadat de bisschop van Kentucky tijdelijk is afgetreden nadat ook hij van seksueel misbruik werd beticht. Eerder deze week werden twee rooms-katholieke priesters, in respectievelijk New York en Washington, gearresteerd op verdenking van misbruik. Alleen in het aartsbisdom Boston zijn meer dan 400 klachten tegen kerkelijke leiders binnengekomen. (Reuters, AP)

Bisschop in VS met pensioen na misbruik

Van onze correspondent **VK**
WASHINGTON 25/5

Het Vaticaan heeft een Amerikaanse bisschop met pensioen gestuurd nadat een man hem had beschuldigd van seksueel misbruik. Aartsbisschop Rembert Weakland is de hoogste prelaat die in opspraak is geraakt in de reeks sekschandalen in de rooms-katholieke kerk in de Verenigde Staten.

Weakland had al om ontslag gevraagd toen hij eerder dit jaar 75 werd. Maar het Vaticaan besloot vaart te zetten achter zijn ontslag, nadat een man de aartsbisschop ervan had beschuldigd dat hij zich 20 jaar geleden aan hem had vergrepen.

Weakland sprak de beschuldiging deze week tegen. Hij erkende wel dat hij 450 duizend dollar aan de man had betaald om van de beschuldigingen af te komen, op voorwaarde dat de zaak buiten de publiciteit zou worden gehouden.

Via een woordvoerder dekte Weakland zich bijvoorbaat in tegen kritiek dat de kerk voor de financiële gevolgen had moeten opdraaien. Hij wees erop dat hij in

de loop van zijn carrière al zijn inkomsten uit boeken en lezingen aan de kerk had gegeven.

Weakland, die 25 jaar geleden door paus Paulus VI werd benoemd, was een vooraanstaande liberaal in de Amerikaanse kerk. Hij kwam herhaaldelijk in aanvaring met het Vaticaan wegens zijn pleidooien voor het toelaten van vrouwen tot het priesterschap en het afschaffen van het celibaat.

Eerder deze week werd een bisschop in Kentucky al op non-actief gesteld na beschuldigingen van seksueel misbruik.

De rooms-katholieke kerk in de VS wordt sinds begin dit jaar geplaagd door een golf van onthullingen over priesters die zich aan minderjarigen hebben vergrepen. De situatie is zo ernstig dat het Vaticaan vorige maand de Amerikaanse kardinalen ontbood om over de kwestie te praten. Het Vaticaan maakt zich ook zorgen over de financiële gevolgen van de schandalen. Geschat wordt dat de kerk de afgelopen twintig jaar al honderden miljoenen - volgens sommigen zelfs een miljard - dollar heeft betaald in schikkingen met slachtoffers.

Niemand kan de paus tot aftreden dwingen, maar dat het met JPII niet al te lang zo kan gaan, wordt steeds duidelijker. De rooms-katholieke kerk verkeert in de grootste crisis sinds eeuwen. In de VS en Italië blijft het pedofienschandaal, naar aanleiding waarvan de paus vorige maand de complete Amerikaanse kerkleiding in Rome op het matje riep, onverminderd voorpaginatie.

Dagelijks verschijnen nieuwe horrorberichten over zich misdragende priesters en de financiële schade in de vorm van smartengeld nadert het bedrag van een miljard euro. Het hoofdkwartier in Rome is toe aan een nieuwe leider. Iemand die het eigen imperium weer op orde kan brengen.

Voorraanstaande prelaten in het Vaticaan, onder wie huisideoloog kardinaal Ratzinger en de gedoodverfde opvolger, de Italiaanse kardinaal Re, zeggen sinds kort, in het openbaar dat geen enkel kerkrecht of traditie een paus ervan weerhouden kan vrijwillig afstand te doen van de troon en zich terug te trekken in een klooster. Italiaanse Vaticaan-experts menen te weten dat er druk op de paus wordt uitgeoefend terug te treden.

Wojtyla, op aarde plaatsvervanger van de allerhoogste, neemt de beslissing. Vooral nog, gezien zijn reisschema, maakt hij geen aanstalten. **VK** 24/5

'Mijnheer pastoor is overspannen'

Ware reden van het overhaaste vertrek van zijn voorganger niet gekend te hebben. „Ik dacht aan overspannenheid. Pas een jaar geleden vernam ik dat er sprake was van een klacht over seksueel misbruik”, aldus Smeets.

De nu 60-jarige ex-pastoor, wiens naam uit privacy-overwegingen onvermeld blijft, is in 1991 in het bisdom Rotterdam gewijd. Het was een late roeping voor de in Nieuwkuijk, bij Den Bosch, geboren verpleegkundige. De man begon zijn kerkelijke loopbaan in de H. Adriaan parochie in Langeraar, in het Zuid-Hollandse Ter Aar. In september 1994 vertrok hij alweer. Aanklagingen waren klachten over seksueel misbruik, meldt een betrouwbare bron die anonimewens te blijven. De woordvoerder van het bisdom Rotterdam, Joost de Witte, zegt echter dat het dossier van de priester „geen aanwijzingen voor misbruik bevat”. Volgens hem was het vertrek van de pastoor „het ge-

volg van heimwee naar het katholieke zuiden”.

De priester kreeg van bisschop Wiertz van Roermond in 1994 een aanstelling in de H.H. Petrus en Paulus parochie in Grevendich, een dorp bij Sittard. Hij zou niet lang blijven. Al een jaar later volgde een overplaatsing naar de H.H. Fabianus en Sebastiaan parochie in Sevenum, in Noord-Limburg. Na vier jaar vertrok hij ook daar. Het bisdom plaatste hem in 1999 over naar Geleen, waar hij in 2000 uit zijn functie werd gezet na klachten over misbruik.

Wist het bisdom Roermond van eerdere beschuldigingen? De woordvoerder van bisschop Wiertz wil alleen zeggen dat „de zaak volgens de geldende procedures (is) afgehandeld”. Het bisdom weigert verder commentaar. Daarmee blijft de vraag onbeantwoord waarom de gelovigen in Geleen niets is verteld. • Vervolg MISBRUIK: pagina 2

Van onze verslaggever **Sander van Walsum**
UTRECHT

De Nederlandse katholieken maken deel uit van een wereldkerk, en dat hebben ze de laatste maanden geweten. Ook zij raakten - of zij wilden of niet - betrokken bij het zedenschandaal dat de Amerikaanse kerk teistert. Dat priesters zich hier op grote schaal aan parochianen vergripen, kan niet worden aangetoond. En harde bewijzen voor kostbare cover-up-operaties kunnen evenmin worden geleverd. Maar in de ogen van de kritische buitenwacht hebben zij de schijn tegen.

Het leerstuk van het celibaat, de ongehuwde staat van kerkdienaren, is ook hier van kracht. En het celibaat wordt, ook binnen de moederkerk zelf, nogal eens als bron van seksuele frustratie aangewezen. Bovendien gelden in de Nederlandse kerkprovincie dezelfde hiërarchische verhoudingen die in de Verenigde Staten zo heilzaam bleken te zijn voor de doofpotcultuur. Aan alle condities voor de Amerikaanse ziekte lijkt voldaan.

De rooms-katholieke kerk in Nederland lijkt zich daarvan terdege bewust. Getuige het uitgebreide persbericht waarmee zij woensdag poogde 'het in de media ontstane beeld' te corrigeren. Daarbij hoedde zij zich zowel voor nederigheid als voor zelfvoldaanheid. Het een zou kunnen worden opgevat als schuldbekentenis. Het andere als bagatellisering van misstanden die er wel degelijk zijn. De kerk heeft vooral willen betogen dat het haar ernst is met de beteugeling van seksueel misbruik.

Om te beginnen heeft ze geko-

zen voor een ruime definitie van dit begrip. Alles wat ook maar riekt naar misbruik van pastoraal gezag of vertrouwelijkheid is uit den boze. Ter bewaking van de zedelijke norm is, reeds in 1995, het onafhankelijke meldpunt Hulp en Recht in het leven geroepen. Niet uit vrees voor schandalen, verzekert bestuurslid Clara Angenent. En zeker niet met het oogmerk seksuele misstappen van kerkdienaren met de mantel der liefde te bedekken. Maar gewoon

Beteugeling van seksueel misbruik

uit maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel.

Just de kerk kan daar niet zwaar genoeg aan tillen, zegt Angenent. 'Pastorale relaties zijn per definitie intiem. Priester en parochiaan komen nader tot elkaar in situaties van verdriet en rouw. De kerkdienaar moet voor elke prijs voorkomen dat een groeiende relatie op onprofessionele wijze seksualiseert.'

In elke pastorale verhouding dreigt het gevaar van de glijdende schaal, zegt Sylvia van Delden van het Interkerkelijk Samenwerkingsverband Tegen Seksueel Misbruik (SMPR). 'Een dominee kan met de beste bedoelingen een arm om de schouder van een incestslachtoffer leggen. Om troost te bieden of haar positieve ervaringen te laten opdoen met intimiteit. Het is heel goed mogelijk dat de betrokkene het gebaar waardeert. Maar later, vanuit een ander perspectief, kan hij of zij zich wel degelijk misbruikt voelen.'

Om die reden dateert ongeveer de helft van de gevallen die onder de aandacht van het SMPR en Hulp en Recht zijn gebracht uit een ver verleden. Aan de melding is dikwijls een ware worsteling vooraf gegaan: met de aard van het voorval en met de loyaliteit naar de geloofsgemeenschap.

'Meestal reageren de parochianen met ongelof', zegt Angenent. 'Van hun pastor die de begrafenis van moeder zo voortreffelijk heeft verzorgd en die hun kindje heeft gedoopt, kunnen zij zich zoiets niet voorstellen. Dat laten zij de klager weten ook.'

In de meeste gevallen gaat het hem of haar niet om bestraffing van de dader of geldelijke genoegdoening, maar om de erkenning van de kerk dat in haar naam onrecht is gedaan. Dat is misschien wel de zwakke stede in de 'volstrek heldere' klachtenprocedure waarop de rooms-katholieke kerk zich laat voorstaan. Met een schuldbekentenis wordt recidive van de dader niet voorkomen.

Bij ernstige vormen van ambtsmisbruik kan hij worden geschorst, ontslagen of 'uit de clericale staat' worden ontheven, maar bij mildere vergripen volstaat de bisschop met een berisping of overplaatsing. Of de nieuwe parochie over het verleden van de betrokken kerkdienaar wordt ingelicht, beoordeelt de bisschop.

'De strafmaat is aan de zuinige kant', erkent Van Delden. 'Deze reflex is niet eigen aan de kerk, maar aan elke besloten organisatie. Daarmee wil ik de ernst van seksueel misbruik niet relativiseren. Maar dat het verschijnsel eigen is aan de kerk of celibaat is evidente onzin. Het komt vaker voor binnen het gezin, de vermeende hoeksteen van de samenleving.'

• Vervolg van pagina 1 | In de praktijk was de openheid van de rooms-katholieke kerk over misbruik nooit groot. Affaires worden in eigen kring afgedaan, liefst via het eigen, door de bisschoppen ingestelde meldpunt 'Hulp en Recht' in Utrecht. Volgens gisteren door 'Hulp en Recht' gepubliceerde cijfers kreeg het meldpunt sinds 1996 180 meldingen van misbruik. Daarvan waren volgens het meld-

punt 24 klachten gegrond. Slechts enkele gevallen kwamen in de publiciteit, meestal omdat slachtoffers naar justitie stapten.

Bisschop Wiertz maakte op 12 mei in het televisieprogramma *Kruispunt* zijn bewegredenen bekend om misbruikzaken niet publiek te maken, en die niet te melden bij het openbaar ministerie. Volgens hem zijn het vaak de slachtoffers die geen publiciteit en geen aangifte wensen. Wiertz: „Wat betreft de stap naar justitie,

heeft het slachtoffer het recht daar wel of niet gebruik van te maken. Het is onmogelijk om tegen de zin van de klager een klacht bij het OM in te dienen. Dat mag je niet van mij vragen, dat doe ik ook niet, dat zal ik heel eerlijk zeggen.”

Pastoor Smeets in Lindenheuvel is mild in zijn oordeel over de aanpak van Wiertz in de kwestie rond zijn voorganger. Hij zegt: „Het belangrijkste is dat voorkomen wordt dat nieuwe slachtoffers vallen. Ik vind dat Wiertz dit serieus en alert heeft aangepakt.”

De ontslagen pastoor woont nu in Noord-Limburg en assisteert bij

uitvaarten. Met pastorale taken houdt hij zich niet meer bezig, verklaart deken van Horst, R. Merckx, desgevraagd. Maar: „Op afroep is hij wel beschikbaar om een mis op te dragen”, aldus Merckx.

Heeft het bisdom goed gehandeld? Merckx: „Het is een situatie waar ik goed mee kan leven. De bisschop zet tegen mij: 'Hij kan assisteren, maar hij krijgt geen benoeming zolang een psycholoog geen groen licht heeft gegeven dat een pastoorbenoeming veilig is'. Ik vind dat een verstandige beslissing.”

Of de ex-pastoor onder toezicht

staat, behandeld wordt en/of begeleiding krijgt van het bisdom of van externe deskundigen, ook die vragen beantwoordt het bisdom niet. De priester zelf zegt in een telefonische reactie zich „niet schuldig” te voelen en „gheel vrijgepleit” te zijn door de kerkelijk meldpunt van seksueel misbruik 'Hulp en Recht'. Hij noemt zich ook nog steeds pastoor. „Het is nu allemaal voorbij, ik wil er niets over zeggen. Ik ben gewoon pastoor en dat is alles.”

Deken Merckx begrijpt dat wel: „Het is een beetje het gebruik om de pastoor te blijven noemen, maar

... in feite is hij het niet meer.”
Opvolger Smeets in Lindenheuvel: „Als hij de telefoon opneemt met pastoor, dan is dat vreemd. Dat moet hij gewoon niet doen.”

Dit is deel 1 van een tweeluik over seksueel misbruik in de rooms-katholieke kerk. Morgen deel 2: 'Klerken kan zo...

Roger Huyghe werd voor het misbruik eerder al veroordeeld tot 10 jaar effectieve celstraf. Maenthoudt HLN 21/5

Pedofiele broeder en vzw veroordeeld tot 170.592 euro schadevergoeding

BRUGGE — Broeder Roger Huyghe (69), gewezen directeur van het MPI Tordale, en de vzw Tordale zijn door de correctionele rechtbank van Brugge veroordeeld tot 170.592 euro (6,9 miljoen frank) schadevergoeding aan de slachtoffers van de directeur. Die had zich vergrepen aan meer dan 30 licht mentaal gehandicapte jongens. Hij kreeg hier-

Ex-pastoor krijgt twee jaar voor verkrachting

Het hof van beroep in Brussel heeft woensdag Fritz T., oud-pastoor van Heikruis bij Pepingen, wegens verkrachting van een minderjarig meisje veroordeeld tot een gevangenisstraf van twee jaar, waarvan alleen de maand voorhechtenis effectief is. T. verliest ook voor tien jaar zijn burgerrechten en mag gedurende vijf jaar geen functies meer opnemen in een onderwijsinstelling. (belga)

voor eerder al tien jaar effectieve celstraf. Nu oordeelde de rechtbank over de burgerlijke vorderingen. Huyghe moet aan de vzw Tordale ook één euro morele schadevergoeding betalen.

De vzw Tordale zal als burgerlijk aansprakelijke partij de schade moeten betalen. Mogelijk verhaalt zij die op Roger Huyghe. Binnenkort staat nog een broeder van Tordale terecht voor gelijkwaardige feiten. Ook daar hangen forse schadevergoedingen aan vast.

Het is zeer de vraag of de vzw dit financieel zal overleven. (VJB)

Naar aanleiding van artikel in Dagblad van het Noorden met als kop 'De paus haalde stevig uit naar priesters die ontucht begaan met kinderen' reageert onderstaande lezer.

b'w N 21/5

Christus is er heel duidelijk in. Math. 18-2. 'Christus nam een kind bij zich en zeide: Een ieder die één dezer kleinen tot zonde verleidt of tegen zijn zin in met hem zonde bedrijft. Het ware beter voor hem dat hij met een molensteen om zijn hals verzwoegen werd (worde) in het diepste van de zee! Als 'plaatsvervanger' van Christus hier op aarde is de paus sterk afwijkend van het oordeel van Christus.

En dan naar aanleiding van artikel DvHN 25 04 02: 'Eén misstap en je vliegt de laan uit'. Dat principe hanteert de Rooms Katholieke Kerk voortaan voor priesters die zich schuldig maken aan seksueel misbruik. Dat is weer een heel grote tekortkoming van de kerk! Priesters die kinderen seksueel misbruiken moeten als ieder ander (crimineel) aan justitie worden overgeleverd (aangeklaagd). Ik ben zelf heel vroom rooms katholiek, ben misdienaar geweest en ben bijna priester geworden. Maar ik kan dit bijna niet meer aan! Ik blijf wel katholiek!

Glimmen, J.H.A. van der Ploeg

Pastoor ook in beroep veroordeeld voor verkrachting

HEIKRUIS/BRUSSEL — Voormalig dorpspastoor Fritz Timmermans uit het Vlaams-Brabantse Heikruis (Pepingen) blijft veroordeeld wegens verkrachting van een minderjarig meisje uit zijn parochie. Het hof van beroep in Brussel oordeelde gisteren dat de twee jaar gevangenisstraf die de pastoor in eerste aanleg kreeg terecht was. Timmermans zat destijds één maand in voorhechtenis. Enkel dat deel van de straf is effectief.

HLN 31/5

Het was aartsmoelijk om bewijzen te vinden voor de verkrachting van het minderjarige meisje uit Heikruis. Het meisje wachtte immers twee jaar vooraleer ze haar moeder vertelde dat ze in maart '97 door de dorpspastoor was bepoteld. Pastoor én toenmalig familie-vriend Fritz Timmermans hield zijn onschuld staande en het werd haar verhaal tegen het zijne. Uiteindelijk kreeg Timmermans van de rechter twee jaar cel, waarvan enkel de maand voorhechtenis effectief. Maar de dorpsheer ging in beroep tegen die uitspraak. Hij en zijn advocaat Jef Vermassen stelden dat het hele pedoverhaal verzonden was. «Louter lucht», wees de toppleiter naar de inhoud van het dossier.

GEDICHT

Het hof van beroep boog zich de voorbije maanden opnieuw over de zaak. Een gedicht dat het minderjarige meisje schreef over wat haar was overkomen, werd voorgelezen en ging door merg en been. «Ik heb pijn van binnen», schreef ze. «Ik zal me

Timmermans' straf werd in beroep bevestigd. Foto Shuys

nooit meer veilig kunnen voelen... Door jou is mijn leven kapot... Het hof van beroep oordeelde gisteren dat de straf van weleer correct was. Timmermans kreeg dezelfde straf als toen. Meer nog: hij werd meteen voortien jaar uit zijn burgerrechten ontzet. Hij mag ook vijf jaar lang geen functies meer opnemen in een onderwijsinstelling. De familie van het meisje reageerde sereen op de uitspraak. «Dat het gerecht onze dochter gelooft. Dat is belangrijk. Voor haar en voor ons.» (KW)

In 2002 meer meldingen seksueel misbruik in kerk

Door een onzer redacteurs NRC
ROTTERDAM, 30 MEI. Het aantal meldingen van seksueel misbruik door geestelijken in de rooms-katholieke kerk van Nederland is dit jaar fors gestegen. In de eerste vier maanden van 2002 kwamen er 24 meldingen binnen, vijftien meer dan in het hele vorige jaar. Dat staat in een overzicht dat 'Hulp en Recht', een meldpunt voor seksueel misbruik in de rooms-katholieke kerk, gisteren heeft bekendgemaakt. Op verzoek van de zeven Nederlandse bisschoppen publiceerde 'Hulp en Recht', dat in 1996 door de bisschoppen is ingesteld, gisteren ook een verklaring waarin staat dat de rooms-katholieke kerk een volstrekt heldere proce-

dure heeft voor de aanpak van seksueel misbruik. In de verklaring ontkent 'Hulp en Recht' dat de kerk „gevallen van misbruik wegmoffelt, vervolging van daders arkoopt en aangiften bij justitie achterwege laat”. Volgens de verklaring heeft 'Hulp en Recht' één keer aangifte gedaan bij justitie. Tot nu toe zei 'Hulp en Recht' dat „nooit” te hebben gedaan en dat ook niet als haar taak te beschouwen. De woordvoerder van het aartsbisdom Utrecht zegt „geen enkele mededeling” te kunnen doen over de vraag waar en wanneer de zaak bij justitie zou zijn gemeld. In de verklaring staat ook dat het meldpunt sinds 1996 geen 40, maar 24 klachten gegrond ver-

klaarde. Eerder liet de instelling weten dat 5 procent van de 43 klachten „ongegrond” was. 'Hulp en Recht' schrijft verder dat de rooms-katholieke kerk één keer een bedrag heeft betaald aan een minderjarig kind, dat door een priester was misbruikt. „Het bedrag is betaald als genoegdoening voor letselschade van het kind. Dit bedrag is op verzoek van het betreffende bisdom via een civielrechtelijke procedure formeel vastgesteld door de kantonrechter (...) Hier was dus geen sprake van het 'afkopen' van vervolging.” Onderzoek van deze krant leerde echter dat de kerk het slachtoffer in 1998 een bedrag 56.800 euro heeft betaald om een civiele procedure te voorkomen.

Vrijgemaakten krijgen meldpunt voor seksueel misbruik kerkelijk werkers

ZUIDHORN — De gereformeerde gezindte krijgt een onafhankelijk meldpunt voor gevallen van seksueel misbruik door kerkelijk werkers. De synode van de Vrijgemaakt-Gereformeerde Kerken stemde in Zuidhorn in met de oprichting van deze stichting, waaraan ook de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken deelnemen. 50 PTT 27/5

Het meldpunt is bedoeld voor de eerste opvang en begeleiding. Daarnaast komt er een klachtencommissie, die meldingen van seksueel misbruik beoordeelt, en een beroepscommissie, die bindende uitspraken doet over de gegrondheid van klachten. De commissies doen ook voorstellen aan een kerkenraad over te nemen maatregelen, aldus de synode. (ANP)

Controle? 'Dat weet ik niet precies'

Een wegens seksueel misbruik veroordeelde pastoor had „een pedofiele achtergrond”. Nu is hij actief in het kerkelijk leven in Lelystad. Deel twee van een tweeluik over de praktijk van het r.k.-benoemingenbeleid.

Door onzer redacteurs NRC
JOEF DOHMEN EN GUIDO DE VRIES
ROTTERDAM, 31 MEI. De parochianen in het Zuid-Hollandse Alkemade zagen in 1999 hun oude pastoor opens weer terug, anderhalf jaar na de ontdekking dat hij in zijn pastorie een minderjarig meisje regelmatig had verkracht. Op zondagochtenden verscheen de veroordeelde priester als begeleider van koren op televisie, bij eucharistievieringen vanuit Lelystad. Na lezing van het strafdossier van de in 1997 veroordeelde pastoor doemen twee vragen op: hoe strikt zijn de toelatingseisen voor mannen die priester willen worden? En hoe verloopt de controle op ontslagen pedoseksuele priesters? De kwestie in Alkemade kwam ooit in de publiciteit omdat de ouders van het slachtoffer naar justitie gingen. De pastoor van de parochies Rijpwetering en Oud-Ade bleek het meisje jarenlang te hebben misbruikt. Hij kreeg daarvoor eind 1997 van de rechtbank in Den Haag achttien maanden cel, waarvan zes voorwaardelijk. Het strafdossier bevat aanwijzingen dat het meisje niet het enige slachtoffer was van de pastoor. Ook een zusje en een vriendinnetje getuigden tegenover de politie toe de pastoor hen misbruikte. Het openbaar ministerie vervolgde alleen het misbruik van het eerste meisje, iets dat de pastoor in politieverhooren niet had ontkend. De pastoor zou voor zijn komst naar Alkemade al te ver zijn gegaan met kinderen.

Als muziekleraar in Den Haag 'stoeide' de leraar met leerlingen, waarbij de leraar seksueel opgewonden raakte, zo verklaarde een oud-leerling in het politiconderzoek tegen de pastoor. De advocaat van het meisje, N. Ruysch uit Delft bevestigt: „Ook op plekken waar hij was voor hij pastoor werd, waren ernstige twijfels over hem.” De vader van het meisje spreekt ronduit over een verleden van seksueel misbruik, al is er voorzover bekend eerder nooit aangifte gedaan tegen de man. „Tijdens de rechtszaak zaten achter ons op de publieke tribune enkele oud-leerlingen die zeiden dat ze ook door hem waren misbruikt. Alleen waren hun zaken verjaard”, aldus de vader. Hij noemt het schokkend dat een man met een pedofiele achtergrond zomaar pastoor kan worden. „Zijn verleden bleek geen enkele belemmering. Van enig onderzoek vooraf was geen sprake. Iedereen kan zomaar priester worden, zonder goed antecedentenonderzoek. Als ik vandaag wil, haal ik een foldertje in een kerk en kan ik aan een priesteropleiding beginnen, mede door het grote tekort aan priesters.” Volgens woordvoerder Joost de Witte van het bisdom Rotterdam is echter de veroordeelde pastoor voor zijn wijding in september 1988 „degelijk” gescreend door het Adviescollege voor Ambtskandidaten (AVA), „een college van priesters dat een geschiktheidsadvies aan de bisschop uitbrengt”. Daarbij is gekeken naar zijn „persoon en zijn spirituele vorming”. De priester heeft ook een psychologische test ondergaan, zegt De Witte. „Geen enkel gegeven wees er op dat hij eerder onoorbare handelingen had verricht. Bij twijfel wordt niet gewijd.” Rector Jan Vries van het Grootseminarie in Rolduc, een van de priesteropleidingen, schat dat 20 procent van de kandidaten in Rolduc niet wordt aangenomen. „Het kan dan zijn dat hun niveau te laag is, of dat iets anders aan zo iemand mankeert, lichamelijk of psychisch”, aldus Vries.

Priester dr. R. Huysmans, hoogleraar kerkelijk straf- en procesrecht aan de Universiteit van Leuven, zegt dat geschiktheid van kandidaten wordt getoetst via de regels van de Congregatie van de Ere diens in Rome. Daarin staat dat kandidaten moeten worden geweerd als ze „een verwijfde manier van doen” of „abnormaal affectieve neigingen” vertonen. Verder mogen kandidaten volgens die regels niet worden toegelaten als zich versturende feiten in hun publieke leven hebben voorgedaan. „Uiteraard valt pedofilie daaronder”, zegt Huysmans. „Dit zijn de regels”, beklemtoont Huysmans, „of ze worden gehanteerd, weet ik niet.” De vader van het misbruikte meisje pleit ook voor een onafhankelijke beoordeling van klachten over seksueel misbruik. Nu is die beoordeling in handen van het meldpunt 'Hulp en Recht', opgericht door de bisschoppen zelf. 'Hulp en Recht' benadrukt in de deze week uitgegeven verklaring overigens zijn onafhankelijkheid. De vader: „Het zou een college van juristen moeten zijn dat los staat van de kerk. Nu is sprake van verwevenheid, doordat gedelegeerden van de kerk mee mogen oordelen.” Na zijn veroordeling eind 1997 door de strafrechter is de pedofiele pastoor uit Alkemade door bisschop Van Luyn van Rotterdam ontslagen en is hij van zijn priesterlijke taken 'gesuspenderd'. Tijdens de behandeling van zijn rechtszaak zei de pastoor in een Limburgs klooster te gaan leven, om zich zo voor de rest van zijn leven te onttrekken aan de maatschappij. Het liep anders: de man begon met steun van 'Hulp en Recht' een nieuw anoniem leven in Lelystad. Daar blijkt de inmiddels 73-jarige ex-priester wederom verbonden aan een parochie, nu als vrijwilliger. Hij geeft muziekles, begeleidt koren en missen als organist, neemt deel aan de werkgroep missie, ontwikkeling en vrede en verleent hand- en spandiensten, aldus een woordvoerder van de parochie. Hoogleraar Huys-

mans: „De kerkelijke regels zeggen: als iemand is weggezonden, kan hij niet meer in het ambt terugkeren. Maar wat als hij vrijwilligerswerk doet? Dat zou kunnen, dat kun je niet verbieden. Je kunt zo iemand ook niet verbieden om 's zondags naar de kerk te gaan.” Woordvoerder Loek Sinselmeijer van het aartsbisdom Utrecht, waar Lelystad onder valt, zegt dat „niet iedereen” in de parochie weet dat de man veroordeeld is wegens seksueel misbruik. Herkerkbestuur en de pastoor van de parochie weten het volgens Sinselmeijer wel. Advocaat Ruysch van het misbruikte meisje: „De man is inmiddels weer actief in het kerkelijk verenigingsleven in Lelystad, al doet hij daar geen pastoraal werk. Of hij daar begeleidt wordt? Ik hoop het maar ik weet het niet. 'Hulp en Recht' sprak de hoop en de verwachting uit dat de reclustering iets zou doen. Men heeft zich verder niet actief opgesteld.” Advocaat R. Verbunt van de pastoor zegt niet te weten of zijn cliënt psychiatrisch is onderzocht. Verbunt: „Of er controle op hem is? Dat weet ik ook niet, maar ik geloof wel dat er contacten zijn.” Woordvoerder Sinselmeijer van het aartsbisdom zegt „begrepen te hebben” dat er controle is, opdat de man niet met kinderen of jongeren te maken krijgt. Hoe die controle eruit ziet? Sinselmeijer: „Dat weet ik niet precies.” Pastoor Th. Moons, verantwoordelijk voor de parochies in Oostelijk Flevoland (waaronder Lelystad), verklaart niet te weten hoe de controle is geregeld. Moons: „Maar het bestuur van de geloofsgemeenschap gaat nu in overleg met betrokkene kijken of in de toekomst nadere maatregelen nodig zijn.” Het aartsbisdom Utrecht heeft inmiddels, na protesten van parochianen uit Alkemade, een einde gemaakt aan de televisieoptredens van de pedofiele ex-pastoor.

Zwaardere straf voor pedofiele pastoor

BRUSSEL - Het hof van beroep verzwaarde woensdag de straf van de pedofiele pastoor van Pepingen. Naast twee jaar voorwaardelijk krijgt hij nu ook tien jaar beroepsverbod in het onderwijs.

Fritz T. (62) was pastoor in Heikruis, een parochie van Pepingen. Op Witte Donderdag in 1997 verkrachtte hij de vijftienjarige Patricia bij haar thuis. Het meisje speelde orgel in zijn kerk, maar het Hof oordeelde dat de

Hof van Beroep Brussel 6 v A 30/5

pastoor "geen gezag over Patricia uitoefende". Het enige bewijs tegen de pastoor was de verklaring van het meisje zelf. Pas twee jaar na de feiten kwam ze met haar getuigenis naar het gerecht.

Voorzitter Geo Raspé gaf toe dat ze daartoe moest worden gemotiveerd door haar boezemvriendin en moeder, maar: "De

verklaring van Patricia is geloofwaardig. Het is geen puberale fantasie en ze is niet beïnvloed door derden. Patricia wilde zich niet op T. wreken en ze verzond de feiten ook niet om zich bij haar familie te verantwoorden voor een of ander ongepast gedrag". Volgens Raspé is T. "sociaal gevaarlijk en een gewiekste schijnheiligaard". Hij is als pas-

toor ontslagen en wordt psychiatrisch begeleid.

Het Hof veroordeelde hem tot 2 jaar voorwaardelijk. Hij is voor vijf jaar zijn burgerlijke én politieke rechten kwijt en mag tien jaar lang niet meer werken in een school, noch deelnemen aan jeugdverenigingen. T. moet Patricia voorlopig 2.500 euro betalen. De definitieve schade wordt later begroot. Aan Patricia's ouders moet T. 5.100 euro betalen. T. beweert dat hij onschuldig is. Volgens hem beschuldigt Patricia hem alleen maar omdat hij haar seksuele verlangens die ze als verliefde bakvis koesterde, afwees.

Het proces stelt eens te meer de problematiek van de afwezigheid van een bewijsrecht in ons land. In tegenstelling tot in alle omliggende landen mag een Belgisch rechter zich bij een veroordeling louter en alleen baseren op de verklaring van het slachtoffer alleen, er moet geen ander bewijs zijn.

JDW

De rooms-katholieke kerk moet niet schromen bij serieuze klachten over (zeden)misdrijven justitie in te schakelen en intussen binnenkerkelijk disciplinaire voorzieningen treffen, vindt

R.G.W. Huysmans.

De gevallen van seksueel misbruik door katholieke priesters in pastorale functies volgen elkaar snel op. De omvang ervan in de laatste veertig jaar is echter niet bekend, laat staan de diepte van de vaak blijvende schade die aan de slachtoffers is berokkend. Veel vragen dringen zich op. Neemt de rooms-katholieke kerk klachten van slachtoffers niet serieus? Wat doet de kerk met die priesters in eigen kring? Hoe kan het dat zij soms opnieuw elders benoemd worden? Is er bereidheid tot schadevergoeding? Wil de kerk het liefst de wereldlijke justitie er buiten houden?

Allereerst bezit de rooms-katholieke kerk het *ius puniendi*, het recht van bestraffing van rooms-katholieke gelovigen voor misdrijven, die in het kerkelijke Wetboek van 1983 bepaald zijn. Dit recht komt exclusief haar toe, niet anderen. Het kerkelijke Wetboek kent een reeks kerkelijke misdrijven: algemene voor alle katholieken, bijzondere alleen voor geestelijken bisschoppen, priesters of diakenen) of religieuzen. Tot de speciale misdrijven van geestelijken behoren ontuchtige handelingen, bedreven met geweld of bedreigingen, of in het publiek of met een minderjarige beneden de achttien jaar. Een priester kan daarvoor 'uit de geestelijke staat weggezonden worden', de zwaarste straf voor een geestelijke.

De kerkelijke recht op bestraf-

Kerk moet zwakheid in aanpak van zedenmisdrijven erkennen

ning hangt samen met de in de geschiedenis zwaar bevochten vrijheid en zelfstandigheid van de kerk. Op basis hiervan ligt het niet voor de hand dat bisschoppen uit eigen beweging voor kerkelijke misdrijven die tevens staatkundige misdrijven zijn, naar de wereldlijke justitie stappen. Dit gaat in tegen de soevereiniteit in eigen kring. Het kerkrecht verplicht een bisschop daartoe ook niet.

Dit verklaart dat bisschoppen alleen als de wet dit voorschrijft of als justitie hen daartoe dwingt (bijvoorbeeld door huiszoeking), het openbaar ministerie benaderen of daarmee samenwerken. En dat gebeurt eigenlijk alleen voorzover het seculiere recht wandaden van kerkelijke bedienaren als misdrijven bestempelt. Naar de justitie van welk land zou de Romeinse Curie, gevestigd in of bij Vaticaanstad, moeten gaan, als vanuit de wereldkerk zedenmisdrijven van katholieken bij haar binnenkomen? Ook in het plan van aanpak van de kardinalen uit de Verenigde Staten, die in april in Rome besprekingen voerden, staat niet dat zij voortaan uit zichzelf aangifte zullen doen bij de wereldlijke justitie.

De rooms-katholieke kerk heeft haar eigen recht van berechting binnen de geloofsgemeenschap echter begrensd. Kerkelijke strafoplegging dient tot verbetering van de dader, herstel van schade en ergernis en van de rechtsorde. Zij is een *ultimum remedium*, een laatste redmiddel, als andere middelen gefaald hebben. Volgens het kerkelijke Wetboek kan een bisschop een

binnenkerkelijke strafprocedure slechts dan in werking stellen, als alle andere wegen van pastorale bezorgdheid vruchteloos gebleken zijn. Tot die andere wegen behoren terechtwijzing, vermaning, bezinningstijd, geestelijke boete, therapie, herscholing, op non-actief stellen en verbod van zielzorghan-delingen.

Waartoe neigt tot nu toe een gemiddelde bisschop als hem duidelijk is, dat een priester strafbaar

Als de wandaden omvangrijk zijn of diepe, publiek bekende wonden hebben geslagen, of als de wereldlijke justitie straf heeft vastgesteld, zal de bisschop over verdergaande kerkelijke maatregelen gaan denken. Eén van de voor de hand liggende kerkrechtelijke opties is het verlies van de geestelijke staat voor een priester. Daardoor raakt hij de basisgeschiktheid voor priesterlijke en pastorale functies definitief kwijt.

Volgens het kerkrecht moet sprake zijn van zware verwijtbaarheid wil straf volgen

seksueel misbruik heeft gepleegd? Als de verdachte er echt spijt van heeft, zich wil verbeteren en het een beperkte wandaad betreft, zal de bisschop hem administratief uit zijn functie verwijderen en hem een tijd van bezinning of therapie aanbieden of opleggen. Hij zal met hem zorgen dat de schade bij het slachtoffer voorzover mogelijk hersteld wordt (welgemeende excuses en aanbod van smartengeld). Hij zal het slachtoffer pastorale en therapeutische begeleiding ter beschikking stellen. Bij dit alles staat in Nederland de rooms-katholieke instelling 'Hulp en Recht' de kerk terzijde. Indien nodig zal de bisschop in de desbetreffende parochie de ergernis zien weg te nemen.

Ten slotte kan een bisschop proberen een priester zover te krijgen om vrijwillig aan de paus het ontslag uit de geestelijke staat te vragen. Maar indien de verdachte priester dit weigert, kan de bisschop hem niet wegzenden omdat dit volgens het kerkrecht onmogelijk is. De straf van wegzending uit de geestelijke staat kan alleen door een kerkelijke rechtbank van drie rechters worden opgelegd. Zo'n rechtbank is ook bevoegd te beslissen over de civiele vordering van een slachtoffer tot schadevergoeding. Dus zou een bisschop aan zijn *promotor iustitiae*, een soort kerkelijke openbaar aanklager, de opdracht moeten geven om de verdachte bij zijn diocesane recht-

bank aan te klagen en het proces te gaan voeren.

Dit gebeurt nauwelijks tot niet in de kerk omdat de bisdommen onvoldoende kerkjuristen en rechtskennis bezitten om dergelijke processen te voeren. Bovendien is de uitkomst voor de bisschop ongewis, want aan de rechtbank komt dan de beslissing toe. Het kerkrecht stelt hoge eisen aan de toerekenbaarheid van een wandaad, wil van een misdrijf sprake zijn. Hier geldt *nulla poena sine gravi culpa*: geen straf zonder zware verwijtbaarheid. Het is goed mogelijk dat een rechtbank vaststelt dat, gezien bepaalde omstandigheden, kenmerken of stoornissen bij de verdachte, deze onvoldoende toerekeningsvatbaar was. Dan vindt geen veroordeling plaats.

Praktisch komt het dus bijna nergens in de bisdommen tot processen om verdachte priesters uit de geestelijke staat heen te zenden. Dan blijven de zaken en de verdachte priesters binnen de kerk. Bisschoppen uit de Verenigde Staten en Canada dringen al jaren bij Rome aan om buiten een rechtsgeleding om, serieus verdachte priesters bestuurlijk van ambtswege uit de geestelijke staat te kunnen wegzenden. Maar tot nu toe heeft Rome dit geweigerd en blijft de Romeinse Curie insisteren op de gewone procesgang van het kerkrecht.

Het eigen recht van berechting, bestraffing als laatste redmiddel en het niet inschakelen van kerkelijke rechtbanken beperken de mogelijkheden van de rooms-katholieke kerkleiding om adequaat op klachten van seksueel misbruik te reageren. Dat is ook aan de Romeinse Curie bekend. Daarom heeft het Romeinse Departement voor de Geloofsleer vorig jaar bepaald, dat de bisschoppen alle serieuze klachten van ontucht van priesters met kinderen en jongeren onder de achttien jaar aan Rome moeten melden. Het Departement zal dan de bisschop instrueren hoe verder te handelen, tenzij het zelf de zaak overneemt.

Hoe kan de rooms-katholieke kerk in dit alles adequaat en rechtvaardig verder komen? Zij kan de eerste lijn handhaven en zich niet verplichten om uit eigen beweging de wereldlijke justitie op de hoogte te stellen. Daarop wijst het schrijven van het Departement voor de Geloofsleer in Rome van vorig jaar. Daar hoort dan bij dat de kerk het zelf processueel berechten van serieus verdachte priesters daadwerkelijk gaat behartigen en het niet bestraffen als andere wegen vruchten opleveren, zou veranderen. Dit laatste zou een diepe aantasting vormen van de boetetraditie van het kerkrecht.

De kerk kan ook zeggen: de misdrijven tegen de zeden van priesters zijn zowel voor het kerkrecht als veelal voor het seculier recht misdrijven. Bij serieuze klachten zullen wij die melden bij justitie, die eerst haar werk laten doen, en intussen binnenkerkelijk voorlopige disciplinaire voorzieningen treffen. Pas daarna zullen wij zelf in eigen kring bezien, welke kerkelijke bestraffing of andere definitieve maatregelen mogelijk en nodig zijn. Het zou goed zijn indien de rooms-katholieke kerk deze

Dr. R.G.W. Huysmans, buitengewoon hoogleraar Kerkelijk Straf- en Procesrecht aan de KU Leuven.

weg in eigen kring bespreekt. Er staat veel op het spel en het is niet erg te erkennen, dat je als kerk daar alleen niet meer uitkomt.

Kulsen

Niet alleen in de Verenigde Staten, maar ook in Nederland zou veel seksueel misbruik en pedofilie in de rooms-katholieke kerk voorkomen, luidde een conclusie in NRC Handelsblad.

Ik las het en dacht meteen terug aan mijn jeugd in het zuiden des lands. Met mijn ouders, nogal nonchalante katholieken en afkomstig uit het westen, kwam ik in een sterk roomse omgeving terecht. Catechismusles op school, elke zondag naar de mis, vis op vrijdag. Er viel goed mee te leven, vooral als je er regelmatig de hand mee lichtte.

Seksualiteit bestond niet, tot dat je het tegendeel ontdekte. Op scholen en in allerlei jongerenclubs liepen veel paters rond, maar ik zou schandelijk tegen als ik hen ook maar van een geval van seksueel misbruik zou berichten. Niemand van hen zeert in mijn herinnering ooit een ontuchtige hand naar mij of van mijn vriendjes uitgestoken.

Waarmee ik de actuele onthullingen over seksueel misbruik niet wil bagatelliseren. We hebben inmiddels een hele seksuele revolutie achter de rug, waarvan sommige geestelijken ook wel eens de vruchten wilden plukken. Al waren ze dan voor hen verboden.

Kan het zijn dat ik destijds te laat was om signalen van seksue-

eel misbruik op te vangen? Of heb ik ze verdrongen? Dat geloof ik niet, want ik kan me nog wel het seksuele wangedrag van een andere boven ons gestelde volwassene goed herinneren. Het was alleen geen geestelijke, maar de hoofdonderwijzer. Een kleine, hinkende, zeer onappetitlijke vrijgezel, aan wie ik nog altijd met grote weersin terugdenk. Het is vreselijk voor een kind om een jaar lang aan de willekeur van zo'n heerschappij te zijn overgeleverd.

Eén keer per week deden we aan schoolswemmen. We moesten ons verkleden in badhokjes met hoge deuren waar je niet zo gemakkelijk overheen kon kijken, zeker niet als je zo klein van stuk was als onze onderwijzer. Hij compenseerde deze handicap door zich aan de deur op te hijsen, waarna hij met een rood, verwilderd hoofd op je neer loerde, juist als je bezig was je zwembroek aan te trekken. „Schie eens op”, zei hij dan – een mededeling die hij ook vanaf de begane grond had kunnen verstrekken.

Het maakte je niet bang, maar het bevreesde je wel, en je besefte ook heel goed dat het niet in de haak was. Dat gold ook voor een ander gebruik van hem dat hij vooral in de klas cultiveerde. Hij had de gewoonte om staande voor de klas, met zijn

handen langdurig en diep in zijn broekzakken te graaien. Je zag die handen steeds als snoeken onder de stof van de broek naar beneden schieten, op zoek naar de onedele delen. Er was daar onder in die broek een wel lustig woelen gaande, een exhibitionistische onderhoudbaarheid van klok en hamer, waar wij allen getuige van moesten zijn.

Wij lachten er stiekem om. De meester stond weer te 'kulsen', fluisterden we tegen elkaar – dialect voor 'knikkeren'. Eén jongetje vroeg eens in een vlaag van brutaliteit: „Waarom zit u toch altijd zo raar met uw handen in uw broek, meneer?” Ik kan me zijn antwoord nog letterlijk herinneren, ook omdat ik de formulering nooit eerder gehoord had. Hij zei: „Ik ben me van niets bewust.”

FRITS ABRAHAMS

Na 23 jaar is paus Johannes Paulus zelf het probleem geworden, schrijft

oud-seminarist John Cornwell. Van geestelijk leider is hij veranderd in een 'chief executive officer' van een autoritaire organisatie.

John Cornwell: *Breaking Faith. The Pope, the People and the Fate of Catholicism*. Viking, 186 blz. € 32,15

Marc Leijendekker

Morgen, zaterdag, viert paus Johannes Paulus II zijn verjaardag. Hij wordt 82 jaar. Op het Sint Pietersplein zullen onderzocht weer duizenden gelovigen onder zijn raam staan zingen, zwaaiend met papieren vlaggetjes en applaudiserend voor een moeizaam pratende en voorzichtig schuifelende oude man.

Ook zijn critici gunnen Johannes Paulus dit feest. Maar zolang er geen sprake is van aftreden – en dat is er niet voor de plaatsbekleder van Christus op aarde – brengt iedere verjaardag van de paus de katholieke kerk meer in de problemen. De centrifugale krachten zijn zo groot, waarschuwt John Cornwell, een voormalige seminarist die zich tot de progressieve katholieken rekent, dat de katholieke kerk steeds dichterbij een implosie komt.

Al jaren klinken er waarschuwend geluiden over gebrek aan leiding in het Vaticaan. Over een conservatief en bureaucratisch bestuursapparaat, de curie, dat onevenredig veel macht naar zich toe heeft getrokken. Regelmatig laat Johannes Paulus zien dat hij niet is uitgespeeld. Hij verraste bij de komst van het derde millennium met een *mea culpa* voor fouten die de kerk in het verleden heeft gemaakt. Hij deed een historische

verzoeningspoging met de joden en met de staat Israël. En hij probeerde vorige maand de crisis rondom pedofiele priesters in de Verenigde Staten naar beste vermogen op te lossen - dat de uitkomst volstrekt onbevredigend is, ligt niet zo zeer aan de daadkracht van de paus, als wel aan zijn smalle denkkader.

Deze oprispingen doen de alarmbellen niet verstommen. De paus zelf is het probleem geworden. Een beetje zijn leeftijd, maar veel meer zijn idee dat de kerk centraal bestuurd moet worden, dat hiërarchie belangrijker is dan collegialiteit. Het heeft te lang geduurd, zegt Cornwell. In de heersende monocultuur hebben discipline en tucht de plaats ingenomen van een open debat en zijn de meeste kiemen voor vernieuwing verdord. Met instemming citeert hij de negentiende-eeuwse kardinaal John Henry Newman: 'Het is niet goed voor een paus om langer dan twintig jaar te leven. Dat is een anomalie en brengt geen goede vruchten voort; hij wordt een god, heeft niemand om hem tegen te spreken, kent de feiten niet, en doet wrede dingen zonder het te zo te bedoelen.'

Wapperende figuur

Johannes Paulus II is nu ruim 23 jaar in functie. Heel de wereld kent zijn wapperende witte figuur. De tv heeft van hem een ster gemaakt die bij de attracties van een weekje Rome horen. Maar volgens Cornwell, verbonden aan de universiteit van Oxford, heeft hij de katholieke kerk naar de afgrond van een nieuw schisma gevoerd. Zijn boek is een keiharde aanval op de autoritaire, centralistische en hiërarchische invulling die Johannes Paulus II heeft gegeven aan het pauschap.

In twee persoonlijke hoofdstukken geeft hij zijn geloofsbriefjes af: hij is een seminarist die begin jaren zestig van zijn geloof valt, maar als veertiger de katholieke God opnieuw ontdekt. Hier is geen rabiate papenhater aan het woord. Daarom komt zijn kritiek des te harder aan. 'Onder Johannes Paulus II is het katholicisme een onemanshow geworden', schrijft hij. 'Zelfs de persoon van Christus lijkt door hem in de schaduw gesteld te worden.' De conclusie: deze paus heeft de katholieke kerk op een blijvende, historische manier scha-

De onzekere toekomst van de katholieke kerk

de berokkend'.

Breaking Faith is een niet overal even strak geordende, maar breed opgezette aanval op het centralisme in de katholieke kerk. Dat is de essentie van het probleem. In de jaren zestig beloofde het Tweede Vaticaanse Concilie ingrijpende vernieuwing. Collegialiteit en subsidiariteit waren sleutelwoorden. In de praktijk is daar weinig van terecht gekomen. De paus staat aan de top van een religieuze multinational en de bisschoppen zijn niet meer dan uitvoerders van het beleid van de pontifex maximus als *chief executive officer*. De kerk lijkt op een citadel die onder de bezielende leiding van generaal Wojtyla moet worden verdedigd tegen secularisme, waardenrelativisme en ongebreidelde kapitalisme. Vergeld zijn de notities over de kerk als het volk van God dat samen onderweg is, steeds in beweging, zoekend naar de waarheid. De waarheid is er al en staat geschreven in de vele encyclieken en apostolische brieven van de baas in Rome. Het geloof is geen cafeteria waar je kan kiezen wat je lekker vindt. In het wereldbeeld van Johannes Paulus II en zijn sergeanten als Joseph Ratzinger, prefect van de Congregatie voor de Geloofsleer, bestaat geen gedeelde autoriteit.

Thema voor thema beschrijft Cornwell hoe deze uitgangspunten het beleid van Rome hebben bepaald en een kloof hebben doen ontstaan tussen de gelovigen en een aantal lokale kerkbestuurders aan de ene kant en paus en prelaten in het Vaticaan aan de andere kant. De onwrikbare standpunten over geboortebepaling, abortus en homoseksualiteit. De onverzoenlijke houding tegenover gescheiden katholieken en het harde optreden tegenover kritische theologen. Het resolute afkappen van iedere discussie over de vrouw in het ambt of over het celibaat, en de beperkte rol die wordt ingeruimd voor leken. De halfslachtige stappen naar oecumene. De geringe bereidheid om naar opmerkingen

van bisschoppen te luisteren. De neiging om bisschoppen te benoemen zonder overleg met het bisdom zelf. Steeds weer geldt: Rome beslist.

Volgens de geldende leer is het absolute leiderschap van de paus een van de onderscheidende kenmerken van het katholieke geloof. Maar daaraan is door de eeuwen heen op uiteenlopende wijze invulling gegeven. In de eerste duizend jaar van de kerkgeschiedenis was de paus vooral een bemiddelaar tussen de verschillende lokale kerken. En het idee van de pauselijke onfeilbaarheid, dat nu zo'n grote rol speelt, is pas in 1870 tot dogma verheven, om de geestelijke macht van de paus veilig te stellen nadat de wereldlijke macht definitief verdween met het einde van de Kerkelijke Staat.

Dialogo

Er is dus historisch gezien ruimte om te discussiëren over thema's die nu door Johannes Paulus II en conservatieve groepen als onwrikbare pijlers onder het geloof worden beschouwd. De dialoog, daar begint alles mee. De meeste progressieve katholieken hebben geen pasklare antwoorden op de grote vragen die nu spelen, maar zij willen weer praten, discussiëren, niet meer steeds het categorisch 'neen' te horen krijgen.

Ook Cornwell weet niet precies waar de kerk naar toe moet, ook hij heeft meer vragen dan antwoorden - het is geen toeval dat zijn boek twee nawoorden heeft, één getiteld 'Epiloog' en het andere 'De nieuwe paus'. De katholieke kerk nu is sterk gebaseerd op angst en wantrouwen. De paus praat wel over liefde en hoop, maar, zegt Cornwell in een keiharde aanval, 'de articulatie van zijn liefde was onveranderlijk abstract en berekenend: hij vertrouwt de gelovigen niet; hij ziet geen voorzienigheid in hun moeilijkheden en twijfels.' Ook in zijn liefde blijft Johannes Paulus II een autoritaire man.

De toekomst van de kerk ligt volgens

Cornwell in de niet-veroordelende liefde, de *agape*. Dat moet volgens hem de basis zijn voor een zoektocht naar religieus pluralisme. Dit kan niet anders zijn dan in een proces van vallen en opstaan, vergissen en corrigeren. Het pad naar vernieuwing is niet duidelijk gemarkeerd en loopt langs afgronden. Ook Cornwell stelt grenzen. Met afgrijzen vertelt hij over vernieuwingspogingen die te ver zijn doorgesloten. Kindermissen waarin de priester zich had verkleed als tovenaars, met clowns als misdienaars. Handboeken waarin Christus wordt voorgesteld als een sociaal werker. Erediensten met in het koor nonnen van middelbare leeftijd die met ontblote borsten de lof zingen van de Almachtige Godin. Een kerstviering waarin de als belegen ervaren kerstliedjes zijn vervangen door *Happy Birthday*. Dat is ook weer niet de bedoeling.

Wat dan wel? Niemand weet het precies. Cornwell pleit ervoor dat katholieken in voortdurend gesprek met elkaar de grenzen gaan ontdekken. Vrouw in het ambt? Misschien. Geboortebepaling? Natuurlijk. Celibaat? Dat is historisch en cultureel bepaald, dus laten we eens kijken naar de ervaring in andere godsdiensten en andere culturen.

Eén belangrijke vraag blijft open: wie doen er mee aan die discussie? Daarin is Cornwell ambivalent. Nu eens constateert hij dat een splitsing dreigt, dan weer dat die in feite al heeft plaatsgemaakt en dat een grote groep zich heeft afgekeerd van de kerk en geen belangstelling meer heeft voor het gesprek. Dat is niet alleen de kaalslag van de secularisatie, maar ook die van het absolutisme van Johannes Paulus II. De kans op een niet-conservatieve paus is klein, gezien de geestverwanten die deze paus op sleutelposities heeft benoemd. Maar ook als er een hervormingsgezinde paus zou komen, is het nog maar de vraag of die een antwoord zou weten te formuleren op de leegloop en de vergrijzing binnen de katholieke kerk.

Dat gangsters ontsnappen uit de gevangenis lijkt me vrij logisch, maar dit weekend is er in Antwerpen een cipier ontsnapt. En hij nam gelijk twee schurken mee. Uit mijn jeugd heb ik onthouden dat «de gevangenen verlossen» een werk

mini MAAL
DOOR Bert Verhoye

van barmhartigheid is. De cipier gaat dus recht naar de hemel * Na zijn veroordeling tot vijf jaar cel * Johannes Paulus de paus heeft zijn volgelingen opgedragen het geloof voortaan ook te verspreiden via internet. Zo kunnen die pastoors eens met een muis spelen zonder hun celibaat te verloochenen * Dat je een aantal van hen ook terugvindt op de sites met kinderporno is als het ware dubbele evangelisatie * Vorige week nog bevestigden de zeven bisdommen van Nederland, in navolging van de Amerikaanse bisschoppen, dat zij nooit aangifte doen van pedofiele affaires van geestelijken. De Nederlandse bisdommen behandelen de zaken binnenskamers via het bureau «Hulp en recht» * Waar de slachtoffers géén hulp en géén recht krijgen * De pastoor van de Onze-Lieve-Vrouw-basiliek in Maastricht, die een minderjarige misdienaar had misbruikt (een misbruikdienaars, zeg maar) werd «om gezondheidsredenen» overgeplaatst naar een parochie op het platteland * Zo een

knaapje van de boerenbuiten is een ware verademing en een aanrader voor een pastoor uit de stad * «Nog eentje om het af te leren», dacht de Rotterdammer die werd aangehouden omdat hij in een café de borsten van de serveuse had vastgepakt. En in het bureau pakte hij de borsten vast van een politieagente * Bij het ter perse gaan was hij zijn ballen nog aan het zoeken * New York leek me altijd de stad van de vrijheid, met dat bekende Franse standbeeld aan de entree. Wie één van de 452 flats wil kopen (en ik schrijf KOPEN) aan West End Avenue 180 moet een verklaring ondertekenen dat hij/zij thuis nooit zal roken * Het immobiliënbureau is beducht voor «tweedehandsrook die de gezondheid van de kinderen kan aantasten» * De verregaande onnozelheid van de antibakterroristen zou toch uitgeroemd in deze stad op daverend hooggelach moeten worden onthaald * Want het gaat met de antibakterroristen zoals met alle terroristen, van de fietsterroristen tot de zelfmoordterroristen: als je niet oppast, maken ze van je leven een gevangenis waaruit zelfs een cipier niet meer kan ontsnappen * Minimaal, klein rubriekje in de krant, maar met een waarschuwing op zijn tijd

ZES LEERKRACHTEN VOOR RECHTBANK

Voor de correctionele rechtbank van Brussel is gisteren een geruchtmakend pedofilieproces van start gegaan. Vier leerkrachten en twee gewezen directeurs van het prestigieuze college Saint-Pierre in Ukkel worden verdacht van pedofilie. (BINNENLAND/2)

Het Ukkelse Collège Saint-Pierre is geen gewoon college. Hier lopen de kinderen van de betere Franstalige burgerij school. Groot was dan ook de verbazing toen in december 1996 - het land verkeerde nog in Dutroux-shock - enkele advocaten in de tv-uitzending *Controverse* veertien leerkrachten van de school beschuldigden van zedenfeiten. Die zouden gepleegd zijn tussen 1992 en 1997 en gingen van aanranding van de eerbareid tot verkrachting met geweld en bedreigingen van acht jongens en meisjes.

Zes ouderparen stelden zich burgerlijke partij. Onderzoeksrechter Vandermeersch kreeg het dossier toegeschoven, maar op veel medewerking van de schooldirectie moest hij niet rekenen. Een huiszoeking leverde weinig of niets op. Harde bewijzen bleven uit.

De directie hield de aanklachten op wraaknemingen van ontvreden ouders. De bewijslast was vooral gesteund op expertiseverslagen van kinderpsychiaters. Toch besloot de raadkamer het dossier naar de rechtbank te sturen, maar slechts zes van de veertien beschuldigden moesten terechtstaan.

Claire Degryse, voorzitter van de 54ste kamer, schetste gisteren nogmaals de feiten. Twee kinderen vertelden aan hun ouders dat ze samen met andere kinderen waren meegenomen naar het bureau van de directeur van de lagere school. Daar zouden ze zijn

BRUSSEL (belga, eigen berichtgeving) — Voor de correctionele rechtbank van Brussel is gisteren een geruchtmakend pedofilieproces van start gegaan. Vier leerkrachten en twee gewezen directeurs van het prestigieuze college Saint-Pierre in Ukkel worden verdacht van pedofilie. De zes ontkennen alle feiten. **bs 12-3**

opgewacht door vijf volwassenen. De kinderen verklaarden te zijn verkracht. Terwijl één man een kind vasthield, verkrachtte een tweede het, een derde maakte foto's van de feiten, een vierde keek toe en de laatste stond op uitkijk.

Andere zedenfeiten zouden zich hebben afgespeeld tijdens de turnlessen. Ouders die bij de schooldirectie gewag maakten van een slechte behandeling van hun kinderen door sommige onderwijzers, kregen geen gehoor. Ook werden geen maatregelen genomen tegen die leden van het leraarskorps.

Eén na één ontkenden de zes beklagden de feiten. Onderwijzer D. gaf aan dat zijn plaats in de klas was en niet voor een rechtbank. De voorzitter merkte op dat hij het kind dat hem beschuldigt op een zeer vernederende manier had gestraft. Een tweede onderwijzer, B., stelde daarop dat ook hij moeilijkheden had met het kind. Hij ontkent evenwel alle zedenfeiten.

De wiskundeleraar, die volgens de kinderen foto's maakte van de feiten, zegt dat hij onmogelijk op de plaats van de feiten kan zijn geweest. Ook turnleraar M. ontkent in alle talen. Hij beschrijft de moeder van een slachtoffer als een sprookjesvertelster die „alles heeft uitgevonden" en die „steeds zwaardere beschuldigingen tegen hem uit".

Ter zitting vertelde de dame dat haar zontje lichamelijke letsels overhield aan de feiten, maar dat ze niet over medische attesten beschikt van de dag van de feiten. De vrouw zei dat haar zoon nog steeds „gebroken" is. Een andere

moeder bevestigde dat haar zoon, die nu vijftien is, zijn klassieke schoolopleiding heeft moeten stopzetten en nu privé-onderwijs volgt.

Woensdagnamiddag worden de getuigen gehoord. (domi)

Kardinaal genoemd in pedofiliezaak

BRUSSEL - De Belgische kardinaal Danneels is opnieuw gedagvaard als getuige in een pedofiliezaak. Die dagvaarding vindt plaats in een rechtszaak tegen vier docenten en twee oud-directeuren van een prestigieuze Brusselse katholieke school. Zij staan terecht wegens seksueel misbruik van leerlingen.

Volgens de raadsman van de ouders van de leerlingen poogde Danneels de zaak uit de wind te houden. De woordvoerder van Danneels zegt nog geen dagvaarding te hebben ontvangen. De publiciteit rondom de pedofiliezaak komt slecht uit voor Danneels, die door Belgische media meerdere malen is genoemd als kandidaat om paus Johannes-Paulus II op te volgen.

Danneels «bestudeert» dagvaarding nog

MECHELEN - Gisteren heeft kardinaal Danneels een dagvaarding ontvangen om te verschijnen op het pedofilieproces van het College Saint-Pierre in Ukkel. «De kardinaal bestudeert het document nog», zei zijn woordvoerder Toon Osaer. «Hij overlegt maandag met zijn advocaat». De dagvaarding kwam er op verzoek van meester Jean-Paul Tielman, die Danneels beschuldigt van het «niet verlenen van hulp aan personen in gevaar». (BTL/PV)

PEDOFILIEPROCES COLLEGE SAINT-PIERRE BLIJFT IN SFEER VAN VERDACHTMAKINGEN

Advocaat dient klacht in wegens bedreigingen

BRUSSEL — Op de tweede zittingsdag van het pedofilieproces tegen zes leerkrachten van het Ukkelse college Saint-Pierre was een hoofdrol weggelegd voor Jean-Paul Tieleman, de advocaat van een van de aanklagende families. Hij maakte bekend dat hij dinsdag was bedreigd door hoge magistraten en hij dagvaardt kardinaal Danneels. **DS 14/3**

HET pedofilieproces is al van hoge magistraten en door kerkelijke overheden. „Geen fysieke bedreigingen, maar bedreigingen over de toekomst van mijn professionele carrière.“ Ook tijdens het proces gaan die aantijgingen door. De tweede zittingsdag was voorbehouden voor de getuigen, maar voor die aan het woord konden komen, nam advocaat Tieleman het woord. Hij zei dat hij dinsdag bedreigd was door

schooldirectie en de ouders. Daaruit moest blijken dat de procureur-generaal bevooroordeeld was. Aan Pierre Houssiau, de voorzitter van de raad van bestuur van het college, liet de procureur-generaal weten dat hij „hem op de hoogte zou houden van het onderzoek“.

Van Oudenhove heeft Marc Wagemans, de stafhouder van de Brusselse Franstalige balie, al ingelicht over de beschuldigingen van Tieleman. Die neemt de zaak ter harte, maar hij wil zich niet uitspreken of hij een disciplinair onderzoek start tegen Tieleman. Tieleman maakte niet alleen gewag van de bedreigingen, maar ook van een vertrouwelijke brief van de Brusselse procureur Benoît

klacht ingediend“, liet Tieleman weten. En hij dagvaardt ook kardinaal Danneels en Pierre Houssiau om op 27 maart te verschijnen voor de rechtbank. Danneels zou volgens de advocaat, een hulp hebben geboden aan een persoon in nood, wat neerkomt op „schuldig verzuim“.

En toen was het tijd voor de getuigen. Claude Lefèvre, de Franstalige kinderrechtencommissaris, was ingeschakeld door een van de families. „Omdat de familie geen gehoor kreeg bij de school, werd ik opgeroepen als tussenpersoon.“ Lefèvre had gesprekken met één kind en met de schooldirectie en het oudercomité. „Wat mij bij die contacten vooral opviel, was de algemene zwijg-

denbergh. Bij de directie voelde ik geen enkele empathie. En het oudercomité had vooral aandacht voor de eigen kinderen.“ Paul Vandenberghe was ooit leerkracht op het college, maar in 1993 werd hij veroordeeld wegens zedenfeiten met kinderen op de school. „Toen de directie op de hoogte werd gebracht over klachten van ouders, gaf ik de feiten toe. Daarop stuurde ze mij een week met ziekteverlof. Na die week werd ik ontslagen.“ Vandenberghe pleegde gedurende tien jaar ongewoon veelvuldig feiten. Of de directie zolang niet de hoogte gewoest kon zijn, wou Tieleman weten. „Bij mijn weten was de directie nooit op de hoogte“, zei Vandenberghe. (adc, domi)

Danneels niet verplicht op proces te verschijnen

BRUSSEL — Voor de tweede keer in enkele jaren wordt kardinaal Godfried Danneels voor een strafrechtbank gedagvaard, in een zaak van pedoseksuele misdrijven. De kardinaal is daarbij niet verplicht voor de rechter te verschijnen.

Van onze redacteur **DS 15/3**
Filip Verhoest

VOR de correctionele rechtbank van Brussel kondigde advocaat Jean-Paul Tieleman woensdag aan dat hij de kardinaal rechtstreeks dagvaardt, omdat hij geen hulp zou hebben geboden aan personen in nood (DS 14 maart). Dat zou tegen de kardinaal de tenlastelegging „schuldig verzuim“ kunnen opleveren. Volgens Tieleman hadden ouders de kardinaal verwittigd over seksueel misbruik van leerlingen in het college. Maar de kardinaal greep niet in. Integendeel, in een brief dankte hij de afscheidnende directeur. De man is één van de zes beklaagden op het proces.

Advocaat Tieleman treedt op voor ouders van wie het kind mogelijk werd misbruikt door leerkrachten. De dagvaarding, door deze „burgerlijke partij“, van Danneels stoelt niet op de wet-Franchimont, zoals sommige media gisteren meldde.

Specialist strafrechtspleging Raf Verstraeten, hoogleraar aan de KU Leuven: „Elke burgerlijke partij heeft de mogelijkheid iemand rechtstreeks te dagvaarden. Dat is gewoon het equivalent van het recht van het openbaar ministerie om iemand voor de rechtbank te dagen. Dat recht bestaat van oudsher. Dat heeft niets vandoen met de wet-Franchimont.“

De wet-Franchimont, die de strafrechtspleging moderniseerde, kwam er in de nasleep van de affaire-Dutroux en geeft slachtoffers van misdrijven onder meer het recht het strafdossier in te kijken, of aan de onderzoeksrechter bijkomende onderzoeksgegevens te vragen. Maar die wet slaat op de fase voorafgaand aan een proces in openbare zitting voor de strafrechtbank.

In 1998 daagden de ouders van een tiener kardinaal Danneels af eens voor de correctionele rechtbank van Brussel, in een zedenzaak tegen een 64-jarige priester. De priester kreeg zes jaar cel wegens verkrachting van de jongen. Danneels werd in eerste aanleg „burgerlijk aansprakelijk“ gesteld,

omdat hij als hiërarchisch overste van de geestelijke „onachtzaam was geweest“. De kardinaal had volgens de rechtbank niet alert genoeg gereageerd op een klacht van de kinderrechtencommissaris.

Het ging om een precedent in de Belgische rechtspraak: de kerkelijke hiërarchie werd in een zedenzaak burgerlijk aansprakelijk gesteld, omdat de priesters „aangestelden“ waren. Maar het creatieve vonnis hield geen stand in beroep. Danneels werd vrijgesproken van elke aansprakelijkheid. Volgens het hof van beroep kon er geen „directe band van ondergeschiktheid“ tussen de kardinaal en de priester worden vastgesteld.

Voor alle duidelijkheid: de kardinaal werd in 1998 geen schuldig verzuim aangewreven. Nu doet

advocaat Tieleman dat wel. Nog opmerkelijk is dat de voorzitter van de rechtbank die in 1998 uitspraak deed in eerste aanleg, Claire De Gryse, dezelfde magistraat is die nu het strafproces tegen de leerkrachten van Saint-Pierre voorziet.

Danneels had gisteren nog geen oproeping ontvangen, verklaarde zijn woordvoerder. „Als wij die krijgen, zullen we met onze advocaten overleggen wat te doen“, zei Toon Osaer.

Danneels wordt normaal verwacht op de zitting van 27 maart. Maar hij is niet verplicht persoonlijk te verschijnen, zegt prof. Raf Verstraeten. De Belgische wet zegt nog wel dat een verdachte voor zijn rechters moet verschijnen, maar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg heeft duidelijk gesteld dat een verdachte zich altijd door een raadsman kan laten vertegenwoordigen. Door die „hogere“ uitspraak is de Belgische rechtsregel achterhaald.

jongen te verplichten zijn broek te laten zakken.“ Met hetzelfde uitgestreken gezicht luistert B. naar de bevindingen uit het rapport van psychiater Rodesch. „Thomas is een kind dat een groot trauma heeft opgelopen als gevolg van de feiten die tegen hem zijn gepleegd. Verder heb ik op basis van mijn ervaringen geen enkele reden om aan te nemen dat moet worden getwijfeld aan de woorden van dit kind. Zijn lijden is onomkeerbaar en ik ben ervan overtuigd dat hij niet alles vertelt wat hij te vertellen heeft. Dit is pure horror.“ Tot dezelfde bevindingen kwam ook psychiater Nolf, die twee rapporten opmaakte over de getuigenissen van de kinderen.

Burgerlijke partij: 'De kinderen zijn verschrikkelijke daden opgedrongen en hun lijden is altijd ontkend'

Terwijl directeur P. zich volgens de advocaten enkel bekommerde om de goede naam van het college en elk schandaal te allen prijze probeerde te vermijden, worden andere leerkrachten wel pedoseksuele feiten verweten. Luc P. weet naar eigen zeggen niet hoe hij een nieuw filmpje in een fotooestel steekt. Toch werd bij een huiszoeking gespecialiseerd fotomateriaal van P. gevonden en werd hij bij een line-up door twee slachtoffers herkend als degene die het misbruik vastlegde.

Meester Graindorge herhaalde hoe een van de kinderen tot driemaal toe van school kwam met een slip die achteraan besmeurd was met sperma. De laatste keer was de slip van het kind vuil van sperma en bloed. Een keer kwam het jongetje zonder slip naar huis. Gymleraar M. werd door een van de kinderen aangeduid als dader. De moeder van het kind: „Ik was in shock. eiste onmiddellijk na de eerste keer een gesprek met de directeur. Maar hij was er niet en een week erna was het weer zover. Ik was zo verschrikkelijk gechoqueerd dat ik die slips gewassen heb.“

Op het litteken in de anus van een slachtoffer na heeft de verdediging weinig materiële bewijzen. „In dit soort zedenzaken is dat ook uitzonderlijk“, pleit Anne Krywin, de derde advocate van de burgerlijke partijen. Als zij aan haar pleidooi begint, neemt de zenuwachtigheid bij de verdediging zichtbaar toe. Wat volgt zijn getuigenissen van slachtoffers, klasgenootjes, experts. Na amper een half uur sluit Krywin het pleidooi van de burgerlijke partij af met betonnen beschuldigingen. Maar zonder materiële bewijzen, vermits die in deze zaak volgens de drie advocaten nooit hadden kunnen worden gevonden, gezien de „obstructie“ binnen de Brusselse justitie.

De namen van de kinderen werden in het stuk veranderd.

De derde dag in het pedofilieproces tegen zes leden van het onderwijzend personeel en de directie van het Collège Saint-Pierre was gisteren de dag van de burgerlijke partij. En ze schoot met scherp. Op leerkrachten van het college en de vermoedelijke pedofiele daden waarvan ze hun leerlingen het slachtoffer maakten, op de directie en haar doofpotoperatie, op de hoge magistraten en hun onbegrijpelijke interventies ten voordele van het Ukkelse college. **DE MORGEN**

Brussel
an onze medewerkster
Katrien Bruyland

‘Ik kan onmogelijk pleiten zolang ik niet weet wie dit onderzoek heeft gesaboteerd’, zo begint meester Jean-Paul Tieleman gisterenochtend de derde procesdag omtrent het vermoedelijke kindermisbruik in het Collège Saint-Pierre. De advocaat verwijst naar de schriftelijke interventies in de zaak door de Brusselse procureur Benoît Dejemeppe en procureur-generaal André Vanoudenhove. Voorzitter Claire Degryse, die niet had begrepen dat kardinaal Danneels inmiddels als beschuldigde en niet als getuige is gedaagd en zich daar behoorlijk boos om maakt, zucht diep. Om meester Tieleman en zijn confrater Michel Graindorge daarop toch te geven wat ze willen: onderzoeksrechter Damien Vandermeersch in de getuigenbank. Vandermeersch had eerder te verstaan gegeven - onder meer tijdens een zitting voor de raadkamer, maar ook tijdens een onderhoud met de ouders van de slachtoffers - dat voor zowat elke onderzoeksdaad die hij uitvoerde, de collegedirectie al op de hoogte was.

„De eenzaamheid van mijn jonge cliënten was enorm“, begint Graindorge zijn pleidooi. „Om te beginnen omdat ze door niemand

gehoord zijn en omdat ze nadien ook nooit geloofd zijn. Nu nog altijd krijgen de kinderen en hun ouders te horen dat ze fantaseren en enkel ingezet worden om rekeningen te vereffenen met het college. Er zijn hen verschrikkelijke daden opgedrongen en hun lijden is altijd ontkend.“

Graindorge laat voorzitter Degryse even slikken wanneer hij vroegere processen over zedenfeiten tegen kinderen aanhaalt waarin beschuldigden feiten ontkenden en toch werden veroordeeld op basis van niet-materiële bewijslast. „U moet zich die zaken tegen plegers van zedenfeiten wel herinneren, want u sprak telkens de straffen uit. Ik heb er dan ook vrouwen in dat u dit deze keer zult doen. En hij daar, hij is een leugenaar die een netwerk van pedofielen beschermt.“ Hij daar, dat is Daniël P., oud-directeur van het college. En hij, hij doet wat hij ook op vorige zittingen deed: wegdromen en af en toe iets noteren.

Plukkend aan zijn baardje luistert meester Yves-Marie B. naar de burgerlijke partij. „B. zette Thomas een maand lang achterin de klas in quarantaine. Toen hij niet kon volgen, omdat hij met de rug naar het bord zat, moest hij 's middags in de klas blijven. Dat was niet om zijn taak in te halen maar om de

ADVOCAAT KARDINAAL DANNEELS VRAAGT VOLGENDE WEEK UITSTEL PROCES

Onderzoeksrechter getuigt vandaag over tegenwerking

BRUSSEL — Onderzoeksrechter Damien Vandermeersch getuigt vandaag voor de correctionele rechtbank van Brussel. Hij moet uitsluitel geven over de tegenwerking die hij zou hebben ondervonden tijdens zijn onderzoek naar vermoedelijke pedofiele praktijken op het Ukkelse collège Saint-Pierre.

Van onze redacteur DS Dominique Minten 19/3

RECHTBANKVOORZITSTER
Claire De Gryse zorgde op de derde zittingsdag van het pedofiliëproces voor lichte opschudding. „Meneer Tieleman, u heeft kardinaal Danneels gedagvaard als verdachte. De rechtbank had begrepen dat u hem op 24 maart enkel als getuige wou horen”, veegde ze

de advocaat van de burgerlijke partijen de mantel uit. „U moet toch weten dat de advocaten van meneer Danneels zullen pleiten om het proces te verdagen, want zij zullen het dossier willen bestuderen.”

De advocaat van Danneels, meester Pascal Vanderveeren, is dat ook van plan: Hij had gisteren voor het eerst overleg met de kardinaal. „Ik zal volgende week woensdag naar de rechtbank gaan”, zei Vanderveeren aan de redactie. „Maar deze zaak is voor mij helemaal nieuw. Ik moet het dossier kunnen bestuderen. Dat lijkt mij evident.” Tieleman herhaalde voorts dat

hij klacht had ingediend tegen de Brusselse procureur Benoit Dejemeppe wegens schending van het beroepsgeheim. Volgens de advocaat heeft de procureur ook het goede verloop van het onderzoek gehinderd. Uit het dossier blijkt volgens hem duidelijk dat de school getipt was over de huiszoeken die onderzoeksrechter Vandermeersch wilde uitvoeren. „Wie heeft de school getipt? Vandermeersch heeft letterlijk gezegd dat hij geconfronteerd werd met rebellie vanwege de school”, aldus Tieleman. „Hierover moet nu maar eens duidelijkheid komen.” Voor rechtbankvoorzitster De Gryse zijn de vermoedens van tegenwerking alvast ernstig genoeg om Vandermeersch op te roepen. „Ik heb hem gevraagd om te getuigen”, zei De Gryse. „Vandaag haalt hij de rechtbank niet, maar morgen zal hij aanwezig zijn.” En toen was het woord aan Mi-

chel Graindorge, advocaat van twee ouderparen die klacht hadden ingediend. Volgens Graindorge staat het vast dat leerkrachten kinderen hebben misbruikt. Een belangrijke indicatie is volgens hem de uitspraak van de raadkamer die het op 13 november 1998 had over de grote geloofwaardigheid van de getuigenissen van de kinderen, de ontkenning van hun lijden, de sterke oppositie tegen Vandermeersch en de voorkennis van verantwoordelijken. Dat de aanklachten ingegeven zouden zijn door de Dutroux-hysterie is volgens Graindorge onzin. „De eerste klachten werden ingediend in september 1994, lang voor Dutroux.” Harde bewijzen dat de klachten berusten op feiten kon de advocaat niet aanbrengen. Maar de verklaringen van kinderpsychiaters die hij aanhaalde en de pv's met getuigenissen van de kinderen zelf, maakten indruk.

„De verslagen van verschillende kinderpsychiaters sluiten twijfel uit. Zij hebben het keer op keer over onweerlegbaar lijden en trauma's. Bovendien zitten in de verklaringen van de kinderen details die niet liegen. Zoals de kleine M. die zich schaamde over zijn sliepje dat niet proper was toen hij zich moest uitkleeden.” De jongen werd na de vermeende feiten compleet onhandelbaar en stond zelfs op het punt zich van het balkon van de derde verdieping te gooien. Een andere jongen zou tot bloeden toe verkracht zijn door de leraar lichamelijke opvoeding. In zijn sliepje zou, volgens de moeder, tot drie keer toe sperma gevonden zijn. Maar ook hier zijn er geen bewijzen, want de sliepjes gingen in de was. En toen de ouders met de jongen na de verkrachting naar het ziekenhuis gingen, werden ze, opnieuw volgens de moeder, wandelen gestuurd.

Proces tegen Ukkels college zakt in DS

BRUSSEL — Het proces tegen het Ukkelse collège Saint-Pierre is gisteren in elkaar gezakt.

Eerst getuigde onderzoeksrechter Damien Vandermeersch dat hij geen inmenging in het gerechtelijk onderzoek had ondervonden. Daarna stelde de openbaar aanklager dat tegen vier van de zes verdachten geen bewijzen zijn, waardoor ze niet vervolgd kunnen worden.

Voor de correctionele rechtbank van Brussel staan twee vroegere directeurs en vier leerkrachten van de school terecht op beschuldiging van verkrachting, aanranding van de eerbaarheid, zedenschennis, bendevorming en het niet verlenen van bijstand aan een persoon in nood.

Substituut Chantal Pensis achtte de beschuldiging van verkrachting van twee kinderen ongegrond. „Het is onwaarschijnlijk dat de beschuldigten een kind konden verkrachten in een klas en er zelfder tijd foto's van konden nemen, gezien de korte tijdsperiode waarin de feiten zich zouden hebben afgespeeld”, luidde het in haar rekvisitoir. Ook voor de tweede verkrachting bestaan er geen harde bewijzen.

Toch zijn er volgens Pensis zaken gebeurd die niet door de beugel kunnen. Daarom vraagt ze voor een van de leerkrachten een straf wegens aanranding van de eerbaarheid van een leerling. Ook de directeur-generaal verdient een straf wegens schuldig verzuim. Hij zou onvoldoende hebben ingegrepen toen er klachten kwamen.

Voor de ouders werd het te veel. Zij verlieten tijdens het rekvisitoir boos de raadzaal en spreken van een schijnproces. (domi)

Bladzijde 2: Onderzoeksrechter Vandermeersch getuigt.

Van onze redacteur Dominique Minten

MEET grote belangstelling werd gisteren uitgekeken naar het

BRUSSEL — „Een onderzoek naar pedofilie op school gaat altijd gepaard met een zekere druk op de onderzoeksrechter. Er zijn de media, de advocaten... maar ik heb als onderzoeksrechter geen probleem gehad om aan die druk te weerstaan. Mocht iemand echt tussenbeide zijn gekomen, dan zou ik daarvan zeker een proces-verbaal hebben opgesteld.” Met die woorden boorde onderzoeksrechter Damien Vandermeersch gisteren de verdachtmakingen over mogelijke beïnvloeding van het onderzoek naar het Collège Saint-Pierre de grond in. DS 20-3

getuigenis van rechter Damien Vandermeersch die het onderzoek leidde naar de beschuldigingen van pedofiele praktijken in het Ukkelse Collège Saint-Pierre. De advocaten van de burgerlijke partijen hadden de voorbije dagen beschuldigingen geuit over obstructie en bescherming. Grote namen werden daarbij niet gespaard: de Brusselse procureur-generaal André Van Oudenhove, de Brusselse procureur Benoit Dejemeppe en zelfs kardinaal Danneels. Die werd gedagvaard als verdachte en moet volgende week woensdag voor de rechtbank verschijnen. Ook tegen Dejemeppe is klacht ingediend. Na het getuigenis van Vandermeersch — bekend van het Rwanda-onderzoek en het Brusselse deel van het XI-onderzoek, en met een onberispelijke reputatie — bleef van die beschuldigingen weinig over.

Dat de schooldirecteur, één van de beschuldigten, zich weinig coöperatief had opgesteld bij een eerste huiszoeking, is wel duidelijk. Die had plaats op 5 maart 1996. Vandermeersch had zich samen met een twintigtal speurders voor acht uur 's morgens gemeld bij de school. Hij wilde een huiszoeking houden in het kantoor van directeur-generaal P. Die was echter niet aanwezig en had ook geen zin om te komen, toen hij daar telefonisch om gevraagd werd. „Toen ik zei dat ik dan zonder hem de huiszoeking zou beginnen, kwam hij toch naar de school.”

Het eerste wat Vandermeersch te horen kreeg, was de vraag wat hij in het kantoor van P. te zoeken had. „Ik heb P. toen de bedoeling van de huiszoeking uitgelegd, maar P. zei alleen maar dat hij geen documenten had en ze ook nooit zou hebben. Ook dat was eigenaardig want er waren al contacten geweest tussen de ouders en de directie en er waren gerechtelijke daden gesteld. Ik wilde onderzoeken wat de directie met die

documenten had gedaan”, aldus Vandermeersch.

Toen Vandermeersch de huiszoeking manu militari wilde doorzetten, riep P. zijn secretaris op alle leraars te verzamelen voor een blokkade. „Gelukkig begreep zijn secretaris de situatie beter en negeerde hij de oproep. Pas toen P. contact had genomen met zijn advocaat, heeft hij toegegeven.” P. verontschuldigde zich gisteren tegen Vandermeersch voor zijn houding. „Ik dacht dat de actie te maken had met de grote stakingen die op dat moment het Franstalig onderwijs troffen.”

En hoe zat het dan met de inmengingen in het onderzoek? Vandermeersch: „Substituut Paule Somers was titularis van het onderzoek. Zij volgde het van dichtbij. Er was zeker druk in het dossier. Vanwaar die kwam? Van de aard van het dossier. Als er directe druk of interferenties geweest zouden zijn, zou ik een proces-verbaal hebben opgesteld. Dat heb ik niet moeten doen. Ik kon mijn onderzoek onafhankelijk voeren.”

Eigenaardig: over de brief van Van Oudenhove waarin hij de directie beloofde haar op de hoogte te houden van het onderzoek, werd geen vraag gesteld. Waarom Vandermeersch in het midden van het onderzoek van speurdersploeg was veranderd? „Ik wilde het onderzoek een tweede adem geven. De eerste ploeg had kritiek gekregen. Misschien waren ze daardoor beïnvloed. Daarom die nieuwe ploeg.”

Achteraf bleek advocaat Tieleman tevreden met het getuigenis van Vandermeersch. „Ik heb nooit beweerd dat procureur Dejemeppe Vandermeersch rechtstreeks beïnvloed zou hebben. Dat zou hij niet durven.”

Het pedoproces omtrent het Ukkelse college Saint-Pierre blijft beroeren. Gisteren legde niet alleen onderzoeksrechter Damien Vandermeersch een voorzichtige getuigenis af, ook het requisitoir van het openbaar ministerie deed heel wat stof opwaaien. Openbaar aanklager Pensis oordeelde dat er sprake is geweest van kindermisbruik op het college en vroeg de vrijpraak voor vier van de zes beklagden.

Brussel
Van onze medewerkster DM 20/3
Katrien Bruyland

Een onderzoeksrechter die op een pedofiliëproces komt getuigen over obstructie in het onderzoek, het gebeurt niet elke dag. Damien Vandermeersch had ook het een en ander te vertellen over zijn ervaringen met huiszoeken op het Collège Saint-Pierre. „Gezien het uitzonderlijke karakter van de zaak besloot ik de eerste huiszoeking in het college zelf bij te wonen. En dat heb ik me zeker niet beklagd.”

Vandermeersch vertelt hoe hij met een twintigtal speurders op 5 maart 1996 een huiszoeking wil uitvoeren in het college. Om de geruchtstroom in het belang van het onderzoek niet te voeden, wil hij dat voor schooltijd doen. Het is de tijd van grote onderwijsstakingen en algemeen directeur P. is nog niet aanwezig wanneer de speurders zich aandienen op zijn kantoor. Na lang aandringen laat P.'s secretaresse Vandermeersch telefonisch het belang van de zaak uitleggen. „U hebt geen afspraak”, klinkt het antwoord van P., dat zes jaar na datum in de rechtszaal op gelach wordt onthaald. „Het is een antwoord dat ik niet vaak hoor”, glimlacht Vandermeersch. Tot grote woede van P. bevindt Vandermeersch zich in zijn bureau als hij op school arriveert. „Ik vroeg of P. weet had van de klachten en zei dat ik in het college zoveel mogelijk informatie zou verzamelen voor het dossier.” Over wat volgt is de onderzoeksrechter heel formeel: „P. bood hevige weerstand en zei letterlijk dat er op vlak van zedenfeiten 'nooit iets zou gebeuren'. Bij die eerste huiszoeking wist ik nog niet dat zich voor deze zaak al andere zedenfeiten hadden afgespeeld aan het college.”

Als Vandermeersch na de huiszoeking afscheid neemt van P. en hardop veronderstelt dat een misverstand waarschijnlijk de valse start van de huiszoeking verklaarde, antwoordt de directeur: „Non, pas du tout.”

Amper zijn de woorden van de onderzoeksrechter koud, of meester Spreutels, advocaat van de verdediging, schraapt zijn keel. „Kunt u nogmaals bevestigen dat het gespannen klimaat waarover u het had, gelinkt was aan de tijd van de onderwijsstakingen?” Wanneer Vandermeersch bevestigt, veert directeur P. recht en vraagt de voorzitter om een tussenkomst te mogen doen. „Ik bied hem mijn excuses aan”, zo begint P. „Ik wist niet dat de huiszoeking om zedenfeiten ging. Ik dacht dat het iets met de onderwijsstakingen te maken had. Het is pas na een telefoontje met mijn advocaat dat ik beseftte dat dat niet het geval was.”

Wat volgt, is het requisitoir van substituut Pen-

De openbaar aanklager acht het onmogelijk dat de directeur leerlingen aanrandde tijdens de speeltijd in zijn kantoor: 'De tijd is veel te kort'

dens de speeltijd scènes van pedofilië afspeelden in het kantoor van de directeur van de lagere school. Pensis: „Die tijd is veel te kort en ik zie niet in hoe meneer P., die ervan beschuldigd wordt de foto's te zijn, zich op zo'n korte tijd met al zijn materiaal over twee speelplaatsen kan verplaatsen.” Pensis pleit H., D. en M., en P. van alle aanklachten vrij. Wat overblijft, is een klacht voor aantasting van de eerbaarheid van een jongere jonger dan zestien tegen meester B. en een klacht tegen directeur P. voor het niet verlenen van hulp aan personen in nood. Bij het aanhooren van de elementen die de substituut aanhaalt, verlaat de ene burgerlijke partij na de andere de rechtszaal. „Nog nooit gezien”, heet het op alle banken. „Het is alsof de

„Ter informatie van zij die niet met het gerecht vertrouwd zijn”, begint ze haar uiteenzetting met te zeggen dat het de taak van het openbaar ministerie is het algemeen belang te verdedigen en de verschillende partijen op voet van gelijkheid te behandelen. Pensis zegt „door de filter van de bewijzen rekening te houden met des présomptions claires et concordantes”. Dat zijn niet-materiële bewijzen zoals getuigenissen en expertisverslagen, zoals meester Krywi van de verdediging maandag al pleitte. Tot grote consternatie van de burgerlijke partijen begint Pensis aan een vrijpraak van elke aanklacht van verkrachting en aantasting van de eerbaarheid van de betrokken kinderen. Pensis acht het per definitie onmogelijk dat zich tij-

verdediging aan het woord was", zegt moeder C. Meister Graindorge reageert: "Ik ben allesbehalve verrast. In de loop van het onderzoek hebben we nooit op het minste begrip van het parket of het parket-generaal van Brussel kunnen rekenen. We hebben wel het geluk gehad over een goede onderzoeksrechter te beschikken, een man die probeerde goede speurders rond zich te verzamelen om zijn werk zo goed mogelijk te doen. Het is ongelooflijk schrijnend dat er in het requisitoir op geen enkel moment rekening is gehouden met de getuigenissen van de kinderen. Een van de vier deskundigen wordt afgerekend op het feit dat ze 'une jeune psychologue' is, hoewel haar rapporten getuigen van een sterke methodologie en haar bevindingen rigoureuze en beargumenteerd zijn. Uit de waardevolle rapporten van de vier experts is niets overgehouden. Dit oordeel houdt op geen enkele manier rekening met het objectieve lijden van de kinderen en hun familie en getuigt van een diepgaand onbegrip. In andere omstandigheden had een requisitoir als wat we vandaag hebben gehoord aanleiding gegeven tot een witte mars."

Pedoproces (1)

•Charly Vanhooft, Borgerhout

Ik ben oud-leerling van het Ukkelse collège Saint-Pierre en heb zelfs samen met één van de twee directeurs die terechtstaan in het pedofilieproces in de klas gezeten. Ik heb D.P. vrij goed gekend op school, en heb hem daarna nog een paar keer ontmoet. Ik heb nog steeds het volste vertrouwen in de man en geloof - net als een andere oud-leerling - dat hij in de val gelokt is. Om iemand te veroordelen moet men in de eerste plaats bewijzen op tafel leggen en daar zijn de ouders van de (vermeende) slachtoffertjes niet in geslaagd. Als ik dan bovendien lees dat hun advocaat Jean-Paul Tieleman een tuchtstraf boven het hoofd hangt «wegens zijn leugentjes tegen de pers» dan heb ik zeker mijn twijfels. Als de leerkrachten en ex-directeurs onschuldig zijn, dan moet de aanloop naar het proces en het proces zelf voor die mensen een echte calvarietocht geweest zijn. Bovendien wil ik even reageren op de brief van de dag van een lezer(es) die i.v.m. deze zaak zegt: «Tegen de kerk is er toch niets te beginnen». In mijn ogen is de katholieke kerk zelf vaak het slachtoffer van pesterijen, dat is bijvoorbeeld het geval in Borgerhout waar ik de erediensst bijwoon.

HLN 23/3

Pedoproces (2)

•Naam en adres bekend

Ik ben nog steeds geschokt na het lezen van uw verslag over het Ukkelse pedofilieproces. Hoe kan iemand nu beweren dat kinderen over zoiets zouden liegen (krant van 20/3)? Daarvoor moet je echt wel harteloos zijn. Waarom zou een kind van 7 anders drie keer proberen zelfmoord te plegen? Ik werd zelf seksueel misbruikt en vond het destijds verschrikkelijk moeilijk om mijn verhaal aan iemand te vertellen. Wanneer je ermee naar buiten durft te komen, dan begint de hel pas. Zo heb ik dat tenminste aan gevoeld. Ik dacht dat er sinds de Witte mars iets aan het veranderen was in ons land. Aan getuigenissen van slachtoffers geen gebrek, zo blijkt uit de krant, maar als de zaak voor de rechtbank komt, dan blijken de slachtoffers plots «fantasten» en «leugenaars» en de pedofiel wordt als «slachtoffer» opgevoerd. Dit is toch je reinste onzin!

Hoe een moeilijke jongen een pedofilieproces op gang bracht

BRUSSEL — De verdediging van de aangeklaagde leraar B., bij wie de hele rechtszaak tegen het college Saint-Pierre zijn oorsprong vindt, legde op de vijfde zittingsdag uit hoe het dossier is kunnen ontsporen. Het verhaal van een moeilijke jongen en een onervaren leerkracht.

Van onze redacteur
Dominique Minten 21/3

KUN je nog spreken van een pedofilieproces in de zaak tegen het Ukkelse college? Dinsdag vroeg de openbaar aanklager de vrijpraak van vier van de zes verdachten. Alleen voor één leraar en de directeur vroeg ze een straf. Leraar B. klaagde ze aan voor aandrang van de eerbaarheid van een leerling, de directeur voor schuldig verzuim. Gisteren vroeg Marc Preumont, de advocaat van leraar B., ook de vrijpraak voor zijn cliënt en legde haarfijn uit waarom.

aan duidelijk dat de bewijslast niet sterk was. In zaken waar kindermisbruik wordt vermoed, is dat altijd een probleem. Dat de verdediging meteen haar

HET IS GOED DAT HET GERECHT DE DRUK VAN DE PUBLIEKE OPINIE VOELT

zaak bouwde op vermoedens van beïnvloeding door topmagistratuur en kerk was ongetwijfeld bij gebrek aan sterkere, bewijsbare argumenten. Het vermoeden van vuil spel steeg deze week bij de burgerlijke partijen en hun supporters ten top omdat

kwaad naar erger."

De ouders van M. vroegen een overplaatsing van hun zoon naar een andere klas. De school ging daar niet op in. Uit principe, omdat anders voor elk probleem een overplaatsing wordt gevraagd. «Helaas, ging de school er niet op in», aldus Preumont. «Had ze dat wel gedaan, dan was er geen zaak-Saint-Pierre geweest.»

Preumont geeft toe dat B. in het escalander conflict tot ongeoorloofde zaken is overgegaan. «Hij heeft M. zeker onrechtvaardig behandeld en vernederd. Ik begrijp dat de ouders woedend waren en B. hebben willen treffen. De vader van M. is op een avond naar het huis van B. is gereden, helemaal in Charleroi. B. was echter niet thuis. Ik zou zeggen: helaas was hij niet thuis. Want anders had de vader hem misschien een slag verkocht en was er waarschijnlijk ook geen affaire-Saint-Pierre geweest.»

«Maar nu bleven de ouders met hun pijn zitten. Ze probeerden alles om hun zoon te verlossen van B. en dat lukte niet. En dan heb ik deze affaire opgezet. Ik zeg niet dat ze alles gepland hebben, maar ze hebben, door hun lijden,

het openbaar ministerie het grootste deel van de beschuldigingen als onvoldoende bewezen of materieel onmogelijk van tafel veegde. Zulk dramatische wendingen roepen de vraag op waarom een dergelijk zwak dossier ooit tot een proces heeft geleid.

Maar is het niet beter dat het gebrek aan bewijs en dus het wettelijke vermoeden van onschuld blijft op een openbare terechtzitting? Stel dat een dergelijk zwaarwichtig dossier geseponneerd wordt: dan wordt het nog veel veiliger om de thesissen van een doofpotoperatie te verspreiden. Daar is het al wankele vertrouwen in de werking van het gerecht nog minder mee gebaat.

Dat er in dit geval een proces kwam, heeft zeker te maken met een huiver om de verantwoordelijkheid op te nemen voor een niet-vervolgving. Die vaststelling

de zaak aan het rollen gebracht."

Een cruciaal element in de aanklacht tegen B. is dat hij M. tijdens een middelpauze zou verplicht hebben zich uit te kleden in de klas. Vandaar de aanklacht aandrang van de eerbaarheid. Preumont heeft twijfels bij dat feit. Als bewijs toonde hij foto's van de klas waarin het gebeurd zou zijn.

«Overal zijn er grote ramen. Bovendien is de school ook tijdens de pauze geen verlaten plek. Mocht M. naakt in de klas hebben gestaan, zouden velen dat gezien hebben. Bovendien maakte M. pas maanden later melding van het voorval. Een jongen die op meer dan gespannen voet leeft met zijn leerkracht en elk incident vertelt aan zijn ouders, zou zo'n vernederend toch onmiddellijk zeggen? Bovendien, als B. echt een pedofiel zou zijn — wat niet blijkt uit zijn psychiatrisch verslag — zouden er toch meer elementen in het dossier moeten zitten.»

Blijft de vraag waarom de raadkamer met een dossier met nauwelijks harde bewijzen naar een rechtbank stapte. «Dat verontrust mij nog het meest», zegt de advocaat. «Want dat betekent dat het

wijst niet op groot zelfvertrouwen in de magistratuur. Maar dat is nog altijd minder erg dan een ivorenmentaliteit. Bij de minste twijfel in dit soort zaken komt er beter een proces. Kosten of gerechtelijke achterstand moeten die keuze niet beïnvloeden.

Maar dat betekent wel dat de bevolking moet accepteren dat beschuldigen niet automatisch gelijkgesteld kunnen worden met daders. Ze zijn pas schuldig als hun schuld is bewezen én in de mate dat die schuld is bewezen. Het is goed dat het gerecht de druk van de publieke opinie voelt om tot het uiterste te gaan om recht te doen geschieden. Maar het is nog belangrijker dat ze de onafhankelijkheid bewaart om onze grondrechten te garanderen.

Reageer op www.standaard.be/commentaar

op een dag ook u of mij overkomt."

Ondertussen liet kardinaal Danneels volgens VRT-radio weten dat hij niet persoonlijk aanwezig zal zijn op de eerstvolgende zitting van het proces, maar zich zal laten vertegenwoordigen door zijn raadsman.

■ Bladzijde 1: De minste aanwijzing van schuld volstaat.

Tieleman neemt ontslag uit orde

BRUSSEL (belga) — Meester Jean-Paul Tieleman, advocaat van een van de burgerlijke partijen op het proces-Saint-Pierre, heeft besloten zijn ontslag te vragen uit de Franstalige Orde van Advocaten bij de Brusselse balie.

In een brief aan zijn stafhouder motiveert Tieleman zijn beslissing. Volgens hem kan een advocaat in België zich niet meer vrij uiten en de «misbruiken en omkoperij van een bepaalde magistratuur» aan kaarten «op straffe van het ondergaan van dreigementen en druk».

Hij zal naar eigen zeggen voor het laatst pleiten op 27 maart op het proces rond het college.

de voorkeur gegeven aan een strafproces, waar de verdachte op

Een verklaring is dat de onderzoeksgerechten (raadkamer en KI) niet meer optreden als een buffer. Zeker in sterk gemediatiseerde ge-

rechtszaken (zoals zedenzaken en politieke affaires) durven ze de „hete aardappel" naar de bodem-rechter doorschuiven. Wie eenmaal in verdenking wordt gesteld, komt zo in een infernale spiraal terecht. De enige uitweg is een uitspraak van de correctionele rechter of het assisenhof.

Natuurlijk geldt voor een onderzoeksgerecht een lichtere vorm van bewijslast dan voor een bodemrechter. Die laatste oordeelt op grond van bewijzen. Voor de raadkamer volstaan „aanwijzingen van schuld".

Maar de praktijk is te ver doorgeschoten. Volgens de geldende rechtspraak is de kleinste aanwijzing van schuld voldoende om

iemand voor de strafrechter te brengen.

In geval van twijfel verwacht je dat een verdachte buiten vervolging wordt gesteld. Maar het debat voor de raadkamer verloopt achter gesloten deuren. Daarvan ontstaat gauw de indruk van een doofpotoperatie, als het tot een buitenvervolginstelling komt. Volledigheidshalve moet gezegd dat in de zaak Saint-Pierre acht leerkrachten door de KI buiten vervolging zijn gesteld. Maar dan blijft de vraag: waarom zij wel, en de vier waarvoor nu de vrijpraak wordt gevraagd, niet? In de gerechtelijke praktijk wordt de voorkeur gegeven aan een strafproces, waar de verdachte op

een openbare terechtzitting zijn zaak kan verdedigen. Juridisch is die stelling misschien verdedigbaar, voor de verdachte is het kwaad dan geschied. De publieke opinie redeneert niet zoals juristen dat wensen. Waar rook is, is vuur, zegt de volksmond. Het vermoeden van onschuld is een fictie geworden. De aanklacht blijft een verdachte achtervolgen.

Ook als een verdachte wordt vrijgesproken, is hij een slachtoffer. Zijn reputatie is voorgoed gesmeurd. Een schadevergoeding krijgt hij zelden of is onbeduidend. Het liefst wil de ten onrechte beschuldigde, na jaren procesgang, de zaak zo vlug mogelijk vergeten.

■ Bladzijde 2: Hoe een moeilijke jongen een pedofilieproces op gang bracht.

■ Bladzijde 9: commentaar: Garantie van basisrechten is het belangrijkste.

De minste aanwijzing van schuld volstaat

NIUWSANALYSE

Van onze redacteur
Filip Verhoest DS 21/3

BRUSSEL — In de zedenaanklacht tegen leerkrachten van het Brusselse college Saint-Pierre vroeg substituuat Chantal Pensis maandag, namens het openbaar ministerie, de vrijpraak van vier van de zes verdachten. Maar door de actie van hetzelfde openbaar ministerie hebben destijds de raadkamer, en ook de kamer van inbeschuldigingstelling (KI), de zes leerkrachten doorgestuurd naar de correctionele rechtbank. Hoe kan zoiets?

Van onze redacteur
Dominique Minten 21/3

KUN je nog spreken van een pedofilieproces in de zaak tegen het Ukkelse college? Dinsdag vroeg de openbaar aanklager de vrijpraak van vier van de zes verdachten. Alleen voor één leraar en de directeur vroeg ze een straf. Leraar B. klaagde ze aan voor aandrang van de eerbaarheid van een leerling, de directeur voor schuldig verzuim. Gisteren vroeg Marc Preumont, de advocaat van leraar B., ook de vrijpraak voor zijn cliënt en legde haarfijn uit waarom.

aan duidelijk dat de bewijslast niet sterk was. In zaken waar kindermisbruik wordt vermoed, is dat altijd een probleem. Dat de verdediging meteen haar

HET IS GOED DAT HET GERECHT DE DRUK VAN DE PUBLIEKE OPINIE VOELT

zaak bouwde op vermoedens van beïnvloeding door topmagistratuur en kerk was ongetwijfeld bij gebrek aan sterkere, bewijsbare argumenten. Het vermoeden van vuil spel steeg deze week bij de burgerlijke partijen en hun supporters ten top omdat

COMMENTAAR
Door Bart Sturtewagen DS 21/3

DE gedachte dat een ernstig misdrijf onbestraft blijft, is voor iedere burger van een rechtsstaat onverdraaglijk. Dat gevoel schrijnt des te meer naar mate de weerzinwekkendheid van de vermoede feiten groter is. Het is dus niet verwonderlijk dat er heftige emoties oplaaien als het gerecht er in een geruchtmakende zaak niet in slaagt voldoende bewijzen te vinden om verdachten te veroordelen. De neiging om dat falen toe te schrijven aan onbekwaamheid, of erger, aan onwil om tot de bodem te gaan, wordt dan sterk.

Het is niet de ernst van de tenlastelegging die de

houding van de rechtbank moet bepalen. Op de rechters rust de zware taak om, ook als de emotionele spanning hoog oploopt, zich bij de bewezen feiten te houden. Dat is een onsympathieke opdracht die hen vaak opzadelt met het verwijt wereldvreemd en formalistisch te zijn.

Tegenover de mogelijkheid dat een dader vrijuit gaat, staat het risico dat een onschuldige wordt veroordeeld. In ons rechtssysteem wordt er terecht scrupuleus over gemaakt dat de kans op dat laatste zo klein mogelijk is. Daarom ligt de bewijslast bij de aanklager, niet bij de verdediging en bestaan er talrijke procedureregels die vaak op hardvochtige wijze de rechten van de verdediging beschermen.

In de zaak tegen verscheidene leraars en de directie van het Ukkelse Collège Saint-Pierre was van meetaf

«Onze kinderen worden afgeschilderd als gekken»

BRUSSEL/UKKEL — De ouders van de kinderen die in het college Saint-Pierre in Ukkel zouden zijn misbruikt, zijn woedend. Met stijgende verbazing hoorden ze gisterenmorgen op het proces voor de correctionele rechtbank in Brussel hoe de openbare aanklager een opmerkelijk licht rekvisitoor hield. Volgens haar zijn er namelijk geen harde bewijzen voor het vermeende pedofilieschandaal in de eliteschool. Van de zes beklaagden kunnen enkel een onderwijzer en een ex-directeur lichte straffen oplopen. De aanwezige ouders verlieten uit protest de zaal. «Ongelofelijk», foeterde Sabine L., van wie de zoon beweert te zijn misbruikt. «Hier wordt het proces gemaakt van de kinderen en de ouders, niet van de pedofiele leraars.»

BART PIERREUX

HLN 20/3

Openbaar aanklager Chantal Pensis trok de beschuldigingen in het strafdossier sterk in twi-
fel. Ze pleitte dat de ouderpa-
ren van de zes slachtoffers —
tussen 4 en 15 jaar op het mo-
ment dat de feiten zouden zijn
gebeurd, zeven jaar geleden—
geen harde bewijzen konden
aanvoeren. De procureur bena-
drukte bovendien dat de kin-
deren tegenstrijdige verkla-
ringen aflegden tegenover een
«jonge» psychiater.
«Het seksueel misbruik van de
kinderen zou tijdens de speel-
tijd zijn gebeurd. Dat zou ook
zijn gefotografeerd, maar om
dat allemaal te doen, was de

«We vreesden al dat dit proces 'de kroniek van een aangekondigde vrij spraak' zou worden, maar we gingen toch door omdat we geloofden in gerechtigheid»

tijd veel te kort. Ondanks het zes jaar durende onderzoek zijn ook geen materiële bewijsstukken gevonden, zoals de foto's die zouden zijn genomen. Er is bij sommige leerlingen wel vastgesteld dat ze werden mishandeld, maar

het is niet duidelijk door wie en wanneer.»

«WEGGELACHEN»
Verbijstering alom bij de ouders van de slachtoffers, waarop enkele ouderparen rechtstonden en

woedend de rechtszaal verlieten. Ze probeerden op de trappen van het justiepaleis hun ontgooche-
ling onder woorden te brengen.
«Schandalig. Ongelofelijk», zei Sa-
bine L. «We kunnen die vertoning
van de procureur niet meer aan-
horen. Als we haar moeten gelo-
ven, zijn niet onze kinderen het
slachtoffer, wel de leraars. Wij
hebben toegezegd hun carrière
gebroken, terwijl de leerlingen
worden afgeschilderd als gekken.
Ze lacht de verklaringen weg die
de kinderen hebben afgelegd te-
genover de psychiatrische ex-
perts.»

GERECHTIGHEID

Zeven jaar hebben de ouders ge-
wacht op het pedoproces waar de
ex-leraars van hun kinderen te-
rechtstaan. Voor de ouders viel
gisteren al het doek; ze zullen de
volgende zittingen van het ophef-
makende proces niet meer bijwo-
nen.

«Wij hebben er alles aan gedaan
om de beschuldigingen hard te
maken. Die inspanningen wor-
den hier in enkele minuten ge-
woon van tafel geveegd. We
vreesden al dat dit proces 'de kro-
niek van een aangekondigde vrij-
spraak' zou worden, maar we gin-

gen toch door omdat we ge-
loofden in gerechtigheid.»
Het college Saint-Pierre heeft
altijd beweerd dat de ouders
zich de «pedofiele orgieën»
binnen de schoolmuren tus-
sen 1992 en 1997 hebben ver-
beeld. Ze zouden zich hebben
laten meeslepen door de Du-
troux-psychose.

WITTE MARS

«Wij dachten dat er sinds Du-
troux en de Witte Mars echt
iets was veranderd, dat we een
echte kans op een eerlijk pro-
ces zouden krijgen. Het heeft
uiteindelijk allemaal niets uit-
gehaald», zegt Sabine L.
De ouders koesteren één ma-
gere troost: het pedofilie-
schandaal werd breed uitge-
smeerd in de kranten. «Wij
hebben dus in zekere zin wel
gewonnen, waarvoor we de
pers hartelijk danken», aldus
vader Claude. «Omdat onze
kinderen op die manier aan-
voelden dat ze werden erkend
als slachtoffer.»
Het pedoproces rond het col-
lege Saint-Pierre wordt van-
ochtend voortgezet met de
verdediging van de zes betich-
te onderwijzers.

Jean-Paul Tieleman, advocaat van de slachtoffers

«Duidelijke sabotage»

BRUSSEL — Raads-
man Jean-Paul Tie-
leman was zwaar
onder de indruk van
het vernietigende
rekvisitoor. «Ik
overweeg zelfs mijn
werk als advocaat
stop te zetten», zei
hij. «De procureur lacht hier openlijk
met de ouders. Wat moet ik daarvan
denken? Dat het niet mogelijk is iemand
te verdedigen tegen een college of tegen
de Kerk?»

«Het is bovendien duidelijk dat het par-
ket deze zaak heeft gesaboteerd.
Dat blijkt uit brieven die procureur des
konings Dejemppe en advocaat-gene-
raal Vanoudenhove naar het college
stuurden. Zonder deze tussenkomst
zouden hier wel zware straffen zijn ge-
vraagd.»
«Wat is hier vandaag de boodschap voor
de ouders van slachtoffers? 'Leg geen
klacht neer tegen een pedofiel, want uw
kinderen liegen eigenlijk.'»

(BPP/Foto Belga)

Onderzoeksrechter Damien Vandermeersch

«Niet tegengewerkt»

BRUSSEL — Verde-
digers Tieleman en
Graindorge kregen
gisterenochtend
hun zin. Omdat de
advocaten van de
slachtoffers «hoge
magistraten» ver-
denken van inmenging in het dossier
ten gunste van het Ukkelse college,
kwam onderzoeksrechter Damien Van-
dermeersch getuigen. Hij ontkende ech-
ter dat hij ooit werd tegengewerkt door
zijn oversten. «Als ik vanuit het parket

enige druk zou hebben gevoeld, zou ik
daar meteen een proces-verbaal van
hebben opgemaakt. Het was wel een
moeilijk dossier met een 'belangrijke'
spanning», verklaarde de onderzoeks-
rechter. Vandermeersch zei nog dat hij
bij de eerste huiszoeking in het college
Saint-Pierre niet met open armen werd
verwelkomd door directeur Daniël P.,
die terechtstaat voor het niet verlenen
van hulp aan personen in nood. «Er was
niets, er is niets en zal er ook nooit iets
zijn», zei hij agressief tegen mij.»

(BPP/Foto Belga)

Buitengewoon hoogleraar vraagt Verwilghen om onderzoek naar hooggeplaatste magistraten

Professor start petitie over pedoproces

Professor Jean-Jacques Amy, diensthoofd gynaecologie en verloskunde aan het AZ-VUB, begon maandag met een petitie. De inzet ervan: de vraag aan minister van Justitie Verwilghen (VLD) om een onafhankelijk onderzoek naar de rol van hooggeplaatste magistraten in het onderzoek naar pedofilie aan het Ukkelse Collège Saint-Pierre.

Brussel

van onze medewerkster Katrien Bruyland DM 22/3

Op 18 maart stuurde professor Amy de petitie via mail naar al zijn collega's van de faculteit geneeskunde van het AZ VUB. In de brief schrijft de professor: «Er zijn aanwijzingen dat hoge gerechtelijke instanties het onderzoek inzake mogelijke seksuele abusussen van kinderen door leerkrachten van het Ukkelse College Saint-Pierre hebben gedwaarsboord. (...) Als deze feiten bewezen worden, is er sprake van corruptie in hoofde van verscheidene hogere magistraten.»

De handtekeningen die de petitie oplevert, wil Amy overmaken aan minister van Justitie Verwilghen.

die hij verzoekt «gebruik te maken van zijn positief injunctierecht om een diepgaand en onpartijdig onderzoek in te stellen met betrekking tot de schending van het onderzoeksgeheim en de obstructie die door procureur-generaal André Van Oudenhove en procureur des konings Benoît Dejemppe mogelijk werden gepleegd.»

Al in de eerste dagen van de petitie is de steun aan de petitie van professor Amy overweldigend. Enkele dagen na de start van zijn actie heeft Amy al enkele honderden handtekeningen ontvangen van personen die de vraag om een onafhankelijk onderzoek naar de rol van de hoge magistraten in het dossier Saint-Pierre vragen. Amy: «Maar sinds 48 uur heb ik het idee in een onwerkelijke wereld te leven. Vanuit totaal onverwachte hoek heb ik weigeringen gekregen om mijn pas opgestarte petitie te tekenen. Een collega-professor tekende, maar voegde eraan toe

dat zijn medewerkers dat niet deden. Niet omdat ze niet achter de eis van de petitie staan, maar uit vrees voor represailles. Ook de coördinator van de ngo waar ik vrijwilligerswerk doe weigerde. Die persoon voegde eraan toe contact te zullen opnemen met een verwant magistraat om hem om raad te vragen. (lacht) Elke maand schrijf ik brieven ter verdediging van mensenrechten overal ter wereld. Nu ik één keer vraag om op

'Het verwondert me zeer dat nog niemand een dergelijk initiatief nam'

te komen voor mensenrechten in eigen land, beroepen sommigen zich op hun functie om niet te tekenen.»

Als de hoogste magistraten van de staande magistratuur corrupt zouden blijken, doet dat de rechtsstaat volgens Amy op zijn fundamentele daveren. «Ik beweer zelf

helemaal niets. Ik vraag enkel dat er een onafhankelijk onderzoek wordt ingesteld. De hoogste gezaghebbenden van ons land moeten totaal onbesproken zijn. Wat mij echt verwondert, is dat nog niemand een gelijkaardig initiatief heeft genomen. Een dergelijke actie ondernemen doe je niet omdat je zeker bent dat je onderneming succesvol zal zijn. Ik zou niet met mezelf kunnen leven als ik hierin geen persoonlijk initiatief zou nemen.»

Substituut Pensis pleitte deze week voor het openbaar ministerie dat vier van de zes verdachten van seksueel misbruik op het college vrij, met het gebrek aan sluitende materiële bewijzen als een van de argumenten. Zonder zich te willen uitspreken over de grond van het proces Saint-Pierre, wil professor Amy, die in de zaak niet geconsulteerd werd door welke betrokken partij ook, een en ander kwijt als expert in kindergynaecologie.

«Rechtvaardigen en leken denken soms dat een kind over klinische letsels zoals uitrekkingen of scheuren in de anus of vagina moet beschikken vooraleer er over misbruik kan worden gesproken», aldus de professor. «Mijn ervaring leert echter dat in de overgrote meerderheid van de gevallen van

kindermisbruik er geen sprake is van fysieke letsels. Zelfs als er sprake is geweest van penetratie, gebruiken daders van seksueel misbruik tegenover kinderen technieken die het risico op fysieke letsels minimaal houden. Het is dus absoluut niet zo dat er geen misbruik is gepleegd wanneer die letsels ontbreken.»

In zijn petitie vraagt Amy de minister ten slotte «juridische stappen te ondernemen om zonder meer verwijl een einde te stellen aan het systematisch machtsmisbruik van professionele Ordes, zoals die van de advocaten». Of die van geneesheren, waarmee Amy een «acuut en chronisch» conflict heeft. Als professor gynaecologie en geboorteregeling stond Amy aan de wieg van de huidige abortuswetgeving in ons land. Bij zijn strijd voor de legalisering van abortus werd hij ettelijke keren voor de rechtbank gedaagd en liep hij ook voorwaardelijke straffen op. Zijn weigering sinds 1982 om het jaarlijks lidgeld van de Orde van Geneesheren te betalen, leverde hem al twee veroordelingen op. Op 26 mei wordt hij door de Orde een derde keer voor het vredege-recht gedaagd. «Net als beide partijen in dit proces weet ik dus hoe klein men zich voor de rechtbank voelt», besluit Amy.

RECHTBANK SPREEKT ZICH OP 15 MEI UIT OVER MOGELIJKE PEDOFILIE

Zaak-Danneels afgesplitst van proces Ukkels college

BRUSSEL — Op 27 mei moet duidelijk worden of kardinaal Danneels gedagvaard kan worden als verdachte in de zaak van vermeende pedofilie op het Ukkelse collège Saint-Pierre. Tegen die datum heeft de rechtbank zich al uitgesproken over de vier leerkrachten en twee ex-directeurs. De twee zaken worden immers gesplitst.

Van onze redacteur DS 2/3
Dominique Minten

PRECIES tien minuten hadden de advocaten van kardinaal Danneels en kanunnik Houssiau, voorzitter van de raad van bestuur van het college, nodig om duidelijk te maken dat de laattijdige rechtstreekse dagvaarding van de twee voor juridische problemen zorgde.

Jean-Paul Tieleman, een van de advocaten van de burgerlijke partijen, had op de tweede dag van

het proces opschudding veroorzaakt door de twee geestelijken te dagvaarden op verdenking van het niet verlenen van hulp aan mensen in nood. Rijkkelijk laat en bijzonder ongewoon. Dat vond ook rechtbankvoorzitster Claire De Gryse die er aanvankelijk van uitging dat de twee als getuigen moesten komen. Toen het haar duidelijk werd dat de beiden als verdachten werden gedagvaard, liet ze weten dat dit voor juridische problemen zou zorgen (DS 19 maart).

En dat bleek dus gisteren, op de laatste dag van het proces. Advocaat Pascal Vanderveeren, de advocaat van Danneels, haalde verscheidene argumenten aan om aan te tonen dat dergelijke dag-

vaarding grote procedurekwesties opwerpt. Vanderveeren's belangrijkste argument was dat de dagvaarding veel te laat kwam. „Daardoor krijgt mijn cliënt geen gelijke kans. Ik heb immers de getuigen niet kunnen ondervragen, ik heb het rekwisitoor niet gehoord en — nog belangrijker — ik heb het vijftien kartonnen dikke dossier zelfs niet kunnen inkijken.”

Rechtbankvoorzitster De Gryse en openbaar aanklaagster Pensis hadden oren naar de argumenten van Vanderveeren en besloten dat op 27 mei gedebatteerd wordt over de juridische problemen. „Zijn die gegrond, dan is de zaak tegen de kardinaal meteen van de baan. Zoniet zullen we het dossier beginnen instuderen en kunnen we in het najaar opnieuw voor de rechter verschijnen. Maar ik heb er vertrouwen in dat de rechtbank onze argumenten zal honoreren”, aldus Vanderveeren.

Voordien hadden ook de advocaten van de voormalige directeur van de school de vrijspraak van hun cliënt gevraagd. De directeur

is nog één van de twee personen voor wie ook de openbaar aanklaagster een straf vraagt. Voor de andere vier vraagt ze immers de vrijspraak. De directeur zou geen hulp hebben geboden aan personen in nood.

ontkenden echter, waardoor hij met twee tegengestelde verklaringen zat. Hij heeft de ouders dan aangeraden klacht in te dienen.

Cambier haalde ook de zaak aan van een oud-leraar die in 1993 veroordeeld werd voor zedenfeiten. „De directeur heeft die man ontslagen toen hij de feiten bekende. Bovendien heeft hij de overheid op de hoogte gebracht. Je kan mijn cliënt dus niet verwijten dat hij een chape van stilzwijgen over de school heeft gelegd.”

Een advocate van één van de ouders maakte heisa over een verdwenen videocassette en een verslag van een psychologe dat niet in het dossier zat. Op de cassette stond een ondervraging van Z. Die zou door de turnleraar verkracht zijn. Na enkele uren dook de cassette toch op en kwam ook de psychologe getuigen. Uit haar onderzoek kon zij nergens opmaken dat Z.'s problemen toe te schrijven waren aan seksueel misbruik.

Op 15 mei spreekt de rechtbank zich uit over de eventuele schuld van de leerkrachten.

„IK HEB HET VIJFTIEN KARTONNEN Dikke Dossier ZELFS NIET KUNNEN INKIJKEN”

Volgens advocaat Cambier is dat echter onzin. „Toen de zaak aan het licht kwam, hadden de kinderen de school al verlaten. Hoe kon de directeur hen dan nog helpen? Hij heeft bovendien de ouders gehoord en een onderzoek naar de betrokken leraars ingesteld. Die

Rechtszaak pedofilie in college Saint-Pierre
„Dit is een roddelproces”

Advocaat Tieleman houdt zijn ontslag nog in beraad.

(Foto Belga) orge ciste bovendien dat de psychologe van de burgerlijke partij als getuige zou worden gehoord. Voorzitster Claire De Gryse ging hierop niet in „omdat de burgerlijke partijen dit al weken terug hadden kunnen voorstellen”.

Advocaat Jean-Paul Tieleman deelde ondertussen mee dat hij zijn beslissing „om de balie te verlaten nog in beraad houdt”. JDW

BRUSSEL - Drieëneenhalf jaar geleden hing de inrichtende macht van het Ukkelse Collège Saint-Pierre een lijst uit met de namen van de vermeende slachtoffertjes van de pedoseksaffaire op de school en hun ouders. Het Brussels gerecht stelt daar nu een onderzoek naar in. Dat heeft de kamer van inbeschuldigingstelling (KI) gisteren bevolen. Vandaag doet de rechtbank uitspraak in het eigenlijke pedoproces tegen zes leraars, die terechtstaan voor seksuele aanranding op evenveel leerlingen.

De inrichtende macht hing destijds de lijst uit om zijn eigen imago te zuiveren, nadat een tiental leerlingen hun leraars en directeurs hadden beschuldigd van pedofilie. Leraar Paul C. gaf toe dat hij de namenlijst twee dagen lang had uitgehangen en daarvoor als enige verantwoordelijk kon gesteld worden. Niet naar de zin van de ouders, wier privacy zomaar te grabbel werd gegooid. Zij eisten dat niet alleen Paul C., maar alle leden van de inrichtende macht zich zouden verantwoorden voor de rechtbank. (BPP)

Leraars gaan volledig vrijuit in pedoproces Saint-Pierrecollege

BRUSSEL/UKKEL — Zes leraars van het Ukkelse college Saint-Pierre — onder wie twee ex-directeurs — zijn vrijgesproken van seksueel misbruik van zes leerlingen.

HEN 16/5
Tijdens het gerechtelijk onderzoek, dat zeven jaar duurde, zijn ze altijd de zware beschuldigingen met klem blijven ontkennen. «Dit is geen verrassing, maar we zijn nu wel eindelijk witgewassen», aldus ex-directeur Pieter Heymans (65). Rechter De Gryse van de correctionele rechtbank meende dat niet het minste bewijs van pedofiele feiten in het prestigieuze college kon worden gevonden. De moeders van de vermeende slachtoffers, tussen 4 en 15 jaar, wisten na de uitspraak geen blijf met hun ontgoocheling. «Wij zullen dus zelf moeten straffen, in het belang van mijn zoon. Je zal er nog van horen», zei een geëmotioneerde moeder. (BPP)

■ Lees blz. 3

Pedo-affaire Saint-Pierrecollege: Gerecht onderzoekt HLW affichage lijst is/5 slachtoffertjes

Verwilghen: 'Geen inmenging in dossier Collège Saint-Pierre'

Brussel
na een berichtgeving Douglas De Coninck DM 16/4

De brief waarmee de Brusselse procureur-generaal André Van Oudenhove op 16 februari 1997 aan de beheerraad van het Ukkelse Collège Saint-Pierre liet weten dat er geen enkele reden was tot onrust, en dat hij de voorzitter op de hoogte zou houden van alle verdere evoluties, was niet geschreven met het doel het onderzoek naar vermoedelijke pedofiele praktijken te hinderen. Dat antwoordde justitieminister Marc Verwilghen (VLD) gisteren na een interpellatie van Ferdie Willéms (Spirit).

De brief werd tijdens het pedofilieproces, dat op 15 mei a.s. aan zijn vonnis toe is, door de advocaten van de slachtoffers aangevoerd als een van de aanwijzingen

van "protectie" door het Brusselse parket. Maar, zegt Verwilghen nu, terwijl Van Oudenhove in de brief stelde dat hij het college op de hoogte zou houden van "elk nieuw element" in het dossier, was "niet met de intentie om het onderzoek te beïnvloeden, laat staan te hinderen". Met die passage werd "slechts het antwoord gegeven op de vraag of er zich in de toenmalige stand van het onderzoek sancties opdrongen tegen leraar P. Dat was, zegt Verwilghen, op 16 februari 1997 niet het geval, vermits die op dat ogenblik (nog) niet in beschuldiging was gesteld.

De uitleg van Verwilghen ontklokte gisteravond een boze reactie van Jean-Paul Tieleman, de advocaat van enkele slachtoffers: "Op 16 februari 1997 was P. door onderzoeksrechter Vandermersch wel al in beschuldiging gesteld wegens seksueel misbruik

van minderjarigen. Dat staat zwart op wit in het dossier." Tieleman zegt "lichtelijk wanhopig worden". Sinds zijn optreden in de zaak van het Ukkelse college kreeg hij al elf tuchtprocedures te

Advocaat Tieleman: 'Het laatste wat ik nu kon gebruiken, is een minister die bij het aanzicht van een kraakwitte tafel komt zeggen dat ze zwart is'

verwerken: "Het laatste wat ik nu kon gebruiken, is een minister van Justitie die bij het aanzicht van een kraakwitte tafel komt zeggen dat ze zwart is."

Willems noemt de reactie van Verwilghen "onbegrijpelijk". De minister kondigde vorige maand

aan dat hij onderzoek zou laten verrichten naar de interventies van niet alleen Van Oudenhove, maar ook procureur Benoît Dejemeppe. "Over Dejemeppe zei Verwilghen vandaag doodleuk dat hij

vergeten was navraag te doen", aldus Willems. "Ik heb de stukken in dit pedofiliedossier gelezen. Uit alles blijkt dat de directie altijd een stap voor was op de speurders. De bewijzen van beïnvloeding zijn manifest. Alles wijst erop dat het parket opzettelijk

met een verzwakt dossier naar de rechtbank trok."

Johannes Thuy, woordvoerder van Verwilghen, liet gisteren in het midden of er nu nog verder onderzoek komt naar de rol van Van Oudenhove in de zaak van het college. "Het enige wat de minister heeft gedaan, is uitleg vragen aan de procureur-generaal over die brief. Hij heeft in de commissie Justitie toelichting gegeven over het antwoord dat hij van de procureur-generaal kreeg. En voor het overige moeten wij het vonnis afwachten." Over de datum van de inverdenkingstelling van P., wat onvermijdelijk noopt tot de conclusie dat Van Oudenhove loog - en dat nu opnieuw doet - wou Thuy zich niet uitspreken: "Ik weet dat niet."

Van Oudenhove is procureur-generaal sinds eind 1988. Hij dankte zijn benoeming aan de toen nog PVV hetende VLD.

Rechter vindt geen enkel bewijs van pedoseks in Saint-Pierrecollege

BRUSSEL. — Zes leraars van het Ukkelse college Saint-Pierre — onder wie twee ex-directeurs —, die terechtstonden wegens seksueel misbruik van zes leerlingen, zijn over de hele lijn vrijgesproken. Zij hebben altijd met klem ontkend iets af te weten van pedofiele orgieën en aanrandingen op hun elitecollege. Na zeven jaar gerechtelijk onderzoek was de ontlasting gisteravond dan ook bijzonder groot bij de leraars. Voorzitter Claire De Gryse concludeerde immers dat er «geen enkel bewijs van pedofilie» was in het college. Tot grote woede van de moeders van de vermeende slachtoffertjes: «Dit kan niet waar zijn, dit zijn leugens», sneerden ze bij de voorlezing van het vonnis.

BART PIERREUX

KINDEREN ONGELOOFWAARDIG

Volgens voorzitter De Gryse waren de beschuldigingen van seksueel misbruik door de zes kinderen, tussen 4 en 15 jaar, ongeloofwaardig en onrealistisch. «Als de klacht komt van een moeilijk kind, dat gekend was om zijn rijke fantasie, is dat ongeloofwaardig. Hij pestte zijn leraars en was een gevaar voor de andere kinderen. Hij werd zelf het slachtoffer van zijn isolement, waardoor hij pedofilie aanklaagde, waarna anderen volgden. Het gaat om tegenstrijdige verkeringen; verward en niet precies. De kinderen haalden waarheid en verbeelding duidelijk door elkaar».

OUDEURS NAGEPRAAT

De kinderen waren ervan op de hoogte dat hun ouders bij de politie klacht hadden ingediend tegen hun leraar en zij wisten dus wat van hen verwacht werd, meent de rechtbank. «Zij hebben — puur gevoelsmatig — goed verstaan wat hun ouders van hen verlangden. Om hun ouders niet teleur te stellen, zijn ze heel ver gegaan. Ze hebben allerlei denkbeeldige scènes uitgedacht... Hun ouders waren in shock door de affaire-Dutroux».

DESKUNDIGEN NIET ERNSTIG

De psychologen die aangesteld werden door de burgerlijke partijen hebben zomaar geloofd wat de ouders wilden horen. Hun beroepsernst werd door rechter De Gryse

over de hekel gehaald. «Het is het proces van de keuze en onafhankelijkheid van de experts geworden, van hun gevoel voor verantwoordelijkheid en kwaliteiten... Een psychiater concludeerde — gezien zijn jarenlange ervaring — dat alles wat het kind zei de waarheid was. Het bleek dat hij het 'slachtoffer' maar één keer gezien had. Vijfentwintig jaar later werd zijn onderzoek helemaal tegengesproken door een andere expert».

ONWAARSCHIJNLIJK SCENARIO ORGIEËN

De beschuldigingen van pedoseksuele orgieën in de leslokalen en het bureau van de directeur zijn, volgens de rechter, onwaarschijnlijk en praktisch onmogelijk. «Alle deelnemers moesten op een tijdspanne van tien à twaalf minuten naar het lokaal, waarbij vijf kinderen aanwezig waren. Onwaarschijnlijk voor zo'n korte tijd. Er werden twintig foto's genomen. Dat zou tweemaal per week gebeuren zijn, twee maanden lang. Als dat in een leslokaal had plaatsgevonden, dan had iemand het opgemerkt door de grote ramen. Er is niemand iets opgevallen».

BEWIJSMATERIAAL NEGATIEF

De correctionele rechtbank veegde het weinige bewijsmateriaal, zoals een omstreden tekening van een pedoseksuele orgie, van tafel. «Uit de tekening blijkt dat het fototoestel en het geslachtsorgaan duidelijk verschillen van de rest van de tekening... En enkele onderbroeken waarop sporen van sperma zouden zitten, maar ondertussen al werden gewassen, zijn onderzocht. De resultaten daarvan waren negatief».

GEEN DRUK VAN HOGERHAND

Advocaat Jean-Paul Tieleman verklaarde tijdens het proces meermaals dat hij bedreigingen had gekregen van de «hoge magistratuur en kerkelijken». In haar vonnis stelde rechter De Gryse nadrukkelijk dat er «geen druk van hogerhand was, en dat daar ook geen pogingen toe waren. Was dat wel het geval geweest, dan zouden de bevoegde instanties meteen op de hoogte gebracht zijn. De rechtbank moet dus besluiten dat het om onwaarheden gaat, waarvoor die advocaat de verantwoordelijkheid draagt».

Leraars blij en boos „Oef, het is voorbij”

BRUSSEL — „Oef, een nachtmerrie van zeven jaar is voorbij. Eindelijk is mijn naam gezuiverd”, reageerde de meer dan één van de verdachte leerkrachten. Gewezen algemeen-directeur Daniel Pinte, vrijgesproken van niet-bijstand aan personen in nood, was dubbel blij. „Het is ook belangrijk dat de school vrijgesproken is. Want die is al jaren door het slijk gehaald. Ik ben blij dat gerechtigheid geschied is op basis van materiële bewijzen. Maar ik blijf het jammer vinden dat misschien aan het lijden van sommige kinderen niet genoeg erkenning gegeven is. Minstens twee van de bewuste leerkrachten stonden gistervoormiddag nog gewoon voor de klas en gaan dat ook vandaag doen. „Gelukkig is het gedaan. U kan zich niet voorstellen hoe erg het is om zeven jaar aan een stuk beschuldigd te worden van zo zware misdrijven”, reageert Yves Boucher».

De echtgenote van Luc Penninckx viel hem in de rechtszaal al in de armen. „Sinds 1995 loopt dit al. Ik heb in het begin nog een paar keren geprobeerd om les te gaan geven, maar ik kon het niet opbrengen. Nooit zien ze me nog voor een klaslokaal.” Penninckx werd ervan beschuldigd foto's gemaakt te hebben van de pedofiele groepsessies tijdens de speeltijd, waarvan rechter Degryse nu zei dat ze onmogelijk waren. Penninckx heeft zich het hele proces door zelf verdedigd, zonder advocaat. Nu gaat hij dat wel doen: „Ik eis een schadevergoeding. Ze hebben mijn leven kapot gemaakt.»

NA ZEVEN JAAR NIKS

«Na zeven jaar onderzoek en debatten, zeer veel getuigenverhoren, de tussenkomst van twee onderzoeksrechters en twee ploegen onderzoekers, ondanks alle huiszoekingen in het college en bij de beschuldigen, ondanks de niet loslatende druk van de burgerlijke partijen — de ouders van de slachtoffers — op de onderzoeksrechter, kon geen enkele van de vermeende pedofiele daden in het college Saint-Pierre worden bewezen».

Ouders ontgoocheld „Wereld stort in”

BRUSSEL — „We gaan wellicht in beroep, maar ik moet nog met mijn cliënten overleggen”, reageerde meester Michel Graindorge. Enkele van de betrokken ouders reageerden zwaar aangeslagen. „Onze wereld stort in”, vertelde één van de moeders achteraf herhaaldelijk. Zij had gedacht dat toch één van de onderwijzers veroordeeld zou worden. Zoveel jaren heeft ze daarvoor gestreden. Dat de rechtbank haar zoontje niet geloofwaardig acht, is een zware klap voor haar. „Het collège Saint-Pierre is een machtige instelling. Daar kunnen wij niet tegenop”, is haar geloof.

Een andere moeder heeft totaal geen hoop meer in het gerecht. „Mijn zoontje voelt zich zelf schuldig zolang niemand gestraft is voor wat hem is aangedaan. Het gerecht doet dit niet, dus zal ik daar zelf voor zorgen. U zal nog wel merken hoe.»

„Er is nooit van enige pedofiele handeling sprake geweest. De kinderen verklaarden enkel wat de ouders van hen verwachtten. Anders vreesden ze hun aandacht en liefde te verliezen.” Het was de rechtbank niet ontgaan dat de kinderen steeds hun belastende verklaringen aflegden in aanwezigheid van de ouders. De algemeen directeur, de directeur van de basisschool en vier leerkrachten merden van alle beschuldigingen vrijgesproken. Ook kardinaal Danneels kan opgelucht adem halen. De omstreden raadsman Jean-Paul Tieleman had hem rechtstreeks gedagvaard als betichte omdat hij niet had ingegrepen toen de feiten bekend raakten. Dit luik

Er zijn geen bewijzen gevonden van pedofiele activiteiten in het Ukkelse college Saint-Pierre. De zes verdachten gaan vrijuit. Volgens rechtbankvoorzitter Claire De Gryse waren de verklaringen van de kinderen ongeloofwaardig en zelfs tegenstrijdig. „Na meer dan acht jaar moeten de beschuldigen hun lot kennen”, vond ze ook. **HET NIEUWSBUREAU**
door Annemie DE CLERCK en Bart MOERMAN • Brussel 16/5

MOEDERS WOEDEND: «Ze krijgen hun straf nog»

BRUSSEL — «Het is mijn taak dat ze gestraft worden, dat ben ik mijn zoon — intussen twaalf — verplicht. Ik zal hem doden», zegt hijzelf de hele tijd. Maar als moeder is dat eigenlijk mijn verantwoordelijkheid. Je zal wel zien, binnenkort». Zo uit de zwaar ontgoochelde moeder G. haar woede. «Pas op, ik ben geen gekkin, hé. Ik heb mijn plannetje al helemaal uitgedacht. Daar hebben we zeven jaar de tijd voor gehad».

«Voor mij is dit vandaag het einde», besluit een andere moeder, S.L. «Onze kinderen en wijzelf zijn de grote schuldigen. Want we zouden het onze kinderen allemaal ingelepeld hebben. Wat heeft het nog voor zin indien we in beroep zouden gaan?».

Moeder M.: «Mama, ik wil

Moeder G.: «Het is mijn plicht hen als nog te straffen. Mijn plan is klaar». WVC

dood», zei mijn jongen gisteren nog. Wat moet ik hem nu vertellen? Dat er in dit land geen gerechtigheid bestaat». De ouders gaan «wellicht» in beroep. (BPP)

VRIJESPROKEN EX-LERAAR: «Trieste overwinning»

Luc Penninckx en zijn vrouw Brigitte: na zeven jaar herademden. WVC

BRUSSEL — Het proces heeft gewezen leraar Luc Penninckx (49) gekraakt. Sinds het gerechtelijk onderzoek zeven jaar geleden begon, heeft de biologieleraar niet meer voor de klas gestaan. De vader van drie dochters, tussen 11 en 21, kon het niet verkroppen dat hij door zijn leerlingen met de vinger werd gewezen. Hij heeft zichzelf verdedigd op het proces. Hij reageert tevreden, maar de ondertoon is wrang.

«Vanaf het moment dat ik in verdenking werd gesteld, heb ik niet meer gewerkt. Hoe kon ik nog seksuele opvoeding geven aan leerlingen? Zij wisten maar al te goed dat er een aanklacht tegen me liep wegens pedofilie. Nog een geluk dat ik kon rekenen op mijn vrouw Brigitte, die een apotheek heeft in Waterloo. Maar zelfs in haar zaak kon ik mij niet laten zien».

«Een trieste overwinning», zegt Penninckx nog. «Zeven jaar lang hebben de ouders met de zaak in hun hoofd gezeten, net als hun kinderen. En nu zullen ze alle kosten nog op zich moeten nemen. Hoewel in dit dossier nooit sprake was

van enige realiteit. Alleen échte pedofielen winnen hier vandaag, want wie zal er nu nog naar het parket durven stappen met een klacht?».

GOED VOOR COLLEGE

«Voor mij is dit geen verrassing», lacht ex-directeur Pieter Heymans (65). «Wij hebben het gehaald, ondanks het feit dat de ouders ons bedreigden. Ze zouden het ons eens betaald zetten, zeiden ze. Deze vrijspraak zal vooral zeer goed zijn voor het college, dat tevoren zeer hoog aangeschreven stond. Door de zaak was het leerlingenaantal in enkele jaren met éénderde gedaald». (BPP)

zou later behandeld worden, maar dat heeft nu geen zin meer.

Bedreigd

Het proces kende een turbulent verloop onder meer omdat advocaat Jean-Paul Tieleman beweerde bedreigd te zijn geweest door procureur-generaal Van Oudenhove.

De raadsman diende ook klacht in tegen procureur Dejempe omdat hij de school beschermde en onder één hoedje speelde met de schooldirectie

om het gerechtelijk onderzoek te saboteren.

Rechter De Gryse benadrukte dat niemand onder druk gezet is, en dat de rechtbank onafhankelijk geoordeeld heeft. Aan de zogenaamde bedreigingen van de raadsman hechtte ze geen geloof.

Tieleman verklaarde na alloop dat het vonnis niet als een verrassing kwam. „Ik had het voorspeld aan de ouders. De rechtbank heeft het nu enkel herhaald en dit bevestigt enkel mijn eerdere verklaringen.»

BRUSSEL -- Het ophefmakende pedoproces tegen vier leerkrachten en twee gewezen directeurs van het Collège Saint-Pierre in Ukkel is gisteren beëindigd met vrijspraak over de hele lijn. Voorzitter van de rechtbank Claire De Gryse zuiverde de namen van de betrokkenen. „Er is nooit van pedofiele handeling sprake geweest. De kinderen verklaarden enkel wat de ouders van hen verwachtten. Zoniet vreesden ze hun aandacht en liefde te verliezen.”

Het Volk 16/5

Voor de rechtbank was de zaak duidelijk. De verklaringen van de kinderen waren ongeloofwaardig en tegenstrijdig. Na zeven jaar grondig onderzoek vonniste de rechtbank dat de feiten materieel niet konden plaats hebben zoals ze beschreven werden door de kinderen.

Ook kardinaal Danneels kan opgelucht ademhalen. Jean-Paul Tieleman, raadsman van één van de ouders, had hem gedagvaard als betichte omdat hij niet had ingegrepen toen de feiten bekend raakten. Normaal moest dit deel van de zaak worden behandeld op 27 mei maar nu de rechtbank besliste dat de feiten niet eens hebben plaatsgevonden moet de kardinaal niet naar de rechtbank komen. Ook de directeur van de lagere school en de gewezen directeur-generaal werden daarom vrijgesproken voor het niet verlenen van hulp aan personen in nood in de periode 1992-1997.

Enkele citaten uit en reacties op het vonnis dat de Brusselse correctionele rechtbank gisteren in de zaak Saint-Pierre velde.

DS 16/5

„Ondanks de onophoudelijke pressie die de burgerlijke partijen op de onderzoeksrechter hebben uitgeoefend, kon geen enkele daad van pedofilie op het college Saint-Pierre worden vastgesteld.”

„Het proces van het college Saint-Pierre is voor alles het proces van de geldigheid van de psychologische verslagen van de experts, van de geloofwaardigheid van de kinderen, en van de rapporten over de kinderen.”

„De rechtbank heeft met verbijstering een van de advocaten van de burgerlijke partijen horen verklaren dat hij het voorwerp was van intimidatiemethoden vanwege de hoogste gerechtelijke autoriteiten.”

„Voor die beweringen bestaat geen schijn van bewijs. De rechtbank concludeert dat het gaat om onwaarachtigheden waarvoor alleen deze advocaat de verantwoordelijkheid draagt. Het dragen van een toga brengt rechten met zich, maar ook plichten.”

Advocaat Tieleman zei gisteren in een reactie dat hij fier is dat hij de ouders in deze zaak heeft bijgestaan. „Naar alle waarschijnlijkheid gaan we in beroep tegen de uitspraak.”

De voormalige directeur van het college, Daniël Pinte, verklaarde aan de redactie: „Ik ben blij dat de rechtbank zich heeft gesteund op materiële bewijselementen in het strafdossier, en niet op de subjectieve verklaringen van de leerlingen.”

„Maar ik heb ook deemoed met de kinderen, die duidelijk gekwetst zijn. Ik weet niet waar, maar niet in Saint-Pierre. De eer van het college is gevrijwaard.”

‘Kinderen getuigden om ouders te plezieren’

Het zat twee oud-directeurs en vier leraars van het Ukkelse Collège Saint-Pierre gisteren meer dan een beetje mee. In haar arrest sprak voorzitter Claire Degryse de zes één voor één vrij van alle beschuldigingen, waaronder verkrachting, aantasting van de eerbaarheid en het niet-verlenen van hulp aan minderjarigen in nood.

Brussel van onze medewerkster DM 16/5

„Voor alles”, zo begon voorzitter Claire Degryse gisteren de anderhalf uur durende lezing van haar arrest. „staat de rechtbank trop tegenover alle partijen plechtig uit te drukken dat ze in deze zaak, niet meer of minder dan in andere, het slachtoffer is geweest van druk of maar een poging daartoe.” Degryse vervolgde dat ze met verbazing kennis had genomen van de woorden van een advocaat van de burgerlijke partijen die zei dat hij druk had ondervonden vanuit de hoogste gerechtelijke kringen.

Bijkelijkhard was de rechter in de eerste plaats voor Florence Nolf, een van de experts die zich moest uitspreken over de geloofwaardigheid van de kindergetuigenissen. Volgens de rechtbank trok de psycholoog op geen enkel moment de woorden van de kinderen in twijfel, terwijl de getuigenissen van de vermeende slachtoffers volgens het hof

De twee oud-directeurs van het Collège Saint-Pierre, Daniel Pinte (l.) en Pieter Heymans, werden vrijgesproken. (Foto Reuters)

gecontamineerd waren door wat ouders en hulpverleners tijdens het gerechtelijk onderzoek tegen elkaar in het bijzijn van de kinderen vertelden. „Voorgezegd en mogelijk aangeleerd”, klonk het over woorden die kinderen gebruikten in hun beschrijving van de feiten. De samenvatting van het hof: „Als deze kinderen hebben getuigd zoals ze dat deden, was dat om hun ouders te plezieren. Die kinderen voelden intuïtief aan wat hen te doen stond

en wisten dat ze voor hun gedrag door hun ouders zouden worden beloofd.” Het hof acht verhalen over kindermisbruik ook totaal ongeloofwaardig omdat de klachten over zedenfeiten pas na een of meerdere jaren na de feiten werden ingediend. Het verhaal van het kind dat tijdens de middagpauze zijn broekje in de klas voor zijn leraar moest laten zakken, werd als weinig waarschijnlijk geacht. „De deur van de klas

was niet op slot en er kon dus altijd een kind binnen komen lopen. Aan de overkant van de speelplaats kon men vanuit andere klassen zien wat er zich afspeelde.” Dezelfde redenering voor de georganiseerde sessies waarbij kinderen van verschillende leeftijden werden betast en naakt gefotografeerd: materieel onmogelijk, de speeltijd was te kort. „Na zeven jaar en ontelbare onderzoeksdaden, ondanks de huiszoekingen op het college en bij de

Pedofilie-proces Ukkel loopt met een

het er niet over eens worden of de kinderen al dan niet logen en spraken elkaar tegen. Maar het meest bizarre moment van het proces was wel het rekwisitoir van de officier van justitie, Chantal Pensis. Ze vroeg vrijspraak van vier van de zes verdachten. Reden: de verklaringen konden volgens haar niet worden bewezen. Zo zou een kind tijdens de middagpauze slachtoffer zijn geweest van een groepsverkrachting. Eén van de verdachten zou foto's hebben gemaakt. Een huiszoeking leverde echter niets op. Bovendien was volgens de officier van justitie de pauze veel te kort, kon het kind onmogelijk door zoveel personen zijn misbruikt.

naar seksueel misbruik weinig opleverde. Ze beweren dat de Brusselse justitie er alles aan gedaan om de zaak in de doofpot te stoppen. Al tijdens het proces werd duidelijk dat de verdachten vermoedelijk vrijuit zouden gaan. Harde bewijzen tegen de zes beklagden ontbraken. De hele aanklacht leunde op de verklaringen van de kinderen. Volgens de rechter zijn die echter ongeloofwaardig. Hij vermoedt dat de verhalen over seksueel misbruik hen zijn ingefluisterd door de ouders, die nog een appeltje te schillen hadden met het college.

ONENIGHEID PSYCHIATERS De gerechtelijke psychiaters konden de dagvaarde zelfs kardinaal Danneels als verdachte. Die zou net als kanunnik Houssiau, voorzitter van de raad van bestuur van het college, verzuimd hebben hulp te verlenen aan mensen in nood. De rechtbank besloot echter die zaak apart te behandelen. Op 27 mei wordt beslist of Danneels zich al dan niet voor de rechter moet verantwoorden.

ZAAK IN DOFPOT Het Ukkelse college Saint-Pierre is geen gewoon college. Het is de school van de kinderen van de Franstalige elite. Ook de zonen en dochters van magistraten en juristen krijgen hier les. Volgens de ouders is dat de reden waarom het onderzoek

van onze correspondent Pascal Thewissen BRUSSEL - Vier leerkrachten en twee voormalige directoren van het prestigieuze college Saint Pierre in Ukkel (bij Brussel) zijn niet schuldig aan het seksueel misbruiken van acht leerlingen. Dat heeft de Brusselse rechtbank gisteren beslist. Het proces tegen de deftige school deed veel stof opwaaien in België. De aanklachten logen er niet om: aanranding van de eerbaarheid, verkrachting met geweld en het bedreigen van acht jongens en meisjes die er tussen 1992 en 1997 onderrwijs kregen. De advocaat van één van de ou-

sisser af

Als gevolg van het rekvisitoir van Pensis zakte het hele proces als een plumpudding in elkaar. Voor de advocaten van de ouders is de vrijspraak het ultieme bewijs dat justitie de verdachten uit de wind heeft gehouden en het college heeft beschermd. Eén van de raadslieden, Jean-Paul Tieleman, heeft al laten weten na dit proces uit de advocatuur te stappen. Hij hangt zijn toga aan de wilgen omdat hij zijn beroep naar eigen zeggen door tegenwerking van hoerhand niet meer fatsoenlijk kan uitoefenen. Tieleman beweert dat hij in de zaak-Saint Pierre van diverse kanten is tegengewerkt en zelfs is bedreigd door enkele magistraten.

RECHTBANK HAD OOG VOOR LEED BESCHULDIGDEN, NIET VOOR LEED KINDEREN

Saint-Pierre heeft geen reden tot juichen

BRUSSEL — Ook na de vrijspraak van enkele van zijn leerkrachten in de vermeende pedofiliezaak heeft het Ukkelse college Saint-Pierre geen reden tot juichen. Kinderpsychiaters wijzen erop dat de rechtbank oog heeft gehad voor het leed van de beschuldigen, maar niet voor dat van de kinderen. Op een Franstalige studiedag gisteren in Brussel werd nogmaals gewezen op de beperkingen van het strafrecht inzake kindermishandeling.

ps Van onze redactrice 17/5
Veerte Beel

DE Vlaamse kinderpyschiatr Peter Adriaenssens gooide woensdagavond op de VRT-televisie de knuppel in het hoenderhok door krasse uitspraken te doen over de vrijspraak in de zaak Saint-Pierre. Ten eerste: „Het is niet omdat kinderen een onspannend verhaal vertellen, dat ze liegen”. Vervolgens meent hij dat de vermeende slachtoffers met te veel waren om het hele verhaal als fantasie of leugens af te doen en dat de rechters onvoldoende naar de kinderen hebben geluisterd. „Nee, ik was niet bij het proces betrokken”, zegt de Leuvense

daghuidag om twee uur heeft gedaan? Daaruit concluderen dat hun hele verhaal onzin is, getuigt van kwade wil. „Maar ik denk dat het gevaarlijk is om te suggereren dat de rechtbank in de fout is gegaan. Dat is een standpunt dat ik niet volg. Ik ken het dossier niet in al zijn details en ik heb het vonnis nog niet gelezen, maar wanneer de rechtbank concludeert dat er geen misbruik is geweest, dan moeten we ons daarbij neerleggen. Dan waren er blijkbaar geen bewijzen. Kan een rechtbank wel bewijzen of er al dan niet kindermisbruik is geweest? „De burger heeft te veel vertrouwen in het strafrecht op dit vlak”, zei Françoise Dignette, criminologe van de Universiteit catholique de Louvain, gisteren op een studiedag in Brussel. Zij vindt dat het strafrecht in deze problematiek ondergeschikt moet blijven aan andere vormen van tussenkomst, zoals bemiddeling. „Want het strafrecht is een extreme aanpak, die knopen doorhaakt. Dat is niet altijd voor de hand liggend in complexe zaken als deze.” Claude Lelièvre, de Franstalige kinderrechtscommissaris, was

van bij het begin van de zaak, nu al zeven jaar geleden, bij het dossier betrokken. „Ouders van vijf vermeende slachtoffers hebben zich bij mij gemeld met hun eerste klachten over Saint-Pierre. Vindt u het normaal dat een kind van zeven dagenlang met zijn rug naar het bord moet zitten? Zijn dat normale straffen? Moeten we dan niet ook de roede opnieuw bovenhalen?”

DE BURGER MOET NIET ZOVEEL VAN HET STRAFRECHT VERWACHTEN BIJ KINDERMISBRUIK

Voorts meent hij dat het onderzoek van bij het begin averij op liep: „De eerste ondervraging van de kinderen gebeurde door een politiegagent met een wapen aan zijn gordel. Onderzoeksrechter Damien Vandermeersch heeft trouwens de hele onderzoeksprocedure vervangen. Maar het kwam niet meer goed omdat de bewijzen, zo die er al waren, toen al lang konden zijn gewist.”

Ook kinderpyschiatr Marnette wijst op het leed dat de kinderen hoedanook is aangedaan. Ze zag beroepsmatig een confrontatie tussen twee van de vermeende slachtoffers. En hoewel ze niet als expert in het proces betrokken was, wordt ze wel in het vonnis geciteerd. Daarin zegt ze dat ze geen bewijs van misbruik aantrof, hoewel ze onder de indruk was van de huilbuien van de kinderen, die toonden hoe onmachtig ze zich voelden bij dit hele verhaal, dat hun boven het hoofd was gegroeid. „Die kinderen zijn zo dikwijls onderverraagd. Hun ouders hebben zo hard om hen heen gevochten om deze zaak te winnen. Ze hadden dit beter anders opgelost. Ook het college draagt schuld: de

school had dit probleem nooit mogen laten escaleren.” Ze gelooft echter dat er ook sprake is geweest van een hetze tegen het katholieke college, uit vrijzinnige hoek. „Herinner u de petitie over zogenaamde bescherming door het gerecht. Zoiets bewijst alleen dat niemand echt om de kinderen begaan was. Het was altijd: voor of tegen het college.” Onderzoeksrechter Vandermeersch, wegens zijn betrokkenheid in de zaak niet bereikbaar voor commentaar, zei gisteren op de studiedag wel dat „steeds meer maatschappelijke problemen naar de strafrechter worden doorverwezen en tot het strafrecht worden verengd. Omdat het zo simpel is: als je een ander kunt laten straffen, hoef je je eigen verantwoordelijkheid niet ter discussie te stellen.”

Beroep tegen pedofilievrijspraak bva 18-19/15
BRUSSEL - Mr. Jean-Paul Tieleman gaat in beroep tegen de vrijspraak van zes leerkrachten van het Ukkelse College Saint-Pierre. Zij werden beticht van verkrachting van het tienjarige zoontje van een zijn cliënten, maar het vonnis van rechter De Gryse toonde aan dat dit materieel onmogelijk was omdat het jongetje op het moment van de feiten al ruim een jaar op een andere school zat. Tieleman kan niet in beroep gaan tegen de vrijspraak, alleen tegen het feit dat zijn cliënten geen schadevergoeding kregen. Maandag liet dezelfde Tieleman de rechtbank een volle voormiddag op hem wachten. Hij had zelf een proces ingespannen tegen kardinaal Danneels voor schuldig verzuim omdat de kerk worst de pedofilie in de doofpot zou hebben gestopt. Hij eiste zo'n 175.000 euro schadevergoeding van de kardinaal. Maar toen de debatten moesten plaatsvinden kwam Tieleman niet opdagen. De zaak werd onbepaald uitgesteld.

Vrijgesproken leraar ziet alleen maar slachtoffers

BRUSSEL - „In deze zaak is er geen enkele winnaar. Er zijn alleen maar slachtoffers.” Luc P., in een vorig leven biologieleraar, werd woensdag vrijgesproken voor pedofilie in het gerenommeerde Ukkelse Collège Saint-Pierre. „Ik kan niet meer onbevangen naast een kind zitten.”

was het erg moeilijk. De klas van mijn jongste leest elke dag de krant. Daar stond ik, haar papa, dan in. Dat vergeet zo'n kind niet.”

Luc P.: „Men vond zogezegd een fallussymbool bij me thuis: een kurkentrekker van Manneke Pis.” (GVA-foto Ludo Mariën)

Désirée De Poot
Isabelle Haemers

Er heerst geen hoera-stemming in Waterloo, waar Luc woont. „Daar is ook geen reden toe”, zegt hij, nadat hij na zes jaar procedure werd vrijgesproken. „De vrijspraak is voor 80%, want er kan nog beroep worden aangetekend. Hier zijn alleen maar verliezers. De kinderen in de eerste plaats, de vermeende daders in de tweede plaats, en ja, de ouders op de derde plaats. Al vind ik dat sommige van die mensen hun eigen kinderen veel schade hebben aangericht.”

Luc wil zichzelf geen verbiterd man noemen, al wil hij geen les meer geven. En dat deed hij graag. „Ik kan niet meer onbevangen naast een kind zitten. Ouders zullen dit proces ook altijd in hun achterhoofd houden. Enkele jaren geleden heb ik het geprobeerd, maar na drie maanden heb ik afgehaakt. Als ik een kind na de les iets wilde uitleggen, dan moest ik er andere kinderen bijvragen. Ik mocht mijn lessen biologie geven, maar ik mocht het niet meer over de voortplanting hebben. Ik ben bovendien benoemd in Saint-Pierre. Ik zou daar dus les moeten geven, terwijl ik de meest intieme dingen over mijn collega's en oversten in het dossier heb gelezen. Een gevolg van het inzage-recht.”

Fallussymbool

Luc heeft geen advocaat. Hij verdedigde zichzelf. „Ik ben beschuldigd van het ergste waarvan een mens kan worden beschuldigd. Ik wist dat ik nooit een kind had aangeraakt en daardoor was het ook niet moeilijk om mezelf te verdedigen. Ik moest alleen de waarheid vertellen. Ook de waarheid over een zogezegd fallussymbool dat men bij de huiszoeking had gevonden. Zo stond het in het dossier. Het was een kurkentrekker van Manneke Pis.” De man zegt dat hij getekend is. „Gelukkig had ik mijn familie. Mijn vrouw en mijn drie dochters hebben me altijd gesteund. Voor mijn dochters

Parket laakt psychologe

BRUSSEL - Het Brusselse parket doet sinds twee jaar geen beroep meer op de diensten van psychologe en experte Florence Nolf.

Florence Nolf kreeg woensdag forse kritiek in het vonnis over de vermeende pedofiliezaak in het Ukkelse Collège Saint-Pierre. De rechtbank vond dat zij de jonge slachtoffertjes klakkeloos geloofde zonder zelfs even in het dossier te kijken of hun verklaringen feitelijk wel mogelijk waren. Nolf stapte twee jaar geleden zelf op als experte van het parket omdat ze te laat en onvoldoende werd betaald. Volksvertegenwoordiger Tony Van Parys (CD&V) wil minister Verwilghen dinsdag ondervragen over de gerechtsexperten. Hij wil weten waar het Koninklijk Besluit blijft dat selectie, controle op kwaliteit én betaling van experts moet regelen. Het kabinet van minister van Justitie Marc Verwilghen (VLD) deelde mee dat de minister voorlopig niet reageert op de vrijspraak in de beruchte pedofiliezaak. Eerder had volksvertegenwoordiger Ferdy Willems (Spirit) erop aangedrongen dat de minister zijn injunctierecht zou gebruiken om het Brusselse parket tot beroep te dwingen. JDW

Ouders geven niet op

BRUSSEL - „Vooral de agressiviteit van de rechter heeft ons geraakt. Zij toonde een totale minachting voor het lijden van onze kinderen. Natuurlijk gaan we verder, maar wel op de legale manier.”

De familie C. zit in het buitenland. Even tot rust komen na het voor haar vernietigende vonnis in de vermeende pedofiliezaak in het Collège Saint-Pierre. „Een rechter moet een beslissing nemen, maar de agressieve houding die zij daarbij hanteerde is ontoelaatbaar”, vindt de papa van de jongen die ruim acht jaar geleden zou zijn misbruikt. „Toen we het vonnis hoorden, geloofden we onze oren niet. We hebben geen bewijzen van misbruik. neen. Maar zelden zijn er bewijzen. En onze kinderen hebben jaren gezweven, ja. Maar wie dat niet begrijpt, kent niets van kindermisbruik. Mijn zoon heeft heel slecht gereageerd op het vonnis. Voor het slachtoffer is het ook verschrikkelijk, net als voor de ouders.” „We gaan binnenkort samen met alle advocaten van de burgerlijke partijen besluiten wat we nu verder gaan doen”, zegt vader C. Zelf het recht in handen nemen, zoals een moeder onmiddellijk na het vonnis zei, wil hij niet. „We zullen de democratische principes respecteren, maar dan wel tot op het einde.” DDP, IH

Hogere eis tegen oprichter Facta

Van onze verslaggever
DEN HAAG

Tegen de oprichter en voorzitter van het hoogbegaafdeninstituut Facta heeft het Openbaar Ministerie in hoger beroep twintig maanden celstraf geëist, waarvan vijf voorwaardelijk. Hans van O. wordt verdacht van seksueel misbruik van twee minderjarige meisjes en het vervaardigen en in bezit hebben van kinderporno.

Volgens advocaat-generaal Wittop Koning heeft Van O. de belangen en integriteit van twee aan zijn zorg toevertrouwde pupillen schromelijk geschonden. 'Hij heeft uitsluitend zijn eigen lustbevrediging nagestreefd', zei de advocaat-generaal dinsdagavond voor het Haagse gerechtshof.

Het OM verwijt de verdachte vooral dat hij misbruik maakte van hoogbegaafde kinderen die toch al in de problemen zaten en in een afhankelijke positie tot hem stonden. Bovendien werden op zijn computer tienduizenden afbeeldingen van kinderpornografische aard aangetroffen. De meeste waren gedownload van het internet. Maar Van O. had ook naaktfoto's gemaakt van een van zijn minderjarige pupillen.

Natuurlijk valt Van O. niet in de zwaarste categorie van brute verkrachters, aldus Wittop Koning in zijn requisitorie. Maar hij spreekt wel van een 'zeer bedenkelijke affaire'. Hij vindt daarom de straf die de rechtbank eerder uitsprak (vijftien maanden, waarvan vijf

voorwaardelijk) 'buitengewoon mager'.

Facta was jarenlang een toonaangevende hulpinstelling voor hoogbegaafde kinderen. Door de seksaffaire is het Nieuwkoopse instituut aan de rand van de afgrond geraakt. Na zijn gevangenisstraf te hebben uitgezeten heeft Van O. het heft weer in handen genomen bij Facta. Niet zo verstandig, zo liet het hof gisteren al doorschermen. Want de rechtbank had als bijzondere voorwaarde geëist dat Van O. geen minderjarigen meer zou begeleiden of scholen. Volgens Van O. neemt hij slechts de telefoon aan bij Facta, dat hij tevens via een bedrijvenmakelaar te koop heeft aangeboden. 'We zijn aan het afbouwen', aldus Van O.

De verdachte blijft de ontucht met de meisjes ontkennen. Volgens hem waren de strelingen vooral bedoeld als troost. Hij erkent wel 'onschuldige' David Hamilton-achtige foto's van een van de meisjes te hebben gemaakt. De kinderporno op zijn computer is volgens Van O. per ongeluk meegenomen met automatische downloadprogramma's van seksites op het internet.

Het OM vindt het vooral veronrustend dat de Facta-oprichter geen enkele spijt betoont. 'Hij heeft niet één keer aangegeven het foute van zijn handelwijze in te zien', aldus Wittop Koning. 'Hij spreekt er slechts badinerend over en doet alsof hij ver boven de materie staat, met een ontspannen grijns op het gezicht.'

Hogere eis tegen directeur Facta

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 22 MEI. Tegen de oprichter en directeur van Facta, een onderwijsinstituut voor hoogbegaafde kinderen, is in hoger beroep twintig maanden celstraf geëist, waarvan vijf voorwaardelijk. Directeur Hans van Oordt werd vorig jaar tot vijftien maanden gevangenisstraf veroordeeld wegens ontucht met twee minderjarige meisjes die cursussen volgen bij het instituut. Hij heeft zeven maanden in het huis van bewaring in Den Bosch gezeten. Het gerechtshof in Den Haag doet op 4 juni uitspraak.

Facta-directeur gaat in cassatie

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 4 JUNI. De oprichter van het instituut voor hoogbegaafde kinderen Facta gaat in cassatie tegen het arrest van het gerechtshof in Den Haag in de strafzaak tegen hem. Het hof veroordeelde de 59-jarige Hans van Oordt uit Nieuwkoop vandaag tot tien maanden gevangenisstraf voor bezit van kinderporno en ontucht met een minderjarige pupil. Vorig jaar veroordeelde de rechtbank in Den Haag hem al tot vijftien maanden cel waarvan vijf voorwaardelijk. Van Oordt hoeft niet meer naar de gevangenis, want hij heeft zeven maanden in het huis van bewaring in Den Bosch gezeten. Destijds ging zowel de oudvoorzitter van Facta als het OM in hoger beroep. Van Oordt werd eind 2000 aangehouden nadat twee minderjarige meisjes aangifte tegen hem hadden gedaan. Bij een huiszoeking vond de politie kinderporno.

Lesbisch koppel lokt minderjarigen naar seksorgieën

LUIK - In Luik is gisteren een lesbisch koppel veroordeeld voor seksorgieën met twee minderjarige jongens. In de zomer van 1999 zou het koppel meermaals jongeren uit de buurt naar een tentje achter hun huis hebben gelokt met geschenkjes, drank en drugs. De jongetjes accepteerden alles en vertelden vrolijk dat «bij die vrouwen alles mocht.» Zo kwam de zaak aan het licht. Een kennis die werd uitgenodigd om foto's te maken van de orgieën, werd vrijgesproken. Een buurman, die alles op video opnam, werd bij verstek veroordeeld. Het lesbisch koppel kreeg zes maanden met uitstel. (KW)

FBI: Kids from 4 to 18 were abused in group
The Atlanta Journal-Constitution: 5/14/02

By BILL OSINSKI
Atlanta Journal-Constitution Staff Writer

EATONTON - The child molestation case against Nuwaubian leader Dwight York escalated Monday in state and federal court.

Robert Seay / AP
United Nuwaubian Nation of Moors founder Dwight York is escorted from federal court in Macon.

In Eatonton, a Putnam County grand jury issued a 116-count indictment of the 56-year-old leader of the United Nuwaubian Nation of Moors, a quasi-religious group whose 150 to 200 members live in a rural compound that features huge pyramids and a large gate covered with hieroglyphics.

Facta-voorzitter krijgt van hof 15 maanden

DEN HAAG - Het gerechtshof in Den Haag heeft de oprichter en voorzitter van het hoogbegaafdeninstituut Facta dinsdag veroordeeld tot vijftien maanden celstraf (waarvan vijf voorwaardelijk) voor het plegen van ontucht met twee minderjarige meisjes en het bezit van grote hoeveelheden kinderporno.

Onterecht van incest beschuldigde ex-chef GP krijgt één euro

BRUSSEL - Omdat hij ten onrechte van incest beschuldigd werd, heeft de ex-chef van de gerechtelijke politie, Christian De Vroom, één symbolische euro schadevergoeding gekregen. Zijn dochter ontvangt van de rechtbank 25.000 euro (100.850 frank). De psychiater die daarvoor terecht stond, werd opschorting van uitspraak verleend. Vader en dochter De Vroom hebben de aantijgingen altijd ontkend. Zij dienden eind '96, ten tijde van de beruchte X-dossiers, na het uitbreken van de Dutroux-affaire, meteen klacht in. Toen zijn vermeende incestpraktijken uitbleken in de pers, werd De Vroom de laan uitgestuurd, om hem nadien terug in dienst te nemen. Daarom eiste de gewezen politiechef aanvankelijk 50.000 euro (2 miljoen frank) schadevergoeding. (BPP)

Verdachte van incest vrijuit na vormfout

HILVERSUM - Een vermeende incestpleger (37) uit Hilversum gaat vrijuit dankzij een vormfout. De rechter-commissaris in Amsterdam had de verdachte in november 1999 twee weken te laat op de hoogte gesteld van de verdenking tegen zijn persoon. Daar waren de advocaat en de officier van justitie afgelopen woensdag achter gekomen. Een dag later kon de Amsterdamse rechtbank niets anders dan bepalen dat de zaak was verjaard. Vanaf 1980 tot en met 1985 zou de man zijn vijf jaar jongere stiefzusje tot seks hebben gedwongen. Wat die eerste twee jaren betreft, zou de man sowieso vrijuit zijn gegaan omdat de toen gepleegde feiten in 1986 al waren verjaard. Dat lag anders voor het verboden seksuele contact dat hij vanaf zijn achttiende zou hebben genoten. Dit deel van de tenlastelegging zou pas op 16 november 1999 verjaren. Vijf dagen daarvoor had de vrouw aangifte gedaan. Haar was ten ore gekomen dat niet alleen zij het slachtoffer was geworden van de man z'n vermeende driften op het seksueel vlak. Ze had tevergeefs gehoopt dat de andere misbruikte vrouwen haar voorbeeld zouden volgen, zo verklaarde haar geëmotioneerde moeder tijdens de zitting.

York was charged with 74 counts of child molestation, 29 counts of aggravated child molestation and related charges, including one count of rape.

In Macon, an FBI agent testified at a bond hearing in U.S. District Court that authorities have identified as many as 35 victims, whose age at the time of the alleged crimes ranged from 4 to 18.

York is in federal custody after being arrested Wednesday by FBI agents in Baldwin County as an

Spijtbetuiging Australië voor misbruik kinderen

ander lichamelijk en psychisch geweld. Het parlement bracht vorig jaar een rapport uit dat de praktijken uit de doeken deed. De regering liet gisteren weten dat ze een deel van de totale schadevergoeding gebruikt om de misbruikte kinderen van toen en hun families op te sporen en hen psychische hulp te bieden. Een ander deel zal worden uitgekeerd in de vorm van reiskosten.

bekostigd programma, dat voorzorg in opname van kinderen uit Groot-Brittannië en Malta die zwaar te lijden hadden onder de armoede na de oorlog. Hun ouders stuurden een groot deel van de in totaal 3000 kinderen slechts voor korte tijd weg, maar de meesten kregen in Australië te horen dat zij wees waren en in kindertehuizen waren gestopt. Daar werden velen onderworpen aan seksueel misbruik en

Australië heeft gisteren officieel zijn verontschuldiging aangeboden voor de slechte behandeling van Europese kinderen die na de Tweede Wereldoorlog naar Australië zijn overgebracht. De regering keert een schadevergoeding van in totaal ruim 2 miljoen euro uit. Australië kende na de Tweede Wereldoorlog een door de staat

army of federal and local officers swooped down on the compound in Putnam County. York's associate, Kathy Johnson, who was arrested with him on the federal charges, also was

named in five counts of the state indictment.

Three other members of the Nuwaubian group - identified as Chandra Lampkin, Kadijah Merritt and Esther Cole - were indicted on state charges of child molestation.

Fred Bright, district attorney for the judicial circuit that includes Putnam County, said the state indictment accuses York of molesting at least five children repeatedly "and in just about every way imaginable."

The indictments crown a four-year investigation by the FBI and the Putnam County sheriff's office. It began when a local social service agency received anonymous allegations that children were being sexually abused at the Nuwaubians' 400-acre ranch.

York and the Nuwaubians have frequently criticized Putnam County authorities for what they contend is racial discrimination and harassment.

Assistant District Attorney Dawn Baskin said there were no ulterior motives to the state's charges.

"There's nothing political about child molestation," she said.

All the alleged crimes were committed at the Nuwaubian compound, Bright said.

FBI agent Jalaine Ward testified at the bond hearing in federal court in Macon regarding the scope of the government's case against York.

York said to have ruled with iron hand

The government has statements from approximately 15 witnesses who testified that York sodomized and had sexual intercourse with children. Ward testified. In some of these encounters, the acts were photographed and videotaped, she said.

Kathy Johnson is escorted from the federal courthouse in Macon. She is accused of participating in the sexual abuse of children.

The agent's testimony depicted a long-standing pattern of York's having sex with children within his community.

The incidents started at his group's bases in New York and continued after the sect moved in 1993 to a Putnam County farm and - in the alleged acts that make this case a federal matter - during an estimated 15 to 20 trips to Disney World in Florida over the past four years, investigators say.

"York controls everything that goes on" at the compound, Ward said, summarizing witness descriptions of life at the former cattle ranch, which the Nuwaubians have decorated with Egyptian-style pyramids and statuary. In some Nuwaubian literature, York is called the group's savior or god.

Ward said York controlled what and how much his

R.Kelly weer in seksschandaal

Door onze kunstredactie
AMSTERDAM, 3 MEI. De Amerikaanse r&b-ster R.Kelly is opnieuw verwikkeld in een rechtszaak om seks met een minderjarige. Afgelopen maandag werd hij aangeklaagd door een 20-jarige vrouw die beweert dat ze op 16-jarige leeftijd een verhouding met hem had. Hij zou haar tot een abortus hebben gedwongen.

Het is de derde zaak waar R.Kelly mee te maken heeft. De zanger, die ooit een geheim huwelijk sloot met de toen nog minderjarige Aaliyah, die afgelopen augustus is omgekomen, kocht in 1998 voor \$250.000 een aanklacht af van een minderjarige. Deze winter kwam Kelly in opspraak wegens seks met een minderjarige waarvan video-opnamen zouden circuleren. Afgelopen maand nog kocht Kelly aantijgingen van een werkneemster af voor een onbekend bedrag. Een woordvoerder van Kelly meent dat al deze vrouwen slechts op geld uit zijn. „De geldkraan is nu dicht“, zou de advocaat gezegd hebben.

Nederlander in India vast voor seksueel misbruik

MADRAS - In de Zuid-Indiase deelstaat Tamil Nadu is een 48-jarige Nederlander aangehouden. Hij wordt verdacht van seksueel misbruik van weesjongens. De man leidt al zes jaar een weeshuis in het dorp Poojeri. Ook twee Indiërs die in de instelling werkten, zijn opgepakt. De zaak kwam aan het roeien nadat een jongen uit het weeshuis ontsnapte en naar de politie stapte. (AFP) VK 6/5

25 Jaar voor misbruik kinderen

AP, AFP
LASSABON

Een rechtbank in Portugal heeft donderdag een man veroordeeld tot de maximale straf van 25 jaar gevangenisstraf wegens seksueel misbruik van 43 kinderen. Volgens Portugese media is het proces 's lands grootste in zijn soort. De 56-jarige man was veroordeeld voor 84 seksuele misdrijven

met minderjarigen tussen 4 en 15 jaar. Hij pleegde zijn daden in de buurt van scholen, waar hij veinsde dat zijn brommer kapot was en zijn slachtoffers onder dreiging van een mes meelokte naar afgelegen plekken.

Om de man niet onder ogen te hoeven komen, kregen de kinderen de gelegenheid om te getuigen via een videoverbinding. De man gaat in hoger beroep.

followers ate, how much money they were permitted, and whether they could come and go at the compound.

The federal prosecutor wants to deny York bail, but U.S. Magistrate Judge Claude Hicks indicated he would not rule on that matter before today, when the bond hearing resumes.

Hicks ruled that defense attorneys could review the 50-page affidavit used to support York's arrest, but he also gave prosecutors time to black out the names of victims mentioned in the document.

Defense lawyer demands to see papers

Defense attorney Ed Garland of Atlanta argued he should have access to unedited versions of the federal investigative document.

"We are here, really, in the dark," Garland told the court. "If a confidential informant is also a victim, then they are not entitled to be shielded."

Hicks rejected that argument, but Garland renewed his demand for the documents as he started to cross-examine Ward. It was then the hearing was adjourned for the day.

In her testimony, the FBI agent said children typically were separated from adults at the Nuwaubian compound. They were not allowed contact with their natural parents without York's permission, she said.

Witnesses have stated that Johnson, York's associate, was an active participant in some of the sex acts with the children, Ward said. Johnson brought children to York for sex and instructed them on sexual techniques, the agent said.

Ward also testified that some of the children were intimidated and threatened by York. One of the females who accused York said he "threatened to shoot her in the head" if she reported the sexual abuse to authorities, Ward said.

In a search of the farm conducted last week during the massive raid by authorities, federal agents confiscated more than 30 weapons, about a dozen of which were found in York's house, Ward testified.

Een groep meisjes getuigt, maar Klaas spreekt tegen zich in zijn woning van buitenaf zichtbaar af te trekken. De rechter oordeelt ditmaal streng: een stevige boete. 'De volgende keer draait u de bak in.'

VK 21/5

Pedofiele leerkracht krijgt levenslang beroepsverbod

GENT - Een 28-jarige onderwijzer uit Brugge, die voor de tweede keer in enkele jaren aankeek tegen een veroordeling wegens aanranding van leerlingen, kreeg dinsdag voor het Gentse hof van beroep een levenslang beroepsverbod opgelegd.

De beklagde was een aantal jaren geleden onderwijzer in een Gentse Steinerschool. Enkele leerlingen vertelden aan hun ouders dat hun meester hen betastte aan hun 'plasser'. De man werd meteen van school gestuurd. Het was niet de eerste keer dat zijn pedofiele neigingen hem met het gerecht in aanraking deden komen. Hij liep eerder al een straf met probatie-uitstel op. De eerste rechter veroordeelde de onderwijzer voor de nieuwe feiten tot vier jaar, waarvan drie jaar met uitstel. Het hof was milder en gaf de hele straf met uitstel. Op voorwaarde dat de beklagde zich laat behandelen en geen beroep meer uitoefent waarbij hij met kinderen in contact komt.

Leraar verdacht van pedofilie voor rechter

BRUSSEL - Een onderwijzer van het O.L.Vrouw-instituut der zeven Weeën in Sint-Genesius-Rode stond gisteren terecht voor het misbruiken van acht minderjarige slachtoffertjes. Tegen hem wordt drie jaar voorwaardelijk geëist. De man blijft zijn pedofiele geaardheid en de feiten ontkennen.

Leraar Luc D. (43) was ook pleegouder, kamples van zomerkampen, en gaf turnles aan de jeugd afdeling in Ruisbroek.

De aanklager was ook niet mals voor de inrichtende macht van de school. Hoewel zij vanaf 1987 op de hoogte was van het onaangepast gedrag van hun leraar, ondernam zij niets: „Als een ping-pongballetje werd Luc D. in een vijftal verschillende scholen tewerkgesteld telkens er nieuwe pedofiele gedragingen bekend raakten. Maar telkens weer dropte het aartsbisdom hem in de school in Sint-Genesius-Rode omdat hij er was benoemd."

Hoewel de psychiater er niet aan twijfelde dat de man een pedofiele afwijking heeft, beweert D. dat hij geen enkel probleem heeft. Nochtans werd er een videocassette met kinderporno bij hem aangetroffen. Maar D. zegt dat de speurders deze daar hebben gedropt. De school stelde zich burgerlijke partij vraagt 12.000 euro schadevergoeding. D. werd in november 1997 aangehouden en is sedert vier jaar preventief geschorst als onderwijzer met behoud van zijn loon. (ADC)

OUWE rukker', zeiden de aan de overkant wonende meisjes als ze hem tegenkwamen. Maar Klaas, wiens lichaam na 71 levensjaren is uitgedijd tot een logge massa, tracht de Utrechtse politierechter ervan te overtuigen dat hij fysiek niet meer in staat is tot handelingen die deze kwalificatie rechtvaardigen. 'Masturberen, edelachtbare, dat lukt bij mij niet meer. Maar stel wél, dan zou ik me diep genezen dat te doen ten aanschouwe van de medemens.'

Tegen Klaas is aangifte gedaan door een aantal tot een leefgemeenschap voor jongeren behorende meisjes in de leeftijd van 14 tot 18 jaar. 'U wordt verweten dat u waarneembaar heeft gemasturbeerd in uw woning', zegt de officier van justitie. Klaas zou dat herhaaldelijk hebben gedaan achter het keukenraam, nadat hij de aandacht van de meisjes had getrokken door met een zaklantaarn bij hen aan de overkant naar binnen te schijnen.

'Dat ontken ik', zegt Klaas. 'En waarom? Omdat ik nog nooit mijn geslachtsdeel uit mijn broek heb gehad terwijl ik in de keuken of in de huiskamer was.' Bovendien zouden de meisjes niet eens bij de man naar binnen kunnen kijken omdat een hoge conifeer in zijn tuin dat belet.

'Maar ze zeggen dat ze hebben gezien dat u zich stond af te trekken', werpt de rechter tegen. Hij leest voor uit de in het dossier opgenomen verklaringen van de meisjes. Zij hebben gezien dat hij

Door Frank von Hebel

TAARLO - Ontuchtpleger Geert Douwe B. (63) uit Taarlo (gemeente Tynaarlo) is de weerstand in het dorp tegen zijn aanwezigheid beu. B. heeft in de gevangenis gezeten wegens incest met zijn minderjarige kinderen en wil in Taarlo een nieuw leven beginnen. Dorpsbelangen maakt daar grote bezwaren tegen en heeft daarom alle families met kinderen in het dorp over de aanwezigheid van B. geïnformeerd. Vanwege dat feit heeft B. aangifte gedaan bij de politie.

B. staat onder elektronisch toezicht. Overdag volgt hij een herintredingprogramma voor gedetineerden in Groningen. B. zegt dat hij al enkele maanden bij zijn tante in Taarlo verblijft. "Ik ga nooit meer de fout in. Dat zweer ik. Ik zorg er wel voor dat ik niet weer met justitie in aanraking kom."

De man zegt er weinig voor

DE STELLING

Balkenende is te onervaren voor het premierschap.

Het ligt voor de hand dat het CDA, nu vervult de grootste partij, in de figuur van Balkenende de nieuwe premier levert.

Bel 0900 900 9034 (€ 0,25 per minuut) of breng uw stem uit op www.dvhn.nl

Uitslag vorige stelling: Incestplegers verdienen een tweede kans.

Aantal stemmers: 1923
Eens: 9%
Oneens: 91%

Dvhn 16-05

'op- en neergaande bewegingen met zijn hand aan zijn onderlichaam maakte'. Ook een van de gearmeerde politieagenten die zijn neus tegen de ruit drukte, 'zag de bewoner met ontbloot bovenlichaam en met de broek naar beneden met zijn hand aan zijn penis bezig'.

Het verweer van Klaas op de beschuldigingen klinkt raadselachtig. Hij zegt: 'Als ik naar de wc moet, moet ik mijn penis met twee handen vasthouden anders

plas ik de hele wc onder.' Hij verklaart deze opmerking niet nader, zodat het gissen blijft of hij ermee bedoelt dat hij is opgezadeld met een moeilijk te richten minuscule plassertje dan wel de trotse bezitter is van een qua afmetingen curieus orgaan.

Dorp ingelicht over ontuchtpleger

TAARLO - De inwoners van het dorpje Taarlo (125 inwoners) in Noord-Drenthe zijn er bepaald niet gerust op. Deze week komt Douwe Geert B. (63) uit Usquert na een celstraf van twee jaar vrij. De man, die jarenlang zijn minderjarige kinderen misbruikte, gaat in Taarlo (gemeente Tynaarlo) bij een

tante wonen. Mensen van Dorpsbelangen Taarlo hebben alle gezinnen met kinderen persoonlijk ingelicht: "Wij willen geen hetze voeren, maar de mensen moeten wel weten waar ze aan toe zijn. Als er iets zou gebeuren, dan zouden wij onszelf nooit vergeven dat we niets hebben gezegd."

Dvhn 14-05

Incestpleger boos over weerstand in Taarlo

te voelen om naar een stad te verhuizen waar hij in de anonimiteit kan verdwijnen. "Ik ben een natuurmens."

ZIE VERDER

Ze dreigden bij mij de ruiten in te gooien

DE STELLING

Incestplegers verdienen een tweede kans in maatschappij.

Dorpsbelangen in Taarlo heeft families met kinderen ingelicht over de aanwezigheid van incestpleger B., die in het dorp een nieuw leven wil beginnen.

Bel 0900 900 9034 (€ 0,25 per minuut) of breng uw stem uit op www.dvhn.nl

Uitslag vorige stelling: Het is niet terecht dat Melkert zo wordt afgestraft.

Aantal stemmers: 1108
Eens: 6%
Oneens: 94%

TAARLO - De tante van ontuchtpleger Douwe Geert B. (63) zegt bedreigd te zijn door een lid van Dorpsbelangen Taarlo (gemeente Tynaarlo). De 86-jarige vrouw heeft B. onderdak aangeboden zodat hij een nieuw leven kan opbouwen. Volgens zijn tante is tegen haar gezegd dat de ruiten van haar huis worden ingegooid als zij dit plan doorzet.

Een bestuurslid van Dorpsbelangen, dat anoniem wil blijven, noemt dit pure nonsens. "Er klopt niks van. De persoon in kwestie was een huisvriend van haar. Hij beschikte zelfs over een sleutel. Deze heeft hij ingeleverd toen bekend werd dat haar neef bij haar zou intrekken."

B. is veroordeeld wegens jarenlang misbruik van zijn minderjarige kinderen. Dit gebeurde in Usquert (Gronin-

gen). Dorpsbelangen heeft de families met kinderen in het dorp gewaarschuwd. De tante van B. vindt dat de rest van het dorp haar neef met rust moet laten, omdat hij zijn straf heeft uitgezeten. "Het is niet aan hen om hem te veroordelen."

Niet iedereen in Taarlo is het evenwel met Dorpsbelangen eens. Een inwonerster wil hem het voordeel van de twijfel geven. "Deze man heeft zijn straf er op zitten en moet weer terugkeren in de maatschappij. Hij zal toch ergens opnieuw moeten beginnen. Wie ben ik dan om te zeggen dat hij hier niet mag wonen?"

De vrouw heeft echter zo haar bedenkingen wat de gevolgen zijn voor haar toekomstige praktijk. "Ik wil met speltherapie kinderen helpen traumatische ervaringen te verwerken. Dan denk ik ook aan kinderen die met incest te maken hebben gehad."

Een ander denkt er heel anders over. "Ik vind het maar niks. Nou moet je de hele tijd oppassen dat je kinderen niet in de buurt van die vent komen. Van mij mag hij wegblijven."

De ondervraagde inwoners wilden niet met hun naam in de krant.

TAARLO - Burgemeester Hein Pannekoek van de gemeente Tynaarlo toont begrip voor de actie van Dorpsbelangen Taarlo om dorpsinwoners te waarschuwen voor een incestpleger. Onlangs werd in deze krant bekend dat Geert Douwe B. (63) sinds enige tijd bij zijn tante in Taarlo verblijft. B. is in het verleden veroordeeld wegens ontucht met zijn minderjarige kinderen.

geworden. Ik wil nu een fikse stok achter de deur en eis daarom een gevangenisstraf van twee weken voorwaardelijk en een boete van 300 euro en tenuitvoerlegging van de opgelegde voorwaardelijke boete."

De raadsman van Klaas bepleit vrijspraak. Volgens hem zit er een aantal essentiële tegenstrijdigheden in de verklaringen van de aangeefsters. 'De een zegt dat zij hem zag masturberen, de ander zegt dat niemand van de meisjes ooit zijn geslachtsdeel heeft gezien', betoogt hij.

De politierechter acht Klaas schuldig. 'U liegt over een aantal feiten. U ontken tegen de klippen op. Het moet tot u doordringen dat dit moet stoppen.' Hij legt een voorwaardelijke gevangenisstraf van vier weken op, 300 euro boete en besluit tot tenuitvoerlegging van de eerder opgelegde voorwaardelijke boete van 226 euro. 'Als het weer gebeurt, draait u de bak in.'

Victor Lebesque

Pannekoek billijkt waarschuwing tegen incestpleger in Taarlo

VERVOLG VAN 16-5

Dorpsbelangen is bij gezinnen met kinderen langsgaan om hen op de hoogte te stellen van de aanwezigheid van B. Pannekoek vindt niet dat de belangenvereniging hierbij over de schreef is gegaan. "Ze hadden op den duur toch kennis genomen van de achtergrond van deze man. Daarom kan ik deze actie billijken. Ik had er echter zelf niet voor gekozen om met oude krantenknipsels over de zaak langs andere inwoners te gaan."

Hij vindt het niet nodig om de politie een oogje in het zeil te laten houden.

"Waarom? De man heeft zijn straf uitgezeten." Ook is volgens hem inzet van de politie niet nodig om B. tegen andere inwoners te beschermen. "Daar is pas sprake van als er duidelijke dreigementen worden geuit. Dat is tot op heden echter niet gebeurd."

Woordvoester E. Läkamp van Justitie in Drenthe wil niet reageren op de kwestie. Justitie heeft tot nu toe geen aanleiding gezien voor een onderzoek. "En ik weet er te weinig van om er iets over te kunnen zeggen," aldus Läkamp.

Acties dwarsbomen herintreding incestpleger in samenleving

Door Frank von Hebel DVHw 17/5

TAARLO ■ De angst zit er goed in bij de bevolking van Taarlo (gemeente Tynaarlo). Incestpleger Geert Douwe B. heeft zich gevestigd in het dorp. B. is in het verleden veroordeeld wegens ontucht met zijn minderjarige kinderen. Reden voor Dorpsbelangen om de bevolking te informeren over de achtergrond van B. "Dergelijke acties kunnen herintreding in de samenleving belemmeren", stelt beleidsmedewerker Jan Verhoeff van Reclassering Nederland.

Verhoeff benadrukt dat hij geen expliciete uitspraken kan doen over de situatie in

Taarlo. Hij heeft het echter vaker meegemaakt dat criminelen op moeilijkheden stuiten bij hun terugkeer in de maatschappij. Hij denkt dat het nadelig voor hen is als iedereen in hun omgeving van hun verleden op de hoogte is. "Beter is het als bepaalde contactpersonen, zoals een huisarts, worden geïnformeerd."

B. staat momenteel nog onder elektronisch toezicht. Overdag neemt hij deel aan een herintredingprogramma in Groningen. Volgens Verhoeff houdt het toezicht niet op als de straf erop zit. "Als de rechter een verplicht contact met de reclassering heeft opgelegd, dan heeft deze moge-

lijkheden om te voorkomen dat ze weer de fout in gaan. In het geval van incestplegers is het bijvoorbeeld belangrijk dat ze niet weer in een bepaalde sfeer terecht komen, een sfeer waarin kans op herhaling mogelijk is. Plegers van incest handelen vanuit een machtspositie. Je moet ervoor zorgen dat ze daarom niet meer in het eigen gezin worden ondergebracht."

B. pleegde zijn daden in het Groningse Usquert. In Taarlo woont hij bij zijn 86-jarige tante. Verhoeff vertelt dat de kans op ontucht met kinderen door een incestpleger kleiner is als hij uit het gezin is geplaatst.

Vijftien jaar geëist voor hoofdbeklaagden Sainte-Ode

„Telkens wanneer ik het dossier opende, had ik een gevoel van walging. Hij zag enkel zijn eigen genot en dacht er niet aan dat hij het leven van zijn kinderen vernietigde. Voor hem was alles goed om geld te verdienen. Aan de waanzinnige escalatie in de seksuele tijds werd gelukkig een einde gemaakt door het gerecht."

De substituuut voelde ook enkel „weezin" voor Muriel S., die jongeren initieerde in afwijkende seksuele praktijken zonder zich om de gevolgen te bekommeren. Volgens het parket had S. evenveel

„Als vrouw had ze moeten reageren. Schrik is geen excuus. Maar ze genoot van deze smerige poel van drank en seks."

„Terkens wanneer ik het dossier opende, had ik een gevoel van walging. Hij zag enkel zijn eigen genot en dacht er niet aan dat hij het leven van zijn kinderen vernietigde. Voor hem was alles goed om geld te verdienen. Aan de waanzinnige escalatie in de seksuele tijds werd gelukkig een einde gemaakt door het gerecht."

De aanklaagster zei, op grond van deskundigenrapporten, dat Pascal T. een manipulator was. Ze omschreef de feiten als „verfoeilijk".

verantwoordelijkheid in de feiten als T.

„Als vrouw had ze moeten reageren. Schrik is geen excuus. Maar ze genoot van deze smerige poel van drank en seks."

„Terkens wanneer ik het dossier opende, had ik een gevoel van walging. Hij zag enkel zijn eigen genot en dacht er niet aan dat hij het leven van zijn kinderen vernietigde. Voor hem was alles goed om geld te verdienen. Aan de waanzinnige escalatie in de seksuele tijds werd gelukkig een einde gemaakt door het gerecht."

De substituuut voelde ook enkel „weezin" voor Muriel S., die jongeren initieerde in afwijkende seksuele praktijken zonder zich om de gevolgen te bekommeren. Volgens het parket had S. evenveel

„Als vrouw had ze moeten reageren. Schrik is geen excuus. Maar ze genoot van deze smerige poel van drank en seks."

Hoofdgedaagden proces-Sainte-Ode komen 'tot inkeer'

Brussel
Belga

Voor de correctionele rechtbank van Neufchâteau zijn gisteren de pleidooien voortgezet in de hoofdbeklaagden, Pascal T. en Muriel S., tegen wie allebei vijftien jaar cel wordt gevorderd, verklaarden dat ze "tot inkeer" zijn gekomen. De twee worden ervan verdacht seksuïven in hun woning te hebben georganiseerd met de drie kinderen van Pascal T. en later ook met de vriendjes van de kinderen.

SAINTE-ODE/NEUFCHATEAU - Christel, het vijftienjarige meisje dat in Sainte-Ode in de provincie Luxemburg door haar vader, stiefmoeder, de huisdokter en nog zestien mannen tussen 21 en 62 jaar misbruikt werd, heeft een bijzonder pakkende brief geschreven aan de verkrachters van haar en haar zusje. Christels advocaat las die gisteren voor tijdens het grootste pedoproces ooit in ons land in Neufchâteau. «Papa, ik hoop dat je zal boeten voor wat je me hebt aangedaan», schrijft het meisje. En over haar stiefmoeder: «Ik walg van je». De huisdokter die haar bepotelde, noemt ze «pervers». Het openbaar ministerie vroeg tot vijftien jaar cel voor vader Pascal T. en stiefmoeder Murielle S. Voor de anderen celstraffen tussen zes maanden en acht jaar.

KURT WERTELAERS

Het misbruikte meisje uit Sainte-Ode heeft haar woede en verdriet over wat ze jarenlang moest meemaken uitgeschreven op een paar velletjes papier. «Ik dacht dat je een goeie papa was», schrijft ze aan haar 37-jarige vader. «Ik geloofde in jou, Pascal. Ik

zweer je dat het verschrikkelijk is om verraden te worden door je vader. Maar door hem verkracht worden.... daar zijn geen woorden voor. Ik hoop dat je hiervoor zal boeten. Adieu!» En in haar stiefmoeder, een 30-jarige verkoopster, is ze alle vertrouwen

De raadslieden van Pascal T. beschuldigen Pascals vriendin Muriel S. er gisteren van het voortouw te hebben genomen tijdens die seksuïven. Hoeveel Muriel S. volhield zelf het slachtoffer te zijn van de seksuele excessen van haar partner draagt de vrouw volgens de advocaten van Pascal T. evenveel schuld. Zij vroegen de rechtbank eveneens rekening te houden met de onrijpe, complexe en zwakke persoonlijkheid van Pascal T., die de feiten pleegde onder de invloed van alcohol en drugs. Pascal T. nam daarop zelf het woord: "De gevangenis is hard maar ik ben er tot het besef gekomen

dat ik gruwelijke zaken heb uitgedaan. Ik ben blij dat mijn slachtoffertjes de feiten aan het licht hebben gebracht." De advocaten van Muriel S. spraken tegen dat hun cliënte een berekende vrouw is. "Pascal T. was niet aan zijn proefstuk toe toen ze bij hem introk. Hij had al geprobeerd zijn vorige echtgenote in de prostitutie te dwingen. Bovendien had hij expliciete seks in aanwezigheid van een minderjarig nichtje." De advocaten van Muriel S. verwonderden er zich ook over dat tegen man en vrouw dezelfde veroordeling is gevorderd. Zij wezen erop dat

het psychiatrische verslag positief is voor hun cliënte en dat ook zij tot inkeer is gekomen.

De verdediging van Joseph H., de 62-jarige man die verdacht wordt van verkrachting van een minderjarig meisje, van het betasten van een baby van 2 jaar en tegen wie zeven jaar is geëist, vroeg de vrijlating. Volgens zijn advocaat heeft de 62-jarige man zich nooit schuldig gemaakt aan het betasten van de baby.

De volgende zitting vindt plaats op 10 juni. Dan hoort de rechtbank de pleidooien van de andere vijftien beschuldigen.

kwijt. «Je was dezelfde als Pascal. Als mijn ogen eerder waren opengestaan, had ik een perverse en pedofiele alcoholiste gezien. Ik walg van je».

DOKTER

Christel noemt alle negentien perversen, die het meisje thuis mochten misbruiken. «varkens, pedofielen en geobsedeerden». Aan de huisdokter, die altijd is blijven ontkennen, vraagt ze in haar brief «of hij zou ophouden met liegen. Want ook u bent pervers. Ik moest me van u ontkleden. U streelde me overal. Ook op intieme plekken. Tot op de dag dat ook u me verkrachtte».

VERFOEILIK

Het openbaar ministerie had maar één woord voor wat er zich al die jaren in het kleine Sainte-Ode had afgespeeld: «Verfoeilijk!». «Telkens ik het dossier opende», zei substituuut Marie-Noëlle Rouard. «had ik een gevoel van walging. Pascal vernietigde het leven van zijn kinderen. Hij verdiende er geld aan». En

stiefmoeder Murielle noemde ze «een weezinwekkende vrouw. Ze is even verantwoordelijk en als vrouw had ze moeten reageren. Schrik is geen excuus. Maar ze genoot van deze smerige poel van drank en seks». Voor beide hoofdverdachten vroeg de substituuut telkens tien jaar voor het misbruik en vijf jaar voor prostitutie. Voor dokter Didier S. (46), een getrouwde man en vader van vier kinderen, vroeg ze acht jaar opsluiting.

GERECHTIGHEID

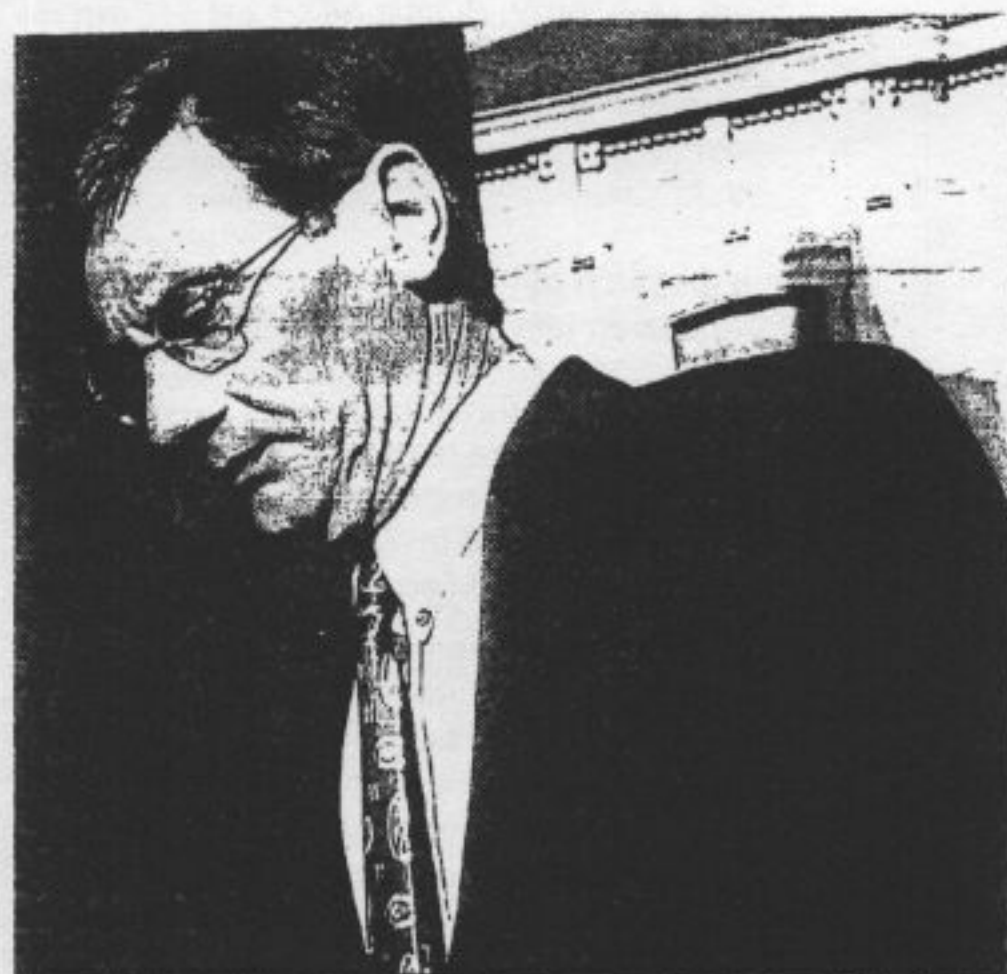
De oudste verdachte, een 62-jarige brocantehandelaar uit Pali-seul, moet volgens het openbaar ministerie zeven jaar achter de tralies. Al de anderen, onder wie een houthakker, een elektricien, een vrachtwagenchauffeur, een treinbestuurder en een resem arbeiders, wil substituuut Rouard tussen de 6 maanden en 5 jaar in de cel zien. «De slachtoffertjes verwachten gerechtigheid». Eind volgende maand, op 27 mei, komen de advocaten van de vader en de stiefmoeder aan het woord.

Aan moeder Murielle S.:
«Mama, ik walg van je»

Aan vader Pascal T.:
«Papa, ik hoop dat je zal boeten»

Aan huisdokter Didier S.:
«Hou op met liegen, u bent pervers»

BBC News, May 6, 2002

An MP has called for a change in the law after it was revealed police are unable to intervene over a 12-year-old girl's relationship with a 22-year-old man. The girl's parents contacted Liberal Democrat Norman Baker after they feared their daughter was having sex with her boyfriend.

Mr Baker has now said he will write to Tony Blair about the case, which Sussex Police say they cannot do anything about unless the girl makes an official complaint. The police decision has been made even though officers have been offered evidence including a pregnancy testing kit.

They also say they cannot force her to be examined, test her clothes or look at messages on her mobile phone as it goes against human rights legislation. Lewes MP Mr Baker, who is on the Human Rights Committee in Parliament, said it was completely ridiculous laws brought in to shield people are preventing the girl from being protected.

Mr Baker, Lib Dem home affairs spokesman told BBC Radio 4's Today programme on Monday: "I have discussed the matter on a number of occasions with the police and I must say I find it extraordinary they can't take any action. "Of course the girl hasn't made a statement, but it seems to me that there is more than a reasonable suspicion that something illegal is happening.

"Under those circumstances I don't understand why they can't for example set up surveillance or tap the telephone or even get a search warrant.

Parents' shock

"After all that is what they would do if they suspected drugs were being dealt. I personally believe the police could be doing more."

The girl's mother, her voice disguised, told the programme the law appeared to be stacked in favour of the man involved in the case.

"The law is on his side, the law is protecting him, and he knows it, he is getting away with it. "She has to be the one to make the complaint, or there has to be absolutely firm evidence."

'Full sex'

The girl's parents had earlier been interviewed by a Sunday newspaper and said they were in a state of shock.

"We discovered there is nothing illegal about a grown man having a relationship with a child unless you can prove it's sexual," her father said.

"[Our daughter] admitted to two of our friends she had been having full sex with her boyfriend but she would not make a statement to police."

On Sunday a Sussex police spokesman said they always take the interests of children seriously.

Foster care

"In this particular case we fully investigated the concerns of the parents but in absence of first hand evidence from the child it is difficult to progress the investigation further," he said.

The mother said her daughter was now in foster care.

"We try to maintain daily contact. It is very one-sided contact," she said.

"She has changed. She is only 12 and she is our daughter and she is a child and yet he has taken her

She is only 12 and she is our daughter and she is a child and yet he (boyfriend) has taken her away from us

The girl's mother

Canadees homokoppel geweerd van schoolbal

METRO (B) 13/3

TORONTO Marc Hall, een homoseksuele tiener uit Canada, heeft een kort geding tegen zijn middelbare school gewonnen. Dat had hij aangevraagd omdat hij zijn vriend niet mocht meenemen naar het schoolbal. De rechter redeneerde dat een school niet mag discrimineren. De onderwijsinstelling laat het er niet bij en stuurt aan op een proces. De advocaat van de school in Oshawa zegt dat het schoolbestuur volgens de grondwet het recht heeft om scholen te besturen volgens het-katholieke gedachtegoed. «Wanneer de scholier het daar niet mee eens is, kan hij maar beter naar een openbare school gaan», aldus de advocaat. De verdere visie van Hall is van plan de visie van de school te toetsen aan de mensenrechten, de Canadese onderwijswet en een provinciale gedragscode, die alle discriminatie op grond van seksuele geaardheid verbieden. Het schoolbestuur laat weten dat het Halls seksuele geaardheid erkent, maar een homoseksuele levensstijl afwijst.

Vanderpoorten werkt aan homovideo

BRUSSEL Minister van onderwijs Vanderpoorten gaat een didactische video met bijbehorend informatiepakket over homoseksualiteit versturen naar alle Vlaamse scholen. Daarnaast heeft de onderwijsinspectie de opdracht gekregen na te gaan welke inspanningen de scholen leveren rond het homobebod. In het Vlaams parlement werd Vanderpoorten geïnterpelleerd door Jan Roegiers (Spirit), die zich zorgen maakt over het gebrek aan informatie over homoseksualiteit in het onderwijs. Uit onderzoek blijkt immers dat er nog steeds een taboe rust op het onderwerp, waardoor veel scholieren die in de knoop liggen met hun geaardheid geen uitweg vinden voor hun gevoelens.

Ongeveer 61 procent van de jongeren in Duitsland heeft iets tegen homoseksuelen.

Dat blijkt uit een gisteren verschenen onderzoek waarbij 669 jongens en meisjes tussen de twaalf en zeventien jaar zijn ondervraagd. De enquête is uitgevoerd

door een opinie-instituut in München. Meisjes zijn als het om homoseksualiteit gaat toleranter dan jongens, aldus de onderzoekers. Van de jongens zei ruim zeventig procent een negatieve houding te hebben ten opzichte van homo's en lesbiennes. Bij de meisjes was dat vijftig procent. De onderzoeksleider zei dat onder de jeugd kennelijk nog steeds traditionele ideeën heersen over hoe mannen en vrouwen zich dienen te gedragen. Bij een onderzoek in 1998 gaf 'slechts' vierendertig procent aan homoseksualiteit af te wijzen. (DPA)

door een opinie-instituut in München. Meisjes zijn als het om homoseksualiteit gaat toleranter dan jongens, aldus de onderzoekers. Van de jongens zei ruim zeventig procent een negatieve houding te hebben ten opzichte van homo's en lesbiennes. Bij de meisjes was dat vijftig procent. De onderzoeksleider zei dat onder de jeugd kennelijk nog steeds traditionele ideeën heersen over hoe mannen en vrouwen zich dienen te gedragen. Bij een onderzoek in 1998 gaf 'slechts' vierendertig procent aan homoseksualiteit af te wijzen. (DPA)

REPORTAGE | SEKSUELE VOORLICHTING IN HET ONDERWIJS: TUSSEN SCHATERLACHEN EN ONWETENDHEID

'Klaarkomen, dat voelt eigenlijk als een olifant'

Fellatio en cunnilingus, dat is gewoon pijpen en beffen. En vooral veel lachen. Maar foto's van seksueel overdraagbare aandoeningen op geslachtsorganen doen elke keer kokhalzen, zowel bij de jongeren die ze te zien krijgen als bij de lesgevers die ze tonen. Seksuele voorlichting in het onderwijs toont ook elke keer aan hoe ontstellend weinig jongeren weten over de risico's die ze lopen tijdens het vrijen. 'Hoezo kan menstruatiebloed aids overdragen?' DM 28/5

Sint-Jans-Molenbeek van onze verslaggever Sue Somers

Jongeren van het deeltijds onderwijs kregen gisteren in Sint-Jans-Molenbeek seksuele voorlichting van het aids-informatieteam van het leger. 'Ik wist niet dat je van syfilis uiteindelijk gek kunt worden.' (Foto Tim Dirven)

Eigenlijk hadden ze er om half twee moeten zijn. Om kwart voor twee komen de jongeren van het Centrum voor Deeltijds Onderwijs in Sint-Jans-Molenbeek het leslokaal van De Foyer binnengelooft. Tien allochtone jongens met de haard in de keel en een schaduw op de bovenlip, een beetje stoer naar elkaar kijkend. Want wat moeten zij nu nog leren over seks? "Heel veel", zegt Antoon Pillozzi van het aids-informatieteam van het leger. "Jongeren denken dat ze alles weten over seks, maar als we hen voor de uiteenzetting een quiz laten invullen, zitten ze er bij sommige vragen gegarandeerd naast. Vooral over de incubatietijd van aids en hoe de ziekte overgedragen kan worden, is heel weinig geweten." Geen quiz deze keer, de jongens van De Foyer krijgen meteen de dvd *Dead End* voorgeschoteld. Een razendsnel gemonteerde film die zich grotendeels afspeelt

in de virtuele werkelijkheid en die alle jongeren moet aanspreken, ongeacht geslacht of opleidingsniveau. Maar een bezwete kerel in een strakke legeruniform die een moordgriet uit de klauwen van Dias - aids, hebt u hem - moet redden, het blijft toch cliché. Het kan de toeschouwers weinig schelen. De zware motor waarmee het hoofdpersonage zich verplaatst, fascineert hen wel mateloos en ook de geile plaatjes die de jongen van het internet downloadt, worden op algemeen gegniffel onthaald. "C'est un bon mec, lui!" Na de film wordt scène per scène ontleed en omdat het om Franstalige jongeren gaat, is Pillozzi's collega meegekomen.

Dominique Leroy neemt geen blad voor de mond en heeft bij wijze van introductie haar toehoorders meteen op de hand. "We draaien hier niet rond de pot. Cunnilingus is beffen, fellatio, c'est un pompier. Pijpen dus." Weer gegniffel. "Bon, ik veronderstel dat jullie ook weten hoe je een condoom moet omdoen?"

KLEIN GESCHAPEN

Natuurlijk weten de jongens dat, maar toch haalt Leroy Oscar boven, de immer geërecteerde penis. "Eerst kijken of de vervaldatum nog niet verstreken is", suggereert de jongste van het gezelschap wan-

neer Leroy condooms bovenhaalt en toont hoe de verpakking voorzichtig eraf moet. "Heel goed", knikt de lesgeefster. "En niet vergeten er achteraf een knoop in te leggen", vervolgt de jongste. Terwijl de rest van het gezelschap zich vrolijk maakt over de gekleurde condooms en er een smaak probeert op te plakken, toont Leroy hoe het vrouwencondoom ingebracht moet worden. De jongens kijken verschrikt op. "Zo'n groot condoom!" Leroy grijnst. "Werkt altijd. Denken ze dat ze klein geschapen zijn en worden ze heel stil." Wanneer Antoon Pillozzi het overneemt en foto's van geslachtsziekten onder de projector schuift, gruwen de jongens. Ook

lesgeefster Dominique Leroy trekt een vies gezicht en kijkt even weg. "Syfilis lijkt tijdens het eerste stadium van de ziekte misschien heel onschuldig", legt Pillozzi uit, "maar schimmels als deze zijn niet uitzonderlijk in latere stadia. De ziekte tast uiteindelijk zelfs de hersenen aan. *Tu deviens fou.*" De jongste van het gezelschap valt uit de lucht. "Echt waar? Dat wist ik niet. En hoe krijg je syfilis?" Pillozzi doet niet moeilijk over de vraag. "Door met andere meisjes naar bed te gaan die je van haar nog pluim kent. De boodschap is dus trouw blijven, en als je links of rechts wat scharrelt, gebruik dan altijd een condoom. Je weet tenslotte niet wat die scharrel allemaal al heeft uitgevreten." De jongens zuchten. "Trouw blijven, dat is wel heel moeilijk op onze leeftijd!"

VOORAAN MAAGD BLIJVEN

Toch weten jongeren in hun achterhoofd dat er aan seks risico's kleven. Alleen weten ze niet goed welke. "Een allochtone meisje is mij na een voorstelling eens komen vragen of haar maagdevlies ook zou scheuren als ze het anaal deed", beweert Pillozzi. "Ze wilde met haar vriend naar bed, maar moest vooraan maagd blijven. Ik herinner me ook nog de jongen die wilde weten hoeveel keer hij het kon doen voor hij aids zou krijgen. Meisjes die denken dat ze na de seks gewoon onder de douche kunnen om een eventuele zwangerschap of besmetting met het hiv-virus weg te spoelen. Van die dingen. Je kunt het zo gek niet bedenken." Pillozzi heeft zelfs ooit eens moeten uitleggen hoe het voelt om klaar te komen. Die vraag overviel hem wel een beetje. "Voor de jongens heb ik dan maar gezegd dat het eigenlijk voelt als een olifant, meisjes heb ik grote kriebels in hun buik toegeschreven. Sommige meisjes, meestal in scholen met veel allochtone leerlingen, weten zelfs niet eens dat ze kunnen klaarkomen." In De Foyer geen vragen achteraf. Na de uiteenzetting storten de jongens zich gretig op het stalpakket dat de lesgevers hebben meegebracht. Toch handig, zo'n gratis setje condooms.

De mythes rondom seks

Ouders geven nauwelijks voorlichting

door Rosanneke Noomen

UTRECHT—De meeste jongeren hebben flink wat geheimen voor hun ouders en zeggen nauwelijks door hun ouders seksueel te zijn voorgelicht. Een paar van de resultaten die uit een onderzoek van de drogistenorganisatie DA, uitgevoerd door NFO Trendbox, naar voren zijn gekomen. De drogisterijketen bestaat 60 jaar en de organisatie kwam op het idee om uit te zoeken hoe de consumenten van de toekomst, jongeren tussen de 12 en 18 jaar, in het leven staan. Via vragenlijsten werden 300 jongeren en 500 ouders, onder wie 95% moeders, ondervraagd over gezondheid, persoonlijke verzorging, seksualiteit en relaties. De onderzoeksresultaten werden deze week gepresenteerd en aansluitend werd er over gediscussieerd door enkele bekende Nederlanders en deskundigen. De uitkomsten van het onderzoek waren op sommige punten verrassend, en op andere weer helemaal niet. Zo hebben ouders en jongeren uiteenlopende meningen over de vertrouwensband met elkaar. Ongeveer 16% van de jongeren vertelt hun ouders echt alles, terwijl de groep ouders die denkt dat hun kind alles met hen bespreekt veel groter is: 39%. Ook opvallend is dat 51% van de jongeren het eerst naar zijn/haar moeder, terwijl maar 4% als eerst naar hun vader toe zou stappen.

Ideaalbeeld

BNN-presentatrice Bridget heeft altijd een goede band met haar ouders gehad. Veel geheimen had ze dan ook niet voor hen. „Ik had heel makkelijke ouders. Op mijn 15e kreeg ik een vriendje waarmee het serieus was. Toen ik voor het eerst met hem naar bed was geweest, was het eerste wat ik de volgende ochtend deed mijn moeder bellen. Mijn ouders hebben een winkel en ze gilde gelijk door de zaak: Oh, mijn dochter is een vrouw geworden!”, vertelt Bridget lachend. Acteur Wouter Nicolaas, bekend van de serie Westewind, had een andere relatie met zijn ouders. Zijn motto was hoofdzakelijk: hoe minder ze

> Ook niet veilig

Hey meisje van 14 ('Doe het veilig', #16), je hebt natuurlijk gelijk met te zeggen dat je het veilig moet doen, want wie wil er nou een kind op zijn 14de jaar of met een SOA rondlopen. En theoretisch moet je het ook nooit zonder voorbehoedsmiddelen doen. Maar ikzelf ben ook 14 en geen maagd meer (ook erg jong dus). Mijn eerste keer was ook niet veilig en ik heb een vriendin die het ook niet veilig heeft gedaan (zij is ook 14) en daarna nog een tijd bang is geweest zwanger te zijn.

Vij zijn ook de enige twee in ons vriendinnen-subje die geen maagd meer zijn. Iedereen zei tegen mij dat ze het stom rondten toen ik (met moeite) losliet dat ik het onveilig had gedaan. En dat vinden ze nog steeds logisch natuurlijk. Maar ik was heel opgelucht toen ik hoorde van mijn vriendin dat zij precies hetzelfde had gedaan. Samen praten wij daar ook best veel over. En we hadden allebei hetzelfde: op het moment dat het echt te gebeuren staat, heb je niet echt in de gaten dat het al zo ver is. En om dan nog te zeggen dat het veilig moet, is dan veel moeilijker dan het lijkt als je er nu zo nuchter over nadenkt. Het is op dat moment (zeker de eerste keer) allemaal zo onwennig. En ja, je MOET het eigenlijk wel

weten, hoe beter. „Wat dat betreft zijn de resultaten van het onderzoek voor mij heel herkenbaar. Ik geloof niet dat ik mijn ouders heb verteld over bijvoorbeeld mijn eerste zoen. Ik weet niet echt waarom, het was iets van mezelf”, zegt Wouter, die sinds een jaar zelf vader is van een dochter. Zo'n 80% van de jongeren is onzeker over het uiterlijk. Over deze resultaten is niemand echt verast. Bridget: „Op zich is die onzekerheid van alle tijden. Jongeren krijgen steeds meer een ideaalbeeld voorgeschoteld dat niet haalbaar is. De invloed van de media is veel groter dan vroeger. Wat er in videoclips soms gebeurt gaat mij vaak ook echt te ver: een rapper in een bubbelbad met allemaal perfect gevormde vrouwen om hem heen.”

Invloed tv

Carl Rohde is als universitair docent verbonden aan de werkgroep massacommunicatie en PR van de Universiteit van Utrecht. Zelf vader van drie zoons, schrok hij vooral van het feit dat weinig jongeren met problemen als eerste naar hun vader toe zouden gaan:

„Hoewel het steeds vaker voorkomt dat de vader het grootste deel van de zorg voor de kinderen op zich neemt, is er verder kennelijk nog niet zo heel veel veranderd.” Over de invloed van de media op jongeren is hij heel negatief. „Vorig jaar zomer zag je tienjarige meisjes op straat in weinig verhullende kleding 'Voulez vous coucher avec moi, ce soir' zingen. Dat vind ik toch wel schokkend”, aldus Rohde.

Seksmythes

Sanderijn van der Doef, bekend seksuologe en werkzaam bij onder meer het tienermagazine Break Out, maakt zich daar ook zorgen over. „Over de invloed van tv op de seksualiteit van jongeren is bij mijn weten nog geen onderzoek gedaan. Er is wel onderzocht welke relatie tv en geweld hebben. Daar kwam uit dat die invloed groot is op jongeren die daar toch al gevoelig voor zijn, dus ik vermoed dat dat bij seksuele zaken ook zo is”, zegt Van der Doef. Seksuele voorlichting blijkt nog steeds een heikel punt voor ouders. Zo'n 42% van de jongeren zegt voorlichting van hun ouders

te hebben gekregen. Dat is te weinig, vindt Van der Doef. „Ouders moeten beginnen hun kinderen seksueel voor te lichten vanaf het moment dat die een beetje kunnen praten. Wanneer kinderen ouder worden, vinden de ouders het steeds moeilijker om met ze over seks te praten. Ook de kinderen zelf beginnen het dan gênant te vinden. Zodra ze laten merken het niet meer van hun ouders te willen horen, ben je eigenlijk te laat”, aldus de seksuologe. Daar kan Wouter over meepraten. „Mijn vader kwam me op mijn 18e verjaardag een pakje condooms brengen. Toen had ik echt zoiets van: „Pa, waar was je tien jaar geleden, haha!”, aldus de Westewind-acteur. Volgens Van der Doef vertellen veel ouders wel een globaal verhaal over de bloemetjes en de bijtjes, maar blijven de details onbesproken. Sanderijn: „Die horen de meeste kinderen dan van vriendjes of van de tv, en zo ontstaan 'seksmythes'. Fabeltjes als dat je van de eerste keer niet zwanger kunt worden of dat je een condoom meerdere keren kunt gebruiken, blijven op die manier in stand.”

«Kun je zwanger worden door tegen elkaar aan te liggen?»

Foto: Lukas

BRUSSEL — «We leven in Vlaanderen nog altijd in de middeleeuwen, als het op de seksuele opvoeding van onze kinderen aankomt. We kweken, door al onze stuntelgheid en ons stilzwijgen, nog altijd hele legers scheefgegroeide, gefrustreerde en ongelukkige jonge mensen». Dat zegt de befaamde professor Bo Coolsaet, in een scherpe reactie op de bekendmaking, het voorbije weekend, dat seksuele voorlichting door de Verenigde Naties — onder druk van onder andere het Vaticaan — nog altijd niet als een kinderrecht wordt erkend. «Dat stukje rubber blijft maar in de weg zitten. Zelfs in de 21ste eeuw. Het is een schande».

«Genot wordt hier nog altijd niet aanvaard», zegt Coolsaet. «De boekjes staan er wel vol van, maar er zijn nog altijd bepaalde krachten — mogelijk vanuit de katholieke traditie — die de zaak op slot houden. Dat is verschrikkelijk. Kinderen worden almaar vroeger rijp, maar seksuele voorlichting zit nog altijd niet in de eindtermen van het onderwijs. Dat is on-voor-stel-baar».

HELAAS UNIEK

«Het hangt nog altijd af van de goodwill en de inzet van de begane godsdienstleraar of de gedreven biologiedocent», zegt Filip Van Hoof van het Centrum voor Seksuele Opvoeding in Antwerpen. Doen die het niet, dan zijn de kinderen aangewezen op wat ze ergens lezen, van elkaar te horen krijgen, of de informatie van thuis — maar ook daar vallen serieuze gaten. 't Is triest, maar wij kunnen van Vlaamse achttienjarigen alleen

maar hopen dat ze seksueel zijn opgevoed. Er bestaat geen enkele garantie — en op dat vlak zijn wij jammergenoeg uniek in Europa».

CON-WAT?

De gevolgen voelen ze elke dag bij de Kinder- en Jongerentelefoon (KJT). «Er bellen geregeld tieners van zeventien, achttien jaar, met vragen waar je van denkt: hoe is het in godsnaam mogelijk», zegt Tanja Folie.

«Vragen die je in een Vlaamse film over de jaren veertig zou verwachten. 'Wat is een condoom?'; 'Kun je zwanger worden door gewoon tegen elkaar aan te liggen?' — alle waanzinnige clichés op een hoop. Onlangs nog belde er een meisje van dertien, dat in 't weekend bij haar papa verbleef, en daar haar eerste maandstonden had gekregen. Ze wist van niks. En

Vlaanderen hinkt hopeloos achterop qua seksuele opvoeding

papa ook niet. Niemand had haar iets verteld. Spijtig genoeg krijgen we zo elk jaar meisjes van twaalf aan de lijn die zwanger zijn. Ouders beseffen niet hoe vroeg hun kinderen rijp zijn».

VAN JETJE OPTV

Vreemd: net in een tijd dat je de tv niet kunt aanzetten, of je ziet er twee (of meer) mensen complexloos van jetje geven.

«Inderaad», zegt professor Coolsaet, «maar daarin schuilt juist het gevaar. Dat jongeren seks als een platte, puur fysieke daad gaan zien. Dat het in hun hoofden een geïsoleerd, emotioneel gebeuren wordt — en zo gebeurt dat, als je niet voor een goede omkadering en een scherpe uitleg zorgt. Daarom juist moet de overheid er voor zorgen dat het onderwijs z'n verantwoordelijkheid neemt. Want op dit moment geef ik Vlaanderen hooguit een twee op tien, voor seksuele opvoeding. En gezien een gezond seksleven zeer belangrijk is voor het geluksgevoel, heeft die twee op tien veel vertoebelde, ongelukkige mensen tot gevolg». (MP)

Half elftal betast twee meisjes in Eindhovenens bad

Van onze verslaggever

EINDHOVEN
Twee Helmondse meisjes van 14 en 15 jaar oud zijn afgelopen week in de Eindhovense zwembad De Tongelreep aangerand door zes jongens uit Rotterdam. De ouders, in de leeftijd van 13 tot 15 jaar, zijn allemaal aange-

Jonge verkrachters schokken Frankrijk

verdachten onmiddellijk arresteren. „Ze zijn allen tussen 14 en 15 jaar oud. Sommigen van hen beschrijven wat ze gedaan hebben, anderen begrijpen de hele heisa niet en houden vol dat Isabelle instemde met seks. Ondanks hun jonge leeftijd ris- keren ze tot tien jaar gevangenisstraf.”

zij verkrachten één na één het weertoze meisje. Hoewel de feiten dateren van afgelopen zaterdag, biechte het slachtoffer pas woensdagavond op wat er was gebeurd. Ze krijgt nu psychologische bijstand.

dreiging uitkleden en werd ze verkracht. Terwijl de ene scholier zich aan haar vergreep, trommelde de andere met zijn gsm negen vrienden op, onder wie nog een aantal klasgenoten van Isabelle en enkele leerlingen van een latere klas in het college Georges Clemenceau in Lyon. Ook

Isabelle (15) kwam van bij een vriendin in Tournaite, toen ze op straat twee jongens van haar school ontmoette. Ze raakten aan de praat en de twee liepen een eindje met haar mee. Aan een sociale woonblok trokken ze haar plots mee de gang in tot achter de trap. Daar moest ze zich onder be-

LYON - In Frankrijk is donderdag geschokt gereageerd op de verkrachting van een 15-jarig meisje door elf jongens van haar school. De ouders, die net als het slachtoffer in de buurt van Lyon wonen, zijn allen tussen 14 en 15 jaar oud. Hoewel minderjarige ris- keren ze tot tien jaar gevangenisstraf.

houden en pas na een dag weer vrijgelaten. Ze waren een dagje uit in Eindhoven met hun voetbalelftal.

Volgens de directie van het zwembad waren zaterdag twee interventiemedewerkers aanwezig in het bad. Zij hadden de groep alloctonen wel in de gaten, maar verwachtten geen problemen. Vlak voor hun vertrek zagen de jongens op een onbewaakt moment toch kans om de twee Helmondse meisjes te belagen en onzedelijk te betasten. De ouders hebben een zwembadverbod van twee jaar in De Tongelreep. Ook krijgen ze vermoedelijk een leerstraf opgelegd.

ROTTERDAM, 21 MEI. Twee uit Helmond afkomstige meisjes van veertien en vijftien jaar zijn zaterdag in zwembad De Tongelreep in Eindhoven aangerand door zes jongens. De ouders, tussen de dertien en vijftien jaar oud en lid van een voetbalelftal uit Rotterdam, zijn allemaal aangehouden. Dat heeft directeur A. Heesterbeek van zwembad de Tongelreep bevestigd.

Het voorval vond plaats toen de leiders van de groep lieten omroepen dat de jongens uit het zwembad moesten komen en zich aandienen. Voordat zij het bad verlieten, vielen de zes de meisjes lastig en betastten hen. Aan de hand van reacties van de slachtoffers en omstanders konden de zes worden aangehouden. In overleg met justitie is besloten de jongens, gezien de ernst van de zaak, tot zondag vast te houden. De jongeren krijgen in ieder geval een zwembadverbod van twee jaar.

doen, maar dat is echt makkelijker gezegd dan gedaan. Daarom raad ik gewoon iedereen aan het er eerst met je partner over te hebben. Nu heb ik een andere vriend en daar doe ik het gewoon veilig mee, maar we hebben het van tevoren allemaal goed besproken en ik had hem verteld dat ik het NOOIT meer onveilig wil doen (gelukkig wilde hij dat ook absoluut niet). Want ik kan uit ervaring zeggen, je bent dan zo onzeker achteraf. Dat je op je 14de ontmaagd bent, is ook erg jong. Dat vind ik zelf ook, maar ieder zo zijn keuzes en als het moment echt daar is, kun je amper meer wijs (logisch) denken, dat is het moeilijke er aan. Het is wel heel lief en goed van je dat je medelijden hebt met je vriendinnen, maar het moet niet te erg zijn. Dat heb ik zelf ook gemerkt, je moet ook een beetje hard zijn voor ze (daar teren ze van), maar ze wel steunen met naar de dokter gaan enzo. Streng maar rechtvaardig. Daar hebben ze een hele goede vriendin aan! Sterkie ermee en denk er nog eens over na.

Een meisje van 14

VPA 2017/5

MALIKA SEVIL

AMSTERDAM - Het COC wil niks met de pedofielen van Vereniging Martijn te maken hebben, dat moest maar eens duidelijk zijn. Dus toen de COC'ers hoorden dat de omstreden groep op bevrijdingsdag ook met een kraampje bij het homomonument op de Westermarkt ging staan, trok de belangenvereniging zich terug.

Geen kraam van het COC op de informatiemarkt dus. Ook niet van roze tennisvereniging Smashing Pink trouwens, die volgens het COC om dezelfde reden afhaakt. Wel van diverse andere gay sportverenigingen, de Schererstichting en informatiebureau Gay & Lesbian Switchboard. Verder hadden ook GroenLinks

COC wil helemaal niks met mannen van Martijn

PAR 7/5

en de PvdA zich daar opgesteld in de hoop wat 'roze' kiezers te kietelen.

De Amsterdamse afdeling van het COC had in elk geval weinig zin daar tussen te gaan staan, zegt woordvoerder Henk van Pelt, omdat ze de link tussen homoseksualiteit en pedofilie wil bestrijden. Op 4 mei werden bij de marmeren driehoek de homoseksuele slachtoffers van de oorlog herdacht, op 5 mei werd het einde van de onderdrukking gevierd. En daar hoort Martijn niet bij, vindt Van Pelt.

"Er wordt te vaak een verband gelegd tussen pedofilie en homoseksualiteit. Wij vinden het tijd een standpunt in te nemen, want onze leden worden er steeds vaker mee geconfronteerd. Zo van: 'die homo's vallen op kinderen'. Zeker na het nieuws dat de priesters in Amerika minderjarigen hebben misbruikt."

Voorzitter Martin de Jong van Vereniging Martijn hoorde pas op de informatiemarkt dat het COC zich had teruggetrokken. Dom, vindt hij. Want Martijn zit in het zelfde schuitje als het COC

jaren geleden. Of zoals De Jong het omschrijft: de doelgroep van Martijn wordt gecriminaliseerd, maar dat werden de homoseksuelen in het verleden ook. "Nu homoseksualiteit geaccepteerd is en het COC tot de gevestigde orde behoort, gedraagt het zich roomser dan de paus. Nee, nu trappen ze ons in de stromt, om er zelf beter uit te komen."

Dat Martijn wordt gecriminaliseerd, is op zich niet vreemd: seks met kinderen is immers verboden. Volgens De Jong valt negentig procent van de 280 leden

onder de noemer *boylowers*, wat zoveel betekent als dat ze op puberende jongens van elf tot dertien jaar vallen. "De meesten doen daar niks mee. Maar sommigen lijden onder zo'n psychische druk dat ze eraan kapot gaan. Een enkeling maakt zich dan schuldig aan verwerpelijke delicten en daar wordt dan de hele groep op aangekeken."

Martijn was naar de Westermarkt gekomen om die boodschap uit te dragen. Flyers met de doelstellingen, het verenigingsblad *OK-Magazine*, verscheidene boeken - 'die gewoon in de winkels liggen' - hadden ze in de kraam uitgestald. Vervelende reacties? "Nee, dat viel mee. Veel positieve juist. Behalve dan van D66. Die partij had een stand naast ons. Ik hoorde die mensen zich afvragen of het wel kon dat wij daar stonden."

Fortuyn favoured depraved
MARCELLO MEGA AND JUSTIN SPARKS
SCOTLAND ON SUNDAY
16/5

PIM Fortuyn, the charismatic right-wing Dutch politician murdered last week was a powerful advocate for paedophilia, Scotland on Sunday can reveal.

His controversial views on race, immigration, liberalisation of drug laws and his open homosexuality were well-known. But his approval of paedophilia, while not a secret, was ignored by Dutch journalists covering his election campaign.

Fortuyn stood to gain up to 20% of the vote in Wednesday's election and his list is expected to gain thousands of extra sympathy votes.

Ireen Van Engelen, an anti-paedophile campaigner in Holland, said: "I have been writing to journalists around the country for months as Fortuyn's popularity grew. I was asking them to challenge him on his views about paedophilia. But none of them dared. I also wrote to ministers, but none of them were interested. It's a disgrace. It is strange that they could criticise him, quite rightly, for being racist, but were unwilling to raise this other matter. I cannot say for sure that he was a paedophile himself, but he was certainly an advocate for adult-child sex."

Van Engelen cites a column Fortuyn wrote for the Dutch current affairs magazine, Elsevier, in 1999. It was so on-message for pro-paedophile campaigners that it was reproduced by Koinos, a magazine for homosexual paedophiles.

In his article, Fortuyn wrote: "Paedophilia is just like hetero and homosexuality. It is something that is in the genes. There is little if anything that you can do about it or against it. You are who you are... sooner or later the proclivity makes its irresistible appearance. It is not any more curable than hetero or homosexuality."

The column concludes: "The law philosopher and paedophile [Edward] Brongersma, for years senator of the Labour party, spent his life campaigning for understanding of the paedophile fellow man. He launched this effort fearlessly after serving a sentence for sexual harassment of a minor. The minor in question had not considered it harassment, but the justice department judged otherwise in the 1950s."

"In the 1970s and 1980s, Brongersma slowly but surely gained ground. After the invention of the Pill came sexual liberation. Gay sex became accepted, and why then should paedosexual sex not be allowed - under the strict condition that the child is willing and that there is no coercion? This enlightened point of view has meanwhile been abandoned, and under the influence of the ologists, the child is defined as totally devoid of sexual desires, at least where adults are concerned."

"We are far removed from the understanding that Brongersma tried to foster, to our own detriment, for that matter. For everything which can be discussed is in principle also manageable, one would think!"

In the last week, Fortuyn has been lionised in the Dutch media. Thousands of mourners have paid their respects and many more have promised to vote for the list of candidates that still bears his name.

In their sense of shock many in Holland have lost sight of Fortuyn's controversial ideas and instead focused on his image as a colourful and entertaining maverick.

"The killing has produced a sort of Dutch 'Diana' effect," said Fred Spier, a social anthropologist at Amsterdam University. "Tens of thousands of people who previously had no sympathy for Mr Fortuyn have joined his supporters all across the country in a mass outpouring of grief. He has turned from the bad man of right-wing politics into a fallen national hero overnight."

Not only has Fortuyn's death won the sympathy of voters, but it has also served to discredit the mainstream parties, which are being accused of having whipped up a national hate campaign against Fortuyn by "wrongly" portraying him as a right-wing extremist.

In 1998, Fortuyn published an autobiographical work called *Babyboomers*, the name given to children born in the post-war years up to 1953. He reveals that he had early sexual experiences with adult males, which he

Geen scherper beleid zwembad

EINDHOVEN - Directeur Heesterbeek van het Eindhovense zwembad De Tongelreep ziet geen aanleiding om het veiligheidsbeleid aan te scherpen. Hij overweegt wel strooibiljetten te maken waarin de jeugd wordt uitgelegd hoe ze met elkaar om moeten gaan. Afgelopen weekeinde randden zes jongens, 13 tot 15 jaar oud, twee Helmondse meisjes van 14 en 15 jaar aan. De politie hield de groep een nacht vast. Justitie beraadt zich nog over een straf.

Zwembad De Tongelreep kampte enige jaren geleden ook al met wangedrag van jongeren. In 1997 werden er 21 zedendelicten geconstateerd, aldus Heesterbeek. Sindsdien heeft het zwembad een reeks maatregelen doorgevoerd om dat te voorkomen, waardoor volgens Heesterbeek het aantal voorvallen is gedaald naar zes of zeven vorig jaar.

Ook andere Nederlandse zwembaden maken regelmatig melding van zedendelicten door jonge bezoekers. Vorig jaar juli randden drie jongens van twaalf, dertien en veertien en elfjarig meisje aan in zwembad Zuid in Schiedam. In maart veroordeelde de rechtbank in Dordrecht een negentienjarige jongen voor het aanranden van twee meisjes van negen en twaalf in het Gorcumse Cariba Bad. Het Tikibad in Wassenaar voerde drie jaar geleden gescheiden openingsrijden voor jongens en meisjes in nadat een zestienjarig meisje er op het toilet was verkracht.

Groepsaanranding in zwembad

door Joan van den Dungen
EINDHOVEN, dinsdag
Twee Helmondse meisjes van 14 en 15 zijn afgelopen weekeinde aangerand door spelers van een allochtone voetbalclub uit Rotterdam in het subtropisch zwemparadijs De Tongelreep in Eindhoven.

De politie wist samen met de badmeesters zes verdachten aan te houden nadat die de meisjes massaal onzedig hadden betast en bleven lastigvalen. Volgens zwembaddirecteur Arie Heesterbeek sloegen de voetballers toe kort voor hun vertrek naar huis nadat hun begeleider naar de receptie was vertrokken om hen via de intercom uit het water te laten roepen. "Zij probeerden nog te ontsnappen, maar op aanwijzingen van ons personeel en ook andere badgasten heeft de politie hen kunnen pakken. Hun leider was zwaar aangeslagen, hij schaamde zich kapot".

De directie van de Tongelreep trof vijf jaar geleden al uitgebreide veiligheidsmaatregelen nadat vooral jongens van allochtone afkomst zich

Zes spelers van allochtone club aangehouden

met regelmaat schuldig maakten aan onzedig gedrag. De meeste daders moesten al verplicht een therapie volgen

'Lastige zwemmers waren'

AMSTERDAM, 17 MEI. De gemeente Amsterdam gaat nog voor de zomer met de beheerders van de dertien zwembaden in de stad praten. Zij wil een mogelijkheid zoeken om jongeren die overlast veroorzaken, in alle baden de toegang te weigeren.

Het initiatief is afkomstig van directeur J. Veer van Optisport, de beheerder van het Sloterparkbad. De gemeente Amsterdam staat open voor het plan en wil daarom alle zwembaden op één lijn krijgen.

In Haaglanden en Hollands Midden sloegen zwembadbeheerders al eerder de handen ineen om

hoe om te gaan met Nederlandse zeden en gewoonten.

Ook alle andere zwembaden in ons land blijken te kampen met zo'n probleem. "Sommige gasten moet je leren met hun tengels van de meisjes af te blijven. Wat dat betreft gedogen wij helemaal niks", stelt Heesterbeek.

Zie verder pag. 10 kol. 1

geschoold voor de aanpak van vooral allochtone jongeren. Verder hangen er zeventien bewakingscamera's. De pakkans is honderd procent! Het zwembad heeft inmiddels een convenant gesloten met de Eindhovense politie en andere korpsen maar ook met het bureau HALT, dat jongeren die in de fout gaan begeleidt."

Groepsaanranding

randingen daar met zo'n 60 procent gedaald tot zo'n zeven incidenten per jaar. "Onze aanpak werkt", meldt Heesterbeek. "De recidive is ook vrijwel nul. Maar elke aanranding is er nog een teveel. Ons complete personeel is speciaal

randingen daar met zo'n 60 procent gedaald tot zo'n zeven incidenten per jaar. "Onze aanpak werkt", meldt Heesterbeek. "De recidive is ook vrijwel nul. Maar elke aanranding is er nog een teveel. Ons complete personeel is speciaal

Sinds het preventie-project 'Kennen en gekend worden' in 1997 het zwembad werd des tijds nog spottend de 'Tongelrape' genoemd in de Lichtstad van start ging is het aantal aan-

claims to have found pleasurable and exciting. His logic is that because he enjoyed sexual experiences with adult men as a child, it should be legal. Fortuyn's first experience occurred when he was five years old. "The Dutch soldier asks if I want to see his tent. That's what I want. I like it and they all are sleeping on the ground in a sleeping-bag. I ask if it is hard and cold to sleep on the ground. Oh no, come here. Together we crawl in his sleeping-bag. The soldier asks my name and I ask his name. He is called Arie and he asks if I like that name. Yes, I think that's a nice name and I lie beside him, nice and warm. "Arie is very silent and moves towards my back. I think that's exciting. Then Arie stops his movements and makes a sigh and says I have to go and play outside. Can I come back tomorrow? Yes, tomorrow I may come back, says Arie."

A few pages later, he describes another incident: "I went to the park for a walk, it was very silent and the sun was shining. On the bench sat a young fellow. I stood still, curious. He said hello and took his penis out of his trousers and started to play with it. What a mighty, enormous thing! I asked if my penis was going to be that big later. Yes, if I grew a lot, it would be that enormous.

"The fellow asked if I wanted to pull his penis. That's what I wanted and I pulled and something came out of it and I was frightened and ran away

to my home, to my mother. Excited, I ran into the room. My mother looked at me searchingly and asked what had happened. Nothing, of course. Watch out, little man, was the only thing she said. A glass of lemonade made me calm down. Yes, that was exciting."

Most telling is his appraisal of these memories. "In chapter 1 about the 1950s, I wrote about my early sexual experiences, experiences that I see as an enrichment. Today, an experience like that in the park could easily lead to a complaint by parents to the police because of paedophilia, and the relevant young man would be in trouble. But why? "He didn't do me any harm. On the contrary, he showed me something that was incomprehensibly exciting and I could feel and touch it, but today we are ready to interfere with complete teams of professionals. By interfering in such an irritating and grown-up way in the world of children, we make an enormous problem of something that for a child is no problem at all and is only exciting."

Van Engelen said: "The problem with Pim Fortuyn was that he never grew up. In his mind he stayed a little boy. A lot of Dutch men recognised that. That's what made him so popular, among other things. It's a pity that we no longer have the opportunity to challenge him about these views. He did not seem willing to recognise that a child will be harmed by sex with an adult."

kindlievende relaties ontstaan. Deze pedofiele liefde is echter verstrikkend en tegengesteld aan de leeftijdsfase. Juist in de fase dat de ouders en het kind-zijn worden losgelaten en dat leeftijdennoten en de eigen volwassenwording centraal komen te staan, wordt opnieuw een relatie met een oudere aangeknoopt waarin het kind-zijn centraal staat. Meestal gebeurt dit als de band met de ouders niet bevredigend is verlopen.

Het lijkt mij niet getuigen van een Victoriaans taboe, maar eerder van een volwassen pedagogisch inzicht als de volwassene een kind dat zich seksueel aanbiedt, met de eigen lustgevoelens leert omgaan. Als hij de neiging van het kind om zo intiem met volwassenen te willen omgaan en wat daar achter zit, bespreekbaar maakt. Als hij het kind inspireert om de contacten met leeftijdennoten aan te gaan en begeleiding biedt bij deze contacten.

Positieve overdracht

Het kind in de pedofiele relatie verkeert in een nog kwetsbaarder positie dan de volwassen patiënt ten opzichte van de arts. De meeste volwassen patiënten hebben tenslotte een volwassen ervaring opgedaan met relaties. Toch wordt er argwanend gekeken als een patiënt verliefd wordt op zijn of haar arts en de arts daarop ingaat. Zou in dat geval, analoog aan de pedofiele relatie volgens de normen van Van Ree, patiëntenseks mogen en artsenseks niet?

Een belangrijke reden dat er niet zomaar wordt ingestemd met een seksuele relatie waar zowel de patiënt als de arts naar verlangt, is het risico dat positieve overdracht en tegenoverdracht hier het zicht vertroebelen. In overdrachtssituaties relatieren partners niet met elkaar, maar met de beelden die ze vanuit hun onverwerkte geschiedenis op elkaar projecteren. De patiënt vindt in de beschermende of verzorgende arts alsnog de perfecte ouder die hij of zij in het verleden heeft gemist. De arts wil aan patiënt de zorg geven die hij als kind zelf zo graag had gehad. Een relatie met deze meestal onbewuste motieven, gaat gepaard met diepe afhankelijkheidsgevoelens en is een aanslag op de autonomie van de partners.

Het lijkt mij, gezien het zojuist beschreven beeld van de pedofiele relatie, heel waarschijnlijk dat pedofiele relaties ontstaan uit overdrachtsgevoelens. Ik kan mij niet voorstellen dat overdrachtsgevoelens in deze relatie tussen een oudere en een jongere, die zo appelleert aan de ouder-kindrelatie, niet de kop opsteken. Ik betwijfel ten sterkste of de pedofiele volwassene deze zou kunnen hanteren. In de positieve voorbeelden van pedofilie die worden gebruikt om patiënten die twijfelen aan hun pedofiele identiteit meer 'helderheid' te geven, kan ik nergens een kritische toetsing vinden naar het al dan niet voorkomen van positieve overdrachten.

Het is duidelijk dat positieve overdracht andere schadelijke gevolgen heeft dan fysiek seksueel geweld. Zo zal de puber die in de pedofiel eindelijk de perfecte ouder heeft gevonden en dit succes mede te danken heeft aan zijn seksualiteit, juist geen negatief seksueel zelfbeeld opbouwen. Hij zal ook de relatie met de pedofiel nog jaren lang zien als het beste dat hem ooit is overkomen. Pas jaren later zal hij

Van taboe naar medische zorg

Zolang therapeuten niet inzien dat pedofiele seksuele contacten onwenselijk zijn en zij hun patiënten zelfs 'positieve' voorbeelden van pedofilie voorhouden, zal een therapie er voorlopig niet komen. De morele argumentatie met betrekking tot de seksualiteit tussen volwassenen en minderjarigen gaat volgens Van Naerssen over de condities waaronder beide betrokkenen dat verlangen als goed of slecht ervaren. 1 Dit sluit prepuberterende kinderen die zichzelf niet als seksueel subject ervaren uit en houdt in dat seksuele contacten met deze kinderen moreel verwerpelijk zijn. De relatie tussen een volwassene en een puber die seksuele verlangens voor hem koestert, moet volgens Van Naerssen op dezelfde manier worden beoordeeld als een volwassen relatie. De term 'pedofiele relatie' past hier niet volgens hem: deze benadrukt de gerichtheid van de volwassene op het kind en doet geen recht aan de wens van het kind. Toch ontkomt Van Naerssen niet aan het gebruik van deze term in dergelijke situaties.

Therapeuten helpen volwassenen die in verwarring raken door hun seksuele verlangens naar pubers, door ze geslaagde relaties tussen volwassenen en pubers voor te leggen en ze zo een positieve identificatie te laten krijgen met de 'pedofiele' identiteit. 2 Vervolgens wordt hun geleerd hiermee om te gaan via een sociaal netwerk van pedofielen. 3 Een zoektocht op pubmed met de termen pedophilie en treatment onderschreept de unieke positie die Nederland met dit soort behandelingen in de wereld inneemt. Vrijwel alle andere literatuur gaat over het onderdrukken of veranderen van de pedoseksuele verlangens van

- meestal gerechtelijk veroordeelde - pedoseksuelen.

Het progressieve van het Nederlandse model is dat het de door de minderjarige gewenste seksualiteit onderkent. Dit biedt mogelijkheden voor ander onderzoek en andere medische zorg dan bij ongewenste seksualiteit gebruikelijk is; mogelijkheden die niet worden geschapen als pedofiele relaties zonder meer worden vergeleken met volwassen relaties.

Pedagogische inzichten

Van Ree beschrijft uitvoerig dat het veroordelen van pedofilie berust op irrationele Victoriaanse taboes, 4 zonder dat hij dit overigens met attitudemetingen onderbouwt. Als ik mij voorstel dat een net ontlukkende puber mij seksueel wil verleiden, merk ik dat ik dit prikkelend vind maar dat ik tegelijkertijd terughoudend word. Het besef dat ik hier niet met mijn volwassen lust op los kan gaan, ontnemt mij al snel de animo om door te gaan. Van Ree beschrijft een soortgelijke terughoudendheid als hij instemt met de morele voorwaarden die pedofielen stellen aan hun omgang met kinderen: volwassenseks met kinderen mag niet, kinderseks wél. Met kinderseks wordt dan bedoeld dat het initiatief geheel uitgaat van het kind. Volwassenen die aan kinderseks doen, dat roept bij mij het beeld op van een onecht spel. Kinderen doorzien meestal wel wanneer een volwassene voor hen zijn kracht inhoudt en kiezen dan voor leeftijdennoten om echt plezier te hebben.

Zo te zien raken beide partijen in een pedofiele relatie hun lustvolle oriëntatie kwijt. Waarschijnlijk gebeurt dit omdat zij beiden een ander belang hebben bij deze relatie, bijvoorbeeld de veiligheid die hun wordt geboden. Het kind verwacht dat de ervaring van de volwassene hem veiligheid kan garanderen. Voor het kind met homoseksuele verlangens biedt zo'n relatie de mogelijkheid deze verlangens te onderzoeken zonder ze in zijn leeftijdsgroep te hoeven uiten. Voor de pedofiel kan een kind veiliger zijn dan een volwassen partner, die een volledige, volwassen inzet verlangt in de relatie.

Volgens Van Naerssen, die jongen-manrelaties onderzoekt, heeft de fascinatie van de pedofiel voor het kind te maken met wat hij vindt dat er verloren gaat bij het volwassen worden. Dit houdt in: een negatieve beeldvorming over volwassen worden én een negatief zelfbeeld. De jongens in de relatie, die volgens Van Naerssen gefascineerd zijn door de vraag hoe het is om man te zijn, zullen bij zo'n volwassene pedofiel bedrogen uitkomen. Het lijkt zeker geen gewenst rolmodel van de volwassene. De positieve voorbeelden van pedofilie die worden gebruikt om patiënten die twijfelen aan hun pedofiele identiteit meer 'helderheid' te geven, romans en poëzie van mannen die als kind een positieve ervaring hadden met pedofielen, en de website van pedofielen (www.martijn.org) leveren vooral sterk geromantiseerde beelden van de jeugd. De volwassen pedofiel adooert het kind en richt zich erop het dit kind naar de zin te maken. Het kind geniet van deze uitverkoren positie.

In dit licht is de enige situatie waarin het woord 'pedofiel' betekenis heeft, juist de relatie tussen pedofiel en puber. De seksuele relatie met een kind vóór de puberteit is niet echt kindvriendelijk, want eenzijdig, en daardoor eerder pedoseksueel te noemen. In de puberteit kunnen pas de echte pedofiele,

Lawmakers take aim at 'child modeling' sites **Seriemoordenaar slaat toe via internet**

May 7, 2002 Posted: 1:19 PM EDT (1719 GMT)

WASHINGTON (Reuters) – Two congressmen launched an effort Tuesday to outlaw "child modeling" Internet sites that depict children wearing bikinis and other suggestive outfits, saying they encourage child sex abuse.

Rep. Mark Foley, a Florida Republican, and Rep. Nick Lampson, a

Texas Democrat, said they planned to introduce a bill later in the day that would ban Web sites that charge money to view pictures or videos of children under 17 years old.

Web sites such as Lil Amber and Stacy Starlet do not contain nudity or pornography, and have not been linked to any cases of child abuse or abduction, the two said.

But the Web sites do exploit children and cater to child molesters, the congressmen said.

"These Web sites are nothing more than a way for pedophiles to get their fix," Foley said.

Customers can send in outfits for the children to wear, chat with them over the Internet and even arrange to meet them in hotel rooms, he said.

"Someone's exploiting the kid where they're going to be used for someone else's sexual gratification," Lampson said.

Operators of several child-modeling Web sites did not immediately respond to requests for comment.

Free-speech debate

Previous congressional efforts to curb online obscenity and pornography have been struck down by courts on free-speech grounds. Foley said his staff had met with legal experts to make sure the bill would pass constitutional muster.

The bill would ban Web sites that charge money to view pictures of children, without promoting any other products or services. Clothing stores that run advertisements using child models, for example, would not be affected.

Violators could face up to 10 years in prison, a Foley staffer said.

The FBI has launched a preliminary investigation of child-modeling sites, he said.

An FBI spokeswoman was not immediately available for comment.

Copyright 2002 Reuters. All rights reserved. This material may not be published, broadcast, rewritten, or redistributed.

het web is geen kil oord waar mensenschuwe puistdragers beledigingen en ander onbeholpen proza uitwisselen. Internetten is socialer dan televisiekijken, blijkt uit onderzoek van de Amsterdamse psycholoog Russell Spears.

G+E 18/5

door Maarten Keulemans

Op school een tiener, op internet een vamp

Door een onzer redacteuren ROTTERDAM, 22 MEI. Voor leden van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden was de dood van de 13-jarige Christina Long gisteren aanleiding nogmaals te hameren op een kindvriendelijk internet, en op maatregelen om pedofielen op internet te weren.

Christina werd maandag gevonden in een ravijn in de Amerikaanse staat Connecticut. Ze zou zijn gewurgd door een 25-jarige getrouwde man die ze via internet had leren kennen, en is daarmee mogelijk het eerste dodelijke minderjarige slachtoffer van afspraakjes. „Soms denk ik wel eens dat het wereldwijde web het valgelijke web zou moeten worden genoemd”, aldus de Republikeinse afgevaardigde Fred Upton. Vooralsnog lijkt het erop dat het 13-jarige meisje een dubbelleven leidde. Uit het politieonderzoek blijkt dat Christina overdag een keurige tiener was: Aanvoerder van de cheerleaders, misdienaar, een goede leerling aan de katholieke middelbare school in Danbury en, volgens haar leraren „goed gemanierd”.

's Avonds veranderde ze in LongTooHot4U, die volgens haar website „voor alles in was”. Ze stuurde chatrooms af en maakte afspraakjes met mannen die ze daar had leren kennen. „Misschien dat je wanneer me ontmoet, je iets van mijn dead sexy self kan zien”, schreef ze volgens de lokale krant *The News-Times* aan de mannen. „Sxyme4utosee” – in niets doen de teksten die *The News-Times* afdrukt vermoeden dat het om een schoolmeisje gaat.

Nerd, webaholic, chathead. De taal heeft de scheldwoorden er al voor gevonden. Internet is iets voor contactgestoorden, voor sociaal-gemankeerde zielenpieten. Wie veel internet, vervreemdt van de wereld. Geen wonder dat instanties en onderzoekers geregeld waarschuwen voor de gevaren van het web. Breek psycholoog prof. dr. Russell Spears, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam (UvA), de bek niet open. „Rond e-mail en internet heerst een soort morele paniek. Veel mensen gebruiken internet juist om sociale contacten op te doen. Waarom zou dat minder sociaal zijn dan contact met iemand die je kunt aanraken? Wat dat betreft is het nerd-stereotype niet helemaal waar. Het is maar net welke definitie van 'sociaal' je gebruikt.”

Al sinds de opkomst van e-mail in de jaren tachtig morrelt Spears samen met een groepje onderzoekers uit Amsterdam en zijn geboorteland Engeland aan datgene wat zo onderhand geldt als een volkswijsheid: dat e-mail, chat en nieuwsgroep een verschraving zijn van de 'echte' communicatie. Volgens Spears is het web geen kil oord waar mensenschuwe puistdragers beledigingen en ander onbeholpen proza uitwisselen.

Dat veel psychologen het web als broei-nest van contactgestoordheid zien, heeft een diepere oorzaak, zegt Spears. Een van de dogma's in de sociale psychologie luidt immers dat mensen zullen ontaarden, als je ze in de grote massa zet. Hoe anoniem de groep, des te minder men sociaal wordt bijgestuurd, en des te heftiger de bandeloosheid. Toen het internet grote groepen mensen begon te verbinden, was de vertaalslag snel gemaakt. Digitale communicatie is erg anoniem, en dus ligt normverval en sociale verarming in het verschiet. Kijk maar hoe ruw mensen op internet met elkaar omgaan, argumen-

Internet afspraakjes zijn niet uitzonderlijk, ook niet onder kinderen. Uit recent onderzoek van de vrijwilligersorganisatie *Wired Patrol* blijkt dat een op de tien kinderen tussen de 11 en 15 jaar wel eens een afspraak heeft gemaakt met iemand die zij op internet hadden leren kennen. „Geen enkele ouder zou een vreemdeling in huis laten om een gesprek aan te knopen met hun kinderen”, zei officier van justitie John Danaher die de moord op Christina Long behandelt. „Toch is dat precies wat er gebeurt als je niet weet wat je kind op internet doet.”

Het *National Center for Missing and Exploited Children* berekende dat ruim 5.700 minderjarigen de afgelopen vier jaar te maken hebben gehad met digitale kinderlok-kerij. In alle gevallen werd het door de ouders ontdekt.

Voor zover bekend zijn nog niet eerder kinderen vermoord door lieggen die ze op internet ontmoetten. Wel werden drie meer-lerjarigen door hun internet-

terden veel sociaal-psychologen. Spears ziet dat anders. „Inderdaad zeggen mensen die digitaal communiceren soms botte en beledigende dingen. Maar vaak is het grappig bedoeld. In het echte leven gaan mensen elkaar pas op een grappige manier beledigen als ze elkaar heel goed kennen.” Bovendien verschild de omgang tussen internetters per situatie. „Ik stel me voor dat er op een site voor feministische vrouwen andere normen heersen dan in een chatroom voor rechts-extremisten.”

Internet is in zekere zin juist socialer dan de echte wereld, luidt een van de meer tegendraadse opvattingen van Spears. „Stel, je schuift aan bij een tafel met psychologiestudenten. Je ziet dan misschien een punker, iemand in streepjespak en een volgende die er weer heel anders uitziet. Maar in een chatroom voor psychologiestudenten moet je het doen zonder dergelijke visuele prikkels. Je bent dan aangewezen op het algemene beeld dat je hebt van de psychologiestudent.”

Diverse experimenten die Spears en de zijnen de afgelopen jaren uitvoerden, lijken dat beeld te bevestigen. Bij de experimenten werden studenten uitgenodigd om met elkaar te chatten, soms terwijl ze bij elkaar in de kamer zaten, soms terwijl ze fysiek van elkaar gescheiden waren. Hoe minder de proefpersonen van elkaar wisten, zo leert het onderzoek, des te sterker ze zich aanpassen aan de groepsnormen van de chatroom.

„Waar anonimiteit heerst, gaan mensen zich vaak meer stereotiep gedragen, mits ze zichzelf al zien als lid van de betreffende categorie”, zegt Spears. „Vrouwen gaan zich vrouwelijker gedragen, daarvoor hebben we duidelijk bewijs gevonden. Een student in een chatroom voor studenten zal zich studentikozer opstellen. En een pacifist zal

vrienden omgebracht. De 20-jarige Amy Boyer werd in 1999 doodgeschoten door een 21-jarige medestudent die zijn intenties op internet kenbaar had gemaakt. In 2000 werd een 21-jarige studente vermoord door een 31-jarige man die zich als een vrouw had voorgedaan, en vorig jaar werd een 16-jarige Israëlër gedood door drie Palestijnen die hem opwachttten op de plek waar hij een chatroom-vriendin zou ontmoeten.

De 25-jarige man die van Christina's moord wordt verdacht, had ze al eerder in het echt ontmoet. Hij is inmiddels aangeklaagd voor het verleden van een minderjarige en zal nog deze week ook worden aangeklaagd voor moord.

BRUSSEL — Eén op de vijf kinderen die vorig jaar verdwenen, is niet teruggevonden. Het gaat vooral om niet-begeleide minderjarigen uit asiel- of andere opvangcentra. De urgentie die uit deze cijfers spreekt, vinden we niet terug in het antwoord van de overheid, stelt Child Focus bij zijn vierde jaarrapport.

Van onze correspondent Jan van der Putten

PEKING

Minstens zes Chinese meisjes zijn het slachtoffer geworden van een internet-seriemoordenaar. Via een chat room maakte hij zijn afspraakjes, die uitliepen op verkrachting en moord. De verdachte en zijn medeplichtige zijn gegrepen. De politie heeft de toegang van teenagers tot internet-café's strikt aan banden gelegd.

Een 26-jarige man in Kaifeng, een vroegere hoofdstad van China in de provincie Henan, wordt ervan verdacht de dader te zijn van de meeste internetlustmoorden aller tijden. Onder de schuilnaam Mengxia (Vroege Zomer) maakte hij in chat rooms contact met zijn aanstaande slachtoffers, meisjes tussen de twaalf en zeventien jaar.

De zaak kwam aan het rollen toen de ouders van het laatste slachtoffer zeiden dat hun dochter vaak in een internetcafé chatte onder de naam Qiao Baobei (Pretty Baby). De politie achterhaalde haar op line-relatie met Vroege Zomer. Vermoed als een virtueel meisje nam een politiemann chat-

contact met hem op. Ze spraken af om samen te gaan vissen. Zijn arrestatie was toen een peulenschil.

De lichamen van zes slachtoffers zijn opgegraven onder een door de verdachte gedreven winkel voor bouwmaterialen en onder een boom in de binnenplaats van zijn huis aan de rand van Kaifeng. Met DNA-analyse is hun identiteit vastgesteld.

Vermoedelijk als reactie op deze moorden is een strenge regeling uitgevaardigd voor de toegang van tieners tot internetcafés, waarvan het aantal in heel China eind maart werd geschat op tweehonderdduizend. Periodiek worden er duizenden gesloten omdat ze niet voldoende controle zouden hebben uitgeoefend op het aanklikken van pornografische of anderszins verboden sites.

Voortaan mogen kinderen onder de zestien geen internetcafés meer betreden, tenzij vergezeld van een onderwijzer of leraar. Jongeren van zestien tot achttien mogen slechts overdag binnenkomen en dat alleen tijdens de schoolpauzes. In de vakanties mogen ze niet langer dan drie uur on line zijn.

meer pacifistisch worden. Mensen die veel internetten hebben weer contact met anderen. Internetten lijkt me socialer en interactiever dan naar de televisie kijken.”

Een keerzijde is er ook. Want als digitale communicatie de sociale aanpassing vergroot, dan ligt stompzinnig meelopen op de loer. Ook daarin is Spears' opvatting tegendraads. De grote zegening die nagenoeg alle internetvorsers prijzen, is immers dat het internet een voor iedereen toegankelijk vrijplaats is, waar de traditionele pikordes tussen rassen, seksen en klassen vervagen. In het digitale tijdperk is iedereen gelijk, mag iedereen zijn zegje doen en tellen geslacht, leeftijd en afkomst niet meer mee.

Spears: „Internet is juist een mannelijke omgeving, en je ziet dat vrouwen zich daaraan aanpassen. De ironie is dat ze daardoor minder zichtbaar zijn - wat de mannelijke sfeer versterkt. Op individueel niveau heb je bij digitale communicatie misschien een grotere vrijheid, maar op groepsniveau is er juist een sterkere drang om je aan te passen.” Hoe voor de hand liggend het allemaal ook klinkt, nog altijd is het standpunt van het kleine groepje psychologen waarvan Spears deel uitmaakt, controversieel. „Gelukkig zijn er steeds meer mensen met dit onderzoek bezig”, zegt Spears. „Ik ben ervan overtuigd dat men steeds moeilijker om ons heen kan. We worden steeds zichtbaarder.” Spears: „Je hoort mij absoluut niet zeggen dat internet alleen maar goed is. Denk aan extremisten en pedofielen, die vinden elkaar ook via digitale communicatie. Aan de andere kant zijn zulke mensen door internet ook makkelijker te achterhalen. Digitale communicatie is maar een middel. Het kan zowel ten goede als ten kwade worden gebruikt.”

DS Van onze redactrice Isa Van Dorsselaer 23/5

HET aantal dossiers van verdwijningen van kinderen blijft klimmen. In 2000 waren het er 1.959, vorig jaar 2.242 (over 2.632 kinderen); de eerste vier maanden van 2002 waren er al 1.184 dossiers.

Een derde daarvan wordt aangebracht door de overheid, nog een derde door de moeder. De dossiers gaan vooral over weglopers (51,9 procent), kinderen die door een ouder ontvoerd werden (25,2 procent) en om niet-begeleide

minderjarigen (10,4 procent) — buitenlandse kinderen die verdwijnen uit asiel- of andere opvangcentra.

Bijna zestig procent van de 'gewone' weglopers wordt na een tot twee dagen gevonden; 7,4 procent is langer dan een maand weg. Vooral jongeren tussen veertien en zeventien lopen van huis weg. De stijging in dossiers weerspiegelt het groeiend aantal maatschappelijke problemen, volgens Child Focus.

Bij ouderontvoeringen wordt 61 procent van de kinderen naar een ander Europees land gebracht. De dossiers uit — vooral — Noord-Afrika maken wel 15 procent van het totaal uit, maar het zijn zeer vaak vragen om hulp vóór de ontvoering gebeurt. Child Focus blijft klagen dat het ministerie van Justitie te traag werkt en te weinig

Pedofielen ronselen via chatbox

VT4

Brussel
Eigen berichtgeving
Cathy Galle / Jean-Paul Mulders DM 24/5

De jeugdbrigade van Borgerhout heeft afgelopen week een twintiger opgepakt die een jongen van dertien, die hij via het chatten had leren kennen, seksueel heeft misbruikt. De man had contact opgenomen met zijn slachtoffer via een chatroom op de website van televisiezender VT4. Het is niet de eerste keer dat de chatbox van VT4 in opspraak komt. Begin dit jaar werd in Tongeren een 24-jarige man opgepakt die enkele meisjes tussen 13 en 16 jaar

lastig had gevallen, nadat hij hen had leren kennen via chatsessies op de televisiezender.

VT4, dat zich graag het imago van jonge avontuurlijke zender aanmeet, spoort de - vaak jeugdige - kijkers aan om zijn website te bezoeken en de bijbehorende chatmogelijkheden uit te proberen. Er kan worden gechat via internet of sms, de zogenaamde Chat 3231, waarbij de berichtjes ook rechtstreeks op het televisiescherm verschijnen.

VT4 besloot na het voorval in Tongeren samen te werken met Child Focus en de federale politie. Sindsdien verschijnen er tijdens de chatsessie op het tv-scherm geregeld

banners met daarop waarschuwingen en verwijzingen naar een Child Focus-pagina. VT4 vindt dat het in deze dan ook geen enkele schuld treft. "Als je naar onze website surft en de chatknop aanklikt, kom je bij Chat To Be terecht, de dienst die ons chatrooms aanbiedt", stelt Filip De Geyndt, perswoordvoerder bij VT4. "Zij zijn dus verantwoordelijk. Wij fungeren enkel als doorgeefluik en kunnen onmogelijk alle chats controleren."

Maar uit een experiment van deze redactie blijkt dat het nog altijd bijzonder gemakkelijk is om als jonge tiener in contact te komen met pedofielen. In minder dan twee minuten tijd had onze

fictieve dertienjarige jongen via de chatroom met de wel erg expliciete naam 'Older looking for Younger' een afspraak met een 52-jarige man, die duidelijk seksuele bedoelingen had. Een dag later, als een fictief elfjarig meisje, ontmoetten we via de gewone chatbox een 26-jarige die onmiddellijk een afspraakje wilde maken.

Meldingen over seksueel misbruik na een chatsessie zijn er tot nog toe weinig. Ouders zitten vaak met een schuldgevoel omdat hun kind is 'ingegaan' op de avances van de volwassene en besluiten geen stappen te ondernemen. De vader van de dertienjarige jongen uit Antwerpen deed dat wel. De

dader werd dan ook opgepakt. De voorbije weken kwamen ook uit andere landen alarmerende berichten over pedofielen die via chat-

Dertienjarige verkracht na internetafpraakje via tv-zender

rooms op zoek gaan naar potentiële slachtoffertjes. Meestal gaat het om kinderen en jongeren die zich eenzaam voelen of in de knoop liggen met zichzelf en via chat en/of

sms een antwoord proberen te vinden op een aantal vragen.

Ook het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding is van plan de VT4-chatsessies extra in de gaten te houden; nadat gebleken is dat er op de Chat.3231, op vrij regelmatige basis, racistische boodschappen verschijnen. "We beseffen dat het in de praktijk erg moeilijk is om racistische boodschappen te bannen. Maar vanuit ethisch perspectief is het ontoelaatbaar dat zulke berichten op het scherm komen", zegt Koen Cooreman van het Centrum. Het Centrum is dan ook van plan een brief te sturen naar VT4.

VT4: 'Wij zijn niet de enige met dit probleem'

Brussel
Eigen berichtgeving DM 28/5

Televisiezender VT4 zal het aanbod aan chatdiensten herbekijken en waar nodig aanpassen. Vorige week werd in Borgerhout een twintiger opgepakt die een jongen van dertien seksueel had misbruikt, nadat hij die via de internetchat op de website van VT4 had leren kennen (DM 25/5). Vorige week bleek ook dat het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding van plan is om de sms-chatdienst van dezelfde zender in de gaten te houden, omdat gebleken was dat er geregeld racistische berichten op verschijnen. "De problemen zijn reëel en niet te miskennen, maar wij zijn zeker niet de enige die ermee te kampen hebben", reageert VT4-woordvoerder Filip De Geyndt.

Filip De Geyndt blijft erbij dat VT4 "in alle opzichten en te allen tijde adequate controlemechanismen en middelen aanwendt om misbruik van de chatdiensten tegen te gaan". Alleen blijkt dat niet altijd voldoende. In februari van dit jaar werd al eens een man opgepakt die ervan verdacht werd meisjes tussen 13 en 16 jaar te hebben verkracht nadat hij met hen had kennisgemaakt via de chatbox van VT4. Vorige week gebeurde hetzelfde met een dertienjarige jongen uit Antwerpen.

"We zijn niet blind of gevoelloos voor de verschrikkelijke feiten die zich hebben voorgedaan", reageert de woordvoerder. "We zullen ons de komende dagen en weken dan ook ernstig buigen over deze problematiek. We werken nu al samen met Child Focus en de federale politie, maar we zullen ook bekijken hoe we de controlemechanismen nog ver-

der kunnen verfijnen. Dan denken we voor de sms-chat aan andere manieren van blokkeren van woorden die niet door de beugel kunnen, het uitbreiden van het aantal moderators die toezien op wat er ver-

Televisiezender wil vermijden dat chatdienst uitgroeit tot gettoforum

schijnt of het plaatsnemen van een tijdslot. Voor onze internetchat willen we om de tafel gaan zitten met Advalvas, dat ons de chatrooms aanbiedt."

VT4 wil naar eigen zeggen vermij-

den dat hun chatdienst uitgroeit tot een gettoforum. "We waren daar sowieso al mee bezig, maar na vorige week willen we daar zeker mee verder doen."

De woordvoerder benadrukt wel dat VT4 niet de enige zender is die met deze problematiek te kampen heeft. Ook de andere zenders die chatdiensten aanbieden, zijn in hetzelfde bedje ziek. "We zijn zelf ook eens aan het chatten geslagen op de diensten van een concurrerende zender. Ook daar konden we zonder veel problemen en ongecontroleerd berichtjes met 'bedenklijke' inhoud plaatsen. Met evenveel 'succes' overigens. Woorden als 'makak' of berichtjes over 55-jarige mannen die op zoek zijn naar dertienjarige jongetjes verschijnen prompt op het scherm. We vinden het dan ook jammer dat VT4 de enige zender is die nu met de vinger wordt gewezen." (CG)

confronteerd met deze beelden.

Child Focus wil het grote publiek aanmoedigen om nog meer naar voor te komen. "Omdat de drempel hoog is om melding over kinderporno te doen bij de Federal Computer Crime Unit van de federale politie, hebben we met hen afgesproken dat wij een meldpunt openen", zegt Marneffe. De toegang is anoniem. De site moet begin juni operationeel zijn.

"We zullen zelf een eerste selectie doen in de oproepen, want niet alle meldingen bevatten bruikbare gegevens voor de politie. Er zijn ook vragen om informatie bij." Nog meer werk voor de overbevraagde centrale van Child Focus, die vorig jaar 236.016 oproepen kreeg. "Omdat gratis nummers van andere diensten overbevraagd zijn, krijgen we veel oproepen

waarbij wij een luisterend oor moeten zijn."

BIJNA ZESTIG PROCENT VAN DE 'GEWONE' WEGLOPERS WORDT NA EEN TOT TWEE DAGEN GEVONDEN

Voorzitter Daniel Cardon de Lichtbuer liet daarom weten dat Child Focus meer geld nodig heeft. Hij gaat aankloppen bij het grote publiek, en bij de overheid, die nu 61 procent van de 3.1 miljoen euro budget voor zijn rekening neemt.

Vandaag zal hij dat pleidooi herhalen in aanwezigheid van koningin Paola, op de officiële zitting naar aanleiding van de Internationale Dag voor de Vermiste kinderen op 25 mei.

Naar het voorbeeld van de poppy die de Britten in november massaal omspelden om de Eerste Wereldoorlog te herdenken, wil Child Focus dat 25 mei massaal vergeet-mij-nietjes zien. Die worden gratis uitgedeeld aan supermarkten en winkelcentra. Jean-Denis Lejeune, co-directeur van Child Focus, en vader van Mélissa, een van de slachtoffertjes van Marc Dutroux: "Want er is niets ergers dan de vergetelheid."

www.childfocus.be
Meldpunt:
www.childfocus-net-alert.be

CHILD FOCUS 2001

■ totaal aantal dossiers	
■ dossiers die nog niet zijn afgesloten	
Ontvoering door derden	39
■	4
Ongedefinieerde verdwijning	59
■	9
Seksueel misbruik	181
■	40
Niet-begeleide minderjarigen	234
■	221
Ouderontvoeringen	566
■	131
Weglopers	1.163
■	29
TOTAAL	2.242
■	434

DS-Infografiek

informatie geeft over de evolutie van de dossiers.

Een op de vijf verdwijningen geraakte niet opgelost vorig jaar. Naast de ouderontvoeringen baart vooral de groep van niet-begeleide minderjarigen Child Focus zorgen. Meer dan de helft van de onopgeloste dossiers gaat over hen. En de grote stijging in het totale aantal verdwijningen de eerste vier maanden van 2002 — 1.182 tegenover 896 in 2001 — is te wijten aan hen. Er verdwenen drie keer meer niet-begeleide minderjarigen dit jaar.

Een deel van hen reist door naar andere landen, maar van een deel wordt vermoed dat ze het slachtoffer worden van seksuele of andere vormen van uitbuiting. "Een op vier schatten we", zegt woordvoester Isabelle Marneffe. "Vooral voor slachtoffers van seksuele uitbuiting is een veel betere en veilige opvang nodig."

De regering keurde in maart een voogdijregeling goed: minderjarigen die België binnenkomen, krijgen een voogd en moeten worden ondergebracht in een observatiecentrum.

Ook het aantal meldingen van niet-georganiseerd misbruik — verkrachting, betasting, aanranding van de eerbaarheid — stijgt. Daarnaast lopen er bij Child Focus steeds meer oproepen binnen over kinderporno op het internet: er werden 696 sites gesignaleerd. Veel bellers werden onvrijwillig — via junkmail bijvoorbeeld — ge-

De politie in de Amerikaanse deelstaat Connecticut arresteerde eerder deze week een 25-jarige man die de moord bekende op een dertienjarig meisje dat hij leerde kennen via een chatroom. Experts waarschuwen voor het groeiende gevaar van misbruik via het internet en adviseren gebruikers, vooral ouders van jonge surfers, om meer voorzorgen te nemen.

Brussel
Eigen berichtgeving DM 23/5

Het lichaam van Christina Long werd gevonden in een afgelegen ravijn nabij de staatsgrens met New York, zo berichtte de Press Association gisteren. Het slachtoffer was door wurging om het leven gebracht. Politiefunctionarissen zeggen dat Saul Dos Reis, een Braziliaanse man die in de VS verblijft, de moord heeft opgebiecht. Dos Reis had Long leren kennen via een chatroom en had avances gemaakt, waarop ze naief inging.

Uit het politieonderzoek blijkt dat Long een dubbel leven leidde. Ze stond in haar school bekend als een brave leerling, die het cheerleaders-team aanvoerde en in de lokale kerk misdienaar was. De politie vond evenwel bewijzen dat ze regelmatig chatrooms gebruikte op het internet, waarin ze zich verschillende provocerende aliassen aanmat om mannen te ontmoeten. Volgens de politie had Long verscheidene 'expliciete' boodschappen uitgewisseld met Dos Reis voor beiden met elkaar afspraken.

De autoriteiten gebruiken de moord om ouders te waarschuwen dat ze hun kinderen niet zonder supervisie mogen laten surfen.

"Geen enkele ouder zou een vreemde in huis binnenlaten om met hun kind te praten", verklaarde John Danaher, de openbare aanklager uit New Haven, Connecticut.

'Het is fenomenaal hoeveel kinderen ten prooi vallen aan misbruik op het internet'

"Maar als je je niet bewust bent waar je kind op het internet mee bezig is, kan precies dat aan het gebeuren zijn."

Het is allang niet meer de eerste keer dat kinderen via chatrooms in de val worden gelokt. In Groot-Brittannië onderzoekt de politie momenteel de verdwijning van tiener Amanda Dowler, die mogelijk iemand leerde kennen via het chatten, een van haar hobby's.

Sommige experts geloven dat die tragische voorvallen slechts het topje van de ijsberg zijn en dat er op het internet dagelijks duizenden ongepaste conversaties tussen volwassenen en kinderen plaatsvinden. Donald Finlater, die in de kliniek van het Britse Wolvercote seksuele misdadigers behandelt, zegt dat men zich nu pas bewust begint te worden van de enorme omvang van seksueel misbruik via het internet. "Het gebeurt veel meer dan we ooit aan hadden durven te nemen", zegt hij. "Het is fenomenaal hoeveel kinderen ten prooi vallen aan misbruik op het internet."

Uit een onderzoek door de gespecialiseerde internetnieuwsdienst ZDNet bleek vorig jaar al dat chatrooms regelmatig worden misbruikt door pedofielen. "Een volwassene met slechte bedoelingen

RECHTSGEVEN

Welkom in het walhalla voor pedofielen

Geen nachtelijk testbeeld is zo boeiend als dat van VT4. Continu rollen berichten over het scherm van chattende en sms'ende eenlingen. Ook van pedofielen, die hier steeds massaler contact zoeken met kinderen. En vinden, zo ondervond Cathy Galle. 'Ga je me pijn doen, Cor?' Cor: 'Alles mag en niets moet.'

DM 25/5

Een jongen van dertien die in de knoop ligt met zichzelf en vooral met de eigen seksuele geaardheid. Een jongen die op zoek ging naar mensen die hem antwoorden konden geven op zijn vragen en dat via zijn grote hobby, het chatten, deed. Zo omschrijft vader David zijn zoon. "Een gewone jongen, die door zijn moeder en mezelf opgevoed werd om niet mee te gaan met de spreekwoordelijke man met het snoepje."

In het weekend en na schooltijd zat hij vaak op de computer, te surfen, te mailen en te chatten. Zijn vader, zelf ook internetgebruiker, hield de escapades van zijn ontlukende puber wat in het oog. "Af en toe keek ik eens op welke sites hij surfte, maar eigenlijk heb ik nooit iets vreemds gemerkt. Oké, hier en daar zat er wel een wat aangebronde site tussen, maar ik kan begrijpen dat een jongen van dertien nu eenmaal nieuwsgierig is. Dat moet bij de leeftijd."

Enkele weken geleden vond David echter een vreemd briefje bij de computer van zijn zoon: 'Man, beige hemd, blauwe broek, Bouwcentrum, 12 uur.' Hij besloot zijn zoon erover aan te spreken. "Niks aan de hand", verzekerde die eerst. Na wat heen- en weergeroep kwam het er uiteindelijk allemaal uit. "Hij vertelde dat hij via een chatbox op internet contact had gemaakt met een man van 22 jaar en dat hij met hem die bewuste dag had afgesproken aan het Bouwcentrum. De man had hem meteen gevraagd om in zijn wagen te stappen en mee te gaan naar zijn woning in Hoboken. Daar nam hij mijn zoon direct mee naar de slaapkamer. Hij heeft gepijpt, geneukt, alles erop en eraan. Daarna bracht de man de jongen terug naar het Bouwcentrum. Tegen ons had mijn zoon gezegd dat hij even de Joepie was gaan halen en enkele winkels had moeten doen om er nog één te vinden."

Jan (13) en Cor (52)

David nam contact op met Child Focus. Daar legden ze hem uit wat er kon worden ondernomen: een klacht indienen bij de politie en begeleiding zoeken voor zijn zoon. Vooral dat laatste bleek hard nodig te zijn. David: "Na de feiten was de eerste reactie nogal stoer. Maar al snel begon hij zich slecht en vies te voelen. Hij raakte totaal in de war en wist niet meer hoe hij verder moest. Urenlang heeft hij gehuild. Typisch voor een dertienjarige, die voelt zich al groot maar is eigenlijk nog gewoon een kind. Een kind dat niet altijd in staat is de volle consequenties van zijn daden in te schatten."

De jongen is nu in behandeling bij een psycholoog. Zijn ouders kunnen enkel hopen dat het voorval niet al te grote trauma's zal nalaten. De dader is ondertussen opgepakt. De jeugdbrigade van Borgerhout onderzoekt de zaak nu verder. Ook de Computer Crime Unit van de federale politie in Antwerpen is ingeschakeld. David installeerde ondertussen een webblokker, waarmee hij een resem websites die hij als gevaarlijk beschouwt kan bannen.

De bewuste afspraak was geregeld via de chatbox op de website van

televisiezender VT4. Achteraf bleek dat de jongen ook via sms contact had met een andere volwassen man, die hij via de sms-chat van dezelfde zender had leren kennen.

Wie surft naar www.vt4.be en er de chatknop aanklikt, krijgt meteen een grote variëteit aan chatrooms, gaande van kamers over computergames, sport tot zelfs 'werken met mindervaliden'. De overgrote meerderheid van de kamers zijn datingrooms. Vooral de holebi-kamers worden regelmatig gebruikt. Een van die holebi-kamers springt er meteen uit: 'Older looking for younger'. We loggen hier, bij wijze van experiment, in als Jan, 13 jaar, uit Antwerpen en "op zoek naar een leuk contact". Nog geen halve minuut later zit Jan met een 52-jarige man genaamd 'Cor', eveneens uit Antwerpen, te chatten in een privé-box:

Opeens merkte David dat zijn 13-jarige zoon al dat chatten toch niet zo leuk meer vond. 'Hij vertelde me dat hij via een chatbox had afgesproken met een man van 22 jaar. Die nam mijn zoon direct mee naar de slaapkamer. Hij heeft gepijpt, geneukt, alles erop en eraan'

Cor: Dag Jan, wat noem jij een leuk contact?

Jan: Gewoon een tof iemand.

Cor: Maar ik kan bijna je grootvader zijn.

Jan: Da's waar, maar dat geeft niet, ik wil enkel wat praten, vanwaar ben je in Antwerpen?

Cor: Borgerhout.

Jan: Da's dichtbij.

Cor: Woon je ook in Borgerhout?

Jan: Ja.

Cor: Ik woon in... (geeft volledig adres, CG).

Jan: Hoe zie je eruit?

Cor: Grijs, bijna wit, snorretje, 178, 93, blauwe ogen.

Jan: Ben je lief?

Cor: Ik vind van wel, en jij?

Jan: Ik wil graag eens kennismaken, ik heb nogal wat vragen.

Cor: Begrijp ik.

Jan: Echt? de meeste mensen...

Cor: Je bent altijd welkom (herhaalt het adres nog eens, CG).

Jan: Ga je me pijn doen?

Cor: Alles mag en niets moet.

Jan: Wil je niet eerst weten hoe ik eruit zie?

Cor: Uiterlijk is niet belangrijk, als je maar lief bent.

In nog geen twee minuten tijd heeft Jan een afspraak met Cor, 52 jaar, op diens appartement.

Elke (11) en Joris (26)

Niet alleen de 'oudere zoekt jongere'-kamer levert resultaat op. Uit nieuwsgierigheid loggen we via dezelfde VT4-site ook eens in op een gewone chatroom als Elke, 11 jaar uit Gent, "op zoek naar leuke vriendjes en

Chatten op VT4: een leuke bezigheid voor wie 's nachts de slaap niet kan vatten. Voor de Vlaamse pedofiel blijkt het nu het ideale medium te zijn om in contact te komen met jonge tieners. (Foto Isopress)

vriendinnetjes". Het is woensdagavond, 20.30 uur. Aanvankelijk krijgen we weinig reactie. Eerst komen er enkele berichtjes binnen die haar welterusten wensen of haar melden dat ze veel te jong is om in een 'dateroom' rond te hangen.

Na een kwartiertje echter vraagt Joris, 26 jaar, een privé-gesprek. Hij stelt enkele vragen. "Waarom Elke vriendjes zoekt?" "Of ze eenzaam is?" "Waarom ze chat?" Elke antwoordt dat ze inderdaad een beetje eenzaam is. Ze heeft ook ruzie gemaakt met haar ouders en is nogal kwaad. Joris probeert haar wat op te peppen en stuurt haar ook lieve berichtjes, waarop hij

vraagt of ze zich al wat beter voelt.

Als Elke antwoordt dat ze toch nog wat verdrietig is omdat blijkbaar niemand haar begrijpt, benadrukt Joris dat hij haar wel begrijpt. Waarop prompt het voorstel volgt om eens af te spreken. Elke antwoordt terughoudend, ze mag niet zomaar weg van haar papa, zeker niet 's avonds. Geen probleem, klinkt het antwoord, afspreken kan wat Joris betreft ook overdag. Elke kan gerust een dagje niet naar school gaan en naar hem toekomen. Als Elke blijft aarzelen, probeert Joris haar te overtuigen. Hij is er zeker van dat ze het goed met elkaar zullen kunnen vinden.

Een beetje schoorvoetend geeft Elke toe. Joris doet de volgende 'move': hij stelt haar voor af te spreken, donderdagvoormiddag om 9 uur aan de kiosk in het Citadelpark. Wanneer Elke vraagt wat ze dan de hele dag gaan doen, antwoordt Joris: "We kunnen eerst naar mijn huis gaan, daarna zien we wel weer verder." Elke twijfelt nog altijd. Waarop Joris: "Ik zal je echt geen pijn doen, liefje, maak je maar geen zorgen, ik wil je enkel bekijken en betasten." Daarop verbreken we de verbinding.

VERVOLG DM 23/5

kan zichzelf op het internet uitgeven als een kind van dezelfde leeftijd. Kinderen zijn doorgaans argwanend tegenover vreemden, maar als je maanden met iemand communiceert, zijn het geen onbekenden meer", zegt Finlater. Uit peilingen van ZDNet bleek dat één op de vier kinderen geen bezwaar ziet tegen het ontmoeten van mensen uit de chatroom.

Finlater vreest dat zonder tegenmaatregelen het aantal misbruiken dan ook dreigt toe te nemen. Hij is bang dat het gemak waarmee kinderpornografie op het net gevonden kan worden, en het contact dat pedofielen kunnen leggen op het internet een "vreselijke erfenis" kan zijn voor toekomstige generaties. "die afwijkende vormen van seksualiteit op het internet normaal zouden vinden".

De sleutel om dat fenomeen tegen te gaan, is volgens Finlater ervoor zorgen dat er hulp is voor volwassen jongeren die verslaafd zijn aan internetporno. Hij zegt ook dat de politie harder moet optreden tegen de verspreiders van illegaal materiaal. Door de globale aard van het probleem zien veel politiediensten daar echter geen beginnen aan. John Carr, een adviseur van de Britse Children's Charities' Coalition for Internet Safety (CHIS), denkt daarom dat het al heel wat soelaas zou bieden als de softwarefabrikanten webfilters standaard zouden inbouwen. "Er is nood aan een product op de markt zodat ouders de computerwinkel binnenwandelen, een toestel kopen en weten dat het veilig zal zijn voor hun kinderen om te gebruiken", zegt hij. "Computers moeten veilig zijn als ze worden verkocht. Tot dusver hebben tests van consumentenorganisaties uitgewezen dat de huidige generatie webfilters niet volstaat om obscene boodschappen of afbeeldingen tegen te houden. De producenten geven dat toe, en wijzen op de snelle evolutie van het internet, die ze niet kunnen bijbenen. (MR)

Bron: BBC.

Koningin bepleit internationale strijd tegen kindermishandeling

Koningin Paola leeft mee met de ouders. Foto Belga

BRUSSEL — «Niets is zo verscheurend als het leed van ouders die geconfronteerd worden met de verdwijning of het verlies van hun kind. De koning en ikzelf waren diep geschokt door de verschrikkelijke gebeurtenissen van 1996. Als ouders hebben wij de pijn en de wanhoop van de families van vermoorde en mishandelde kinderen persoonlijk gevoeld. We zullen de ontmoetingen met de families nooit vergeten. Ze blijven in ons hart», zo sprak koningin Paola gisteren in het paleis in Brussel.

De koningin treedt maar zelden op het voorplan. Aan de vooravond van de Internationale Dag van de Vermiste Kinderen, die morgen plaatsheeft, wou ze de bevolking persoonlijk oproepen om zaterdag een vergeet-mij-nietje op te spelen, ter ere van de vermiste en mishandelde kinderen. Tegelijk zette zij de vrijwilligers en donateurs van Child Focus in de bloemetjes. «De missie van Child Focus - het opsporen van vermiste kinderen en de bestrijding van de seksuele uitbuiting - ligt me na aan het

hart. Daarom heb ik het erevoorzitterschap van onze organisatie aanvaard», aldus de koningin. Zij gaf aan dat ze alles wil doen om die missie tot een goed einde te brengen. «Ik zal trachten niet alleen onze projecten in België, maar tevens de onontbeerlijke samenwerking op internationaal vlak zo goed mogelijk te promoten. Alleen met gebundelde krachten kunnen we de strijd aanbinden tegen de wreedheden die tegen onze kinderen worden gepleegd». (IDV)

Vader Lambrecks: «Dubbele gevoelens»

BRUSSEL — Alle ouders van vermoorde en vermiste kinderen waren uitgenodigd op de plechtigheid op het koninklijk paleis, waar ook de vierde verjaardag van Child Focus werd gevierd. Opvallende afwezigen waren de ouders van An Marchal en de ouders van Mélissa Russo, beiden slachtoffertjes van Marc Dutroux wiens wandaden de motor waren om de strijd tegen kindermishandeling, -uitbuiting en -ontvoering op te voeren. «Ik heb hier ook dubbele gevoelens over», zei Jean Lambrecks, de vader van Eefje, die samen met An werd ontvoerd. «Eenzijds vraag ik me af: moeten we dit vieren? Maar anderzijds kan ik me niet altijd verstoppen. Dat zou mijn dochter niet gewild hebben».

Meer meldingen van misbruik

BRUSSEL — Het aantal meldingen van kindermishandeling in de vertrouwensartsencentra steeg vorig jaar met 4,7% tegenover het jaar 2000. Het aantal betrokken kinderen ging 2,8% omhoog. «Het gaat slechts om het topje van de ijsberg», zo zei men gisteren bij Kind&Gezin, «want die cijfers houden geen rekening met meldingen bij de politie. Bovendien blijft kindermishandeling nog vaak verborgen». De stijging van het aantal meldingen betekent dus niet noodzakelijk dat er meer kindermishandeling was, wel dat het taboe verdwijnt.

- De meeste meldingen gaan over lichamelijke mishandeling: 28% of 6,5% meer dan in 2000.
- Seksueel misbruik komt op de tweede plaats met 24,8% of een stijging met 1,7%. Het gaat daarbij niet enkel om aanrakingen, maar ook om bijvoorbeeld het tonen van porno.
- In 45,4% van de gevallen wordt de mishandeling gemeld door iemand uit de directe omgeving van het kind, meestal de moeder (15%).
- Net als de voorgaande jaren zijn meer meisjes dan jongens het slachtoffer: 3.955 of 55%, tegenover 2.914 of 41%. Bij de resterende 243 meldingen is het geslacht van het kind onbekend.
- Nieuw is dat er ook enkele meldingen waren van het syndroom «Münchausen by Proxy» (0,4%), waarbij het kind ziek gemaakt wordt of een ziekte van het kind gesimuleerd wordt, meestal door de moeder.
- Het gaat vooral om kinderen tussen 3 en 9 jaar: 39% van de meldingen. (AC)

Meldpunt voor porno

BRUSSEL — Volgende maand start Child Focus met een meldpunt voor kinderporno op het internet. «We willen zoveel mogelijk surfers aanmoedigen ons te melden waar ze op kinderporno'stuiten», zegt Isabelle Marneffe van Child Focus. «Vandaar de keuze voor een niet-politioneel meldingspunt, waar men anoniem kan blijven. Veel mensen zijn immers te beschaamd om toe te geven dat ze naar pornosites surfen. Het is echter belangrijk dat wij zo snel mogelijk in actie kunnen schieten. We hopen dan ook dat de mensen de gegevens van de site en het tijdstip waarop ze onaanvaardbare dingen zagen, nauwkeurig noteren», aldus Marneffe.

Daders van seksueel geweld vooral uit arbeidersmilieu

BRUSSEL
Isabelle HAEMERS
MLN 23/5

Daders van seksueel geweld, die hebben deelgenomen aan leerprojecten, zijn vooral arbeiders. Belgische mannen tussen 30-39 jaar. Het leerproject is een alternatieve straf die wordt ondersteund door Justitie. Het merendeel van de daders heeft een relatie maar woont alleen. Zo blijkt uit het daderprofiel van leerprojecten voor daders van seksueel geweld (LDSCG).

Als alternatieve straf kunnen daders van seksuele delicten een leerproject volgen onder toezicht van Justitie. De cijfers van daders, die aan het project deelnemen tussen 1995-2001, tonen aan dat vooral arbeiders (43,4%) zich schuldig maken aan seksuele misdrijven. Deze cijfers zijn in tegenstelling met officiële cijfers die zeggen dat daders uit alle lagen van de bevolking komen. Uit diezelfde cijfers van het LDSCG blijkt dat exhibitionisme (35,48%) en pedofilie (35,87%) de meest voorkomende delicten

Leefsituatie:

Alleenwonend:	23,1%
Met partner en kinderen:	20,5%
Met partner:	14,4%
Bij ouders:	15,1%
Instellingen/pleeggezin:	2,3%
Bij familie:	1,9%
Alleenwonend met kinderen:	1,0%
Bij vriend/kennis:	0,5%
Gemeenschapshuis/kat:	0,5%
Geen verblijfsplaats:	0,4%
Onbekend:	20,4%

Inkomen:

Arbeid:	58,8%
Werkloosheidsuitkering:	13,6%
Andere uitkering:	9,4%
Bestaansminimum/OCMW:	2,9%
Geen inkomen:	1,9%
Alleen via ouders:	1,2%
Onbekend:	12,2%

Beroep:

Arbeider:	49,3%
Werkloos:	13,0%
Werkzoekend:	10,4%
Handel/Ambacht/Landbouw:	6,6%
Bediende sec. onderwijs:	6,4%
Bediende hoger onderwijs:	4,2%
Vrij beroep/Kader:	2,3%
Student:	1,0%
Onbekend:	12,5%

PROFIEL DADERS SEKSUEEL GEWELD
Leerproject Daders Seksueel Geweld Studie tussen 1995 en 2001

Leeftijd	Nationaliteit:	Burgerlijke staat:
<20 jaar: 3%	België: 87,8%	Ongehuwd: 41%
20-29 jaar: 21%	Andere: 2,8%	Gehuwd: 33%
30-39 jaar: 29%	Onbekend: 9,4%	Echtscheidend: 14%
40-49 jaar: 20%		Leeft gescheiden: 5%
>50 jaar: 14%		Weduwe/weduwenaar: 1%
onbekend: 13%		Onbekend: 6%

met seksueel probleemgedrag als proefproject terecht bij Exit, een project in verband met het vermijden van seksueel grensoverschrijdend gedrag door jongeren. Een belangrijk initiatief want een groot deel van de daders begint al op jonge leeftijd met seksueel geweld. Onderzoekers hebben ook aangetoond dat jonge jeugddelinquenten gemiddeld 50 keer in herhaling vallen. Die kans daalt tot tien keer wanneer jongeren tussen 12 en 18

Steeds meer mensen vinden Child Focus

BRUSSEL - Het gaat goed met Child Focus, dank u. Maar een hoera-stemming zit er niet in. Het aantal oproepen naar het 110-nummer van het centrum voor verdwenen en misbruikte kinderen groeit elk jaar. Die stijging is voor een deel te verklaren door de betere bekendheid van het centrum, maar weerspiegelt jammer genoeg ook een toenemend aantal maatschappelijke problemen.

OORSPRONG VAN DE DOSSIERS IN %

Kind/slachtoffer	2001	2000
Derden	3,0	2,0
Familie	6,3	7,7
Autoriteiten	9,3	11,9
Vader	18,5	13,1
Moeder	22,6	20,8
Moeder	40,3	44,6

Roel Van Hofstraeten
Het ziet er niet naar uit dat Child Focus de eerste jaren een daling mag verwachten. Het jaarverslag voor 2001 is amper van de persen gerold en de cijfers voor het eerste kwartaal van dit jaar overstijgen die van dezelfde periode een jaar geleden. Werk aan de winkel dus. Daar wordt ook op budgettair vlak re-

VERDELING VAN DE BEHANDELDE DOSSIERS

	Aantal	%
Ontvoering door derden	39	1,7
Ongedefinieerde verdwijning	59	2,6
Seksueel misbruik	181	8,1
Niet begeleide minderjarige	234	10,4
Ouderontvoering	566	25,2
Weglopers	1.163	51,9
Totaal	2.242	100

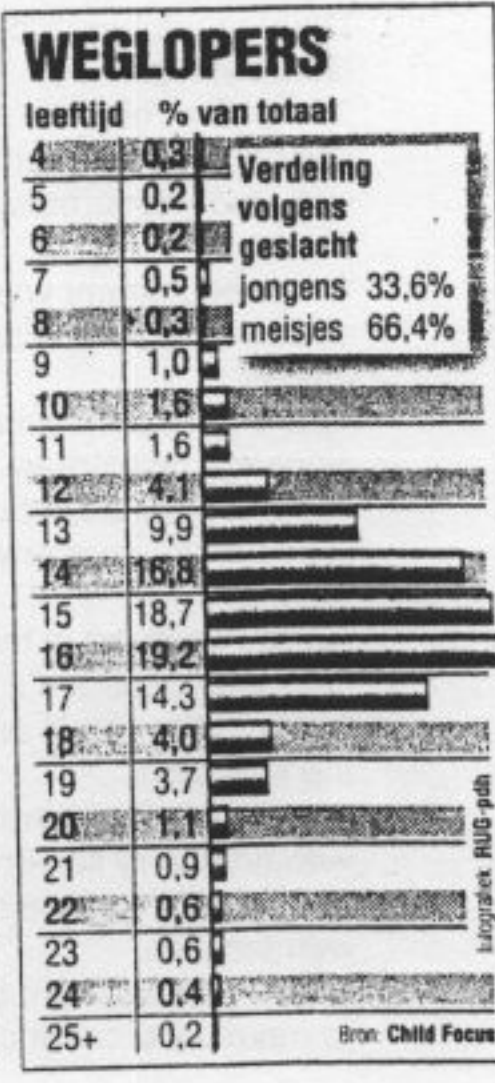
kening mee gehouden: de hele werking kostte het centrum in 2001 nog 2,5 miljoen euro; voor dit jaar wordt 3,1 miljoen voorzien. Het totale aantal geopende dossiers is vorig jaar gestegen van 1.959 in 2000 naar 2.242 in 2001 (zie grafiek). Het gros daarvan gaat over weglopers. Wie de statistieken bekijkt, ziet dat de gemiddelde jongere die het thuis niet meer ziet zitten een vrouwelijke zestienjarige is. In 57 procent van de gevallen is de zaak binnen de 48 uur opgelost. De parentale ontvoeringen nemen iets meer dan een kwart van het totale aantal dossiers voor hun rekening. Een problematiek die al langer bestaat, maar pas sinds een paar jaar opvallend vaker voorkomt. «En ook dat zal er niet op beteren», stelt Child Focus-woordvoester Isabelle Marneffe. «Er ontstaan nu eenmaal meer gemengde koppels, ouderparen waarbij één van de partners van vreemde origine is. En ook het aantal echtscheidingen neemt toe.» De kans dat de kinderen na een echtscheiding naar een ander land worden gebracht, is dan ook alleen maar toegenomen. Ontvoeringen door derden ko-

men - gelukkig - veel minder vaak voor: 39 dossiers over 44 kinderen in 2001. Zes van die dossiers liepen al in 2000. Voor de nuance: in negen gevallen ging het om een echte ontvoering, zeven van de kinderen werden gezond en wel teruggevonden. Voor twee was het jammer genoeg te laat. In tien andere gevallen nam een ouder contact op met het centrum om te melden dat een ontvoering nipt was vermeden. Nieuw is de tendens van de Niet-Begeleide Minderjarigen (NBM). Honderden minderjarigen komen elk jaar naar België. Asielzoekertjes die zonder enige bescherming van een volwassene dromen van een betere toekomst. Ze verblijven hier vaak zonder dat iemand ze opmerkt en verdwijnen dan spoorloos. Vaak in het prostitutiewereldje, of in de verdoken kinderarbeid. De cijfers zijn schrijnend. Meer dan de helft van de 284 gekende gevallen is jonger dan 16. Slechts 13 van die dossiers kon worden opgelost, eind vorig jaar werden 271 kinderen nog steeds als vermist beschouwd. Die dertien kinderen werden als bij toeval teruggevonden, omdat ze asiel aanvroegen, opgepakt wer-

den door de politie of weer naar huis werden gestuurd.

Vergeet-mij-nietjes
Ook in 2001 liepen er 181 dossiers (213 kinderen) over seksueel misbruik. Voor 197 kinderen (168 dossiers) ging het over niet georganiseerd misbruik: 55 verkrachtingen, 75 betastingen, 25 maal aanranding van de eerbareid, vier mislukte pogingen en negen preventieve dossiers. 16 kinderen werden in 2001 het slachtoffer van georganiseerd seksueel misbruik. Twee van hen werden verkracht door meerdere daders, vier moesten poseren voor pornografische opnamen, twee werden geprostitueerd. Child Focus beseft dat er nog veel werk aan de winkel is. Het centrum vindt dat de tijd rijp is om de fenomenen van verdwijningen en seksuele uitbuiting te analyseren en op basis daarvan doorgedreven sensibiliseringsacties op het getouw te zetten. Twee daarvan beginnen al heel binnenkort. Om de verdwenen kinderen in de gedachten van de bevolking te houden, organiseert Child Focus nu zondag 25 mei de eerste Internationale Dag van de Vermiste Kinderen. Die zondag de-

len vrijwilligers 1 miljoen vergeet-mij-nietjes uit aan de ingangen van winkels. In juni start een actie om surfers aan te moedigen om pedopornografische sites aan te geven via een eigen website.

CRIMINOLOGIE

Justitieproject schetst profiel van dader van seksueel geweld

De dader is een boze blanke man

Daders van seksueel geweld in ons land zijn vooral Belgische mannen van tussen de 30 en 39 jaar. De meesten van hen hebben een relatie op het moment van de feiten. Dat profiel werd opgesteld door 'Leerprojecten voor daders van seksueel geweld' (LDSG), een project dat sinds 1995 werkt met die categorie geweldplegers, in opdracht van het ministerie van Justitie. 'Het beeld van de dader als oude, alleenstaande zonderling klopt niet', zegt coördinator Jennifer Schutters.

DM 24/5

Brussel
Eigen berichtgeving
Hilde Sabbe

Negenentwintig procent van de daders is tussen de 30 en 39 jaar. De helft van de daders is jonger dan 40 jaar, en 70 procent is tussen de twintig en vijftig. Tot het totaal van 575 geregistreerde gevallen hoort slechts één vrouw.

"Over vrouwelijke daders is weinig bekend", stelt Schutters, "die komen weinig of niet in contact met de hulpverlening. Het is niet zo dat vrouwen geen seksueel geweld plegen. Dat weten we onder meer omdat de daders die we hier in behandeling krijgen vaak zelf slachtoffer zijn geweest, ook van vrouwen. Ik vermoed dat vrouwen dat meer gecamoufleerd doen, bijvoorbeeld in de rol van verzorger, zodat er weinig aangifte wordt gedaan. Je mag ook niet vergeten dat mannen die het slachtoffer worden van een vrouw veel sneller schaamte voelen en minder geneigd zijn naar de buitenwereld te stappen."

In 88 procent van de gevallen had de dader de Belgische nationaliteit en 40 procent had op het moment van de feiten een relatie. Opvallend is dat de grootste groep van de daders gevormd wordt door arbeiders,

die 43,20 procent van de populatie uitmaken. In 23,47 procent van de gevallen was de dader werkloos of werkzoekend. Toch komt seksueel geweld ook wel degelijk in hogere sociale klassen voor, weet Schutters. "Ervaringen van hulpgroepen voor slachtoffers van seksueel geweld tonen dat daders afkomstig zijn uit alle beroepsklassen. Ik kan alleen vermoeden dat mensen in een hogere sociale klasse op een andere manier behandeld

'Het beeld van de dader als oude, alleenstaande zonderling klopt niet'

worden en dus niet in ons bestand voorkomen."

De Leerprojecten gingen in oktober 1995 van start en zijn actief in samenwerking met de gerechtelijke arrondissementen in Vlaanderen en Nederlandstalig Brussel. Het gaat om gedwongen hulpverlening, in opdracht van het ministerie van Justitie. Een project kan worden opgelegd als probatievoorwaarde voor een maximumduur van één jaar, als educatieve vorming voor een duur van hoogstens zes

buy pornographic images - some depicting children being raped - from a site which was being monitored by the FBI over the past two years.

According to Garda sources, Monday morning's raids resulted in great distress for some of the families of suspects.

The wife of one well-known suspect is said to have become hysterical.

In a number of cases, particularly in one instance where a suspect holds a position of responsibility in a large primary school, the Garda investigations are likely to be extended to discover if there has been any actual abuse of children. The hundreds of items of computer hardware, mainly PC hard drives, are being taken to the computer forensic investigation unit in the Garda Bureau of Fraud Investigation.

The bureau has the necessary software to download images from computer hard drives to be presented in court as evidence.

The law providing for the

maanden, en als begeleiding voor de duur van drie maanden die evenwel verlengbaar is.

Een soort alternatieve straf dus, die Schutters met verve verdedigt. "Onderzoeken hebben uitgewezen dat het effect van deze behandeling beter is dan een gevangenisstraf. Wat wij bieden, is een combinatie van vorming en therapie. De daders moeten eerst inzicht krijgen in hun probleemgedrag en er ook verantwoordelijkheid voor leren nemen. Wij werken voor een

heel stuk met empathie, laten hen inzien wat hun daad betekent voor het slachtoffer: iets waar ze nooit bij stilstaan. Daarnaast leren we hen misbruikgedrag controleren en werken we aan een betere levenskwaliteit in het algemeen. Wat we nu zien zijn probleemsituaties die vaak vanuit de kindertijd ontstaan zijn: verwaarlozing, gebrekkige hechting... waardoor de daders niet in staat zijn normale relaties aan te gaan. Door hun levenskwaliteit te verbeteren,

d.w.z. ervoor te zorgen dat ze assertiever worden, zich beter in hun vel voelen, zal de kans op hervallen minder groot zijn."

Schutters wil graag een discussie op gang brengen over hulpverlening voor daders. "Slachtoffer en dader zijn twee kanten van een spiegel. Wat we hier zien, is dat veel daders in hun jeugd ook slachtoffer waren van seksueel geweld. Door de dader te behandelen kunnen we zowel meerdere daders als meerdere slachtoffers voorkomen."

prosecution of persons possessing or distributing computer images of paedophile pornography was passed only four years ago and has only been used in 20 or so cases so far.

The Child Trafficking and Pornography Act was initially introduced by the last Minister for Justice, Mrs Nora Owen.

Monday's raids were the result of almost a year's work carried out by the Garda Sexual Assault and Domestic Violence Unit.

The raids were carried out by about 500 gardai and detectives based in all but two Garda divisions in the State.

The operation was under the direction of Assistant Commissioner Joe Egan, who is the Garda's director of National Support Services, and Chief Supt Sean Carnon, head of the National Bureau of Crime Investigation (NBCI).

The gardai were acting on information supplied by the FBI through Interpol. The raids in this State are part of an international campaign against paedophile pornography users which began in 1998 in the United States.

The initial impetus for the worldwide investigations began when the United States Post Service, which is responsible for monitoring electronic and paper communications, discovered that a couple in the southern states of the US had set up a company selling paedophile pornography on the Internet. The couple were eventually arrested and given very heavy jail sentences. It was estimated that in one year they had made \$1.3 million.

The US Mail passed on their information to the FBI, which took control of monitoring the site, allowing men to continue using credit card transactions to buy the pornography over the Internet.

The exact number of men detected using the site is not known publicly, but FBI sources have indicated that tens of thousands of transactions were observed. In all the cases where Irish suspects' equipment was taken by the Garda, it is understood that credit card transactions had taken place.

'Vormen van kindermishandeling lijken extremer te worden'

Brussel
Eigen berichtgeving

DM 24/5

Het aantal meldingen van kindermishandeling die in 2001 bij de Vlaamse Vertrouwenscentra Kindermishandeling binnenliepen, is opnieuw licht gestegen in vergelijking met het jaar daarvoor. Daarmee wordt een trend bevestigd. Nieuw is het vermoeden dat de vormen van mishandeling extremer worden.

In 2001 kregen de zes Vlaamse vertrouwenscentra 5.151 meldingen binnen over kindermishandeling. In totaal ging het om 7.112 minderjarigen. In vergelijking met 2000 komt dat neer op 4,7 procent meer ongeruste telefoontjes en 2,8 procent meer kinderen.

Het gros van de mishandeling speelt zich nog steeds af binnen de familie. De meeste melders komen eveneens uit de dichtste omgeving van het kind (45 procent). Vooral moeders zetten de stap om naar een vertrouwenscentrum te bellen.

De grootste groep slachtoffers zijn tussen drie en negen jaar en de meeste meldingen blijken terecht. Lichamelijke mishandeling blijft de meest gemelde vorm van mishandeling. De meldingen daarover zijn met 6,5 procent gestegen. Op de tweede plaats staat seksueel misbruik. Daarna komt emotionele mishandeling, waarover in 2001 evenwel 7,6 procent minder meldingen kwamen dan in 2000.

De grootste stijging betreft de telefoontjes over risicosituaties, waarvan er vorig jaar 12,8 procent meer binnenliepen dan in 2000. Het gaat om bijvoorbeeld seksueel misbruik, zonder dat daarom

altijd de meest zichtbare risicofactoren zoals een alleenstaande, verslaafde, arme ouder aanwezig zijn.

Op zich wijst die stijging op meer alertheid, maar de vertrouwenscentra en Kind en Gezin benadrukken dat de verschuivingen in de meest voorkomende soorten mishandeling relatief zijn. "Afhankelijk van campagnes en media-aandacht stijgen en dalen die cijfers over bepaalde vormen van mishandeling", zegt Kind en Gezin-woordvoerder Kris Danckaert.

De experts zijn verder niet verwonderd over de lichte stijging. Sinds 1997 is er een gestage toename van het aantal meldingen. "En dat zal nog een tijdje zo blijven", zegt

Aantal meldingen kindermishandeling blijft stijgen

pediater Johan Marchand van het Brusselse vertrouwenscentrum. Ongeveer 25 op de 1.000 kinderen zouden in aanraking komen met een vorm van mishandeling, terwijl de meldingen slaan op 56 op de 10.000 Vlaamse kinderen. Marchand: "Er wordt meer gemeld, maar we horen absoluut nog niet alle verhalen."

Wat de verschillende diensten wel horen en vaststellen, is dat de vormen van mishandeling extremer worden. Marchand: "Dat is een niet bewezen vermoeden, maar het is er wel."

(BDB)

Financial records will play a part in any prosecutions. However, sources close to the investigation yesterday said that in many instances suspects almost immediately admitted guilt and indicated they would not seek to contest charges.

© The Irish Times, 29 5 2002
Why I'm wary of child porn prosecutions

Last week, the Dean of Reading, Michael O'Kelly, was jailed for nine months after being found in possession of a vast

collection of child pornography. Few people will feel sorry for him. Yet there is something disturbing about at least some of the child pornography cases in our courts

Ian Buruma
Tuesday May 28, 2002
The Guardian

Last week, the Dean of Reading, Michael O'Kelly, was jailed for nine months after being found in possession of a vast collection of child pornography - 18,000

photographs and computer images downloaded from the internet. Why anyone would need such a massive amount of pictures to get off might seem a trifle mysterious. But that is the thing about pornographic obsession: it is an addiction. O'Kelly, a priest of previous good character, apparently picked up his habit while serving his church in Africa. Since paedophilia is commonly regarded as one of the most heinous crimes, especially when priests are involved, few people will feel sorry for him. Yet there is something disturbing about at least some of the child pornography cases in our courts. There is no doubt that children should be protected against abuse. Adults who use their authority to press children into having sex with them have to be stopped, and when that authority is borrowed from God, as it were, such behaviour is especially reprehensible. But there is no evidence that O'Kelly ever did anything of the sort. As far as we know, he abused only himself, with the help of his 18,000 images, in the privacy of his own room. Not a pretty picture, perhaps, but a pathetic rather than a criminal one.

His crime, as described in court, is somewhat vague. He pleaded guilty to "making indecent pseudo-photographs of a child between 1997 and 2000". The images, characterised to the bench as "disturbing, degrading and disgusting", were stored on computer disks. I'm not sure what a "pseudo-photograph" is, or what precisely makes an image disturbing, degrading or disgusting. Is it sex, violence or just nudity? There was mention of sex, but the newspaper reports didn't go into detail. It was not immediately clear to me, either, what made downloading objectionable images a crime. Is it because people pay to get on to child porn websites, making the consumer of images complicit in the exploitation of the children involved? Or is it the fantasy itself that is defined as criminal? What if no actual exploitation took place? Digital techniques enable you to make fake images of anything you like, including sex with children. Would it be an offence to download that sort of thing? If so, we live in a society where it is OK for an entertainment industry to cater to homicidal fantasies, but a person goes to jail for imagining sex with children. All this, I was told by a lawyer, is "a grey area". We have an Obscene Publications Act, to be sure, but what we mean by obscenity is another grey area, and subject to fashion. Baden-Powell, the founder of the scout movement, liked to look at photos of nude schoolboys with his friend, a schoolmaster and keen amateur snapper of his pupils. This seemed perfectly

natural to them, part of the healthy outdoor life. Now they would get into serious trouble. Possession of obscene materials is not illegal in Britain, except for material involving children. And it is up to the police to decide what is obscene. This could be sex, violence or indeed simple nudity. Cases in North America should warn us of the consequences.

The late Robert Mapplethorpe once took a photograph of a nude boy, with the permission of both the model and his parents. All you see is the boy sitting on a chair. In 1990 the child was already an adult and happy to see this picture displayed in a Mapplethorpe show in Cincinnati. But the police confiscated the photograph anyway, and anti-pornography activists charged the gallery with obscenity. In Canada, a law against child pornography makes it a crime to possess any work or image which could be interpreted as advocacy for sex with a person under 18. A Stephen King novel almost fell foul of the Toronto police because it described an adolescent having an erotic dream about his teacher. This way lies madness.

The beauty of the internet is that it has made it easier to bypass all kinds of noxious censorship. Information that would otherwise be blocked finds its way into China and other authoritarian societies. One could argue that the internet has made totalitarianism almost impossible. But government censors are doing their best to counter this development. The Chinese have a special internet police force. This is necessary, they say, to protect the public against unhealthy material, including pornography.

Now there may indeed be a lot of stuff available on the net which many of us might not wish to see, such as racial abuse or child pornography, but do we really want the police to decide what offends us? Or if not the police, an organisation such as the Internet Watch Foundation, which invites the public to report on illegal material so it can be turned over to the police. The IWF "gives priority in the first instance to child pornography, but may also be applicable to other forms of illegal material in the future". One would like to know what material they have in mind. But at least the IWF goes after the providers, not the consumers. Cracking down on people who abuse children for sex, whether for their personal pleasure or as a business, is necessary. Cracking down on literature - that is fantasy - about child or adolescent sex is much harder to defend. But cracking down on people whose only offence is to possess images whose obscenity has to be defined

by police officers seems a bad idea. It won't make the fantasies go away, and it is an attack on our civil liberties. People should not be free to abuse minors, but they should be at liberty to abuse themselves.

The hunt for Britain's paedophiles

'I loved him but he abused me. He is my monster, my nightmare' - a victim speaks : A new TV series on tracking down paedophiles makes uncomfortable viewing - but it deserves to be seen, says a former victim

Don Boyd
Sunday May 26, 2002
The Observer

They call it 'The Hobby', a term to describe the persistent abuse of young children by paedophiles. It is also the title of a booklet of rules and guidelines. It reads like a paedophiles catechism - the dos and don'ts of child abuse.

It is handwritten and was circulated to members of a paedophile ring who first befriended each other as young adult members of The Hazel Ascot Appreciation Society (Hazel Ascot was a British child star in the 1940s). The Hobby was written by the society's photographer, Julian Levene, a convicted paedophile. It tells members: 'Do enjoy the hobby and be proud to enjoy it! Do talk to the hobby at every opportunity. Chat it up - make love to their minds! Do get them to love you and then withdraw your love before you move in; they will know the price of getting that love back.'

This document was seized by members of a team working under the auspices of the Metropolitan Police that specialises in crimes committed by paedophiles. It is the largest unit of its kind in Europe. This team is the subject of a new three-part BBC series called The Hunt for Britain's Paedophiles.

The documentary follows the work of the unit's 15 detectives and six civilians at New Scotland Yard and was compiled from 1,200 hours of unabridged filming over a two-year period.

By conservative estimates, there are at least 200,000 victims of paedophilia in Britain. Fuelled by the internet, their predators are finding it easier to commit crimes at the expense of children. The BBC crew spent every day of the past two years filming a police hunt for paedophiles known as Operation Doorknock. The series has no presenter. The questioning is anonymous and polite but rigorous. The camera style is never flashy. The editing is subtle. There is no music, and the commentary is never

emotional or sensationalist. Having watched all three programmes, I felt - as a cynical, hardened and informed victim of paedophilia - that every important issue surrounding the subject had been cleverly addressed. For example, should we prosecute old men whose crimes were committed over 30 years ago? This programme takes viewers right into the heart of the debate. Wilfred Thelma owns a cottage called 'Hazelcot'. One of the rooms is virtually a shrine to Hazel Ascot. Before his arrest he was asked if he was still interested in 'young girls'. He replied: 'I am too old for anything like that now. I am 80 years old.'

A year later he was sentenced at the Central Criminal Court in London after pleading guilty to charges including indecent assault on several victims. The BBC presents the evidence graphically yet unemotionally. In seized footage filmed by one of Thelma's fellow Hazel Ascot fans, we see this pathetic old man preparing a 10-year-old girl for a session of buggery. He is given a suspended sentence and goes on the sex offenders' register. The programme casts light on rarely addressed issues surrounding paedophilia. How do paedophiles entice their victims? Levene, author of The Hobby, is a master at it. He is now serving six years in prison and has also been put on the sex offenders list for life. He is a self-styled 'public paedophile' who has turned his hideous crime into a form of sick street theatre. He keeps cassettes of his conversations with victims: 'I wish I were with you on that settee - have you still got your shirt on? We are alone darling... when was you 12 then?'

He then offers to impregnate his victim. 'How many kids would you like then? I could give you two, twins. If we were in bed now, we could be making them now. Would you like that?'

Levene has a series of ranting excuses and defences, and a cunning rationale for his criminal status. 'I'm not a cruel person. I don't think anybody believes that I am. I don't believe anyone would claim that I have ever been cruel or unkind.'

He invites the camera to film inside during the Met's dawn raid at his suburban house in London. And then he rants about 'an insult to British justice for a high profile media circus to be camped outside my door for 12 hours since early this morning, and for what purpose? I have neither been charged or cautioned. It's like a sixteenth-century witchhunt. 'Presumption of innocence has gone out of the window. It's frightening the children. I'm being made a scapegoat. I am a non-violent, non-rapist,

non-psychomaniac paedophile. You won't get that printed in any damned headlines.' Levene seduced his niece, Sara, now in her early thirties. On camera she describes the first time he forced her to give him a French kiss. She was four. Sara also describes the last time her uncle raped her. Levene went along with her on 'holiday' to a cottage in the country owned by a friend called Peter. There Levene raped her in a small single-bedded room at the top the stairs. 'This is our little secret,' Levene told the eight-year old.

'He made me feel special,' she says - familiar sentiments for many victims of child abuse.

Jane Denton was another of Levene's nieces - and victims. DC Trevor Brown interviews Jane, now also in her thirties. Her abuse began at the hands of her father when she was three. Before she was 10 she had bought herself a new bicycle with the proceeds of sexual encounters in the back seats of a cinema in Victoria, London. Her father was her pimp.

This led on to regular meetings with her Uncle Julian. The documentary focuses on a horrific black and white pornographic video which tells the story of a holiday in France. On the first morning Jane woke up in a farmhouse and looked out on a field full of beautiful horses. 'If I was to do whatever he said this weekend, I could have my own pony,' she recalls.

Her weekend consisted of being raped in a nearby barn. She was subjected to group sex with three men and suffered another sexual assault at the hands of a woman.

Jane describes everything in minute detail, and few could doubt she is telling the truth. And where was her father while this was going on? 'Masturbating in a corner,' she says.

The resulting film proved popular among paedophiles. 'Top three in the bestsellers that year in child pornography - and I never did get me pony,' says Jane.

Sara speaking about her ordeal at the hands of Levene, sums up the conflicting feelings that leave child victims torn apart: 'Every time I saw him or every time he touched me I hated him a little bit more. I never enjoyed what he did to me. I never wanted him to come anywhere near me - but I loved him and he abused that. He is my monster. He is the nightmare.'

The mission of Bob Long, producer of this extraordinary social document, was to 'raise the debate' about paedophilia. There is little question that he will do that. The first two 90-minute films weave several stories around months of painstaking work

on location - at New Scotland Yard's fifth floor paedophile unit, in local police stations, in warehouses and in the courts over the two years of shooting. They include clips of hardcore child pornography - cleverly integrated, with no hint of gratuitousness - but leaving viewers in no doubt about the horror of the crimes. On camera, the subjects are almost always in full view, even when they try, rather clumsily, to disguise themselves. These are long, compulsive, informative investigations. And television at its best. The third and final part of The Hunt for Britain's Paedophiles gets to the heart of the difficult emotions sparked when this subject is discussed. It is filmed over only one day, and there is only one subject: the dawn raid by three police officers and the subsequent arrest of Mark Hansen at his home in Southampton. Inside his flat, which he shares with three ferrets, we see the seizure of evidence of child rape. Child pornography is scattered around the almost uninhabitable living room. We watch as the detectives take away Scouting magazines, young boys' soccer clothes and pornographic photos of children. We then see early stages of Hansen's police interrogation, and an extended 'on camera' interview with him, made with his full permission. (He knew the BBC was filming him and had given them his approval to film in his flat). We see him going to the local police station, carrying computers containing his pornography. We see him cooperating with the police in every way. He begins to rationalise his paedophilia in a series of pleading apologies and analyses about his condition - all of this in the context that he is certainly going to get another prison sentence. We learn that he has previous convictions and was a victim of child abuse himself. He tells the camera: 'It takes years to get a boy to cooperate. If a partner's not willing, don't do it. I now find it very hard to have a relationship with an adult. I don't enjoy normal sex with men. It's not just the sexual part of it, I like their (young boys') company, their conversation, their whole way of life. Peter Pan principle - don't want to grow up. I don't have any family. I don't feel I belong anywhere, no roots. I enjoy companionship, possibly with the wrong people. I am not into S&M, not into buggery, not into masturbation. I have got to take a long hard look at things - see what is available in the future really.'

He is then asked what he would say if he was to look at his life from the outside: 'It's frightening really. It's also worrying. It's like running into a brick wall at high speed, picking yourself up and running at it again - not a lifestyle I would recommend for anybody, especially not at the moment, in this climate. The press don't help matters.'

Within hours of being granted bail at the police station, Hansen committed suicide in the New Forest within a few miles of his flat. He inhaled the carbon monoxide fumes of a car exhaust, and also took an overdose of anti-depressants and other pills. He left suicide notes, including one granting access to the BBC. He clearly wanted the filmmakers to use his last interview. And he made clear that the police treatment of him had no impact on his decision. Are Hansen and other paedophiles who commit suicide better off dead? One of the detectives involved certainly thinks so. He has no sympathy for them: 'I have no feelings for them whatsoever. It's safer for kids that he's not here.' Bob Long is less judgmental. He and his team were profoundly shocked and disturbed by Hansen's death. So what is the solution? Long does not believe that more severe prison sentences will help. Nowadays the brutal violence meted out in jail for 'nonces' has been replaced by the protective segregation of paedophiles under Rule 43. There is a progressive psychiatric branch of the prison service called the Wolvercote unit which Long believes to be an important experiment in the rehabilitation of paedophiles. Much better than prison, says Long, is to create an environment which would make it unlikely paedophiles would offend in the first place. Long believes his series can help to create such an environment and bring the issues to a wide audience: 'Here's the problem, what are you - Britain - going to do about it?' That remains to be seen, but this brilliant piece of investigative documentary television is a credit to all involved in making it and should have the shocking impact that Dickens produced when he explored the Victorian treatment of children in novels such as Oliver Twist, Great Expectations and Nicholas Nickleby. Our children will thank us for watching and learning from it. The Hunt for Britain's Paedophiles begins on 6 June on BBC 2.

Geen vertrouwen meer in proces Marc Dutroux

PAR
27/5

van onze correspondent
REMCO DE JONG

BRUSSEL - De ouders van het Belgische meisje Mélissa Russo, één van de slachtoffers van Marc Dutroux, hebben geen vertrouwen in het strafrechtelijke onderzoek en trekken zich terug uit het proces tegen Dutroux. Dat hebben ze dit weekende bekendgemaakt. Waarschijnlijk doen de ouders van Julie Lejeune deze week hetzelfde.

Het echtpaar Russo heeft advocaat Victor Hissel opdracht gegeven zich uit het proces terug te trekken. Russo was civiele partij in het proces en had nog tot eind deze maand de tijd om aanvullend justitieel onderzoek te eisen. Tijdens het proces had Hissel namens de familie ook deel kunnen nemen aan de ondervraging van de verdachten en getuigen kunnen oproepen.

"Er zijn te veel zaken fout gelopen of net andersom gedaan dan eigenlijk zou moeten," verklaarde Hissel dit weekende. "Dit dossier moet in zijn huidige context worden gezien, vol lacunes en slecht samengesteld."

Lejeune zei in een reactie dat het negentig procent vaststaat dat ook hij zich uit het proces terugtrekt.

Carine Russo, moeder van Mélissa, zei in een interview met de Belgische televisie dat het vierhonderdduizend pagina dikke dossier nog steeds geen antwoord geeft op de vraag wat precies met haar dochter is gebeurd. "We weten niet of hij alleen of met handlangers heeft gehandeld. We gaan alleen af op wat hij tegen de ondervragers heeft gezegd."

Het echtpaar Russo heeft zich van begin af aan zeer kritisch opgesteld ten opzichte van onderzoeksrechter Langlois, die in hun ogen een te beperkt onder-

zoek uitvoerde. Ze eisten dat ook de theorie van pedofiele netwerken, met Dutroux als middelpunt, zou worden onderzocht.

Paul Marchal, vader van het vermoorde meisje An, eist vandaag voor de rechtbank in Luik dat alsnog een reconstructie wordt gehouden van de ontvoering van zijn dochter, bijna zeven jaar geleden bij Oostende. Volgens hem is nog steeds niet vastgesteld waar en hoe precies zijn dochter, met Eefje Lambrechts, is ontvoerd.

Marchal heeft ook overwogen zich uit het aanstaande proces terug te trekken, maar gaat toch door.

Het proces wordt medio volgend jaar verwacht. Het strafrechtelijke onderzoek is eerder dit jaar afgesloten. Verschillende erbij betrokken partijen kunnen tot eind deze maand nieuw aanvullend onderzoek vragen. Procureur Bourlet in Neufchâteau heeft behalve van Dutroux, echtgenote Martine en compaan Lelièvre ook van Michel Nihoul de vervolging geëist, wegens bendevoering.

Nihoul zou verscheidene pogingen hebben gedaan kinderen te ontvoeren, maar zou niet betrokken zijn bij de ontvoering van de overleden kinderen.

Ouders steunen proces tegen Dutroux niet meer

De ouders van twee slachtoffertjes van Marc Dutroux, Julie en Melissa, willen niets meer te maken hebben met zijn proces. Zij vinden dat het onderzoek slecht gevoerd is en het dossier verre van volledig.

Méi 20 27/5

Volgens de Belgische omroepen RTBF en VRT willen in elk geval de ouders van Melissa, het echtpaar Russo, zich terugtrekken en niet in de rechtszaal te verschijnen.

De ouders van Julie, Louisa en Jean-Denis Lejeune, zeiden zater-

dag tegen persbureau Belga dat voor 90 procent vaststaat dat zij het voorbeeld van de Russo's zullen volgen.

Dutroux, die sinds augustus 1997 vastzit, moet dit jaar of in 2003 terechtstaan voor de ontvoering, verkrachting en moord op zes meisjes. De uit Luik afkomstige Julie en Melissa werden in 1995 door hem ontvoerd. Zij stierven een gruwelijke dood in de kelders van Dutroux' huis in het Belgische Marcinelle. (ANP/BELGA)

'Dutroux-onderzoek ondermaats'

Van onze correspondent TEL 29/5
BRUSSEL, dinsdag

De ouders van de door Dutroux ontvoerde Luikse meisjes Melissa Russo en Julie Lejeune willen niets meer te maken hebben met het proces-Dutroux. Ze vinden dat het onderzoek te traag is geweest en heeft gefaald op alle essentiële punten. Volgend jaar zullen ze niet in de rechtszaal plaatsnemen als Dutroux zich moet verantwoorden.

Melissa Russo en Julie Lejeune waren acht jaar en daarmee de jongste slachtoffers van Dutroux; de beide kleine meisjes zijn ook de

ergste dood, van hongers en dorst, gestorven, Dutroux had ze opgesloten in een van zijn huizen in Charleroi, maar werd gearresteerd. Zijn vrouw wist van de meisjes maar gaf hun geen eten en drinken meer. Het gehuil van de meisjes is nog wel gerapporteerd, maar nooit echt door de politie uitgezocht.

De raadsman van de ouders van de meeste slachtoffers van Dutroux, de Luikse advocaat Victor Hissel, heeft nog een reconstructie gevraagd van de ontvoering van An en Eefje in de zomer van 1996. Die werd gisteren door het gerecht afgewezen.

Nihoul bepotelt BBC-journaliste

BRUSSEL - Nog afgezien van het feit of de beschuldigingen tegen hem kloppen, kan je Jean-Michel Nihoul (foto) moeilijk een aange-naam man vinden. Dat tenminste is de mening van Olenka Frenkiel, een BBC-journaliste die zich zes maanden lang heeft verdiept in de affaire-Dutroux en al zijn uitwaaieringen. "Ik ontmoette Nihoul in een Brussels restaurant, en hij wijze van begroeting riep hij me toe: 'Ik ben het monster van België'", schrijft ze in *The Observer*. "Nihoul is ervan overtuigd dat hij nooit voor het gerecht zal moeten verschijnen en dat de bewijzen tegen hem nooit door een jury zullen worden onderzocht. Tijdens onze maaltijd greep hij me vast, zozeggend spelenderwijs, kietelde me en trok me uiteindelijk op hem. Ik moest mijn collega's om hulp roepen." "De reden waarom hij nooit voor het gerecht zal komen, zo zei hij, is dat hij informatie heeft over belangrijke personen, genoeg informatie om de regering te doen vallen. Het 'monster van België' ontken dat hij een pedofiel is, maar hij lijkt te genieten van zijn beruchtheid en vroeg 1.000 pond (1.570 euro) voor zijn verhaal. Dat weigerden we. Elke documentaire portretteert graag monsters, maar we betalen niet voor interviews en eerlijk gezegd had ik m'n bekomst al gehad."

Foto: PM

Langlois haalt uit naar Bourlet
D 21 28/5

Onderzoeksrechter van Neufchâteau Jacques Langlois heeft geweigerd om bijkomende onderzoeksdata te stellen die gevraagd waren door de raadslieden van Michel Lelièvre en Michel Nihoul in het kader van het dossier-Dutroux. In zijn motivatie aarzde Langlois niet om de houding van procureur Bourlet ter discussie te stellen. In zijn beschikking zegt Langlois dat hij op 9 januari jongstleden een brief heeft gestuurd naar Michel Bourlet over de methodologie die was toegepast bij de behandeling van de duizenden aanklachten over de verdachte handelingen en de ontvoeringspogingen in het kader van het onderzoek-Dutroux. "We hebben die context aan de kaak gesteld, meer bepaald de onvoorzichtige, zelfs uitdagende voorstellen van bepaalde actoren in het dossier... en de schadelijke effecten daarvan voor de ontvoering van het onderzoek", schrijft Langlois.

NEUFCHATEAU - Procureur Bourlet wil Nihoul niet langer vervolgd zien voor de ontvoering en het seksueel misbruik van Laetitia Delhez. Dat blijkt uit een bijkomend rekwisitoor

dat haaks staat op wat Bourlet twee weken geleden eiste.

Amper twee weken nadat Bourlet de doorverwijzing vroeg van Dutroux, Lelièvre, Martin, Pinon en Nihoul naar assisen, wijzigt hij nu zijn rekwisitoor. Verrassend genoeg vraagt hij aan de kamer van inbesluidigingstelling (KI) de buitenvervolginstelling van Nihoul voor de zaak Laetitia Delhez. Dat wil zeggen dat procureur Bourlet weinig geloof hecht aan een getuigenis van een Vlaamse familie. Die zou Nihoul in augustus '96 gezien hebben in Bertrix, waar Laetitia op de parking van het zwembad werd ontvoerd. "Dit wijzigt niets aan mijn opinie", benadrukt Bourlet. "De vervolging voor bendevoering blijft. Als je bij een voetbalploeg speelt en je bent even geblesseerd, maar die ploeg speelt kampioen, ben jezelf ook kampioen". Hij blijft er dus kennelijk nog altijd van overtuigd dat de Brusselse zakenman de opdrachtgever was van Dutroux en aan het hoofd stond van een pedonetwerk. Nihoul werd in augustus '96 aangehouden, maar de Luikse KI liet hem in januari '97 weer vrij bij gebrek aan ernstige aanwijzingen. (JM/BPP)

NIHOUL niet langer verdacht van ontvoering
Laetitia

Michel Nihoul.

HLN
14/5

FJ

De ware kunstenaar is homofiel

Interview/Charles Hupperts

DE AFBEELDINGEN van homoseksuele taferele op vazen en schalen uit de tijd van het klassieke Athene zijn zelden erg expliciet. Je ziet een man die wijst naar een mannenkont of naar het scrotum van een jongen. Sommige afbeeldingen laten zien hoe een man een jongen een geschenk aanbiedt, een haas, een haan of een zakje met geld. Wat betekenen zulke symbolen en welke rol speelde homoseksualiteit in het leven van alledag?

Charles Hupperts, classicus en filosoof, deed jarenlang onderzoek naar homoseksualiteit in het klassieke Athene tussen 600 en 400 voor Christus. Twee jaar geleden promoveerde hij op het proefschrift *Eros dikaios - De praktijk en de verbeelding van homoseksualiteit bij de Grieken*. In het boek *De macht van Eros - Lust, liefde en moraal in Athene* wordt de inhoud van de dissertatie voor een groter publiek ontsloten, aangevuld met een nieuwe vertaling van *Symposium*, 'Plato's literaire en filosofische meesterwerk'.

Hupperts bestrijdt de oude en vertrouwde opvatting dat een homoseksuele relatie in het klassieke Griekenland altijd een pedagogische functie had. Een volwassen man, de *erastes*, zou een minderjarige jongen, de *eromenos*, helpen bij zijn intellectuele vorming in ruil voor seks. Maar de homoseksuele cultuur was veel complexer, en ook alledaagser dan vaak wordt aangenomen. Volwassen mannen konden een relatie hebben of zelfs samenwonen, prostitutie kwam voor, en er waren diverse soorten ontmoetingsplekken waar werd gecruised.

Het feit dat bepaalde homoseksuele activiteiten niet expliciet zijn afgebeeld, betekent geenszins dat ze niet voorkwamen. Op veel afbeeldingen is de intercrurale penetratie te zien, waarbij de ene man zijn penis tussen de dijen van een andere man steekt. Daar leidt men vaak uit af dat anale penetratie bij mannen niet voorkwam. Maar daar geloof ik dus helemaal niets van. Natuurlijk kwam het wel voor, men wilde het alleen niet expliciet afbeelden. Het zijn de uitzonderingen die deze regel bevestigen. Op een Corinthische vaas heb ik een afbeelding gevonden van een man die de anus van een ander likt. En er

Tot in de kelders van het Vaticaan zocht Charles Hupperts naar afbeeldingen van oude Grieken die het met elkaar doen. In *De macht van Eros* (Van Oorschot; € 29,90) etaleert hij zijn kennis. 'Homoseksualiteit was toen veel alledaagser dan vaak wordt aangenomen.'

ILLUSTRATIE UIT DE MACHT VAN EROS

bestaat ook een afbeelding waarop met dildo's wordt gemanipuleerd, maar dat is echt een unicum.

Voor mijn onderzoek heb ik meer dan negenhonderd afbeeldingen op vazen en schalen onderzocht, tot in de kelders van het Vaticaan. Het is opvallend dat heteroseksuele scènes veel minder aan de verbeelding overlaten dan de homoseksuele taferele. Werkelijk alle standjes komen voor - pijpen, groepsseks, je kunt het zo gek niet be-

denken. Ook afbeeldingen waarop te zien is hoe een vrouw anaal door een man wordt gepenetreerd, komen voor, al is het soms moeilijk te zien of er anale of vaginale penetratie plaatsvindt. Wonderlijk genoeg wordt anale penetratie in een homoseksuele setting zelden afgebeeld.

Het is lastig om te weten te komen hoe een Atheense boy zich in het dagelijks leven gedroeg. Wat me in elk geval duidelijk werd is dat de homoseksuele liefde in alle aspecten van het leven zeer nadrukkelijk aanwezig was. De afbeeldingen van homoseksuele taferele op vazen en schalen zijn weliswaar zelden expliciet, maar de goede verstaander zag natuurlijk direct wat de bedoeling was. Neem de situatie waarbij een man naar de kont van een jongen wijst. Ik heb zin in je kontje, dat is wat hij daarmee wil zeggen.

De afbeeldingen zitten barstensvol symboliek. Kijk maar naar de geschenken, vaak in de vorm van een dier, die een volwassen man voor een jongen kon meenemen. Van de haas werd gezegd dat hij androgyn was en een wijde anus had omdat hij zoveel keuteltjes uitpoept. Het is dus niet moeilijk te bedenken wat de man wil die met een haas komt aanzetten.

In de mannencultuur van het klassieke Griekenland speelden de symposia een belangrijke rol. Een symposium was een feest ter ere van de god Dionysos, de god van de wijn en de extase. Om Dionysos te eren behoorde men veel te drinken, waarna de avond niet zelden met groepsseks eindigde. Vrouw en dochters werden ergens opgesloten en de mannen vierden samen feest. Als je op afbeeldingen van zulke feesten toch afbeeldingen van vrouwen ziet, moeten dat prostitutees geweest zijn. Seksualiteit vond veel minder dan nu bij ons in de privé-sfeer plaats, mannen gingen veel natuurlijker met seks om dan wij. 'Seksuele afbeeldingen konden decoratief zijn, maar waren ook vaak specifiek bedoeld om de lust op te wekken. Neem de rijk gedecoreerde, met wijn gevulde schalen die de gastheer tijdens een symposium liet rondgaan. De afbeeldingen aan de buitenkant van die schalen geven het begin van de verleiding weer. Aan de binnenkant, onderop, dus als je flink wat ophad, zag je

een seksuele tegenprestatie. Als Dionysos terugkomt, is Prosymnos gestorven. Dionysos snijdt dan een dildo uit een stuk hout en penetreert zichzelf daarmee om zo zijn belofte jegens Prosymnos na te komen. Het opmerkelijkste van deze mythe is dat deze anale zelfpenetratie door Dionysos helemaal niet als onfatsoenlijk wordt beschouwd. Hij kan dus zelf penetreren, maar ook gepenetreerd worden.'

Het *Symposium* van Plato speelt een

belangrijke rol bij het onderzoek van Hupperts. 'De vorm van dit werk is dat van een symposium, al gaat het er uiterst beheerst aan toe. De feestgangers spreken af niet te veel wijn te drinken, en in plaats van luid gezang besluit men te filosoferen over de god Eros. Het *Symposium* heeft twee hoofdthema's: de analyse van het begrip Eros en de karakterisering en verdediging van de persoon van Socrates. Het werk is lange tijd als een afspiegeling van de werke-

lijkheid gezien, men zag het als een bevestiging van de ideeën die men al had over homoseksualiteit in de Oudheid. Dat leidt tot onjuiste interpretaties, want Plato wilde geen beschrijving geven van de werkelijkheid, maar zijn ideeën over Eros verkondigen. Bovendien wilde hij de leefwijze van zijn leermeester Socrates verdedigen. Van Socrates was namelijk bekend dat hij wel hield van jonge jongens en Plato wilde aantonen dat Socrates niet op fysieke seks was gericht. Volgens Plato was juist het filosoferen met jongens voor hem een erotisch genoegen; al werd hij daarbij nog zo door hun schoonheid aangetrokken, zijn relaties konden "platonisch" blijven.

Met zijn *Symposium* wilde Plato duidelijk een morele boodschap verkondigen. De ware Eros bestaat uit het verlangen naar onsterfelijkheid en de hartstocht en de wil en de kracht om te scheppen. Plato signaleert drie vormen waarin die scheppingsdrang tot uitdrukking komt. Heteroseksuelen proberen hun sterfelijkheid op te heffen door kinderen te maken. Maar ook die kinderen zullen op hun beurt sterven en zelf kinderen willen krijgen. Kunstenaars zijn al beter bezig: na hun dood laten ze hun creatieve werk na. De scheppingskracht van de kunstenaar richt zich op het geestelijke en niet op de voortplanting. De ware kunstenaar is volgens Plato noodzakelijkerwijs homofiel. Die vorm leidt tot het hoogste wat de mens uiteindelijk kan bereiken: contact met de ideeënwereld, lang nadat hij zich heeft losgemaakt van de fysieke genoegens. Pas dan ligt de onsterfelijkheid van de ziel in het verschiet.

Plato's ideale vorm van Eros, waarbij de erotische leraar-leerlingverhouding zich steeds verder ontwikkelt, kan dus absoluut niet als een afspiegeling van de dagelijkse werkelijkheid worden gezien. Want zo verheven als de homoliefde bij Plato is, zo gewoon was homoseksualiteit in het dagelijkse leven. Het vervullen van een publieke functie en homoseksueel gedrag konden bijvoorbeeld heel goed samengaan. Natuurlijk golden er morele codes en er bestonden wetten die betrekking hadden op de zedelijkheid. Volgens de wet op de *hetairists* (prostitutie) bijvoorbeeld mocht een Athener die zich geprostitueerd had, geen openbare functie bekleeden of de volksvergadering toespreken.

Maar de wet was geen norm. De belangrijkste norm was dat volwassen mannen zich mannelijk behoorden te gedragen. Het was tijdens seksuele activiteiten niet *comme il faut* om een passieve rol te vervullen, dat wil zeggen gepenetreerd te worden. Bij jonge jongens werd dat niet als een probleem gezien, zolang ze bij het bereiken van de volwassen leeftijd maar van rol zouden wisselen. Dan werd het tijd om van *erastes* in *eromenos* te veranderen en zelf achter de jongens aan te gaan. Als een man toch de passieve rol bleef vervullen, kon hij voor *eruproktos* worden uitgescholden, wat "met wijde anus" betekent, maar wat ook de connotatie heeft van corruptie en schaafteloosheid. Van zulke verwijfde mannen, die veelvuldig belachelijk werden gemaakt, werd gezegd dat ze zich letterlijk lieten naaien om hogerop te komen.

Jilles Heringa

door Nicolaas Matsier

NRC 10/5

en boek zonder plaatjes of gesprekken, wat heb je daar nou aan? *Alice's Adventures in Wonderland* is nog niet goed en wel begonnen of de hoofdpersoon vraagt het zich af, in de eerste de beste alinea. In dit boek zal het dus in geen geval ontbreken aan plaatjes, lijkt de schrijver haast te mpliceren. De door Lewis Carroll gevenste illustraties voor zowel *Alice in Wonderland* (1865) als voor het vervolgdeel, *Through the Looking Glass* (1871), zijn gemaakt door John Tenniel. Wordt de aanwezigheid van zijn illustraties op de een of andere manier voorondersteld door de tekst?

Nee, zo sterk kun je het nu ook weer niet zeggen. De tekst van Lewis Carroll is namelijk volstrekt onafhankelijk van de illustraties; en verwijzingen naar die illustraties komen domweg niet voor. Maar de lezer van wat nog steeds mag gelden als de standaard gecombineerde uitgave (tekst Carroll, tekeningen Tenniel) kan er rustig van uitgaan dat er over

elke afzonderlijke illustratie buitengewoon goed nagedacht is - door beide heren, zowel de tekenaar als de auteur. Uit eigen beweging deed Tenniel dat toch al wel, goed nadenken. Hij was een voortreffelijk vakman en beschikte onder meer over ervaring als cartoonist bij Punch. Maar Carroll keek de boel terdenge na en kon erg bemoeizuchtig zijn.

Tenniel was pas in tweede instantie bij de hele onderneming betrokken. De befaamde roeitocht met de drie zusjes Liddell waarbij er een eerste mondelinge versie van de latere *Adventures in Wonderland* de lucht in is gegaan, had op 4 juli 1862 plaats. Die mondelinge versie heeft Carroll in de op die tocht volgende nacht op dringend verzoek van de kleine Alice genoteerd en zelf geïllustreerd. *Alice's Adventures Under Ground*, het vorstelijke cadeau voor het meisje Liddell, was het oerboek geweest. In dat epensoonsboek, om zo te zeggen, stond het verhaal genoteerd in handgeschreven 'drukletters'.

Carroll was zelf een niet helemaal onverdienstelijke tekenaar. Zijn werk zou klunzig-charmant genoemd kunnen worden. Maar voor de handelseditie,

ruim drie jaar later, van het inmiddels tweemaal zo dik geworden boek schakelde Carroll Tenniel in. De schrijver trad min of meer op als zijn eigen uitgever en was zodoende de directe opdrachtgever. In de *Adventures Under Ground* had hoofdpersoon Alice, in Carrolls tekeningen, nog de trekken gehad van het gelijknamige meisje Liddell. Maar tijdens de voorbereiding van de uitgave van 1865 werd haar gezicht afgeschaft. Carroll stuurde Tenniel een foto van een ander kind-vriendinnetje, zekere Mary Hilton Hancock, met het verzoek haar als model te gebruiken.

Dat verzoek heeft Tenniel in de wind geslagen. In een brief, vele jaren later, schrijft Carroll dat Tenniel het altijd vertikt heeft om een model te gebruiken. Waarop de verzuchting volgt dat de tekenaar, door dat gebrek aan een model, verscheidene tekeningen van Alice gemaakt heeft waarvan de proporties totaal niet deugen: 'hoofd pertinent te groot en voeten pertinent te klein'. Ze moeten elkaar flink partij hebben gegeven, Carroll en Tenniel. Op den duur kreeg Tenniel er een punthoofd van. Hij heeft langdurig bepraat moeten worden

alvorens ook de illustraties voor *Through the Looking Glass* op zich te willen nemen. Het is kante boord geweest met die nu schijnbaar zo vanzelfsprekend geworden tweeenheid van tekst en tekeningen.

De tekeningen van Tenniel zijn voor het gros van de lezers een onlosmakelijk deel geworden van de twee door een fictionele Alice beleefde *Avonturen in Wonderland* en *Achter de Spiegel*. Die overtuiging is misschien het meest treffend onder woorden gebracht door een zekere Austin Dobson:

Enchanting Alice! Black-and-white Has made your charm perennial; And nought save 'Chaos and old Night' Can part you now from Tenniel.

Wat die 'Chaos and old Night' daar precies doet, weet ik eerlijk gezegd niet, want de vier regels maken deel uit van een groter geheel dat ik niet ken. Maar verder kun je het er alleen maar mee

gen: hoe beroemder de illustratoren, hoe slechter. De Alice van Salvador Dalí, bijvoorbeeld, dat is echt helemaal niks. Die van Max Ernst, idem dito. Maar ook voor die twee recente Alice-uitgaven met werk van Oxenbury en Zwergert geldt iets dergelijks. De illustraties horen meer bij het - zeker in het geval van Oxenbury - rijkelijk zoete en gracieuze keurige oeuvre van de illustratrice in kwestie dan bij de geest van Carrolls werk.

Over het algemeen zou je kunnen zeggen: hoe beroemder de origine, één van Duitse. De door Anthony Browne geïllustreerde Alice heeft geleid tot de vertaling van mijn hand die bij Van Goor verschenen is. De andere twee uitgaven verschenen maar liefst in een en hetzelfde jaar: een Alice met illustraties van Lisbeth Zwergert, bij De Vier Windstreken; en een met werk van Helen Oxenbury, bij Gottmer. Die laatste uitgave genoot ook weer een nieuwe vertaling, van de hand van Sofia Engelsman.

waar die niet te smitten behoefte aan nieuwe edities, die vaak ook nieuwe vertalingen met zich meebrengen? Misschien is er alleen dit van te zeggen, dat nieuwe edities een doorlopende eerbetooning zijn aan de twee klassieke en tegelijk onvergelijkbaarste kinderboeken ter wereld. Het zijn een soort van jaarteringen.

In de afgelopen twaalf jaar zijn er in Nederland niet minder dan drie nieuwe geïllustreerde edities verschenen. Bij alledrie gaat het om internationale copro-

ten van Carroll, waaronder 'De Walrus en de Timmerman', schitterend geïllustreerd. Ik hoop dat bij ons nog eens verblijden zal met een uitgave. En de rest van de wereld? Alweer geen flauwe notie - met uitzondering van Japan. Van betrouwbare Britse zijde heb ik vernomen dat er in dat wonderbaarlijke andere rijk van eilandbewoners alleen al op dit moment een honderdtal verschillende geïllustreerde edities te koop is. Al die nieuwe Alice's, hoe komen die eigenlijk ter wereld? En waarom? Van-

twintig jaar geleden. Hoe het er wat dit betreft voor staat met het continent is een heel andere vraag. In Nederland is Alice bij mijn weten slechts één keer van oorspronkelijke nieuwe illustraties voorzien, door Ric Cramer (in 1934). Nogal zoet, maar niet zo slecht dat we ons ervoor hoeven te schamen. Of dit Europees gezien uitzonderlijk weinig is, kan ik niet beoordelen. Maar er zullen toch minstens enkele tientallen edities zijn, neem ik aan. Peter Vos heeft een aantal van de gedich-

teens zijn: de getekende en de geschreven Alice zijn ondeelbaar geworden, en haar charme duurzaam. De geciteerde regels zijn te danken aan de levenslange Carroll-voerder Martin Gardner, van wims onvolprezen *Annotated Alice* twee jaar geleden een derde - ditmaal definitief genoteerde - editie verscheen. Het ironische is dat het rijmpje dienst doet als motto boven een bibliografie van boeken die handelen 'Over Tenniel en Andere Illustratoren'.

Geen enkel boek ter wereld, zegt men,

Niet beroemd, maar wel erg goed, dat kan natuurlijk ook. Als ik geen liefhebber was geweest van het werk van Franciszka Themerson, zou het me ongetwijfeld ontgaan zijn dat er kortgeleden een door haar geïllustreerde *Through the Looking Glass* verschenen is. Het is – ik zeg het maar vast – een bibliofiel uitgegeven boek, vierhonderdtwintig exemplaren, met het soort prijs dat daarbij hoort. Maar een mooi boek is het vast en zeker en het heeft een curieuze geschiedenis.

Franciszka Themerson overleed in 1988 in Londen, enkele weken na haar man Stefan. Zij schilderde en tekende, zij schreef. In het vooroorlogse Polen, hun geboorteland, hebben ze samen kinderboeken en films gemaakt. Ze zagen in Parijs toen de Tweede Wereldoorlog Frankrijk bereikte en wisten weg te komen naar Engeland. Daar zijn ze gebleven. In hoofdzaak dankzij Bertrand Russell verkregen ze de Britse nationaliteit. De Themersons hebben nog een paar korte films gemaakt en zijn in 1948 een kleine uitgeverij begonnen, Gaberbocchus, een naam die ze ontleenden aan de Latijnse vertaling van Jabberwock (het monster in het beroemde gedicht 'Jabberwocky' dat Alice achter de spiegel leest). Bij Gaberbocchus verscheen gedurende zo'n dertig jaar hun eigen werk en dat van een aantal vrienden. De complete fondsjijst bestaat uit ongeveer zestig titels.

De families van beide Themersons zijn omgekomen in het getto van Warschau, op een nichtje van Franciszka na – Jasia Reichardt, geboren in het omniëuze jaar 1933. Haar ouders slaagden erin haar het getto uit te smokkelen. Het meisje kreeg een stoomcursus katholicisme en kwam de oorlog door in een onwaarschijnlijke reeks van kloosters en ziekenhuizen. De rest van haar opvoeding kreeg zij na de oorlog in Londen bij haar tante en oom.

Het is aan deze Jasia Reichardt – die er ook een inleiding bij schreef – te danken dat er nu postuum een uitgave is verschenen van de illustraties die Franciszka Themerson al in 1946, in opdracht van uitgeverij George G. Harrap, maakte. Begin 1948, vijftig jaar na de dood van

Carroll, verviel het copyright op diens teksten. Dus verschenen er opeens een heleboel nieuwe edities tegelijk. Maar de uitgave met de illustraties van Franciszka ging niet door. De zaak werd uitent slotte afgesteld. Drieëntwintig jaar later, in 1969, wilde Franciszka haar tekeningen terug, om ze elders te kunnen publiceren. Zij kreeg te horen dat ze verloren waren gegaan. Er volgde een jaar van juridische schermutselingen, waarna de tekeningen weer boven water kwamen.

Om een soort van kader te krijgen waarbinnen zij *Through the Looking Glass* zou kunnen illustreren, heeft Franciszka Themerson een briljante inval gehad. Van begin af aan maakt ze namelijk een categorisch onderscheid tussen het meisje Alice enerzijds en de rest van de wereld achter de spiegel anderzijds. Alice wordt getekend met zwarte inkt en blijft heel duidelijk een meisje van de negentiende eeuw, een beetje jonger dan dat van Tenniel. Zij heeft net zulke stipogen-in-kleine-cirkels als wij hier van Joke van Leeuwen kennen. Deze kleine Alice is reëel en menselijk.

De wereld achter de spiegel daarentegen, de fictionele van haar ervaringen aldaar, wordt uitgevoerd in rood, of liever terracotta, en een zacht soort blauw, met zo nu en dan een zwart accent. Deze twee kleuren worden voornamelijk gebruikt voor heldere lijntekeningen. Heren der zorgt een wolkje of een maantje, als een egaal maar ook alweer helder omlijnd vlak, voor variatie.

Geen enkele andere illustrator van hetzij Alice hetzij *Through the Looking Glass* heeft voorzover ik weet zo'n slimme en structurele oplossing gevonden voor wat toch elke keer weer een probleem moet zijn. Want de Alice van Charles Robinson (1907), om een voorbeeld te noemen, beweegt zich in een wereld met nadrukkelijk art deco-achtige kenmerken, en maakt daar ook zelf deel van uit. De Alice van Rie Cramer (1934) is er zichtbaar een van het interbellum. De Alice van Mervyn Peake en die van Robert Högfeldt, allebei uit 1946, hebben op de een of andere manier

de oorlog achter de rug. Maar Franciszka Themerson slaagt erin om de enige echte oude Alice op bezoek te laten komen in een latere tijd, zonder dat Alice zelf mee hoeft te veranderen. Franciszka laat het contrast tussen twee stijlen intact – en buit het uit.

Ik vind niet alle tekeningen even goed. Maar de beste ervan zijn heel erg mooi en ook heel erg eigen. Het zijn onverwisselbare Themerson-tekeningen die aan de ene kant bijna wel een zelfstandig leven kunnen leiden, maar er bij nader toezien ook op een heel nauwkeurige manier blijken te geven dat ze de tekst waarin ze staan grondig kennen. Hoewel ik die tekst zelf vertaald heb, was ik verrast over een thematische vondst met een hoog bindingsgehalte.

In heel wat tekeningen zijn namelijk veiligheidsspelden aan te treffen, gewone spelden, haarspelden, kammen, gespen, broches. Dat heeft Franciszka meesterlijk gezien. Als je in de tekst scherp kijkt naar de passages waarop de illustraties betrekking hebben, zijn deze onopvallende gebruiksvoorwerpen stuk voor stuk wel degelijk voorhanden in de tekst. Maar Franciszka is het die ze doet oplichten, en er een structurerend element van weet te maken. En passant lijkt ze daarbij ook iets belangrijks te accentueren van de wereld van het kinderspel: het eindeloze aan- en uitkleden van poppen en dieren. Alice is heel wat wezens behulpzaam bij hun uitmonstering.

En toen pas schoot me weer te binnen wat haar echtgenoot Stefan, ook al zo'n liefhebber van de veiligheidsspeld, eens tegen me zei in antwoord op een desbetreffende vraag. Waarom zou hij zo graag de uitvinder zijn geweest van de veiligheidsspeld? Dat had hij ergens beweerd. Hij zei: „Het is een miniem, maar duidelijk ding – iets van waarde. Iets dat zijn eigen realiteit heeft, iets universeels, en tijdloos, en zo eenvoudig, en zo rechtstreeks, en zo nuttig en zo functioneel – het is verrukkelijk, ja.”

Ik ben er volkomen zeker van dat niet één illustrator het potentieel aan veiligheidsspelden in *Through the Looking Glass* zo scherp aan het licht heeft gebracht als Franciszka Themerson.

Lewis Carroll: 'Through the Looking Glass'. Met 57 illustraties van Franciszka Themerson. Voorwoord van Jasia Reichardt, nawoord van Graham Ovenden. Uitg: Inky Parrot Press, MMI, The Foundry, Church Hanborough, Witney near Oxford OX29 8AB. Website: www.dennis@parrotpress.co.uk.

Alice Liddell als bedelares, zomer 1858.

Irene MacDonald, 25-31 juli 1863.

Omstreden meisjesfoto's VK 24/5

Charles Lutwidge Dodgson begon in 1856 te fotograferen. Hij hield er in 1880 mee op, vermoedelijk omdat hij ontmoedigd was geraakt door het geroddel van vooral één vrouw in Oxford die overal rondvertelde dat hij de meisjes die hij in zijn studio uitnodigde niet alleen fotografeerde.

In de 25 jaar dat hij de camera hanteerde, maakte Dodgson zo'n drieduizend foto's, en al zijn die niet allemaal onbekend, de mogelijkheid om er in dit schitterende boek nu 407 van te kunnen bekijken, is een buitenkans van jewelste.

Dodgson was een amateur naar de letter, maar een beroepsfotograaf naar de geest. Toen hij in 1898 overleed, bleken er in zijn nalatenschap 54 albums te zijn, niet alleen met eigen foto's, maar ook met die van andere bekende fotografen in zijn tijd.

Van die albums zijn er uiteindelijk twaalf overgebleven. Vier ervan bevinden zich in de Firestone Library

van Princeton, die deze kostbare verzameling na jaren van studie integraal heeft gepubliceerd, waardoor iedereen de samenhang in Dodgsons werk, zijn technische niveau en zijn ongeëvenaarde toewijding kan bewonderen.

Eerste vraag van de beschouwer, nadat hij urenlang van al dat vergankelijke moois heeft genoten, is natuurlijk hoe de fotokunst van Dodgson zich verhoudt tot die twee absolute meesterwerken die hij heeft geschreven: *Alice's Adventures in Wonderland* en *Through the Looking Glass*.

We weten dat Lewis Carroll, want om hem gaat het uiteraard, een grage fotograaf was, die net als veel van zijn beter gesitueerde leeftijdgenoten, op het platteland merkwaardigerwijs meer dan in de grote steden, halverwege de negentiende eeuw enthousiast met het nieuwe medium begon te experimenteren.

Voor hem was het geen hobby van voorbijgaande aard. Dodgson

was altijd al een kijker en tekenaar geweest, en toen hij op zijn 24ste docent wiskunde in Oxford werd en voor het eerst een beetje geld voor zichzelf ging verdienen, moet hij meteen de ongeziene mogelijkheden van de camera voor zijn tot dan toe tamelijk ongericht creativiteit hebben aangevoeld.

Die camera bood hem tegelijkertijd de gelegenheid om heel dicht bij al die argeloze meisjes te komen, die hem zo inspireerden (maar hij fotografeerde niet alléén meisjes; hij gebruikte de fotografie ook om tot nog hogere milieus dan het zijne door te dringen, hij was wel een beetje een *snoob*).

Ook in deze verzameling zijn de nimfjes met velen, in allerlei posen, maar nooit is er aanleiding te veronderstellen dat de onschuld geweld wordt aangedaan. Integendeel.

In een voortreffelijk essay over Dodgson en de negentiende-eeuwse Britse fotografie verheldert de fotohistoricus Roger Taylor de omstre-

den onderwerpkeuze van Lewis Carroll. Veel naaktfoto's ('*sans habillement*') zijn er niet en bovendien moeten zelfs die anders worden uitgelegd dan de moraalridders van The Society for the Suppression of Vice geneigd waren te doen.

'It is not the record of a habitual voyeur, pornographer, or pedophile', concludeert Taylor, 'but the response of an overtly sentimental bachelor to the innocent beauty and grace of childhood.'

Misschien is het niet ver bezijden de (negentiende-eeuwse) waarheid om Dodgson als een pure schoonheidszoeker te zien, net als zijn grote collega Nabokov later. Deze verzameling en Carrolls schitterende boeken bewijzen het, maar ook zijn overdreven gevoel voor orde is veelzeggend. Er moest méér worden bezworen dan alleen de seks.

Willem Kuipers

Lewis Carroll Photographer. Princeton University Press: € 85,15.

Jochies maken de dienst uit in de sprookjeswereld van kunstenaar Anthony Goicolea. Engelachtige jongens, evenbeelden van hemzelf, die vieze spelletjes met elkaar spelen. De gemanipuleerde werkelijkheid van Goicolea is mooi en verontrustend tegelijk. 'Ik heb na dertig jaar nog steeds geen VK 30/5 baard.' Door Gert Jonkers

Aan de muur hangt een soort jachtrofee, een konijnenkop met een hertengewijze. Niet eens zo absurd, wel onmogelijk: hier is de natuur een handje geholpen. Anthony Goicolea houdt van een gemanipuleerde werkelijkheid. Naast de konijnenkop hangen foto's van zijn collega Simen Johan: opgeblazen familiekieljes waarin de kinderen demonische trekjes hebben. Nét een akelige blik in de ogen, morden die lijken te krijsen in plaats van te lachen.

De 30-jarige kunstenaar zit op de grond, thuis in Williamsburg, het 'nieuwe Soho' van New York. Hij laat nieuw werk zien: foto's van sprookjesachtige landschappen, schetsen voor muurvullende fotomontages, een paar video's die nog afgemonteerd moeten worden, en tekeningen die hij in glazen kubussen heeft 'gegoten', iets tussen sculptuur en schets in.

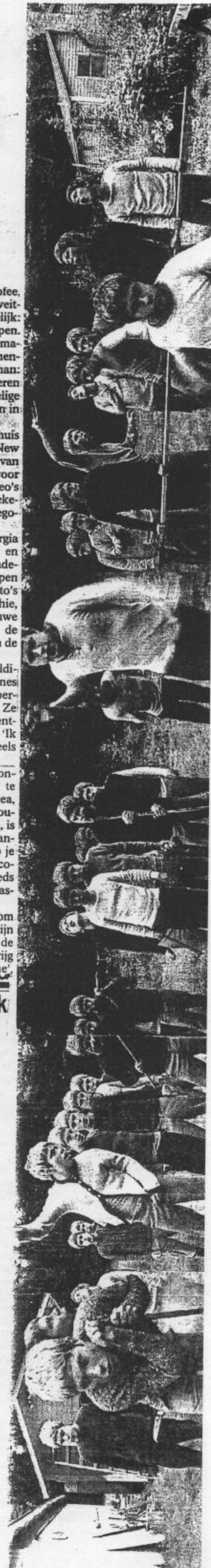
Hij studeerde aan de universiteit van Georgia kunstgeschiedenis ('*magna cum laude*'), en schilderen en beeldhouwen aan kunstacademies in Georgia en New York. De afgelopen jaren maakte hij naam met een serie foto's waarin hij steeds zelf figureerde: als rotjochie, pestkop of overactieve tiener. Deze en nieuwe werken zijn komende maand te zien in de Torch Gallery in Amsterdam, waar ze tussen de 4500 en 7500 dollar zullen kosten.

Met wat knippen, plakken en vermenigvuldigen in de computer maakte Goicolea scènes met rebellerende kostschooljongens, of broertjes op ontdekkingsstocht naar seksualiteit. Ze spelen doktertje in bad, de twee identieke ventjes, en proberen onhandig te tongzoenen. 'Ik hou van ambiguïteit, van dat mengsel van speels en ongemakkelijk', zegt Goicolea.

Zijn oudere werk heeft een nostalgische ondertoon, het lijkt stevast over opgroeien te gaan. Een onderwerp dat, volgens Goicolea, voor mannen heel anders ligt dan voor vrouwen. 'Wanneer ze van meisje vrouw worden, is fysiek wel duidelijk, maar hoe zit dat bij mannen? Je mag op je zestiende auto rijden, op je achttiende het leger in en pas op je 21ste alcohol drinken. Ik heb na dertig jaar nog steeds geen baard en heb nu pas het idee dat ik volwassen word.'

Voor hem als tiener was het sowieso lastig om te begrijpen wat wel en niet mocht, wat zijn strenge stiefvader de ene dag toestond, was de volgende dag ten strengste verboden. 'Dan krijg je vanzelf behoefte aan een kostschoolregime.'

'Toen ik achttien was, leek ik nog een jochie van elf. Ik kon ook nooit een baantje krijgen.'

'Ash Wednesday', 2001. Onder: 'Warriors', 2001.

zegt Goicolea.

Bovendien zag hij er als puber minstens vijf jaar jonger uit dan hij daadwerkelijk was. 'Toen ik achttien was, leek ik nog een jochie van elf. Ik kon ook nooit een baantje krijgen.' Maar voor zijn kunst kwam het wel van pas. Hij kon zichzelf uitstekend als model kon gebruiken. 'Het werkt prettig, in mijn eentje met een verkleedkist en een camera. Ik kan dagenlang aankloten.'

Een uiting van narcisme?

'Ik zie mezelf niet als een fotograaf die zichzelf als onderwerp heeft. Ik beschouw mijn werk als performances waarvan die foto's en video's en schetsen een verslag zijn. Je vraagt een performancekunstenaar toch ook niet waarom hij altijd zelf in zijn werk opdraaft?'

Zijn 'zelfportretten' lijken deel uit te maken van een zichtbare, New Yorkse trend onder fotografen om het eigen leven vast te leggen. Goicolea: 'Misschien is dat een gevolg van dat je

in New York nooit ergens alleen bent. Je zit met vrienden in de metro en je praat over je allerpersoonlijkste zielerorselen, terwijl er een wildvreemde naast zit. Dat went. Dan is het wellicht makkelijker om in je werk heel persoonlijk en exhibitionistisch te zijn.'

Maar hij ziet zichzelf niet graag ingedeeld bij zo'n stroming. Dat is nou precies een van de thema's in zijn werk, zegt hij. Hij stelt zich juist teweer tegen vooroordelen. 'Dat verklaart ook mijn fascinatie voor kostschool en schooluniformen. Je wordt niet direct op je uiterlijk beoordeeld omdat iedereen er hetzelfde uitziet. Het kan erg hinderlijk zijn, een eerste indruk die je achterlaat. In mijn geval: ik ben of te jong of te schattig of te nuchter of juist te weinig homo. Er is altijd wat.'

Goicolea maakt er in zijn werk geen geheim van dat hij homoseksueel is, maar hij heeft daarmee nadrukkelijk geen missie. 'Je kunt zien dat ik homo ben, zoals je bij vrouwelijke kunstenaars soms aan het werk kunt zien dat ze vrouw zijn.' Dat het Amerikaanse Culture and Family Institute, een orthodoxe groepering ter bestrijding van homoseksualiteit, op het internet een tirade houdt tegen het 'zieke' werk van Goicolea, daar heeft hij met verbazing kennis van genomen.

'Er zijn veel ouders die juist de experimenteerdrift van kinderen met seks in mijn werk heel duidelijk herkennen. Waarom zou je je daarvoor schamen?' Onder zijn verzamelaars zitten opvallend veel 'gewone' mensen, zegt hij.

Met zijn onderzoek naar opgroeien & seksualiteit is Goicolea nu wel zo'n beetje klaar, hij is 'onderweg' naar een nieuw thema. In zijn recente werk speelt vooral de natuur een hoofdrol.

'I'm totally a sucker for beautiful things', zegt hij. Vandaar die sprookjesachtige landschappen, waarin hij zelf soms nog maar zijdelings een rol speelt. In *Gravediggers* rust hij uit van het graven van een graf op de kruising van de wortels van twee reusachtige bomen; het is voor hem vooral een 'mythisch' landschap.

Veel nieuw werk speelt zich af in of rond het water. Bij een foto die half vanuit het water is genomen, maakt hij een verwijzing naar het gevoel van flauwvallen. 'Dat moment waarop orde en realiteit je ontglippen, dat vage gevoel van waarnemen zonder te bevatten. Alsof de zwaartekracht wegvalt. Ik hou van die combinatie van orde en chaos.'

In zijn video *Amphibians* holt een groep iden-

tieke jongens door het bos en eindigt in een spartelende chaos in het water; afzonderlijke individuen bestaan niet in de film. De beelden van die jongens in het bos doen hem denken aan een 'fantastisch' Renaissance-schilderij waarvan hij even niet op de naam van de schilder kan komen. 'Het is een bostaferieel, sommige paarden verdwijnen half achter een boom en komen er aan de andere kant niet achter vandaan.'

Hij houdt van de naïeve sprookjeskunst van Henry Darge, van de enorme beelden van Tim Hawkinson 'die op lichaamsdelen geïnspireerd zijn, maar je mag ze geen zelfportretten noemen', en van de foto's van Sally Mann. 'Haar foto's van haar gezin zijn speels en toch een beetje onaangenaam en agressief.'

Het moet voor Goicolea niet te gezellig worden. Hij laat een nieuw, nog titelloos werk zien: een foto van een sprookachtig mooi bos, waarin een boom volhangt met stroken wc-papier. Het ziet er feestelijk uit, als een druipkaars in de natuur. 'Ken je die traditie, dat je bij iemand aan wie je een hekel hebt wc-papier in de boom gooit? Blijft gegarandeerd een maand hangen.'

Kijk, daar houdt Goicolea van, en hij heeft nog meer tips voor kleinschalige oorlogsvoeuring. 'Scheerschuim op een ruit spuiten. Met benzine op het grasveld schrijven. Dat vergeelt pas na een week en je krijgt het niet meer weg.'

En zo heeft ook dit werk weer dat dreigende, nare, beetje treiterige van alles wat hij doet. Mooi, maar geruststellend is het zeker niet. ■

Anthony Goicolea in de Torch Gallery, Lauriergracht 94, Amsterdam, 1 juni tot en met 6 juli 2002.

Fotograaf Anthony Goicolea ziet zichzelf op de eerste plaats als performancekunstenaar

Anthony Goicolea: 'Gravediggers', 2001.

Vandaag begint in New York een speciale, driedaagse vergadering van de Verenigde Naties over de positie van kinderen in de wereld. Het Verdrag voor de Rechten van het Kind opnieuw aan de praktijk getoetst.

Door onze redacteur

TITIA KETELAAR

ROTTERDAM, 8 MEI. „Een herhaling van zetten”. Zo noemt prof. mr. J.E. Doek, voorzitter van de VN-commissie die moet toezien op de naleving van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, het actieplan dat vanaf vandaag in New York wordt besproken voor verbetering van de positie van kinderen in de wereld. In 1990 werd voor het eerst zo'n actieplan opgesteld, en de doelen van toen zijn slechts ten dele bereikt, zegt mr. Doek.

NM

Goede wil alleen niet voldoende

Professor Doek over naleving rechten van het kind

De VN-commissie onder zijn leiding gaat aan de hand van een verplichte vijfjaarlijkse rapportage na hoe het Verdrag voor de Rechten van het Kind, dat in 1989 werd opgesteld en juridisch bindend is, wordt toegepast. Daarbij worden voor alle 191 landen die het verdrag ondertekenden dezelfde maatstaf - het verdrag - gehanteerd, ongeacht het welvaartspeil. Hoewel de positie van het kind het afgelopen decennium enigszins is verbeterd, is een groot aantal doelen uit het in 1990 opgesteld actieplan slechts ten dele bereikt. Doek: „Er is het nodige verbeterd, vooral op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs, dus een zekere tevredenheid is op zijn plaats. Maar de veranderingen zijn niet spectaculair.”

Positief noemt hij de politieke wil bij landen om daadwerkelijk iets aan de positie van kinderen te veranderen. „Uitzonderingen daar gelaten, hebben de meeste landen sindsdien oog voor het kind gekregen en hebben zij een vrij oprechte behoefte getoond om zich in te zetten de positie van kinderen te verbeteren.”

Doek noemt Sierra Leone, berucht om de inzet van kindsoldaten in oorlogen, als voorbeeld. Het land doet moeite de soldaten te herintegreren in de samenleving en verkrachte meisjes onderdak te geven.

Dat de naleving van het verdrag in de meeste landen te wensen overlaat, ligt aan de praktische uitvoering, zegt Doek. „In Afrika en Oost-Europa zit het econo-

misch tegen, en is dat een struikelblok. Bovendien moet een land zijn wetgeving aanpassen aan het verdrag, en er dan op toezien dat die wetgeving wordt uitgevoerd. Daar is een heel apparaat voor nodig. Het is niet voldoende om bijvoorbeeld wettelijk te regelen dat de positie van kinderen in instellingen verbeterd moet worden, misbruik moet vervolgens ook worden bestraft.”

De VN-commissie controleert iedere vijf jaar of een land het Kinderrechtenverdrag naleeft, maar heeft geen middelen om naleving te forceren. „Wanneer een staat het verdrag schendt, wordt het op de vingers getikt. We hebben geen geavanceerd wapentuig om landen te dwingen.”

Publieke schande doordat non-

gouvernementele organisaties schendingen in de publiciteit brengen, werkt wel als pressiemiddel. „Ik heb de indruk dat steeds minder landen de aanbevelingen van de VN-commissie ongezien in de la leggen. Doen ze dat wel, dan is dat niet zonder risico. Non-gouvernementele organisaties en ook Unicef gaan wel met die aanbevelingen aan de slag.”

Nederland leeft het Kinderrechtenverdrag goed na, zegt Doek. „Maar Nederland mag het ook niet slecht doen en zou het veel beter kunnen doen.” Hij betreurt het dat de regering „vrolijk doorbouwt” aan jeugdcellen en te weinig kijkt naar alternatieven.

Bovendien zou de voortvarendheid bij het bouwen van cellen, ook bij de preventie en bestraffing

van kindermishandeling moeten worden getoond. „Het is beschamend dat er in Nederland nog steeds wordt gepraat over hoe hard je een kind moet slaan, wil het kindermishandeling zijn.” Er zou bovendien duidelijkheid moeten komen over een meldingsplicht door huisartsen, een plicht die de beroepsgroep zelf graag zou willen instellen.

De komende drie dagen wordt in New York een actieplan opgesteld dat moet leiden tot een verbetering van de positie van kinderen. Doek hoopt op een slotdocument waarin ook de rechten van het kind duidelijk worden vermeld. Verwijzingen naar het Kinderrechtenverdrag, die in het eerste conceptdocument stonden, zijn op verzoek van voornamelijk de Verenigde Staten verwijderd. De VS hebben, evenals Somalië, het verdrag niet ondertekend. Doek hoopt dat er wat water bij de wijn wordt gedaan. „Het actieplan voor het komende decennium is ambitieus, en het verlangt van alle landen een grote inspanning.”

Cijfers arbeidsorganisatie VN: Zwaar werk voor één op de acht kinderen

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 6 MEI. Wereldwijd verrichten 180 miljoen, oftewel één op de acht, kinderen van 5 tot 17 jaar vormen van kinderarbeid. Dat is ruim twee keer zoveel als tot nu toe werd gedacht. Van deze kinderen zijn er ruim 8 miljoen het slachtoffer van slavernij of kinderhandel, of werkzaam in de seksindustrie, de drugshandel of het leger.

Dat blijkt uit de jongste cijfers van de International Labour Organisation (ILO) van de Verenigde Naties. Het totale aantal kinderen onder de 14 jaar dat op enigerlei wijze economisch actief is, bedraagt 211 miljoen. Dat is minder dan de vorige ruwe schatting, van 250 miljoen in 1995, aangaf.

Hoewel de cijfers niet helemaal vergelijkbaar zijn, denkt de ILO toch dat ze een afname van kinderarbeid weerspiegelen. Hieronder vallen alle economische activiteiten van kinderen tussen de 5 en 14 jaar, ook licht en tijdelijk werk van kinderen boven de 12. De zware en gevaarlijke vormen van kinderarbeid komen echter veel vaker voor dan aanvankelijk werd geraamd: niet 80 miljoen, maar 180 miljoen

kinderen zijn daarvan slachtoffer.

De ILO constateert in zijn vandaag verschenen jaarrapport 'New Global Report 2002' dat de inspanningen van overheden, sociale partners en burgers om kinderarbeid uit te bannen weliswaar zijn toegenomen, maar dat daarmee de zware en gevaarlijke kinderarbeid niet is afgenomen. Ook concludeert de ILO in het rapport dat geen enkel land vrij is van de betrokkenheid bij kinderarbeid, gezien de bestaande kinderhandel en het uitbesteden van werk aan derdewereldlanden.

Onder zware kinderarbeid verstaat de ILO kinderarbeid die afgeschaft dient te worden, waaronder gevaarlijk werk in de (mijn-)industrie. Voor kinderen boven de 15

gaat het om meer dan het normale aantal werkuren. Van de werkende kinderen in de leeftijd van 5 tot 14 jaar verrichten er 67 miljoen ongevaarlijk werk en 111 miljoen gevaarlijk of schadelijk werk. Van de kinderen tussen de 15 en 17 jaar verrichten er naar schatting 59 miljoen gevaarlijk werk. Dat is zo'n 42 procent van deze leeftijdsgroep. Van alle kindarbeiders werkt zo'n 70 procent in de landbouwsector.

De ILO wijst op de gevolgen van crises als AIDS, economische neergang, natuurrampen en gewelds-uitbarstingen, waardoor kinderarbeid toeneemt. De afgelopen twee jaar hebben 116 landen verklaard kinderarbeid te willen uitbannen. El Salvador, Tanzania en Nepal zijn daar actief mee begonnen.

nu kortweg gesproken van 'een gezonde zwangerschap'. Ook abortus zou namelijk tot zorg kunnen worden gerekend. De voorzitter van de Amerikaanse delegatie, Sichan Siv, pleitte juist voor 'onthouding, monogamie en trouw' als belangrijkste middelen voor geboortebepaling. 'Het document schiet tekort op dit belangrijke onderwerp voor de gezondheid, de kans tot overleven

en het welzijn van kinderen', zei de Canadese diplomaat Gilbert Laurin. In de slottekst wordt onder druk van de VS evenmin gesproken over het afschaffen van de doodstraf voor mensen onder de 18. In sommige Amerikaanse staten is die straf toegestaan. 'Op het onderwerp geboorteregeling vonden de VS vaak islamitische landen en het Vaticaan aan hun zijde.

Teleurstelling in Europa en Canada over VN-kindertop

Reuters, AP, AFP

NEW YORK

De Kindertop van de Verenigde Naties is in de nacht van vrijdag op zaterdag ternauwernood afgesloten met het opstellen van doelstellingen om het leven van de twee miljard kinderen op de wereld te verbeteren. Veel Europese en Latijns-Amerikaanse landen en Canada waren teleurgesteld over de uitkomst, omdat met name de Amerikaanse delegatie dwarslag op de onderwerpen geboorteregeling en doodstraf.

De directeur van het VN-kindertopfonds Unicef, Carol Bellamy, brak na afloop verzoenende woorden. 'Niemand wil onze kinderen in de steek laten. Als het op gezondheid en welzijn aankomt, is er weinig verschil tussen landen.'

De ruim 180 vertegenwoordigde landen kwamen onder meer overeen de kinder- en moedersterfte, en het aantal ondervoede kinderen de komende vijftien jaar met eenderde terug te dringen. Het percentage met hiv besmette kinderen en jongeren moet dan met 20 tot 50 procent zijn verminderd.

De belangrijkste concessie die van de Verenigde Staten werd gedaan was het niet opnemen in de slottekst van 'zorg voor een gezonde zwangerschap'. Er wordt

Bijna tweehonderd (189) landen hebben vrijdag de 21 punten tellende slotverklaring ondertekend tijdens de VN-Kindertop in New York. Canada en de EU zijn niet geheel tevreden over de tekst omdat de VS samen met het Vaticaan en landen als Saoedi-Arabië dwars gingen liggen aangaande het recht op seksuele voorlichting en het verbod op de doodstraf voor kinderen. Meer dan tachtig Amerikaanse jongeren wachtten momenteel op executie, twee van hen worden in de komende maand terechtgesteld.

Brussel
Eigen berichtgeving
Catherine Vuylsteke

De VN-Kindertop, die de voorbije dagen in het VN-hoofdkwartier in New York plaatsvond, was niet de eerste in zijn soort: het betrof eigenlijk een vervolg op de top van 1990. Ook toen werden veel ronkende verklaringen afgelegd, maar in het decennium dat volgde werd weinig concreets gerealiseerd. De ontwikkelingsbudgetten in het Noorden gingen juist omlaag, en slechts 2 procent daarvan werd wereldwijd aan onderwijs gependend.

Reden tot optimisme is er ook nu niet echt: de destijds ingestalleerde controlemechanismen hebben zichtbaar gefaald bij gebrek aan fondsen. Desalniettemin werden ze ook nu niet uitgebreid of financieel versterkt.

Zulks is nochtans erg nodig. Niet minder dan 125 miljoen

Paus krijgt hele VN achter zijn seksuele moraal

H.N. 13-5

NEW YORK — De paus en de moslimlanden haalden met de hulp van de Verenigde Staten hun slag thuis op de kindertop van de Verenigde Naties. Hun zeer conservatieve seksuele moraal werd uiteindelijk voor de lieve vrede geslikt door de Europese landen. In het einddocument is geen sprake van abortus en wordt alleen seksuele onthouding aanvaard als voorbehoedsmiddel tegen tienerzwangerschappen en seksueel misbruik.

De kindertop heeft een actieplan met 21 doelstellingen goedgekeurd op gebied van onderwijs, gezondheidszorg, bescherming tegen misbruik en geweld en het bestrijden van aids. 189 landen keurden het plan goed. Ook de doodstraf voor kinderen werd niet afgeschaft na verzet van Amerika. (LVDK)

DUIZELINGWBKKEND zijn de feiten. In ontwikkelingslanden gaan ruim 113 miljoen kinderen tot 12 jaar niet naar school, tweederde van hen zijn meisjes. Elk jaar sterven twee miljoen kinderen aan diarree, als gevolg van vervuild drinkwater. Zestig miljoen kinderen doen onverantwoord zwaar werk.

Driehonderdduizend kinderen vechten als soldaten in een leger.

2,7 miljoen kinderen jonger dan 15 jaar lijden aan aids.

In een ontwikkelingsland is de kans dat een kind voor zijn vijfde jaar sterft, dertien maal groter dan in een rijk land.

Een willekeurige greep uit een lang verhaal over de vaak miserabele toestand waarin een groot deel van de wereldbevolking zich bevindt. Een deel dat slechts af en toe daadwerkelijk aandacht van de Grote Politiek (en dus ook de media) krijgt. 2.1 Miljard mensen om (bijna) precies te zijn en elke 24 seconden komen er nog eens honderd bij.

VN-Kindertop barst weer van de papieren plannen

Vorige week was dat drie dagen lang het geval, in New York, op de speciale Kindertop van de Verenigde Naties. De leiders of hun afgevaardigden uit 180 landen kwamen bijeen om oplossingen te bespreken voor de belabberde situatie waarin veel kinderen leven.

Eén maal eerder is zo'n bijeenkomst gehouden, twaalf jaar geleden, ook in New York. Het werd, zoals vaak met dergelijke topbijeenkomsten, een top van mooie beloftes. De wereldleiders keerden tevreden huiswaarts om vervolgens vele woorden om te zetten in weinig daden, zoals dat vaak gaat met mooie beloftes.

Zo volgen bijvoorbeeld twaalf jaar na de eerste Kindertop in 1990 nog steeds 120 miljoen kinderen onder de twaalf jaar geen onderwijs, amper een verbetering. Het doel was om in het jaar 2000 80 procent van de kinderen naar school te laten gaan, en in 2015 alle kinderen.

Unicef, de kinderorganisatie van de Verenigde Naties, sprak terugblikkend op die periode van een 'decennium van gemiste kansen'.

Maar het is niet alleen maar kommer en kwel. Er zijn ook successen geboekt. Dankzij grootschalige inentingcampagnes tegen polio is deze

dodelijke ziekte bijna uitgebannen. In 1988 raakten dagelijks nog duizend kinderen verlamd door de ziekte, in 2001 trof in een heel jaar nog slechts 537 kinderen dat lot. Een ander succes is dat sinds 1990 de sterfte van kinderen onder de 5 jaar met eenderde is afgenomen.

Daar staat tegenover dat in sommige delen van de wereld de leefomstandigheden van en toekomstperspectieven voor kinderen verder verslechterd zijn. Dat gaat vooral op voor de Afrikaanse landen ten zuiden van de Sahara, waar de in 1990 niet te voorziene explosieve aidsepidemie talloze slachtoffers onder ook kinderen heeft gemaakt.

De Wereldbank luidde vorige week de noodklok voor de kinderen in dit deel van Afrika. Het doel van de wereldgemeenschap, ook vorige week in New York weer onderschreven, om in 2015 alle kinderen onderwijs te geven; wordt daar ernstig bedreigd doordat als gevolg van de aidsepidemie een groot gebrek aan onderwijzers is ontstaan. Bovendien haken veel kinderen die al naar school gaan af, omdat zij hun zieke ouders moeten verzorgen, brood moeten verdienen of gaan zwerven door het verlies van hun ouders. Het voortbestaan van het onderwijssysteem in de sub-Sahara loopt gevaar, waarschuwt de Wereldbank, en daarmee ook een effectieve bestrijding van aids omdat de school dé plek is waar kinderen kunnen worden bereikt voor seksuele voorlichting ter bestrijding van de ziekte.

Een van de belangrijkste afspraken van de Kindertop vorige week was dan ook de bestrijding van aids, waardoor in het jaar 2015 het aantal met hiv besmette kinderen met 20 tot 50 procent moet zijn gedaald. Een ambitieuze doelstelling, zeker gezien het feit dat het aantal hiv-besmettingen in snel tempo toeneemt.

Het is treurig dat de Verenigde Staten met in hun kielzog het Vaticaan en een aantal islamitische landen een onderdeel van het slotakkoord van de Kindertop torpedeerden, dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan de bestrijding van aids: seksuele voorlichting aan kinderen.

De enige remedie tegen seksueel overdraagbare aandoeningen, zo sprak de afgezant van de Amerikaanse president Bush, is geheelonthouding voor het huwelijk en monogamie tijdens het huwelijk. Een naïef medicijn, niet afkomstig van een dokter maar van een zedenpreker.

De VS kregen grotendeels hun zin. Zo kon er toch nog een slotdocument komen met instemming van alle 180 landen. Dat het maar papierwerk is, kan soms ook een geruststelling zijn.

Marjon Bolwijn

MARC LAAN

AMSTERDAM - De Europese burger heeft sinds vandaag zijn privacy op internet deels herwonnen, maar levert tegelijk bescherming tegen potentiekijkers in. Het Europees Parlement besloot gisteren dat bedrijven internetgebruikers niet langer mogen bestoken met ongevraagde elektronische post, ofwel spam.

Daar staat tegenover dat Europese lidstaten wetgeving mogen invoeren waarin zij internetproviders dwingen gegevens te bewaren over het surfgedrag en e-mailverkeer van internetgebruikers. Opsporingsdiensten krijgen het recht deze gegevens in te zien.

Deze nieuwe Europese richtlijn is een belangrijke tegenval voor de digitale burgerrechtenbewegingen. Zowel de liberalen als de Groenen in het Europees Parlement hebben zich tevergeefs verzet tegen de bewaarplicht voor surfgegevens.

Iedere Europese lidstaat mag overigens zelf bepalen of internetproviders wettelijk verplicht worden de surfgegevens van hun klanten te bewaren. Nederland heeft al zo'n plicht, maar die geldt alleen als iemand verdacht is. De Europese richtlijn staat toe dat justitie inzage krijgt in

Winst en verlies ^{PAR 31-5} privacy internet

het dataverkeer van iedereen, ook niet-verdachten.

Aanvankelijk was de Europese raad van telecomministers tegen het bespieden van het surfgedrag. Na de aanslagen van 11 september in Amerika hebben Groot-Brittannië en de Verenigde Staten de druk opgevoerd om de opsporingsdiensten de vrije hand te geven.

Europarlementariër Lousewies van der Laan (D66) betitelt de aantasting van de privacy als 'stiekeme achterdeur-wetgeving'. "De ministers misbruiken een economische richtlijn, die de markt moet reguleren, voor het invoeren van repressiemiddelen voor de politie."

Zij vindt de richtlijn gevaarlijk, omdat er geen enkele bescherming voor de burger tegenover staat. "Er is geen beroep

tegen mogelijk. De geheime diensten hebben zelfs geen gerechtelijk bevel nodig voor het bekijken van iemands surfgedrag. De privacy op internet is daarmee in Europa slechter beveiligd dan het briefgeheim."

Ook de VVD'er Plooi zegt: "De persoonlijke levenssfeer is niet voldoende beschermd."

De opsteller van de nieuwe richtlijn, de Italiaan Mario Cappelato, nam gisteren direct afstand van de nieuwe wetgeving. Hij beschuldigt de fractie van de christen-democraten ervan dat zij het spamverbod hebben geruild tegen het voor hen veel belangrijker geachte bewaren van surfgedrag, dat op het laatst is toegevoegd aan de richtlijn.

Het spamverbod is daarentegen een overwinning voor de privacy-beweging. Alleen wanneer de ontvanger daar expliciet toestemming voor geeft, mogen bedrijven e-mailreclame en sms'jes toesturen. Eind 2003 moet dit Europese spamverbod als wetgeving zijn ingevoerd.

De Consumentenbond is blij met het spamverbod. De bond heeft er lang op aangedrongen dat de consument zelf bepaalt of hij de junkmail wil ontvangen. Voorwaarde is wel dat de landen het verbod ook echt zullen handhaven, zodat bedrijven zich ook iets aantrekken van de aangescherpte regels.

Politie negeert ^{PAR 3-5} privacy mensen

(Van een verslaggever)
DEN HAAG - De politie dwingt bedrijven en banken soms gegevens te verstrekken uit privacygevoelige computerbestanden, hoewel daarvoor geen wettelijke bevoegdheid bestaat. Voor dergelijke informatieverstrekking moet wetgeving komen zodat alle partijen, politie en bedrijfsleven, weten waar zij aan toe zijn. Dat meldt het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) in zijn jaarverslag.

Nu kan alleen op last van de rechter-commissaris privacygevoelige informatie worden gevorderd. In de praktijk gebeurt het toch dat de politie gegevens opeist, aldus het jaarverslag van het CBP (opvolger van de Registratiekamer).

"De gevorderde informatie varieerde van dagafschriften van cliënten van bankinstellingen tot de bonuuskartgegevens van klanten van Albert Heijn," zo staat in het jaarverslag. Met het

opeisen van informatie omzeilt de politie de wet.

"Bedrijven kunnen, afhankelijk van de uitgeoefende druk, zelf een afweging maken: of de privacy van de klant laten prevaleren, of het opsporingsbelang," aldus G. van de Klashorst van het CBP. "Bij de huidige wet kan iemand die zich daardoor benadeeld voelt een bedrijf echter civiel aansprakelijk stellen, en dan moet zo'n bedrijf maar aanneemelijk maken dat het terecht was het opsporingsbelang zwaarder te laten wegen. Dat kun je bedrijven niet aandoen."

Het CBP noemt het daarnaast 'verontrustend' dat in de computerbestanden van Criminele Inlichtingeneenheden bij de politie (opvolgers van de CID's) gegevens over onverdachte burgers langer bewaard worden dan de wettelijk toegestane termijn van zes maanden. "De politie doet er zelf alles aan om dat te voorkomen. Maar sommige bestanden slijpen op den duur gewoon dicht," aldus Van de Klashorst.

kinderen zitten niet op school, terwijl het dubbele daarvan moet werken. Vijftientig miljoen anderen zijn door geweld ontworteld en niet minder dan twee miljoen kinderen kwamen in de voorbije tien jaar om bij gewapende conflicten, terwijl 300.000 kinderen veroordeeld zijn tot een bestaan als kindsoldaat. Bovendien sterven jaarlijks tien miljoen kinderen aan ondervoeding en geheel te voorkomen aandoeningen. Veertig miljoen anderen zijn niet officieel geregistreerd, wat veelal inhoudt dat ze geen recht hebben op onderwijs en gezondheidszorg.

Dat de nieuwe Kindertop plaats had, was een goede zaak, al kun je je afvragen of hij niet de geschiedenis in zal gaan als het zoveelste staaltje van Amerikaans unilateralisme. Washington bleek de standpunten te delen van het Vaticaan en van reactionaire islamaties als Saoedi-Arabië. Zo is men van mening dat seksuele voorlichting hoort te worden beperkt tot het prediken van onthouding en trouw en dat reproductieve gezondheidszorg geen mogelijkheid mag inhouden tot het legaal uitvoeren van abortus. "Abortus is een vorm van moord met voorbedachten rade", aldus een Saoedische functionaris op de top, "en kan dus niet worden getolereerd." Vreemd daarbij is wel dat de VS, waar abortus overigens legaal is, en Saoedi-Arabië samen met Iran de enige landen ter wereld zijn die geen graten zien in het terechtstellen van misdadige kinderen, als betrof dat geen moord met voorbe-

dachten rade.

Daarenboven is het maar de vraag of een reactionair seksueel voorlichtingsbeleid geen erg verstrekkende gevolgen heeft. Immers, Peter Piot, hoofd van UNAids, kwam op de Kin-

Washington bleek de standpunten te delen van het Vaticaan en van reactionaire islamaties als Saoedi-Arabië

dertop vertellen dat er dagelijks niet minder dan zesduizend jongeren met het aids-virus worden besmet.

Een ander punt waarop de VS gingen dwarsliggen betrof het gevraagde verbod op de doodstraf voor kinderen. In 22 Amerikaanse deelstaten geldt de executie van jeugdlin-

quenten. De jongste vijf jaar alleen al werden er negen kinderen terechtgesteld, 82 andere wachten op hun beul en voor twee van hen zal dat geduld niet langer dan een maand op de proef worden gesteld.

Washington wou tegelijk niet dat er veel verwijzingen werden gemaakt naar de Conventie voor de Rechten van het Kind, die sinds 1989 door 191 landen (het hoogste aantal ooit) is geratificeerd. De VS en Somalië zijn immers de enige twee landen die daarvan afzagen. In 1995 ondertekende Washington de conventie wel, maar van een ratificatie zal geen sprake zijn. Dat heeft niet alleen te maken met het verbod op de doodstraf, maar evengoed met een succesvolle lastercampagne van extreem-rechtse katholieke Amerikaanse organisaties als Christian Coalition, Focus on the Family en Concerned Women for America. Die vinden dat de conventie een afbreuk doet aan de ouderlijke autoriteit. Kinderen hebben volgens de Conventie immers onvervreemdbare rechten, wat inhoudt dat een staat het recht heeft om in te grijpen als die grof worden geschonden. Dat druist volgens de organisaties in tegen de rechten van ouders om hun kinderen op te voeden zoals het hen belieft, en hen indien nodig te disciplineren.

HOEVEEL IS EEN KIND NOG WAARD?

Dertig uur lang bikkeld hard onderhandelen sorteerde vrijdag op de VN-Kindertop in New York een verwaterd document. De VS, het Vaticaan en landen als Saoedi-Arabië wilden seksuele voorlichting inkrimpen tot onthoudingsgeprek en wisten elke verwijzing naar abortus af te houden.

DM 15-5

Eendracht maakt macht. Maar niet altijd, zo bleek vorige week op de VN-Kindertop in New York. Immers, de naties die progressieve standpunten verdedigden, waren het talrijkst, en toch haalden ze het niet. De EU, de Rio-groep (waarin alle Latijns-Amerikaanse landen zich verenigden) en de Groep van Gelijkgezinden (de Oeso-landen min de EU) slaagden er niet in hun standpunten door te drukken tegenover het blok van de VS, het Vaticaan en landen als Saoedi-Arabië of 'as van het kwaad'-naties als Soedan, Iran en Irak.

De uiteindelijke consensus, zo zeggen ngo-mensen die in New York aanwezig waren, kwam op weinig democratische wijze tot stand. De EU brainstormde met de VS en legde vervolgens een consensusstekst voor die de Rio- en Gelijkgezinden-groep niet konden weigeren, wilden ze niet als grote spelbrekers worden bestempeld. Een andere laakbare praktijk, waarover ook tijdens de WHO-onderhandelingen in Doha werd geklaagd, is de telefoondiplomatie. Washington en het Vaticaan hebben haast alle Latijns-Amerikaanse regeringen individueel onder druk gezet. Dat de Rio-groep niet heeft toegegeven, vinden de ngo's dan ook een van de grootste pluspunten van de top.

In de wandelgangen van de onderhandelingen vielen nog meer dingen op, aldus Kathryn Faulkner van de International Planned Parenthood Federation. Zo leek het er sterk op dat de VS-onderhandelingsdelegatie

haar orders ontving van de machtige, extreem-rechtse christelijke groepen. Hoe anders verklaar je dat de VS-diplomaten alleen met deze organisaties praatten tijdens de pauzes en andere verzoeken tot dialoog met ngo's systematisch weigerden? "We zagen zelfs", meldt een ooggetuige, "hoe ze met lijstjes vol suggesties van die extremisten terug de onderhandelingen gingen."

Jennifer Butler, consultant voor de VS-ngo Global Issues, ziet in het feit dat verschillende extremisten opgenomen werden in de VS-delegatie die deelnam aan de voorbereidende vergaderingen voor de top, en in het feit dat ze de VS-steun aan het VN-bevolkingsfonds wisten te hypothekeren met geruchten over 'hulp aan China's dwangmatig abortusbeleid' een gevaarlijke evolutie. Vroeger, legt ze uit, ijverden deze lieden voor een terugtrekking van de VS uit de VN, nu gaan ze de VS-delegatie en zo de wereldagenda domineren inzake vrouwen-, kinderen- en reproductieve rechten. Als dat nog enige jaren doorgaat, worden twintig jaar van wereldwijd mensenrechtenactivisme ongedaan gemaakt.

Seksuele voorlichting herleiden tot gepreek over onthouding en trouw, dat is een van hun streefdoelen. Een nobel objectief, in deze barre aids-tijden? Niet meteen. Niet alleen worden dagelijks zesduizend jongeren met het hiv-virus besmet, bovendien wijzen studies uit dat wereldwijd slechts 6,9 procent van alle mannen en 21 procent van alle vrouwen maagdelijk aan de huwelijks-

nacht begint. Dat laatste blijkt ook uit ander onderzoek: namelijk dat louter onthoudingsonderricht geen enkele invloed heeft op het seksueel gedrag van jongeren.

Daarenboven is seksueel contact voor veel meisjes geen vrijwillige zaak. In een land als Bangladesh is driekwart van de meisjes al (gearrangeerd) gehuwd voor ze achttien zijn, elk jaar komen wereldwijd niet minder dan

CATHERINE VUYLSTEKE

'Reactionaire VS-groepen bedreigen mondiale vooruitgang'

twee miljoen kinderen (vijf- tot vijftienjarige) in de prostitutie terecht en maar liefst 40 tot 47 procent van alle seksuele geweld betreft onfortuinlijken van vijftien of jonger.

Is het propageren van seksuele voorlichting een verkapt vorm van westers cultuur-imperialisme? Geenszins, tenzij seks een westerse uitvinding zou zijn. Eén: onderzoek geeft aan dat voorlichting geen grotere maar wel een veel veiligere seksuele activiteit sorteert. Bovendien is het geen loutere zaak van giehelende wichten die condooms over houten penissen trekken. Veel fundamente-

ler is het bijbrengen aan vooral meisjes van onderhandelingsvaardigheden: hen leren dat ze nee mogen zeggen, wat risicosituaties zijn (drank, drugs), hoe ze met een partner over voorbehoedsmiddelen kunnen praten zonder dat meteen aan de wederzijdse trouw wordt getwijfeld.

Een ander, vaak vergeten aspect van voorlichting betreft de seksuele geaardheid. Nochtans: tussen de 30 en de 70 procent van de holebi-jongeren in de VS wordt gediscrimineerd op school, een kwart van hen houdt daardoor zelfs op met studeren. En nog in de VS pleegt er elke zes uur een holebi-jongere zelfmoord.

Als werk gemaakt wordt van goede seksuele voorlichting - een recht waar momenteel 100 miljoen jongeren van verstoken blijven - moeten we dan nog over abortus praten? Schijnbaar wel: 's werelds engeltjes-maaksters hebben met tien illegale abortussen per minuut immers de handen vol, en die praktijken zijn samen met kraambedcomplicaties de belangrijkste doodsoorzaak van vijftien- tot negentienjarige meisjes. Illegale abortussen, zo blijkt uit ander onderzoek, zijn honderd tot vijfhonderd keer gevaarlijker dan legale.

Met al die cijfers in gedachten zijn de stellingnames van Amerikaans extreem-rechts moeilijk te begrijpen. Tenzij het beschermen van levens onchristelijk zou zijn.

Catherine Vuylsteke is redacteur bij De Morgen

Privacy een dode letter

Karin Wolfs

Het veiligheidsstevens zoals verwoord in de verkiezingsprogramma's gaat ten koste van het recht op privacy. Partijen denken te weinig na over alternatieven, en een belangenafweging tussen veiligheid en privacy wordt in concrete gevallen ontweken, vinden drie professoren. Ook waarschuwen zij dat mensen zich te weinig realiseren hoe verminderde-privacy hen kan treffen.

"Ik mis de discussie ten enen male", zegt prof. mr. E. Dommering, directeur van het Instituut voor Informatierecht (IvIR) van de Universiteit van Amsterdam. Prof. dr. J. Van Dijk, gespecialiseerd in de sociologie van de informatiesamenleving, constateert "een ontkenning van het dilemma. In de afweging speelt veiligheid een steeds grotere rol en wordt privacy steeds meer gezien als een luxe goed. Daar protesteer ik tegen, omdat privacy een fundamenteel vrijheidsrecht is". Prof. mr. C. Prins, hoogleraar recht en informatie aan de Katholieke Universiteit Brabant, zegt: "Ik vrees dat er nu zo veel andere belangen op de voorgrond treden, vanuit internationale en onze nationale maatschappij en internationale

le ontwikkelingen, dat privacy in ieder geval een ondergeschoven kindje wordt, en als we niet oppassen helaas een dode letter.

De aanslag van 11 september is volgens Dommering een belangrijke oorzaak van de vraag naar meer bevoegdheden voor de staat. Hij is vooral verontwaardigd door uitspraken van Pim Fortuyn en Ad Melkert, onlangs in de Soundmixshow, dat elke agent die dat nodig vindt, moet kunnen fouilleren (Fortuyn) en dat het mogelijk moet worden 'auto's te openen zonder bewijs' (Melkert). Dommering: "De hoeksteen van onze opsporings- en vervolgingsbevoegdheden is dat er een aanwijzing moet zijn voor een strafbaar feit. Als je dat loslaat, lever je belangrijke waarborgen van de rechtsstaat in. Zonder dat dat een grotere veiligheid oplevert". Van Dijk verbaast zich over de houding van PvdA en

D66. "Die gaan mee met de trend dat er meer veiligheidsmaatregelen moeten komen, maar stellen dat dit de rechtsstaat en de privacy niet mag aantasten, punt. Dat hoort, als je politiek correct bent. Van zo'n partij weet ik dus niet wat ik te verwachten heb, want ze maken geen keus". Ook Dommering zegt vooral getroffen te zijn door wat er niet in de verkiezingsprogramma's staat. "Kennelijk richten de partijen zich onvolledig op een samenleving die hoe langer hoe meer aan elkaar hangt van elektronische communicatietechniek. Dat je daaraan je grondwettelijke bescherming moet aanpassen, daar vind ik niks over terug".

De minst privacylievende plannen komen volgens Van Dijk en Prins uit de verkiezingsprogramma's van VVD en CDA. De VVD is (onder meer) voorstander van een 'beperkte' algemene identificatieplicht, bredere toepas-

sing van biometrische DNA-technieken, versterking van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, 'inspelen op technologische ontwikkelingen' (Prins): "Dat kan van alles zijn" en ziet het gebruik van videocamera's als 'een belangrijke aanvulling op het toezicht'. Het CDA wil 'gegevensuitwisseling intensiveren', een algemene identificatieplicht, uitbreiding van de verplichting DNA-verruimen, een Europees aanhoudingsbevel, internetgebruikers voor opsporingsmethoden (kliksites) en buurtbewoners stimuleren tot 'actiever optreden, met een meer sociale controle'.

Prins is ontstemd door een plan van D66 om tbs'ers te verplichten hun DNA-profiel af te staan voor ontslag. "Mensen die hun straf hebben uitgezeten, blijven zo levenslang in het verdachtenbankje zitten. Je komt

nooit meer los van wat je vroeger hebt gedaan". GroenLinks daarentegen wordt door Van Dijk en Prins als meest privacybewuste partij genoemd, door zich expliciet tegen een algemene identificatieplicht uit te spreken en tegen privatisering van de veiligheidszorg. De twee professoren waarderen de sociale benadering waar GroenLinks voor staat. Van Dijk: "Toezicht door mensen verdient de voorkeur boven toezicht door apparaten", dat vond ik een mooie strofe in hun programma. Het publieke domein wordt steeds anoniemer en dat wil je tegengaan door daar mensen in te zetten die meer vertrouwen in moeten boezemen, om tegen die angstgevoelens in te gaan."

Volgens de professoren zijn de meeste mensen te weinig op de hoogte van wat er mogelijk is en hoe hen dat kan treffen. Van Dijk: "Ik gebruik vaak de metafoor van de boemerang. Je geeft overal sporen af, je laat alles maar waaien, maar op een gegeven moment klonteren die sporen samen, ze worden gekoppeld door organisaties en dan komt het - bam! - bij jou terug. Je krijgt opeens geen verzekering meer of hypotheek. Zonder dat duidelijk is hoe dat komt."

Door MARIE-JOSÉ KLAVER
"Uit een tussenevaluatie van het internetgebruik binnen de organisatie, blijkt dat een aanzienlijk aantal bezochte sites geen enkele relatie kan hebben met het primaire proces van de provincie. De lijst van URL's van AEX, scharrel-, babbel- en andere boxen verbaast de directeuren zeer."

De ambtenaren bij de provincie zijn niet de enigen die in de baas zijn tijd surfen, flirten en beleggen. Volgens verschillende onderzoeken neemt privé-gebruik van internet snel toe. Behalve babbelboxen en beleggingsites zijn ook pornosites, online reisbureaus en nieuwssites populair onder werknemers. Een op de vijf Amerikaanse mannen en een op de acht Amerikaanse vrouwen gebruiken volgens de online nieuwsdienst MSNBC hun werkcomputer om seksueel expliciet materiaal te bekijken op internet. Volgens de pornosite SexTracker.com vindt 70 procent van het internetverkeer tussen 9 en 17 uur plaats. Uit een intern onderzoek van de Amerikaanse belastingdienst bleek, volgens de *Chicago Tribune*, dat meer dan de helft van de tijd die de ambtenaren op internet doorbrengen besteed wordt aan privé-doeleinden.

Prive-internetgebruik op het werk is niet alleen schadelijk voor de arbeidsproductiviteit. Ook de reputatie van bedrijven en instellingen kan in het geding komen. Hoe meer werknemers privé-e-mail gebruiken, des te groter is de kans dat ze besmet raken met virussen en deze ook aan klanten sturen. En wat te denken van seksueel getinte grappen en plaatjes die vanaf het bedrijfsdomein worden rondgestuurd. Een op de drie werknemers zou volgens SurfControl, maker van filtersoftware, pornografische of racistische e-

mails sturen. Of kinderpornofo-to's of illegaal gekopieerde muziekbestanden die op het bedrijfsnetwerk worden opgeslagen. Er verschijnen steeds meer producten om het internetgebruik van werknemers in toom te houden. De bekendste categorie programma's zijn de webfilters. Filtersoftware blokkeert de toegang tot bepaalde websites op basis van trefwoorden en/of webadressen. De directie van een bedrijf kan besluiten dat alle sites met de woorden 'vakantiehuisjes' of 'last minute reizen' worden geblokkeerd. Ook URL's als www.playboy.com en teletext.nos.nl kunnen ontoegankelijk worden gemaakt om de arbeidsproductiviteit te verhogen. Enkele bekende webfilters zijn SuperScout WebFilter (SurfControl), WebMarshal (Marshal Software), IM Web Inspector (Elron) en Cerberian Internet Manager (Cerberian).

De programma's zijn grotendeels zelf configureerbaar door systeembeheerders. Als een bedrijf nieuwssites wel toegankelijk vindt en beleggingsites niet, kan het filter zo ingesteld worden dat www.volkskrant.nl wel wordt doorgelaten en www.aex.nl niet. Ook binnen de categorieën kunnen er trefwoorden en websites geblokkeerd of juist gedeblokkeerd worden. De filters zien precies welke gebruiker wat doet en maakt als de systeembeheerder dat wil van het surfgedrag van elke gebruiker een overzicht met daarin de bezochte sites (toegestaan en 'verboden'), het aantal malen dat de werknemers contact maakte met het web en de totale surf tijd.

De prijzen voor filterprogramma's verschillen nogal. Een licentie voor 25 gebruikers van WebSense kost ongeveer 1.720 euro. SurfControls webfilter kost voor

50 gebruikers 1.540 euro. Bedrijven die geen zin hebben om zelf software te installeren en te onderhouden kunnen kiezen voor Cerberian Internet Manager, dat volgens een asp-model (application service provider) werkt. De software draait bij het Amerikaanse filterbedrijf Cerberian. Alle ingevoerde webadressen worden gecheckt door het computersysteem van Cerberian dat precies weet welke werknemers wat wel en niet mag zien. Er zijn ook programma's die inkomende en uitgaande e-mails controleren. Het programma SuperScout E-mail Filter van SurfControl houdt niet alleen virussen tegen, maar ook 'ook de verspreiding van vertrouwelijke informatie (...) door e-mail met intellectuele eigendommen of andere vertrouwelijke gegevens te blokkeren, te isoleren en vast te houden totdat het verzenden is goedgekeurd', aldus het bedrijf. Op die manier kunnen bedrijven voorkomen dat bedrijfsgeheimen uitlekken.

Het mailfilterprogramma kan volgens SurfControl ook gebruikt worden om de arbeidsproductiviteit te verhogen. Spam kan geblokkeerd worden en het filter kan zo worden ingesteld dat alle niet-zakelijke mail pas na werktijd wordt bezorgd. "Zodat e-mail die belangrijk is voor het bedrijf de prioriteit heeft tijdens werkuren", aldus de website van SurfControl. Filters zijn natuurlijk niet waterdicht. De redactie van het tijdschrift *Infosecurity.nl* ontdekte dat de meeste webfilters redelijk eenvoudig te omzeilen zijn door slim gebruik te maken van Google. Deze zoekmachine maakt een kopie van alle geïndexeerde pagina's (cachen, wordt dit genoemd). Die kopieën zijn ook op te vragen door gebruikers. De meeste filter-

pakketten worden via de cache-functie van Google gewoon doorgelaten, constateerde Infosecurity.nl. Natuurlijk kan Google zelf ook geblokkeerd worden, maar dat zal de arbeidsproductiviteit alleen maar verlagen omdat werknemers dan van veel minder effectieve zoekmachines gebruik moeten maken. Sommige filters hebben moeite met homepages van particuliere gebruikers. Een pornosite als www.penthouse.com is gemakkelijker te blokkeren dan een homepage die zich onder een domein van een internetprovider bevindt. Penthouse bevindt zich in de categorie 'Adult/Sexually Explicit' en een even pornografische particuliere homepage in de categorie 'Hosting sites'. De meeste bedrijven zullen de laatste categorie te breed vinden om in zijn geheel te blokkeren. Werkgevers die zich zorgen maken over de arbeidsproductiviteit of de reputatie van hun bedrijf mogen niet alles. Werknemers hebben ook recht op privacy. De juristen Lodewijk Asscher en Wilfred Steenbruggen van het Instituut voor Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam stellen in het artikel 'Het E-mailgeheim op de werkplek' (NJB 2001-37, p. 1787-1794) vast dat controle op werknemers en hun communicatie proportioneel moet zijn. In het geval van "buitensporig seksistisch, deels pornografisch getint e-mailgebruik" heeft een werknemer minder recht op privacy dan in het geval van een vrijwillige seksueel getinte e-mailuitwisseling tussen twee collega's die een relatie met elkaar hebben. Permanente controle op de communicatie van werknemers is volgens de meeste rechters ongewenst, schrijven Asscher en Steenbruggen.

Zorg + Welzijn

Redactioneel

Zeikerds 22/5/02

Een man staat met zijn fiets buiten een café en praatje te maken met een vriend. Hij staat wat ongelukkig, met zijn fiets half op de weg. Een taxi komt aanrijden. De zijkant van de auto schampt de fiets. De chauffeur stap uit de auto en geeft de man met de fiets een oplatwaai. Die valt met zijn hoofd tegen de stoeprand, met als gevolg dat hij nu vanaf zijn middel verlamd is. De taxichauffeur krijgt 140 uur dienstverlening opgelegd, en een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie maanden. Het bericht stond onlangs in de Volkskrant. Dan denk je: hoe is het mogelijk? Iemand voor zijn leven ongelukkig slaan en er vanaf komen met een werkstraf? Tegelijkertijd besef je dat je niet het hele verhaal kent. Natuurlijk rechtvaardigt niets het feit dat iemand verlamd raakt. Maar het maakt veel verschil in hoeverre de daad tot doel had of kon overhouden. Misschien was er sprake van een ongeluk naar aanleiding van die klap. De burger voelt zich echter tekort gedaan bij zo'n lichte straf.

Ybo Buruma, hoogleraar strafrecht en rechter, heeft hiervoor de oplossing gevonden. Spreek zware straffen uit, maar laat de daders gewoon snel weer vrij. Nu is het gevecht in Nederland dat mensen slechts tweederde van hun straf daadwerkelijk uitzitten en de rest wordt omgezet in een voorwaardelijke straf. Wat Buruma betreft zou je mensen best veertig jaar kunnen geven, maar ze na acht jaar weer vrij kunnen laten. Het Nederlandse volk heeft dan in ieder geval het idee dat er genoegdoening heeft plaatsgevonden. Maar is dat werkelijk wat het Neder-

landse volk wil? Pleitbezorgers van herstelrecht menen juist dat de lengte van de straf voor slachtoffers en andere burgers niet het belangrijkste is. Men wil vooral serieus worden genomen. Slachtoffers zouden bij de gerechtelijke behandeling van de zaak spreekrecht moeten krijgen. Een confrontatie met de dader kan, indien het slachtoffer dat wenst, de mogelijkheid bieden hem te laten zien wat voor leed hij heeft aangericht. Want dat is wat de slachtoffers en de samenleving vooral willen: bevestiging dat hen leed is aangedaan. De samenleving wil geen zware straffen om de zware straffen, maar om bevestigd te zien dat men er recht op heeft op straat te lopen zonder geslagen of beroofd te worden. Dat men recht heeft op veiligheid. Met dat recht heeft Ybema echter weinig op. "Mensen menen zelfs recht te hebben op veiligheid," stelt hij, "alsof die wens alle redelijkheid ontbeert." We verkeren in een vangige klaagcultuur met veel zeikerds.

En dus stelt Ybema voor de samenleving en slachtoffers van misdrijven allesbehalve serieus te nemen, door hen zware straffen voor te spiegelen die in werkelijkheid met worden opgelegd. Door hen een gevoel van veiligheid voor te spiegelen dat niet wordt nagestreefd. En door met de discussie met de samenleving aan te gaan over zin of onzin van zware straffen en geen maatregelen te nemen waarmee slachtoffers van misdrijven hun geschonden rechtsgevoel zouden kunnen uiten door spreekrecht, daderconfrontaties of conflictbemiddeling. Want ach, het zijn toch maar zeikerds.

Eric de Kluis

VS en EU willen verdrag aanpak misdaad'

Van onze correspondent Geert-Jan Bogaerts
BRUSSEL

De Europese Unie en de Verenigde Staten beraadslagen in het geheim over een vergaande overeenkomst voor criminaliteitsbestrijding. Voor het eerst is nu duidelijk dat die moeten uitmonden in een verdrag, waardoor de lidstaten zich ook juridisch verplichten.

Dat blijkt uit documenten waarop de Britse mensenrechtenorganisatie Statewatch de hand heeft gelegd.

De Europese diplomaten onderhandelen op basis van een zeer ruim mandaat, dat geen enkele bescherming biedt aan traditionele verworvenheden zoals de bescherming van privacy en rechten van verdachten.

In dit onderhandelingsmandaat staat onder meer dat Europa en de VS gezamenlijke onderzoeksteams moeten vormen, die ook 'undercover' politieoperaties kunnen uitvoeren. In Nederland is undercover-politiewerk omstrede sinds de IRT-affaire.

Daarnaast wil de EU in grote lijnen de Amerikaanse wetgeving overnemen over huiszoekingen, inbeslagnames en het onderscheppen van telefoon- en e-mailverkeer. Beginzelen die in de meeste Europese landen hoger worden aangeslagen dan in de VS, zoals de bescherming van de rechten van verdachten en privacy van burgers, worden niet genoemd in het mandaat. Over databescher-

ming wordt slechts gezegd dat dit aspect in een later stadium geregeld moet worden.

Een belangrijk obstakel voor nauwere juridische samenwerking is tot nog toe de doodstraf die de VS nog hanteren. De Europese landen hebben zich bij verdrag, verplicht om geen verdachten uit te leveren als hen mogelijk de doodstraf te wachten staat. In de onderhandelingen met de Verenigde Staten wordt dit voorbehoud echter helemaal niet gemaakt. De onderhandelaars krijgen alleen maar de opdracht om hun Amerikaanse collega's te informeren dat 'sommige landen wellicht specifieke voorbehouden willen maken'.

De onderhandelingen spelen zich in het geheim af en worden op dit moment vooral gevoerd door Spaanse diplomaten. Spanje bekleedt tot 1 juli het voorzitterschap van de Europese Unie. Noch de nationale parlementen, noch het Europees Parlement heeft overzicht over de stand van zaken. Pas als er een akkoord ligt, moeten de nationale parlementen het ratificeren. Zij kunnen dan echter alleen maar ja of nee zeggen.

Mijn man stond in de kleedkamer open, gaat met zijn hand naar binnen, haalt een punt van zijn overhemd te voorschijn en kijkt mij aan. "Leuk he", zegt hij. Als meisje van tien werd ik na zwemles gevolgd door een man. Om van hem af te komen ging ik in een etalage kijken. De man kwam naast mij staan, deed zijn guld open en haalde er een soort feestpen uit. "Leuk hef", zei hij.

Hij doet de rits van zijn broek als ik thuis kom. Hij gaat verder. "Mijn etalage had jaren geleden een pop met een openstaande rits in de etalage gezet. Uit de rits piepte een stukje overhemd."

M.C. 24/5
LOES PELS

Pakkans, lik-op-stuk en rugnummers

VK 4/5

Veiligheid is een van de belangrijkste verkiezings-thema's. Met een efficiëntere politie kan het onrecht worden teruggedrongen.

PVDA: De basis van een veilige samenleving ligt in huiselijke kring. Geweld in huiselijke kring is onaanvaardbaar. Als solidariteit ergens voor de hand ligt, is dat wel met slachtoffers van misdrijven. Het wordt weer normaal dat iedereen zich aan de regels houdt en verantwoordelijkheid neemt. Meer 'blauw' op straat werkt alleen als er meer toga's in de rechtbank komen. Europol moet uitgroeien tot een volwaardige Europese politie-instantie.

VVD: Verhoging van de pakkans en opsporingspercentages krijgen de hoogste prioriteit. De politie moet efficiënter worden ingezet door administratieve en technische zaken over te hevelen naar ondersteunend personeel. Het veiligheidsbudget moet met 1,75 miljard worden verhoogd, onder meer voor versterking van de politie, het openbaar ministerie en de magistratuur. Recidivisme moet leiden tot strafverzwaring.

CDA: Veiligheid is een sociaal grondrecht dat in de Grondwet moet worden opgenomen. Er moeten tienduizend onderzoekers, agenten en toezichthouders extra komen. Elke aangifte en elk rechtshulpverzoek uit het buitenland moet tot opsporingsinspanning leiden. Recidivisten moeten rekenen op een hogere straf.

D66: Veiligheid is in eerste instantie een taak van de overheid, maar ook van de mensen zelf. In iedere gemeente moeten

burgemeesters met de inwoners voor elke buurt een integraal veiligheidsplan opstellen. Iedere gemeente moet een rampenplan hebben en daar regelmatig mee oefenen. De politieorganisatie moet worden 'gedemocratiseerd'. Het aantal officieren van justitie moet worden uitgebreid om lik-op-stuk-beleid op grotere schaal mogelijk te maken. De positie van slachtoffers en nabestaanden moet in het strafrechtelijk traject worden verbeterd met betere informatie en spreekrecht tijdens de zitting.

GROENLINKS: Een doorsnee politieagent brengt slechts negentien minuten per werkdag daadwerkelijk surveillerend op straat door. De overige tijd brengt hij op het bureau door. Dit kan veranderen door minder administratieve taken en een efficiëntere beroostering. Bedrijven, instellingen en organisaties krijgen de verplichting fraude vanaf tienduizend euro te melden bij het openbaar ministerie. ME'ers in actie moeten een duidelijk herkenbaar rugnummer dragen. Het verbod op de inzet van criminele burgerinfiltranten moet worden gehandhaafd.

VEILIGHEID

SP: Te veel misdrijven worden niet opgehelderd, te veel daders worden niet vervolgd en berecht. De capaciteit van opvolging, vervolging en berechting moet op korte termijn op peil worden gebracht. Vormfouten mogen in beginsel geen reden zijn voor invrijheidstelling van verdachten. Er moet meer aandacht komen voor de sociale en culturele omstandigheden die crimineel gedrag bevorderen. De tweedeling in de samenleving als het om veiligheid gaat, omdat

'Er worden jaarlijks vijf miljoen misdrijven gepleegd. Dat komt niet doordat de wetten niet voldoen, maar door het gebrek aan handhaving'

FRED TEEVEN, LN, OP DE AD-WEBSITE

degenen die het kunnen betalen extra veiligheid bij particuliere beveiligers kunnen kopen, moet worden gestopt.

CHRISTENUNIE: De sterke arm van de politie schiet tekort om geweldsdelicten, diefstallen en andere misdrijven te voorkomen. Criminele organisaties opereren internationaal en worden steeds professioneler. Het antwoord ligt voor een deel in meer mankracht en meer capaciteit, resulterend in grotere pakkans. De samenwerking binnen de EU-landen en binnen de landen die de antiterrorismeverdragen hebben ondertekend, moet worden geïntensiveerd.

SGP: De overheid heeft, als dienaar van God, de taak het onrecht in de samenleving te beteugelen. Gezag is een lelijk woord in de samenleving geworden. De politie moet niet meer onderhandelen, maar gewoon aanpakken en met gezag optreden. Gedogen ondermijnt de rechtsstaat. De overheid nodigt de burger bijna uit tot ongehoorzaamheid door zelf de regels niet te handhaven. Handhaven is een kerntaak van de overheid en moet, zeker op het gebied van veiligheid.

LEEFBAAR NEDERLAND: De bureaucratie bij politie en justitie is te ver doorgesloten en moet worden teruggedrongen. Vormfouten mogen niet tot vrij spraak leiden, maar moeten hersteld kunnen worden. Er komen zorgvuldige wettelijke regelingen voor preventief fouilleren, identificatieplicht en DNA-onderzoek. Wapenbezit wordt strenger aangepakt en zwaarder bestraft. Meer aandacht en financiële vergoedingen voor slachtoffers van misdrijven.

LIJST PIM FORTUYN: Elk gedoogbeleid ten aanzien van veiligheid in de publieke ruimte moet verdwijnen. Burgemeesters en gemeenteraad moeten rechtstreekse zeggenschap over de politie krijgen. De Koninklijke Marechaussee moet dezelfde bevoegdheden als de politie krijgen bij het aanhouden en opsluiten van criminelen om de grensoverschrijdende criminaliteit tegen te gaan.

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ: Het aantal officieren van justitie en rechters moet worden vergroot om strafzaken sneller af te handelen. Slachtoffers moeten meer rechten krijgen, in de huidige situatie zijn ze vaak rechteloos. Legitimatieplicht is noodzakelijk voorwaarde voor handhaving van de veiligheid.

Britse minister: verdachte krijgt minder rechten

Van onze correspondent

LONDEN

De Britse Labourregering wil de rechten van verdachten inperken. Hiermee hoopt minister van Binnenlandse Zaken David Blunkett een einde te maken aan de administratieve rompslomp waarmee veel agenten te kampen hebben. Volgens een nieuw onderzoek is een Britse politieman slechts 17 procent van zijn werktijd op patrouille. Eén enkele arrestatie kost een agent twee tot acht uur aan administratieve procedures.

De rechten van verdachten na een arrestatie zijn vastgelegd in een wet uit 1984. Hierbij wordt de wijze van ondervraging geregeld, het verzamelen van bewijslast en de inbeslagname van goederen. 'Advocaten exploiteren deze talrijke regeltjes om voor de rechtbank Pyrrusoverwinningen te kunnen halen op grond van vormfouten', zei Blunkett gisteren.

Tijdens zijn rede erkende Blunkett dat Britse politici fouten hebben gemaakt bij hun pogingen het politieapparaat te hervormen. 'Maar ik denk nog steeds dat wij een politieapparaat van wereldklasse kunnen vormen en een passend antwoord kunnen geven op de sensationele koppen in de boulevardpers', aldus de minister. Daarvoor zal de regering niet alleen een einde maken aan de bureaucratie, maar zal het politiewerk ook beter moeten worden beloofd.

De politiebonden betoogden eerder dat het moraal van het Britse politiekorps naar een nieuw dieptepunt is gezakt nu tijdens de laatste cao-onderhandelingen amper iets is bereikt. 'Het gevoel van boosheid, het gevoel van frustratie en het gevoel van bitterheid bij de politiemensen is enorm', zei een vakbondsvormaan.

'Scoren' met meer veiligheid

Met de komst van een nieuw kabinet begint de 'ontpaarsing'. CDA, VVD en LPF bepleiten 'hardere' maatregelen ter verhoging van de veiligheid.

Door onze redacteur

JOS VERLAAN

DEN HAAG, 31 MEI. Wijlen lijsttrekker Pim Fortuyn van de LPF mocht er voor de verkiezingen graag op hameren: wie over veiligheid spreekt, heeft het over de politie. En wie het over de efficiency van de politie heeft, moet het hebben over de almacht van de politiebonden. Ook nu bij de besprekingen tussen de onderhandelaars van LPF, VVD en CDA is de politie rode draad voor het toekomstige veiligheidsbeleid.

Dit geldt vooral de politiesterker. De drie fracties die nu willen regeren, vinden meer 'blauw op straat' een prioriteit. Maar daarmee forceert hun mogelijke kabinet geen trendbreuk met het beleid van de afgelopen jaren. Minister de Vries (Binnenlandse Zaken), en Korthals (Justitie) riepen dat ook elke keer bij de bespreking van hun begroting in het parlement.

'Centrumrechts' kan zich ook niet het politieke reveil van het veiligheidsdenken toerekenen. Dit staat op naam van Korthals. In de nota *Criminaliteitsbeheersing*, die hij vorig jaar publiceerde, staat uit-

voerig omschreven hoe het veiligheidsbeleid sinds de jaren zeventig in de versukkeling is geraakt. Daardoor daalde het oplospercentage van misdaden tot onder de 15, blijven er tienduizenden aangiften bij de politie onverwerkt op de plank liggen, zijn er door personeelsgebrek bij het gevangeniswezen jeugdafdelingen gesloten en worden gevangenen voortdurend op vrije voeten gesteld. Korthals suggereerde in zijn nota daarnaast een waslijst aan maatregelen die aan deze situatie een einde zou moeten maken.

Een nieuw kabinet kan 'scoren' als het er in slaagt om het opsporings- en vervolgingsapparaat van politie, justitie en de rechterlijke macht nieuw leven in te blazen. Een aantal stokpaardjes van VVD en CDA is daarvoor inmiddels van stal gehaald. Invoering van algehele identificatieplicht bijvoorbeeld. Korthals heeft dat ook na de aanslagen in Amerika geweigerd. Niet effectief, niet handhaafbaar, geen oplossing bij de werkelijke bestrijding van terreur en derhalve een oaevenredige verplichting aan het adres van de burger, zo betoogde hij. CDA, LPF en VVD willen de politie die extra armslag echter nu wel geven.

Ook het Nederlandse rechercheapparaat krijgt een nieuwe impuls. De huidige organisatiestructuur van de recherche is versnipperd, ondoelmatig en niet effectief, betoogde vorig jaar de projectgroep

'Opsporing' van de Raad van Hoofddcommissarissen. Onder voorzitterschap van de Amsterdamse plaatsvervangend korpschef, J. van Riessen, werd een beeld geschetst van verdere stijging en verharding van de criminaliteit in Nederland. De bulk van tienduizenden onbehandelde aangiften stijgt de komende

ONTPAARSING VEILIGHEID

jaren, waarschuwde de werkgroep. En bovenal: de bestrijding van de zware en georganiseerde vergt een centraal aangestuurd, landelijk researchteam. Er moet een dus een einde worden gemaakt aan de lappendeken van landelijk en regionaal opererende kernteams, zo luidde de centrale aanbeveling van Van Riessen. Korthals en De Vries hebben die aanbeveling niet durven overnemen, in het komende regeerakkoord gaat dit wel gebeuren, melden direct betrokkenen bij de formatieonderhandelingen.

Voor de verkiezingen reageerden paarse fracties geschokt op uitspraken van Fortuyn dat wat hem

betreft het Schengen-akkoord kan worden opengebroken zodat controles aan de binnengrenzen weer hersteld kunnen worden. Maar zo revolutionair was dat voorstel niet: Korthals liet vorig jaar weten dat hij met zijn Europese collega's wilde praten over een heroverweging van die open grenzen tussen de Schengen-landen. In combinatie met strengere handhaving van de Vreemdelingenwet zal ook herinvoering van die grenscontroles opnieuw op de politieke agenda van de komende jaren staan, al was het maar om de toestroom van illegalen naar Nederland tegen te gaan.

Het voornemen van CDA, LPF en VVD om het vreemdelingenbeleid aan te scherpen kreeg deze week de steun van de burgemeesters van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. In die steden zag men de afgelopen jaren met lede ogen aan hoe het vreemdelingenbeleid weliswaar leidde tot een vermindering instroom van legale asielzoekers maar tegelijkertijd zorgde voor een explosieve groei van het illegale-circuit in de grote steden. Betere handhaving van de Vreemdelingenwet, inclusief het actief het land uitzetten van afgewezen en uitgeprocedeerde asielzoekers, zou inderdaad een trendbreuk betekenen met het paarse beleid van de afgelopen jaren.

Dit is deel 3 van een serie. De vorige afleveringen zijn te lezen op www.nrc.nl/denhaag

Politie mag gegevens over burger eisen
gevoelige

Van onze verslaggever

Frits van Veen

DEN HAAG

Politie en justitie krijgen verregaande bevoegdheden om persoonsgegevens van burgers te achterhalen. Bedrijven en instellingen worden wettelijk verplicht hun klantgegevens beschikbaar te stellen als die nodig zijn voor de oplossing van misdrijven. Het demissionaire kabinet heeft zich geschaard achter dit controversiële voorstel van een adviescommissie, zei minister Korthals van Justitie donderdag.

De politie is nu nog afhankelijk van de vrijwillige medewerking van bedrijven. Internet-providers en banken vertonen echter een groeiende weerzin tegen de informatiehonger van de politie. Korthals wil dit nu wettelijk regelen. Eenvoudige gegevens als naam, adres, woonplaats en klantnummer kunnen vrijwel altijd worden opgevraagd. Het hoeft niet om de verdachte zelf te gaan. Ook als de gegevens van iemand naar de verdachte kunnen leiden, zijn zij opeisbaar.

Voor verdergaande informatie heeft de politie toestemming nodig van de officier van justitie. Bovendien moet het gaan om de opsporing van een misdrijf waarop maximaal vier jaar cel of meer staat. Hierbij moet gedacht worden aan bankafschriften, administraties en klantgegevens (zoals het gebruik van pinautomaten en bonuskaarten) waaruit kan worden opgemaakt waar iemand zich bevindt of bevond. Bij het opvragen van gevoelige gegevens, zoals etnische afkomst en seksuele gewoonten, moet de rechter-commissaris toestemming geven.

Op de voorstellen van de commissie, geleid door hoogleraar strafrecht P. Mevis, kwam vorig jaar scherpe kritiek. Vooral de advocatuur vindt het plan te ver gaan. In februari kreeg bedenker Mevis een Big Brother Award wegens zijn aanval op de privacy.

BRUSSEL — Het Europese Parlement heeft gisteren ingestemd met nieuwe regelgeving die het overheden mogelijk maakt elektronische data van burgers in te zien. Het parlement boog daarmee voor de druk van de lidstaten om de bescherming van data gedeeltelijk op te heffen in het kader van de strijd tegen het terrorisme.

De regelgeving heeft betrekking op internetgegevens en elektronisch opgeslagen telefoongesprekken. Regeringen kunnen internet-

en telefoonbedrijven dwingen om de gegevens van klanten langer te bewaren dan twee maanden, de normale bewaartijd, als dat in het belang is van de veiligheid.

Veel parlementsleden en voorvechters van de burgerrechten vrezen dat de nieuwe regelgeving de privacybescherming ernstig zal aantasten. 'Dit komt neer op veel beperkingen van de privacy en een toename van de macht van de staat', zei het onafhankelijke Italiaanse parlementslied Marco Cup-

pato. Hij stelde de nieuwe regels zelf op, maar was het niet eens met het amendement dat de bevoegdheden van de autoriteiten verruimt.

De nieuwe regels schrijven voor dat de lidstaten zich moeten houden aan de Europese Conventie voor de Mensenrechten als het gaat om de privacy, maar diverse non-gouvernementele organisaties vrezen dat de mensenrechten op de helling gaan. 'Het veiligheidsklimaat dat heeft postgevat na de aanslagen van 11 september

zou geen inbreuken op het recht op en de vrijheid van meningsuiting moeten legitimeren', zei Robert Ménard, secretaris-generaal van het in Parijs gevestigde Journalisten zonder Grenzen.

Over de nieuwe wetgeving was negen maanden onderhandeld tussen het parlement en de lidstaten. De lidstaten hoopten de regels snel te kunnen invoeren om de Verenigde Staten te laten zien dat ze de opsporing van verdachten van terrorisme serieus nemen. (AP)

In een tijd van e-mail en sms staat de vrijheid van meningsuiting op de tocht, aldus de jurist Lodewijk Asscher in zijn dissertatie. Daarom moet volgens hem artikel 7 van de Grondwet worden aangepast aan de moderne tijd.

NRL

Door MARIE-JOSÉ KLAVER AMSTERDAM, 27 MEI. De Nederlandse Grondwet is niet geschikt voor de informatiesamenleving. De artikelen die de vrijheid van meningsuiting en de communicatievrijheid beschermen, zijn dringend aan herziening toe.

Dat concludeert de jurist Lodewijk Asscher, die vorige week is promoveerd op het proefschrift *Communicatiegrondrecht*.

Asscher, onderzoeker aan het

Instituut voor Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam, stelt vast dat de Grondwet niet voldoende bescherming biedt, omdat nieuwe technologie zoals het world wide web of e-mail niet worden genoemd. Artikel 7, dat de vrijheid van meningsuiting beschermt, gaat in principe uit van de drukpers, radio en televisie. „De techniekafhankelijkheid van het artikel verhoudt zich slecht met de informatietechnologische ontwikkelingen. De techniek van het gebruikte communicatiemiddel of de gebruikte informatiedrager bepaalt thans het beschermingsniveau”, aldus Asscher in zijn proefschrift.

Ook andere aspecten van vrijheid van meningsuiting, zoals toegang tot informatie en het verspreiden van uitingen, vallen bui-

ten artikel 7. Dat kan volgens hem „nu of in de toekomst een knelpunt (...) opleveren bij de bescherming van de vrijheid van meningsuiting”.

Artikel 13 van de Grondwet beschermt het recht om in het geheim te communiceren. Het artikel beperkt zich echter expliciet tot de brief, de telefoon en de telegraaf. Moderne vormen van communicatie zoals e-mail, SMS, gesprekken in chatrooms of op digitale prikborden worden niet beschermd.

Een voorstel tot wijziging van artikel 13 uit 1997 is afgewezen door de Tweede Kamer. De regering wilde het Grondwetsartikel veranderen in een onschendbaar recht op „vertrouwelijke communicatie”. Deze formulering werd door zowel politici als juristen be-

kritiseerd, omdat de wetgever uiting van besloten, enigszins beveiligde communicatie. Communicatie die tijdens het transport niet beveiligd is, valt buiten het wijzigingsvoorstel. Dat zou nadelige gevolgen hebben voor communicatie via internet. Elektronische post bijvoorbeeld wordt door de meerderheid van de internetgebruikers onbeveiligd verstuurd en ontvangen. E-mail passeert bovendien vele stations op weg van de afzender naar de ontvanger en kan gemakkelijk onderschept worden door bijvoorbeeld systeembeheerders van internetaanbieders. De gebruiker heeft zelf geen invloed op de transportfase.

Het Europese recht beschermt de vrijheid van meningsuiting en het communicatiegeheim beter,

vindt Asscher. Het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) maakt gebruik van ruimere en techniek-onafhankelijke formuleringen. De tekst van het artikel dat de vrijheid van meningsuiting beschermt, luidt: „Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of te verstrekken (...)”. Internet en andere nieuwe technieken worden in dit artikel op dezelfde manier beschermd als de drukpers en de omroep. Ook het ontvangen en verspreiden van informatie worden beschermd.

Bij de aanpassing van de Grondwet moet volgens Asscher goed gekeken worden naar het EVRM en

de Amerikaanse Grondwet, die ook een ruime bescherming van de vrijheid van meningsuiting en het communicatiegeheim kent. Grondwetsartikelen moeten technisch-onafhankelijk geformuleerd worden. Alle fasen van het communicatieproces (onder meer toegang, ontvangst, verspreiding en transport) moeten volgens Asscher beschermd worden.

Een andere belangrijke aanbeveling die Asscher doet in zijn proefschrift, is de bescherming van verkeersgegevens. Niet alleen de inhoud van de communicatie moet beschermd worden, ook de technische sporen. Deze technische sporen (wie e-mail met wie, hoe lang was een gebruiker met internet verbonden, welke sites heeft hij bezocht) geven veel prijs over de aard van de communicatie en de gedragingen van burgers. Ze worden veel gebruikt in strafprocedures omdat ze gemakkelijk verkrijgbaar zijn.

FBI mag meer om terreur te bestrijden

NRL

WASHINGTON, 31 MEI. De Amerikaanse federale recherche (FBI) krijgt vergaande bevoegdheden om de uitvoer van haar nieuwe taak – het voorkomen van terrorisme – mogelijk te maken. Minister van Justitie John Ashcroft heeft gisteren aangekondigd dat bestaande mogelijkheden worden opgerekt om agenten van de recherche meer armsgelaten te geven voor het achtervolgen en afluisteren van vermeende terroristen.

De presentatie van de nieuwe bevoegdheden, door Ashcroft en FBI-directeur Robert Mueller, komt een dag na hun aankondiging dat de FBI aan haar traditionele taak – het opsporen en arresteren van criminelen – niet langer prioriteit zal geven. Voortaan zal de recherche in de eerste plaats worden ingezet om aanslagen te voorkomen.

Ashcroft zei gisteren dat bestaande restricties die het bureau begin jaren zeventig zijn opgelegd niet meer van deze tijd zijn en derhalve moeten worden aangepast. Zo zullen agenten van de recherche voortaan vrijwel onbeperkt en zonder toestemming van de hoogste FBI-bazen politieke groeperingen, religieuze organisaties, bibliotheken en het internet in de gaten mogen houden. „FBI-mannen en vrouwen in het veld zijn geïrriteerd omdat veel van onze eigen beperkingen onze mogelijkheden het terrorisme te bestrijden in de weg zitten”, aldus Ashcroft.

Tot dusver is het FBI-agenten niet toegestaan openbare bronnen te onderzoeken wanneer niet uitdrukkelijk sprake is van een strafrechtelijk onderzoek. Het zijn beperkingen die begin jaren zeventig werden opgelegd als reactie op het omstrede Cointelpro-programma. Onder dat programma ontkende de FBI een landelijk afluisterennetwerk dat het ontwrichten van politieke groeperingen beoogde. Het bekendste mikpunt was Martin Luther King.

De nieuwe regels van de FBI oogsten dan ook veel kritiek. Verschillende burgerrechtengroeperingen hebben de vrees uitgesproken dat het nieuwe FBI-beleid de fouten uit het verleden, toen de FBI nog onder leiding stond van Cointelpro-architect J. Edgar Hoover, zal herhalen.

Margaret Ratner van het Centrum voor Constitutionele Rechten, een burgerrechtengroepering in Washington, noemt de unilaterale beslissing van Ashcroft om de FBI meer „spionage bevoegdheden” te geven „onconstitutioneel”. Andere groeperingen voor de rechten van de mens vinden dat de jongste maatregelen opnieuw illustreren dat de regering van Bush de rechten van het Amerikaanse volk opoffert aan de strijd tegen terreur. (Reuters, AP)

Nieuw team politie hervat zaak-Vaatstra

NRL

Door onze correspondent

LEEUWARDEN, 18 MEI. Het onderzoek naar de moord op de in 1999 vermoorde Marianne Vaatstra (16) uit Zwaagwesteinde is deze week heropend. Dit hebben het openbaar ministerie in Leeuwarden en de regiopolitie Friesland gistermiddag in Leeuwarden bekendgemaakt.

Het besluit volgt op de uitkomst van een zogeheten *second opinion*-onderzoek door een commissie bestaande uit een Haagse advocaat-generaal en officier van justitie, de Gelderse plaatsvervangend korpschef en zes politiemensen uit Gelderland. De commissie adviseerde het OM op 8 mei jongstleden „met voortvarendheid te werken aan een vervolgonderzoek”, omdat men een „aantal aanknopingspunten” zag.

Marianne Vaatstra werd in de nacht van 30 april op 1 mei 1999 in een weiland bij Veenklooster verkraakt en vermoord. Ondanks volgens het OM „twee jaar intensief” onderzoeken werd de dader niet gevonden. Het oude recherchebijstandsteam werd vorig jaar zomer ontbonden. In september vorig jaar vroeg het OM een *second opinion*-onderzoek aan, een mogelijkheid bij misdrijven waar een gevangenisstraf op staat van twaalf jaar of meer.

Volgens de Leeuwarder hoofdofficier van justitie L. den Hollander zal een aantal personen in het nieuwe onderzoek nader of voor het eerst worden gehoord. Een nieuw team van politiemensen, aangevuld met twee specialisten van de Koninklijke Marechaussee en een technisch rechercheur van de Groningse politie, gaat het zeventienjarige dossier met de zaak open.

DYHN 7/5 (FRAGMENT)

Vorig jaar profileerde Fortuyn zich als ijdel, erudiet, belezen, gevat en alleszins redelijk. Hij koketteerde met zijn homoseksualiteit en de aantrekkingskracht van anonieme seks in dark rooms en Marokkaanse jongens. In 1999 zei hij dat pedofilie en incest „in besloten kring” best kunnen. „Zolang” er geen sprake is van fysieke handelingen of machtsverhoudingen zie ik het kwaad er niet van in.” Imam Hazelhof hield hij voor: „Of weleens Marokkanen spreekt? Sterker: ik ga er regelmatig mee naar bed”.

Gelukkig werd Fortuyn er niet van. Hij blikte weemoedig en rancuneus terug op zijn enige 'grote liefde' van zijn leven, een fotograaf met wie hij zeven jaar een knipverlicht-relatie onderhield.

doorspitten. Het team bestaat in totaal uit twintig mensen die voor een half jaar zijn vrijgemaakt en staat onder leiding van een andere officier van justitie.

Den Hollander ontkent dat het oude team heeft gefaald. Het is van belang, zegt hij, dat „nieuwe” mensen „frank en vrij” naar het dossier kunnen kijken. „Wie lang, intensief en betrokken aan een zaak werkt, identificeert zich logischerwijs met de daarin gemaakte keuzes. Het gevaar van bedrijfsblindheid ligt dan op de loer.”

Het oude politieteam heeft „beheerst kritisch” gereageerd op de opzet van een nieuw recherchebijstandsteam, zegt de Friese hoofdcommissaris van politie F. Wagenaar. „Men is het niet eens met een aantal bevindingen van de commissie, maar ze snappen dat het onderzoek wordt heropend.”

In de moordzaak-Vaatstra werden tot nu toe zeven mannen aangehouden, van wie de laatste vorig jaar november. Allen werden vrijgelept door DNA-onderzoek. De familie Vaatstra, die veel kritiek had op het opsporingsonderzoek, heeft verheugd gereageerd op de vorming van het nieuwe team. „Ik ben heel blij dat er een heel nieuw team komt met een nieuwe zaak-officier”, aldus vader B. Vaatstra. „Dit is heel positief.”

KESTEREN – De meeste jongeren tussen de twaalf en achttien jaar lopen met geheimen niet direct naar hun ouders. Vrienden, broers en zussen krijgen hun diepste gedachten sneller te horen. Vooral als het over zaken als verliefd zijn, criminaliteit en roken gaat mogen ouders zo lang mogelijk niks weten.

REF. D. Gemma van Amersfoort 45/5

Ada van Kooten (14) deelt problemen en geheimen het eerst met haar zus en haar vriendin. „Ik praat over veel dingen met mijn moeder, bijvoorbeeld over narisigheid op school, of over mijn vriendinnen.” Ada zegt dat ze uit een open gezin komt. Zoals de meeste jongeren gaat ze met vragen en problemen eerder naar haar moeder

Kinderprostitutie in Bangladesh

RTVL4 brengt vanavond een documentaire over de harde wereld van de kindprostitutie in Bangladesh. Tangail is een stad op tachtig kilometer afstand van de hoofdstad Dhaka. Er ligt een getto ter grootte van een paar voetbalvelden waar 1200 prostituees werken, onder wie 150 meisjes die jonger zijn dan 16 jaar. Sakhana is 14 en werkt al drie jaar als prostituee. „Ik wist dat ik me snel moest aanpassen, als ik met mijn zoonnetje warme rijst wilde eten. Tranen zouden me niet helpen”, zegt ze. Net als veel andere meisjes moest zij haar moeder opvolgen toen die nauwelijks klanten meer kreeg. Terre des Homes en de Society for Social Service in Bangladesh

dan naar haar vader toe.

Dit komt Helma van Baaren (bijna 16) bekend voor. „Tegen mijn moeder zeg ik het meeste wel. Over verliefdheid praat ik pas later met mijn ouders, eerst bespreek ik het met vriendinnen en mijn zusje.” Ada en Helma zeggen veel van hun ouders te leren, vooral over zaken als „opvoeding en hoe ouders zijn.”

Bij een onderzoek dat uitgevoerd werd namens drogisterijketen DA dacht 61 procent van de ouders dat hun kind geen geheimen voor hen had. 84 procent van de jongeren was het hier niet mee eens en zei juist niets tegen hun opvoeders te vertellen. Slechts 4 procent vraagt het eerst bij de vader om raad als er problemen zijn. Criminaliteit wordt het meest verzwegen. In totaal werden 500 jongeren en ouders naar hun mening gevraagd.

Dagboek

De mening van leeftijdgenoten bij het kopen van kleding is voor Ada en Helma belangrijker dan het oordeel van vader of moeder. „Meestal ga ik met mijn zusje of moeder winkelen. Als ik een jas koop, volg ik sneller de smaak van vriendinnen dan die van mijn moeder”, zegt Helma. Ada: „Ik koop wat ik zelf leuk vind.” Winkelen doet ze vaak met haar zus. Zouden de twee vriendinnen het thuis vertellen als ze voor het eerst een sigaret opstaken? Ze denken van wel. Helma: „Ik zou zeggen: Ma, ik heb vandaag een sigaret op.”

Een andere manier om je gedachten weer te geven zonder ouders in te lichten, is schrijven in een dagboek. Het kan voor

veel jongeren een opluchting zijn om de diepste gedachten aan het papier toe te vertrouwen. Voor Helma en Ada geldt dat niet. Ada heeft geen dagboek. Helma wel, maar ze vertelt er meestal in te schrijven.

Piepjong fotomodel slaat Lenny Kravitz aan de haak

NEW YORK Lenny Kravitz (37), volgepysede zuchtende meiskees een van de meest sexy mannen ter wereld, heeft zijn hart alweer verloren aan een piepjonge schone. Na een eerder huwelijk met actrice Lisa Bonnet en stormachtige romances met onder anderen Vanessa Paradis heeft de zanger zich nu verloofd met het 20-jarige lingeermodel Adriana Lima. Het moet haar scherpe verstand zijn geweest dat de adem van Lenny deed stoken tijdens een fotoshoot voor het magazine *Vibe*; net zoals haar gevoel voor humor hem er ongetwijfeld toe gebracht heeft al na twee maanden een ring voor de Braziliaanse lolita te kopen. Hij had haar trouwens al veel eerder tegen het ranke lijf kunnen lopen, want Adriana begon haar carrière als fotomodel al op de prille leeftijd van dertien jaar. De reclamefoto's voor het kledingmerk Guess? (foto) betekenden echter de grote doorbraak voor haar. Laat ons hopen dat het vuur in Lenny's lendenen ook een bron van inspiratie betekent voor de funkmeester, dan blijven ook de fans gelukkig...

ME1A0 (6) 17-5

www.lennykravitz.com

